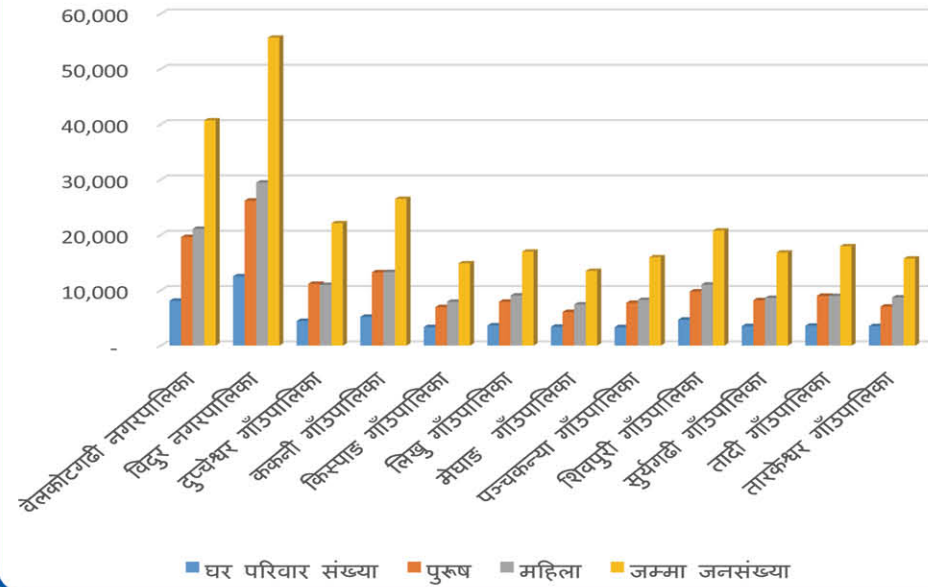

जिल्ला बस्तुगत विवरण

(District Profile)
(नयाँ स्थानीय तह अनुसार)

नुवाकोट
२०७८

नुवाकोटको गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको जनसाङ्ख्यिक विवरण

प्रकाशक:

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्यांक विभाग
तथ्यांक कार्यालय, नुवाकोट
फोन: ९७७-०१०-५६०२५२

र

जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, नुवाकोट

नुवाकोट जिल्ला वस्तुगत विवरण
(नयाँ संरचना अनुसार)
२०७४

प्रकाशक

केन्द्रीय तथ्यांक विभाग
तथ्यांक कार्यालय, नुवाकोट
०१० ५६०२५२

जिल्ला समन्वय समिति
नुवाकोट

पुस्तक	:	नुवाकोट जिल्ला वस्तुगत विवरण
प्रकाशन वर्ष	:	आषाढ, २०७४
मुद्रण प्रति	:	४५० प्रति
सर्वाधिकार	:	तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट
प्रकाशक	:	तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट
तथ्याङ्क संकलन तथा संयोजन	:	तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट (२०७४) र जिल्ला समन्वय समिति
मुद्रण	:	©(२०७४)तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट

*यस पुस्तकमा उल्लिखित तालिकाहरु यस जिल्ला वस्तुगत विवरणकोश्रोत खुलाई मात्र साभार गर्न सकिनेछ ।

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

फोन नं. : ९७७-१-४२४५९४६
९७७-१-४२४५९४७
९७७-१-४२४५९४८
९७७-१-४२२९४०६
फ्याक्स : ९७७-१-४२२७७२०

प.सं.: २०७३/७४

रामशाह पथ

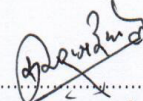
थापाथली, काठमाण्डौ

च.नं.:

मन्तव्य

स्थानीय नीति निर्माता, योजनाकार, अनुसन्धानकर्ता, अध्येता र सञ्चारकर्मीहरूका लागि खण्डीकृत तथ्याङ्कको माग दिनानुदिन बढ्दै गईरहेको अनुभव हामीले गरेका छौं । खण्डीकृत तथ्याङ्कको यस्तो मागलाई राष्ट्रिय जनगणना, कृषिगणना र नमुना सर्वेक्षणमा आधारित विभिन्न सर्वेक्षणहरूले मात्र परिपूर्ति गर्न नसक्ने सन्दर्भमा गणना तथा सर्वेक्षणहरूबाट प्राप्त स्थानीय तहका तथ्याङ्क र स्थानीयस्तरका विभिन्न निकायहरूमा व्यवस्थापन गरिएका अभिलेखहरूमा छरिएर रहेका उपयोगी आँकडाहरूलाई तथ्याङ्क कार्यालयहरूले विगतका वर्षहरूमा पनि जिल्ला तहका वस्तुगत विवरणहरू तयार गरेका र तिनको अधिकतम माग तथा प्रयोग भएको अनुभव हामीले गरेका छौं । यसै सन्दर्भमा, देशको परिवर्तित स्थानीय तह अनुसारको तथ्याङ्क एकत्रित गरी आम प्रयोगकर्ताहरूको उपयोगको लागि उपलब्ध गराउने प्रयासस्वरूप केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका तथ्याङ्क कार्यालयहरूले चालू आर्थिक वर्षमा गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरेका हुन् । यसको तयारीबाट स्थानीय तहको तथ्याङ्क भण्डार समृद्ध हुनुका साथै प्रयोगकर्ताहरूको माग निकै हदसम्म सम्बोधन भई योजनाविद्, अनुसन्धानकर्ता, विद्यार्थी, तथा सरोकारवाला हरूको निम्ति निकै सहयोगी हुने विश्वास मैले लिएको छु ।

स्थानीय तहहरूका वडास्तरसम्मका तथ्याङ्कहरू संग्रहित यस्तो महत्वपूर्ण गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरी प्रकाशनमा ल्याउन लागेकोमा म यस कार्यको प्रशंसा गर्दछु र यसको तयारीमा संलग्न सम्पूर्ण कर्मचारी वर्गमा धन्यवाद दिन चाहन्छु । आगामी वर्षमा तथ्याङ्क कार्यालयहरूले यस प्रकाशनको अचावधिक नवीन संस्करणलाई पनि प्राथमिकता दिनेछन् भन्ने विश्वास मैले लिएको छु ।

सुमनराज अर्याल
(महानिर्देशक)

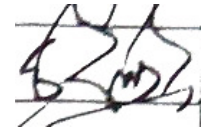
दुई शब्द

स्थानीय निकायहरूले जनताको सबैभन्दा नजिकमा रही स्थानीय विकास तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्दै आइरहेका छन् । मुख्य गरी जिल्ला विकास समितिले जिल्लाको समग्र विकास कार्यमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने दायित्व भएकाले यि निकायहरूले जिल्लाको समग्र सूचना, तथ्याङ्क एवम् जानकारीहरूको अभिलेखीकरण गर्दै आएका छन्

योजनाबद्ध तथा दिगो विकासका लागि सूचनामा आधारित विकास योजनाहरू तर्जुमा हुनुपर्ने मान्यता बलियो हुँदै गएको छ । वास्तवमा तथ्यपरक सूचना तथा तथ्याङ्कले विकासको उपलब्धिको मापन गर्न तथा विकास योजनाहरू कुन हदसम्म सम्बन्धित क्षेत्रमा निर्दिष्ट गर्नुपर्ने हो सो को आँकलन गर्न मद्दत पुग्दछ । तथ्यमा आधारित योजना तथा कार्यक्रमहरूले क्षेत्रीय, जातीय, बर्गीय तथा लिङ्गीय सन्तुलन कायम गर्न तथा समावेशी चरित्रको विकास पद्धतिलाई संस्थागत गर्न समेत मद्दत गर्दछ ।

यसअघि जिल्ला विकास समिति तथा तथ्याङ्क कार्यालयबाट छुट्टाछुट्टै बस्तुगत विवरणहरू प्रकाशन हुँदै आएकोमा राष्ट्रिय जनगणना तथा जिल्लाका विकास निर्माणसँग सम्बन्धित सूचना तथा तथ्याङ्कहरूलाई समेटेटी जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय तथा तथ्याङ्क कार्यालयबाट संयुक्त रूपमा पहिलो पटक समय सापेक्ष अद्यावधिक गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यस पुस्तिकाले जिल्लाका सबै विषयक्षेत्रहरूसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क तथा सूचनाहरूलाई समेट्ने प्रयास गरेको छ । प्रत्येक विषयक्षेत्रहरूलाई विभिन्न आयामहरूबाट अध्ययन गरी सकेसम्म बढी तथ्याङ्कहरू समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

यो पुस्तक तयारीका क्रममा आफ्नो अमूल्य सुझाव प्रदान गरी सहयोग गर्नुहुने सबै प्रति हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस पुस्तिकाको प्रकाशनको क्रममा कतिपय त्रुटि तथा अशुद्धि रहेका हुन सक्छन् । आवश्यक सुझावहरू प्राप्त भएमा यस्ता त्रुटिहरूलाई आगामि संस्करणहरूमा सुधार गर्दै लैजाने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।

(केशर बहादुर पण्डित)

स्थानीय विकास अधिकारी

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट
☎ ०१०५६०२५२

मिति : २०७४/०३/२५

प.सं. ०७३/७४
च.नं.

केही शब्द

शुद्धता, विश्वसनीयता, सामयिकता र प्रयोगकर्ता-अनुकूल हुनु तथ्याङ्कका आधारभूत आग्रह हुन् । विभिन्न स्तरका योजना र नीति निर्माण तथा अध्ययन र अनुसन्धानमा तथ्याङ्कलाई प्रस्थान बिन्दु मानिन्छ । भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार नै बैज्ञानिक योजना पद्धतिको जग हो ।

तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोटबाट यसप्रकारको जिल्ला वस्तुगत विवरण विगतदेखि नै तयार गरिदै आएकापनि जिल्लामा छरिएर रहेका तथ्याङ्कहरूलाई एकिकृत रुपमा एउटै प्रकाशन मार्फत प्रयोगकर्ता माफ्न पुगोस् भन्ने उद्देश्यले यो नयाँ संरचना अनुसारको जिल्ला वस्तुगत विवरण तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यस प्रकाशन मार्फत आवधिक जिल्ला विकास योजनाको लागि नयाँ विकासको सम्भावनाहरूको खोज, अध्ययन एवं विश्लेषणमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा लिईएको छ । मौजुदा श्रोत र साधनहरूको परिचालन गर्दै तथ्याङ्क र सुचनाको माध्यमद्वारा विकास योजनाहरूको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रक्रियामा पनि सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । यसको साथै विकाससँग सम्बन्धित सबै सरकारी, अर्धसरकारी र गैरसरकारी निकायहरू, अध्येता, अनुसन्धानकर्ता र सञ्चारकर्मीहरूका लागि पनि यो धेरै उपयोगी हुने नै छ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

नयाँ संरचना अनुसारका जिल्ला वस्तुगत विवरण तयारीमा प्राथमिक वा माध्यमिक तथ्याङ्क उपलब्ध गराई आवश्यक सहयोग पुर्याउनुहुने सबैप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । तथ्याङ्क संकलन, तालिकीकरण, सम्पादन र प्रशोधनमा विशेष योगदान पुऱ्याउनुहुने यस कार्यालयका सुपरिवेक्षकद्वय श्री दिपा प्याकुरेल र श्री सजना कार्की तथा खरिदार श्री कपिलमणि ढुंगाना लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । यसैगरी नयाँ संरचना अनुसारका जिल्ला वस्तुगत विवरण संयुक्त रुपमा तयार गरी प्रकाशन गर्नमा आवश्यक सहयोग, समन्वय तथा सहकार्य गर्ने जिल्ला स्थितसरकारी कार्यालय, प्रमुखज्यूहरू र जिल्ला निर्वाचन कार्यालयका प्रमुखज्यू प्रति आभार व्यक्त गर्दछु । हामीलाई यो जिल्ला वस्तुगत विवरण तयारीको लागि मार्गदर्शन प्रदान गर्नुहुने योजना, समन्वय तथा स्तरनिर्धारण शाखा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागप्रति पनि आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा यसभित्र अझैपनि रिक्तताहरू छन् र यो पूर्ण छैन नयाँ संरचना अनुसारका यथेष्ट तथ्यांक समावेश गर्न सकिएको छैन । आगामी दिनमा सुधारका लागि सुझावहरूको अपेक्षा गर्दछु ।

भविश्वर घिमिरे

तथ्याङ्क अधिकृत

तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट

मिति : २०७४ असार

विषयसूची

खण्ड : १

१.१ जिल्ला परिचय	१
१.१.१ भूगोल	१
१.१.२ क्षेत्रफल तथा राजनैतिक, प्रशासनिक विभाजन	२
१.१.३ सामाजिक स्वरूप धार्मिक-सांस्कृतिक सन्दर्भ	२
१.१.४ अर्थतन्त्र	२
१.१.५ भौतिक पूर्वाधार	३
१.१.६ जिल्लाको विकासका सम्भावना तथा चुनौतिहरु	३
१.१.७ प्रमुख नदी तथा ताल	४
१.१.८ प्रमुख टार तथा वेसी र फाँटहरू	४
१.१.९ व्यापारिक महत्वका स्थान	४
१.१.१० प्रमुख सांस्कृतिक चाडपर्व एवं मेलाहरू	४
१.२ सामाजिक, शैक्षिक तथा जनसांख्यिक र विविध पक्ष	५
१.२.१ सामाजिक पक्ष	५
१.२.२ शिक्षा	५
१.२.३ परिवार र जनसंख्या	६
१.२.४ जनघनत्व र लैंगिक अनुपात	७
१.२.५ मातृ भाषाका आधारमा पहिलो सात भाषिको जनसंख्याको वर्गिकरण	७
१.२.६ कार्यरत गैरसरकारी सघ संस्थाहरु	७
१.२.७ भूकम्प प्रभावित क्षेत्रको आवासीय घर तथा पारिवारिक लगत संकलन कार्यक्रम २०७२	८
१.२.८ मतदाता नामावली सम्बन्धी विवरण	१०
१.२.९ अदालतमा दर्ता तथा फर्छ्यौट भएका मुद्दा सम्बन्धी विवरण	१०
१.२.१० अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण विवरण २०७३/११/३० गते सम्म	११
१.२.११ स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण	११
१.३ विकास र जीवनस्तर	१४
१.३.१ प्रमुख सुचकांकहरू	१५
१.३.२ आर्थिक सक्रियता र रोजगारी	१५
१.४ कृषि, पशुपक्षी, प्राकृतिक श्रोत तथा सम्पदा	१६
१.४.१ कृषि तथा पशुपक्षी	१६
१.४.२ भू-उपयोग (Land Use)	१७
१.४.३ प्राकृतिक श्रोत तथा वातावरण र सार्वजनिक जग्गा सम्बन्धि विवरण	१८
१.४.४ खानेपानी तथा सरसफाई	२०
१.४.५ प्रमुख जलाधार क्षेत्रहरु	२०
१.४.६ सहकारी सम्बन्धी विवरण	२०
१.४.७ फौजदारी अपराध तथा कानून	२१

	खण्ड : २	
दुष्पेश्वर गाउँपालिका		२३-३६
	खण्ड : ३	
पञ्चकन्या गाउँपालिका		३८-४७
	खण्ड : ४	
तादी गाउँपालिका		४९-५९
	खण्ड : ५	
सुर्यगढी गाउँपालिका		६१-७०
	खण्ड : ६	
विदुर नगरपालिका		७२-८७
	खण्ड : ७	
ककनी गाउँपालिका		९०-१०१
	खण्ड : ८	
लिखु गाउँपालिका		१०३-११३
	खण्ड : ९	
तारकेश्वर गाउँपालिका		११५-१२४
	खण्ड : १०	
शिवपुरी गाउँपालिका		१२६-१३९
	खण्ड : ११	
बेलकोटगढी नगरपालिका		१४१-१५४
	खण्ड : १२	
मेघाड गाउँपालिका		१५७-१६७
	खण्ड : १३	
किस्पाड गाउँपालिका		१६९-१७९
नुवाकोट जिल्लाका टि.भि./एफ.एम./पत्रपत्रिकाको विवरण		१८०
जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयको नाम र सम्पर्क नम्बर		१८०
अवधारणा र परिभाषा		१८२
सघिन्यता कार्यान्वयनमा हुन सक्ने तथ्यांक सेवा		१८४

खण्ड : १

संक्षिप्त जिल्ला चिनारी

१.१ जिल्ला परिचय

१.१.१ भूगोल

नेपालको मानचित्रमा मध्यमाञ्चल विकासक्षेत्रको वागमती अञ्चल अन्तर्गत राजधानी काठमाडौंको उत्तर-पश्चिम दिशामा अवस्थित नुवाकोट एक ऐतिहासिक पृष्ठभूमिले सज्जित जिल्ला हो। नेपालका कुनै पनि अञ्चलको सिमाना तथा अन्तर्राष्ट्रिय सिमानालाई समेत नछुने र भौगोलिक विभाजन अनुसार पहाडी प्रदेशमा अवस्थित यो जिल्ला भण्डै अर्ध-चन्द्राकार रूपमा पूर्व-पश्चिम फैलिएर रहेको छ। यस जिल्लामा उच्च पहाडीक्षेत्रको पठार, हिमालको दक्षिणी ढाल, पहाडीक्षेत्रको विचमा यत्रतत्र छरिएर रहेका समथर बेसी र टारहरु लगायतका विविध भौगोलिक विशेषताहरु पाउन सकिन्छ। भौगोलिक वनावटमा पहाडी भू-भागको अंश ७१ प्रतिशत, लेकाली भू-भागको अंश १८ प्रतिशत तथा टार, बेसी र समथर भू-भागको अंश ११ प्रतिशत रहेको छ।

नुवाकोट नेपाल एकीकरणको इतिहाससँग सामरिक हिसाबले जोडिएको जिल्ला हो। नुवाकोट जिल्ला नेपालको ७५ औं जिल्ला मध्यको एक पनि हो। कुल १,१२१ वर्ग किलो मिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको यस जिल्लाको सदरमुकाम बिदुर हो। यस जिल्लामा तादी र त्रिशुली नदीको संगम देविघाट र नुवाकोट ७ तले दरवार जस्ता ऐतिहासिक महत्त्वका ठाउँहरुसमावेश छन्। प्रशिद्ध धार्मिक क्षेत्र गोसाईकुण्ड र मनोरम पर्यटकीय हिमाली भेग लाडटाड क्षेत्र जाने प्रमुख पर्यटकीय मार्ग रहेको नुवाकोट जिल्ला मल्लकालीन समयमा पश्चिम नेपालको मूल ढोका, नेपाल भोट (तिब्बत) वाणिज्य व्यापारको परम्परागत मुलद्वार पनि रहेको थियो। नेपाल अधिराज्यलाई १४ अञ्चल र ७५ जिल्लामा विभाजन गर्नु अधिसम्म “पश्चिम एक नम्बर” अन्तर्गत रहेको यस जिल्लाको नामाकरण गोपालवंशिय शासनकालदेखि नवकोट, नवकोट्य, नवक्वाथ, नौकोटबाट अपभ्रंश हुँदै हालको नुवाकोट रहनगएको ऐतिहासिक अनुश्रुति रहेको छ। बेलकोट, मालाकोट, भैरुमकोट, धुवाकोट, कालिकाकोट, सल्यानकोट, सिमलकोट, धैवुडकोट र प्यासकोट जस्ता नौवटा कोटहरुको संगमभूमी भएकोले नुवाकोट नाम रहनगएको कुरा पनि उल्लेख छ। मल्लकालमा पश्चिम नेपालको प्रवेशद्वार मात्र होइन नेपालको तिब्बतसँग हुने व्यापारको प्रमुख मार्गको रूपमासमेत ख्यातीप्राप्त यस जिल्लाको बेत्रावतीमा नेपाल-चिन युद्धपछि ऐतिहासिक “बेत्रावती सन्धि” भएको थियो। यस जिल्लासँग नेपाल एकिकरणको आधारशिविर, श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्विनारायण शाहको कार्यकालमा वि.सं. १८०१ देखि १८२५ सम्मको राजधानी, गिर्वाणयुद्ध विक्रम शाहको शासनकालमा शीतकालिन राजधानी, श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्विनारायण शाहको समाधिस्थल, बहादुर शाहको जन्मभूमी, भृकुटीको घर-माईती गर्ने बाटो, तत्कालिन नौतले दरवार (वि.सं. १९९० सालको महाभू-कम्प पछि सात तले), प्रसिद्ध नुवाकोट भैरवी र जालपादेवीको मन्दिर आदि ऐतिहासिक तथा धार्मिक वैभव र सम्पदाहरु रहेका छन्। पृथ्विनारायण शाहले

काठमाण्डौ उपत्यका विजय गर्नुअघि निकै शक्तिशाली राज्यका रूपले चिनिएको नुवाकोट इतिहासका विद्यार्थीहरूको खुल्ला संग्रहालय हो ।

नुवाकोट दरबार परिसरमा धार्मिक हिसाबले महत्वपूर्ण मानिने भैरवी मन्दिर र तलेजु मन्दिर छन् । ती मन्दिरहरूमा गोरखाको मनकामनामा जसरी पर्यटक र भक्तजन तान्न सकिएको छैन । नुवाकोट धार्मिक एवं इतिहासमा रुचि राख्नेहरूको गन्तव्य स्थल बन्न सक्छ ।

यस जिल्लामा उच्च पहाडीक्षेत्रको पठार, हिमालको दक्षिणी ढाल, पहाडी क्षेत्रको विचमा यत्रतत्र छरिएर रहेका समथर बेंसी र टारहरू लगायतका विविध भौगोलिक विशेषताहरू पाउन सकिन्छ । यस जिल्लामा भैरवी, जालपादेवी, दुप्चेश्वर महादेव,पञ्चकन्या, राम मन्दिर, उग्रतारा, उत्तरगया, सुगतपुर विहार, बाराही,वासुकी, वाघ भैरव, भैरवकोट, जलेश्वरी, शिवालय आदि प्रमुख धार्मिक स्थलहरू र नुवाकोट दरवारक्षेत्र रहेका छन् भने दक्षिणी क्षेत्रमा अवस्थित ककनी आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटनको दृष्टिकोणले निकै महत्वपूर्ण प्रस्थान मानिन्छ । नुवाकोट दरवारक्षेत्र, सागरकुण्ड, देविघाट, उत्तरगया, बोल्देहीताल, पञ्चकन्यासुरुड आदि अन्य ख्याति प्राप्त पर्यटकीय क्षेत्रहरू हुन् । नुवाकोट जिल्लाको आर्थिक मेरुदण्ड मूलतः कृषि नै हो । कृषि कार्यभित्र पनि पशुपालन, अन्नबाली, नगदेबाली, फलफूल खेती, माछापालन र कुखुरापालन उल्लेखनीय रहेका छन् । त्रिशुली,वटार,विदुर जिल्लाको प्रमुख व्यापारिक केन्द्र हो भने ककनी ,चिसापानी, शिवपुरी,दरवार क्षेत्रहरू पर्यटकिय क्षेत्र हुन् ।

१.१.२ क्षेत्रफल तथा राजनैतिक, प्रशासनिक विभाजन

यस जिल्लालाई साविकमा राजनैतिक र प्रशासनिक हिसाबले तीनवटा संसदीय निर्वाचन क्षेत्रहरू, १३ वटा इलाका, ६१ वटा गाउँ विकास समिति तथा एक नगरपालिका र ५६० वडाहरूमा विभाजन गरिएको हो । संसदीय निर्वाचन क्षेत्र नम्बर १ मा ४ वटा इलाका र अन्तर्गतका २० वटा साविक गाउँ विकास समितिहरू समावेश छन्, क्षेत्र नम्बर २ अन्तर्गत ५ वटा इलाका र २३ वटा साविक गाउँ विकास समितिहरू समावेश गरिएको छ । त्यस्तै क्षेत्र नम्बर ३ अन्तर्गत ४ वटा इलाका र एक साविक नगरपालिका तथा १८ वटा साविक गाउँ विकास समितिहरूलाई समावेश गरिएको छ । वर्तमान नेपालको संविधान २०७२ साल असोज ३ गतदेखि प्रारम्भ भएपछि यसको कार्यान्वयन गर्ने क्रममा २०७३ सालमा स्थानीय तहको पुनः संरचना हुँदा १० वटा गाउँपालिका र २ वटा नगरपालिका गरी १२ वटा स्थानीय तहमा ८८ वटा वडाहरू कामय हुन गएका छन् ।

१.१.३ सामाजिक स्वरूप धार्मिक-सांस्कृतिक सन्दर्भ

यस जिल्लामा भैरवी, जालपादेवी, दुप्चेश्वर महादेव,पञ्चकन्या, राम मन्दिर, उग्रतारा, उत्तरगया, सुगतपुर विहार, बाराही,वासुकी, वाघ भैरव, भैरवकोट, जलेश्वरी, शिवालय आदि प्रमुख धार्मिक स्थलहरू र नुवाकोट दरवारक्षेत्र श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्विनारायण शाह स्मृती उद्यान, श्री ५ विरेन्द्र स्मृती उद्यान आदि ऐतिहासिक सम्पदाहरू रहेकाछन् ।जिल्लाको दक्षिणी क्षेत्रमा अवस्थित ककनी आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटनको दृष्टिकोणले निकै महत्वपूर्ण प्रस्थान मानिन्छ । नुवाकोट दरवारक्षेत्र, सागरकुण्ड, देविघाट, उत्तरगया, बोल्देहीताल, ककनी ,चिसापानी, शिवपुरी, पञ्चकन्यासुरुड आदि अन्य ख्याति प्राप्त पर्यटकीय क्षेत्रहरू हुन् ।

१.१.४ अर्थतन्त्र

नुवाकोट जिल्लाको आर्थिक मेरुदण्ड मूलतः कृषि नै हो । कृषि कार्यभित्र पनि पशुपालन, अन्नबाली, नगदेबाली, फलफूल खेती, माछापालन र कुखुरापालन उल्लेखनीय रहेका छन् । दूध, आलु, सुन्तला र मौसमी-बेमौसमी तरकारी उत्पादनका लागि यो जिल्ला देशका अग्रणी जिल्लाहरूमध्ये पर्दछ । कृषिबाहेक सरकारी सेवा (जंगी, निजामती, प्रहरी, शिक्षण), व्यापार-व्यवसाय र वैदेशिक रोजगारमा विशेष सक्रिय रहेका भेटिन्छन् । त्रिशुली,वटार, विदुर आदी जिल्लाको प्रमुख व्यापारिक केन्द्र हुन् । ककनी ,चिसापानी, शिवपुरी आदी पर्यटकिय क्षेत्र हुन् । ट्राउट माछा को राम्रो सम्भावना भएकाले यसलाई पनि प्रसस्त आर्थिक सम्भावना रहेको मानिन्छ, भने प्रशस्त नदि क्षेत्र भएकोले नदिजन्य उत्खनन पनि एउटा महत्वपूर्ण आर्थिक आधार मान्न सकिन्छ ।

१.१.५ भौतिक पूर्वाधार

जिल्लामा सडक, विद्युत, सूचना र सञ्चार, खानेपानी, सिंचाई, स्वास्थ्य, शिक्षा, खेलकुदस्थल जस्ता अत्यावश्यक पूर्वाधारहरूको विकास निरन्तर भइरहेको तथ्य स्पष्ट देख्न सकिन्छ । राष्ट्रिय पृष्ठाधारमा राखेर हेर्दा विद्यमान भौतिक पूर्वाधार विकसित जिल्लाहरूमध्ये पर्दछ काठमाडौं वाट निकै नजिक छ र विकास हुनुपर्ने हो सो भने भएको पाइदैन । २०७२ भूकम्पपछि त कतै मुहानै सुकेर पानीको अभाव भएको अवस्था छ । यस जिल्लालाई खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र घोषित गर्ने अभियान चलाइको छ । खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालयका अनुसार करीव ९०% ले चर्पी बनाई सकेका छन् । यस जिल्लाका १२ वटा स्थानीय तहमध्ये दुप्पेश्वर गाउँपालिकाले खुल्ला दिशामुक्त घोषित गरिसकेको छ भने अन्य गाउँ/नगरपालिकाका कुनै कुनै वडामा कार्य गर्न बाँकी रहेपनि आगामी हिउँदसम्म सबैमा उक्त अभियान पुराहुने बताएको छ ।

१.१.६ जिल्लाको विकासका सम्भावना तथा चुनौतिहरू

नुवाकोट जिल्ला देशको मध्य पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित रहेको छ । नेपालको राजधानीबाट जिल्ला सदरमुकाम करिब ७५ कि.मि. उत्तर पर्दछ । यो जिल्लालाई सदरमुकाम संग जोड्ने पासाङ ल्हामु राजमार्ग मुख्य रहेको छ । यस अलावा टोखा छहरे, गल्छी देविघाट र अन्य निर्माणाधिन राजमार्ग तथा गल्छी त्रिशुली मैलुङ स्याप्रुवेशी सडकले मुख्य गरी यस जिल्लालाई अन्य जिल्लाहरूसंग र छिमेकी देश चिनसंग जोड्दछ । जिल्लाका ६१ गाविसहरू र १ नगरपालिकाहरूमा राष्ट्रिय प्रशारण लाइनबाट विजुली वितरण गरिएको छ । त्यस्तै जिल्लाका सबै भागमा संचार सेवा उपलब्ध रहेको छ । नुवाकोट जाँदा बाटामा ककनी गाँपालिकामा रेन्वो माछाको स्वाद चाख्न पाइन्छ । पासाङ ल्हामु राजमार्ग ट्राउट माछा पाइने भएकाले यसलाई 'ट्राउट हाइवे' समेत भन्न थालिएको छ । राजधानीबाट विदाको समयमा माछा खान तथा घुम्न जानेहरूको संख्या दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको छ । तर, यसरी घुम्न जानेहरू नुवाकोट सदरमुकामसम्म कमै पुग्ने गरेका छन् । नुवाकोटको ककनी पुगेर फर्कनेहरू बढी पाइन्छन् । त्यहाँ गएकाहरूलाई नुवाकोट सदरमुकामसम्मै पुर्‍याउन सक्ने हो भने त्यहाँको आर्थिक स्तर विकास गर्न मात्र नभई जिल्लाका पर्यटकीय सम्भावनाहरूको प्रचार प्रसारमा फाइदा पुग्न सक्छ । वर्षैपिच्छे गोरुजुधाइ प्रतियोगिता हुने तारुका देखि काठमाडौंबासीको पिकनिक स्पट ककनीले नुवाकोटको पर्यटन व्यवसायमा राम्रो भूमिका खेल्दै आएका छन् । यस जिल्लामा प्रशस्त पर्यटकीय स्थलहरू भएकाले आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको प्रशस्त सम्भावना रहेको पाइन्छ । जिल्लामा पर्यटकहरूलाई लक्षित गरी स्तरिय र सुविधा सम्पन्न होटलहरू देखी होमस्टे सम्मका गतिविधिहरू सञ्चालन भएको पाइन्छ । यस बाहेक कृषि पर्यटन, धार्मिक पर्यटन, पर्यावरणीय पर्यटनको प्रशस्त सम्भावना रहेको छ ।

जिल्लामा उल्लेखित प्रशस्त सम्भावनाहरू हुँदाहुँदै पनि भौगोलिक विषमताले सबै भौगोलिक क्षेत्रहरूको उत्तिकै विकास गर्न मद्दत पुर्‍याएको देखिदैन । पातलो र छरिएका यि वस्तीहरूमा भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधारहरूको निर्माण तथा पुनर्निर्माण गर्न पर्याप्त ध्यान पुगेको देखिदैन । यस जिल्लाको मुख्य जनसंख्याको भाग ओगट्ने तामाङ समुदायहरू तथा दलित समुदायहरू सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा पछी परेका छन् । जस्तै गर्दा गरिवीको विषमता बढी पाइन्छ । जिल्लाका मुख्य टार तथा उपत्यकाहरूमा आधुनिक कृषी तथा पशुपालन नहुनु तथा सिंचाइका पूर्वाधारहरूको न्यून विकासले गर्दा उत्पादन र उत्पादकत्वमा अपेक्षाकृत सुधार हुन सकेको देखिदैन । युवा वर्गमा रहेको विद्यमान बेरोजगारी दर, महिलाहरूको न्यून रोजगारी दर, स्थानीय प्रविधिमा सापेक्षित सुधार गर्न नसक्नु लगायतका विषयहरूले जिल्लाको समग्र विकासमा थप चुनौति थपेको पाइन्छ । यद्यपि यस जिल्लाका मुख्य सम्भावनाका क्षेत्रहरू निम्न अनुसार रहेका छन् ।

- काठमाण्डौको बजार माग बढी भएकाले व्यवसायिक तरकारी दुध तथा दुग्धजन्य पदार्थहरू, पोल्ती व्यवसायको प्रशस्त सम्भावना भएको,
- जिल्लामा वनले ढाकेको क्षेत्र बढी भएकाले गैर काष्ठ जन्य उत्पादनहरूको प्रशस्त सम्भावना भएको,
- राजधानीबाट नजिक तथा उत्तरी मोहोडामा रहेका अग्ला क्षेत्रहरू बढी भएका तथा विविधताले भरिएका स्थानहरू धेरै भएकाले प्रशस्त सम्भावना रहेको,
- उत्तरी छिमेकी देश चिन जोड्ने मुख्य नाका पनि नुवाकोट हुँदै जानु पर्ने भएकोले प्रशस्त पर्यटन तथा व्यापारको सम्भावना रहेको,
- नुवाकोट दरवारक्षेत्र, सागरकुण्ड, देविघाट, उत्तरगया, बोल्देहीताल, पञ्चकन्यासुरुड आदि अन्य ख्याति प्राप्त पर्यटकीय क्षेत्रहरू ककनी, चिसापानी, शिवपुरी भएकोले प्रयाप्त पर्यटन सम्भावना भएको ।
- ट्राउट माछा को राम्रो सम्भावना भएकाले यसलाई पनि प्रशस्त आर्थिक सम्भावना रहेको ।

१.१.७ प्रमुख नदी तथा ताल

विभिन्न स्थानहरूबाट बग्ने नदी तथा खोलाहरू र उच्च पहाडीक्षेत्रमा रहेका ताल तलैयाहरू नै जिल्लाका प्रमुख जलसम्पदाहरू हुन् । त्रिशुली र तादी जस्ता मुख्य नदीहरू र सलाखु, लिखु, कुमरी, फलाखु, सिन्दुरे, छत्रे, कोल्पो लगायतका अन्य साना नदीहरू लगायत सूर्य कुण्ड, सागर कुण्ड, बोल्देही ताल जस्ता ताल तलैयाहरूले जिल्लाको जलाधार क्षेत्रमा महत्वपूर्ण स्थान ओगटेका छन् ।

१.१.८ प्रमुख टार तथा वेसी र फाँटहरू

उत्पादनको दृष्टिकोणले अत्यन्त उर्वर टार तथा वेसी र फाँटहरूले जिल्लाको खाद्यान्न आपूर्तिमा उल्लेखनिय योगदान पुर्याएका छन् । होचो भू-भागमा अवस्थित बट्टार, पिपलटार, गेर्खुटार, वागटार, खरानिटार, समुन्द्रटार, आँगुटार, कोल्पोटार, रातमाटेटार, तारुकाटार, दर्शनटार, मैरेटार, शहरेटार, ताप्केटार, रिट्टेटार आदि टारहरू र थानसिङफाँट, लिखुफाँट, शेराफाँट, महादेवफाँट, सिमराफाँट, रैकरफाँट, चाउथेफाँट, फिकेफाँट आदि यस जिल्लाका प्रमुख वेसी र फाँटहरू हुन् ।

१.१.९ व्यापारिक महत्वका स्थान

यस जिल्लाको व्यापार व्यावसायमा बट्टार, त्रिशुली, आँप्रह, खरानिटार, देविघाट, ढिकुरे, बेत्रावती, नुवाकोट, चौघडा, चोगते, सोले, देउराली, सामरी, रानिपौवा, ककनी, माछापौखरी, महादेवफाँट, समुद्रटार, फलाँटे, वगुवा, छहरे आदि बजारकेन्द्रहरूले महत्वपूर्ण स्थान ओगटेका छन् । उल्लेखित बजारकेन्द्रहरूमा दैनिक उपभोग्यवस्तुहरूको क्रय-विक्रयको मात्रा सवैभन्दा धेरै रहनेगरेको छ । औद्योगिक उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रतिष्ठानहरू पनि प्रायः यिनै बजारकेन्द्रहरूको आसपासमा केन्द्रीत छन् । सडकयातायात लगायतका भौतिक सुविधाहरूको विस्तारको क्रमसँगै ग्रामिणक्षेत्रका बजारकेन्द्रहरूमा व्यापारव्यावसाय फस्टाउँदै गएको र पुराना बजारकेन्द्रहरूमा क्रमशः घट्दै गएको आभास पाईन्छ ।

१.१.१० प्रमुख सांस्कृतिक चाडपर्व एवं मेलाहरू

जातिगत र सांस्कृतिक विविधता रहेको यस जिल्लाका वासिन्दाहरूले मनाउने प्रमुख चाडपर्व र मेलाहरूमा पनि विविधता पाउँन सकिन्छ । विजयादशमी, दिपावली, ल्होछार, रामनवमी, माघेसक्रान्ती, साउनेसक्रान्ती, तिज, जनैपूर्णिमा, कृष्णजन्माष्टमी, बुद्धपूर्णिमा, ईद आदि प्रमुख चाडपर्वहरू र सिन्दुरेजात्रा, देवीयात्रा, लाखेनाच, गाईजात्रा, बैशाखपूर्णिमायात्रा, एकादशीयात्रा, विवाहपञ्चमी (त्रिशुली, देविघाट, नुवाकोट), माघेसक्रान्तीजात्रा (साँढे जुधाउने), दुप्पेश्वरमेला आदि जात्रा तथा मेलाहरूले जिल्लाको सांस्कृतिक वैभवलाई उच्च राख्न मद्दत गरेका छन् ।

१.२ सामाजिक, शैक्षिक तथा जनसांख्यिक र विविध पक्ष

१.२.१ सामाजिक पक्ष

कुनै स्थान विशेषको कुनै समयको परिवार र जनसंख्या, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, आवास आदि अवयवहरूको स्तरले सो स्थानको तत्कालिन सामाजिक स्थितीको विम्ब प्रशतुत गर्दछ। यी यावत अवयवहरूसँग सम्बन्धित उपलब्ध सूचकहरूको आधारमा अधिराज्यका अन्य जिल्लाहरूसँग तुलना गर्दा नुवाकोट जिल्लाको सामाजिक वस्तुस्थिति मध्यम खालको पाउँन सकिन्छ।

१.२.२ शिक्षा

पूर्व-प्राथमिकदेखि स्नातक तहसम्मको अध्यापन हुने शैक्षिक संस्थाहरू रहेको यस जिल्लाको समग्र साक्षरतादर ५९.८ छ जुन वि स २०५८ मा ५१.४ प्रतिशत थियो। पुरुष तथा महिलाको साक्षरता दर क्रमशः ६८ र ५२.४ प्रतिशत रहेको छ भने विद्यार्थी-शिक्षक अनुपात २८ (प्रत्येक २८ जना विद्यार्थी बराबर १ शिक्षक) जसमा प्राथमिकको २४, नि मा वि को ४२ र मा वि को ३४ विद्यार्थी-शिक्षक अनुपात रहेको छ। गाँउपालिका तथा नगरपालिका अनुसारको महिला पुरुष साक्षरता सम्बन्धी विवरण यस प्रकार छ।

क स	गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको नाम	साक्षरता प्रतिशत		
		पुरुष	महिला	जम्मा
१	बेलकोटगढी नगरपालिका	७०.८३	५४.७३	६२.४३
२	विदुर नगरपालिका	७९.९३	६२.२९	७०.५२
३	दुप्चेश्वर गाँउपालिका	५१.६७	३७.४९	४४.६३
४	ककनी गाँउपालिका	६९.२०	५१.८३	६०.४६
५	किस्पाङ गाँउपालिका	६४.०९	४९.९९	५६.५४
६	लिखु गाँउपालिका	७३.९५	५४.६८	६३.६४
७	मेघाङ गाँउपालिका	६१.७३	४७.७९	५४.०२
८	पञ्चकन्या गाँउपालिका	६८.९२	५३.५६	६०.९४
९	शिवपुरी गाँउपालिका	६५.८१	५१.८८	५८.३८
१०	सुर्यगढी गाँउपालिका	६२.५६	४६.९२	५४.५३
११	तादी गाँउपालिका	५६.६८	४२.४४	४९.५५
१२	तारकेश्वर गाँउपालिका	६३.०१	५१.०८	५६.३६

श्रोत: केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

त्यसैगरी सामुदायिक र संस्थागत गरि कुल ५२८ (पूर्व प्राथमिक वाहेक) वटा विद्यालयहरू र १४ वटा क्याम्पसहरू सञ्चालनमा रहेको तथ्यांक छ। विद्यालयहरूमा सबै तहका गरि कुल २,६२८ शिक्षकहरू अध्यापनरत छन् भने ६७,५३६ जना विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन्।

आ व	शैक्षिक तह	विद्यालय	शिक्षक	विद्यार्थी
आ व २०७१/७२	पूर्व प्राथमिक	४५६	४५४	६०२५
	प्राथमिक	३०३	१४८१	३३१६०
	निम्न-माध्यामिक	७२	३३६	१७०१६
	माध्यामिक	६३	२६१	९५२६
	उच्च-माध्यामिक	४७	९६	१८०९
	क्याम्पस	१४	NA	NA
आ व २०७२/७३	पूर्व प्राथमिक	४५६	४५४	NA
	प्राथमिक	२७१	१४८१	NA
	निम्न-माध्यामिक	७१	३३६	NA
	माध्यामिक	६४	२६१	NA
	उच्च-माध्यामिक	४७	९६	NA
	क्याम्पस	१४	NA	NA

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

१.२.३ परिवार र जनसंख्या

वि स २०६८ सालमा सम्पन्न जनगणनाको अन्तिम नतिजा अनुसार यस जिल्लाको कुल जनसंख्या २,७७,४७१ रहेको छ भने जम्मा परिवार ५९,२१५ रहेको पाइन्छ । यस जिल्लाको जनसंख्या वृद्धिदर भने ऋणात्मक छ । वि स २०४८, २०५८ र २०६८को परिवार , जनसंख्या र जनसंख्या वृद्धिदरको तथ्यांकीय विवरण यस प्रकार छ ।

विवरण	जनसंख्या		
	वि.सं. २०४८	वि.सं. २०५८	वि.सं. २०६८
नुवाकोट	२४५२६०	२८८४७८	२७७४७१
महिला	१२२७२९	१४५७४७	१३२७८७
पुरुष	१२२५३१	१४२७३१	१४४६८४
घरपरिवार संख्या	४५६५७	५३१६९	५९२१५
जनसंख्या वृद्धिदर	-	१.६	-०.३८

श्रोत: केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

यसैगरी विक्रम सम्वत् २०६८ सालमा सम्पन्न जनगणनाको अन्तिम नतिजा प्रति वर्गकिलोमिटर क्षेत्रफलमा लगभग २४८ जना व्यक्तिहरुको घनत्व रहेको छ जहाँ शहरी जनघनत्व ८३५ र ग्रामिण जनघनत्व २२९ रहेको छ । त्यस्तै कुल ५९,२१५ परिवारहरुमा प्रति परिवार लगभग ५.७२ जना सदस्यहरु रहेको र १ जना मात्र सदस्य भएको परिवारसङ्ख्या ३,१०७ र सदस्य ९ भएको परिवार सङ्ख्या २,९६७ रहेको देखिन्छ । जातिगत आधारमा यस जिल्लामा ४२.८४ प्रतिशत तामाङ र दोश्रोमा बाहुन जातिको १८.९४ प्रतिशत रहेको छ । सबै भन्दा धेरै ५७.९५ प्रतिशत हिन्दु धर्म मान्ने र दोश्रोमा ४०.३६ बौद्ध धर्म मान्ने नागरिकहरु रहेको देखिन्छ भने ६० प्रतिशत भन्दा बढी जनसंख्याको हिस्सा हिन्दु धर्मावलम्बी रहेको छ ।

१.२.४ जनघनत्व र लैंगिक अनुपात

क स	विवरण	जनघनत्व (जना प्रति वर्ग कि मी क्षेत्रफलमा)			
		वि.सं. २०३८	वि.सं. २०४८	वि.सं. २०५८	वि.सं. २०६८
१	कुल	१८१	२१९	२५७	२४८
२	शहरी	-	५८३	६३३	८३५
३	ग्रामिण	१८१	२०८	२४६	२२९

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाहरु, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

१.२.५ मातृ भाषाका आधारमा पहिलो सात भाषिको जनसंख्याको वर्गिकरण

भाषाको नाम	नेपाली	मैथिली	तामाङ	नेवार	मगर	गुरुङ	राई	जम्मा
बेलकोटगढी न पा	२९६६७	३९	१०४४०	२०८	१२२	८७	९	४०५७२
विदुर न पा	४२१२३	१७१	८२४६	२४३४	२८३	१७०	१८७	५३६१४
दुप्चेश्वर गा पा	३७४५	१५	१७५६२	२७	३	२९	१	२१३८२
ककनी गा पा	८११८	७४	१३८८६	१०४०	२०	२७०	२०८	२३६१६
किस्पाङ गा पा	३८५३	१९	१०७१२	२८	४	१०८	४	१४७२८
लिखु गा पा	१५४३०	१९	६००	२१०	१५	४	६५४	१६९३२
मेघाङ गा पा	१८८१	२९	११३६६	१००	१	४२	५	१३४२४
पञ्चकन्या गा पा	११६२८	१४	३८८८	३५०	३	०	८	१५८९१
शिवपुरी गा पा	९१२१	२०	११२३६	१७१	२	१७६	६	२०७३२
सुर्यगढी गा पा	९२६२	६	७९९७	१५६	४६	७५	१०	१६७५२
तादी गा पा	७९९१	१२	१००२३	४९०	२४	८५	०	१७८२५
तारकेश्वर गा पा	९६१७	२१	५६८४	३०५	१	३५	७	१५६७०
जम्मा	१५१६३६	४३९	११०८४०	५५१९	५२४	१०८१	१०९९	२७११३८

श्रोत: केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

१.२.६ कार्यरत गैरसरकारी सघं संस्थाहरु

कार्यरत गैरसरकारी सघं संस्थाहरुको अवस्था हेर्दा भूकम्प पश्चात र भूकम्प पूर्वको अवस्थामा धेरै परिवर्तन आएको पाइन्छ । सवैभन्दा धेरै १४ वटा गैरसरकारी सघं संस्थाहरु पुर्ननिर्माण क्षेत्र अर्न्तगत तथा सवैभन्दा कम ६ वटा गैरसरकारी सघं संस्थाहरु जनचेतना, वकालत क्षेत्र अर्न्तगत रहेर कार्य गरेको अवस्था पाइन्छ भने पछिल्लो समयमा यो संख्यामा पनि परिवर्तन भइरहेको छ ।

काम गरेको क्षेत्र	विवरण			
	आ.ब. २०७१/७२		आ.ब. २०७२/७३	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
पुर्ननिर्माण	२	३.७६	१४	१३.२०
शिक्षा	८	१२.३०	१०	९.४३

स्वास्थ्य	७	१०.७६	१०	९.४३
खेलकुद विकास	४	६.१५	८	७.५४
चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध अभियान	७	१०.७६	८	७.५४
जनचेतना,वकालत	४	६.१५	६	५.६६
भौतिक पुर्वाधार विकास	१०	१५.३८	११	१०.३७
कृषि र पशुपालन	५	७.६९	१२	११.३२
मानव अधिकार ,द्वन्द व्यवस्थापन	५	७.६९	७	६.६०
गरिवी निवारण	६	९.२३	१०	९.४३
सिप विकास	७	१०.७६	१०	९.४३
जम्मा	६५	१००	१०६	१००

श्रोत: गैर सरकारी संस्था महासंघ,नुवाकोट

१.२.७ भूकम्प प्रभावित क्षेत्रको आवासीय घर तथा पारिवारिक लगत संकलन कार्यक्रम २०७२

२०७२ साल वैशाख १२, १३ र २९ गते गोरखा र दोलखा जिल्लालाई केन्द्र विन्दु बनाएर आएको भूकम्पले नेपालको मध्यमाञ्चल र पश्चिमाञ्चलका गोरखा, धादिङ, नुवाकोट, रसुवा, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलान्चोक, काठमाण्डौ, भक्तपुर, ललितपुर, मकवानपुर, सिन्धुली, ओखलढुङ्गा, रामेछाप र दोलखा गरी १४ अति प्रभावित जिल्ला र अन्य जिल्लाहरुमा समेत जनधन, घरहरु र महत्वपूर्ण भौतिक संरचनाहरुको अपुरणीय क्षति पुऱ्याएको थियो । नेपाल सरकारको आ.व. २०७२/७३ को नीति तथा कार्यक्रममा भूकम्पबाट भएको क्षतिको पाँच वर्ष भित्र पुनःनिर्माण गरिसक्ने विषय प्रमुख प्राथमिकताका साथ उल्लेख गरिएकोले नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम अनुरूप क्षति पुगेको भवन पुनःनिर्माणको कार्यलाई व्यवस्थितरूपमा सहज ढंगबाट कार्यान्वयन गर्न भूकम्प प्रभावित जिल्लाहरुका प्रत्येक घरपरिवारको तथा ती घरपरिवार वसोवासगर्ने आवास भवनहरुको क्षतिको विस्तृत तथ्याङ्क संकलन कार्यक्रम अर्थात सर्वेक्षण केन्द्रीय तथ्यांक विभागले सञ्चालन गरेको थियो जस अनुसारको क्षति तथा अन्य विवरण यसप्रकार छ । भने यस सर्वेक्षणमा घर,घरधनी, परिवार तथा सामाजिक,आर्थिक र जनसांख्यिक विवरण संकलन गरिएको थियो । जुन सर्वेक्षणमा नुवाकोटमा जम्मा घरको संख्या ७७,१४८ रहेको छ ।

भूकम्प पछिको घरको अवस्था	संख्या	प्रतिशत
क्षति भएको र भग्नावशेष हटाई भवन स्थल सफा गरिएको	१३,२९९	१७.२४
क्षति भएको र भग्नावशेष नहटाएका	२०,३८५	२६.४२
पहिरोले भवन पुरिएको	१५	०.०२
क्षति भएको र भग्नावशेष हटाई भवन पुनःनिर्माण गरिएका	३,८८२	५.०३
क्षति भएको, भवन यथास्थानमै रहेको तर परिवार हाल बसोवास नगरेका	२३,५९०	३०.५८
क्षति भएको, भवन यथास्थानमै रहेको, परिवार हाल जोखिमपूर्वक बसिरहेको	६,०२८	७.८१
क्षति भएको, घर मर्मत गरी हाल घरमै बसिरहेको/नरहेका	८,१३८	१०.५५
क्षति नभएको	१,८११	२.३५
जम्मा	७७,१४८	१००

श्रोत: भूकम्प प्रभावित आवास लगत संकलन कार्यक्रम २०७२,केन्द्रीय तथ्यांक विभाग

घरको जगको किसिम

घरको जग	संख्या	प्रतिशत
माटोको जोडाईमा पाकेको इटा/दुङ्गा	७१,०७०	९२.१२
सिमेन्ट जोडाईमा इटा/दुङ्गा	२,८९५	३.७५

ढलान पिल्लर सहितका	२,९१२	३.७७
बाँस/काठको खम्बा गाडेको	१५४	०.२
अन्य	११७	०.१५
जम्मा	७७,१४८	१००

श्रोत: भूकम्प प्रभावित आवास लगत संकलन कार्यक्रम २०७२, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग

आवासिय घरमा भएको क्षति ग्रेड सम्वन्धि विवरण

आवासिय घरको क्षति ग्रेड	संख्या	प्रतिशत
ग्रेड १	२,६१५	३.३९
ग्रेड २	२,७४५	३.५६
ग्रेड ३	८,२०९	१०.६४
ग्रेड ४	२३,२८४	३०.१८
ग्रेड ५	४०,२९५	५२.२३
जम्मा	७७,१४८	१००

श्रोत: भूकम्प प्रभावित आवास लगत संकलन कार्यक्रम २०७२, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग

घरको प्राविधिक समाधानसम्बन्धि विवरण

घरको प्राविधिक समाधान	संख्या	प्रतिशत
आवश्यक नभएका	१,५३९	१.९९
सामान्य मर्मत Minor Repair गर्नुपर्ने	३,७८४	४.९
Major Repair गर्नुपर्ने	८,२२८	१०.६७
पुनःनिर्माण गर्नुपर्ने	६३,५९७	८२.४४
जम्मा	७७,१४८	१००

श्रोत: भूकम्प प्रभावित आवास लगत संकलन कार्यक्रम २०७२, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग

आवासिय घरको क्षति ग्रेड र घरको आयु सम्वन्धि विवरण

आवासिय घरको क्षति ग्रेड	घरको आयु वर्षमा					
	० देखि १०	११ देखि २०	२१ देखि ३०	३१ देखि ४०	४१ देखि ५०	५० देखि माथी
ग्रेड १	२,०९६	३४६	११५	२८	१२	२३
ग्रेड २	१,४८८	६५०	३३९	१३५	७५	५८
ग्रेड ३	२,५२८	२,५२८	१,५१९	७८०	४६७	३८७
ग्रेड ४	५,५९८	७,०१७	४,९६०	२,७८६	१,५४०	१,३८३
ग्रेड ५	९,२४५	१३,२१६	९,३७७	४,४१२	२,१०३	१,९३७
जम्मा	२०,९५५	२३,७५७	१६,३१०	८,१४१	४,१९७	३,७८८

श्रोत: भूकम्प प्रभावित आवास लगत संकलन कार्यक्रम २०७२, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग

वि स २०७२ को विनाशकारी महाभुकम्प र त्यस पछिका पराकम्पन वाट नुवाकोट जिल्ला पनि पुरै प्रभावित बन्यो भने ठुलो जन धनको क्षति भयो । भुकम्प पछीको पुनः निर्माणको लागी भएको सर्भेक्षणमा नुवाकोट जिल्लाका ६५ हजार ७ सय ५९ (पहिलो चरण) परिवारको लाभग्राही सूचीमा नाम प्रकाशित भएको थियो । जसअर्न्तगत सबैभन्दा कम लाभग्राही १४५ वसुन्चेतमा र सबैभन्दा वढि विदुर न पा मा ४१८० लाभग्राहीको नाम प्रकाशित भएको थियो ।

१.२.८ मतदाता नामावली सम्बन्धी विवरण

निरन्तर मतदाता दर्ता २०६७ असार देखि हालसम्म जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा इलाका प्रशासन कार्यालयमा समेत सञ्चालन भइरहेको छ । यी विभिन्न प्रयासरूबाट नुवाकोटमा आ व २०७१/०७२ मा १,७१,७९३ को संख्यामा रहेको मतदाता संख्या यस आ व मा करिब १,८५,८१६ मतदाताले आफ्नो नाम फोटोसहितको मतदाता नामावलीमा दर्ता गरिसकेका छन् भने ४ जना तेश्रो लिंगी रहेको तथ्यांक छ ।

मतदाता नामावलीमा दर्ता सम्बन्धी विवरण				
सम्म	महिला	पुरुष	तेश्रो लिंगी	जम्मा
आ व २०७१/०७२	८४२७६	८७५१३	४	१७१७९३
आ व २०७२/०७३	९१०१९	९४७९३	४	१८५८१६

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय,नुवाकोट

नुवाकोट जिल्लाको स्थानीय तहको नाम,वडा संख्या,मतदान स्थल संख्या,मतदान केन्द्र संख्या,मतदाता संख्या,निर्वाचित पदाधिकारी संख्या

क्र.सं	स्थानीय तहको नाम	वडा संख्या	मतदान स्थल संख्या	मतदान केन्द्र संख्या	मतदाता संख्या			निर्वाचित पदाधिकारी संख्या		कैफियत
					महिला	पुरुष	ते लिंगी	सभा	कार्यपालिका	
१	ककनी गा पा	८	१०	२३	८५२८	८९३९	१	४४	१६	
२	किस्पाङ्ग गा पा	५	६	१२	४९१५	४६२२		२९	१३	
३	तादी गा पा	६	७	१५	५९६७	६४७७		३४	१४	
४	तारकेश्वर गा पा	६	८	१४	५६४३	५५४२		३४	१४	
५	दुप्लेश्वर गा पा	७	१५	२०	६८१८	७७२५	१	३९	१५	
६	पञ्चकन्या गा पा	५	६	१४	५६२१	६१६१		२९	१३	
७	बेलकोटगढी न पा	१३	१६	३२	१२६०८	१३८५८		७०	२३	
८	मेघाङ्ग गा पा	६	८	१२	४९४८	४४१३		३४	१४	
९	लिखु गा पा	६	७	१७	५७८६	५९०६		३४	१४	
१०	विदुर न पा	१३	२५	४५	१७५५५	१६७७६		७०	२३	
११	शिवपुरी गा पा	८	११	२१	७६८९	८२१४	१	४४	१६	
१२	सुर्यगढी गा पा	५	१०	१५	५३६४	५७०४		२९	१३	
जिल्ला समन्वय समितिमा निर्वाचित पदाधिकारी संख्या										

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय,नुवाकोट

१.२.९ अदालतमा दर्ता तथा फर्छ्यौट भएका मुद्दा सम्बन्धी विवरण

जिल्ला अदालत नुवाकोटमा आ.व. २०७२/०७३मा दर्ता तथा फर्छ्यौट भएका मुद्दा सम्बन्धी विवरणमा सवैभन्दा धेरै देवानी मुद्दा २१३ दर्ता भएकोमा ११२ फर्छ्यौट भएको र रिट तथा पुनरावेदन २१२ दर्ता तथा फर्छ्यौट भएको अवस्था छ । यसैगरि कुल ५६९ दर्ता भएकोमा ३७० मुद्दा फर्छ्यौट भएका छन् ।

मुद्दाको नाम	आ.व. २०७१/०७२		आ.व. २०७२/०७३	
	दर्ता	फछ्यौट	दर्ता	फछ्यौट
देवानी मुद्दा	१८५	१२२	२१३	११२
दुनियावादी फौजदारी मुद्दा	१३५	८७	१६३	१०७
सरकारीवादी मुद्दा, फौजदारी मुद्दा	१४३	६८	१८९	१४७
रिट	४	४	२	२
पुनरावेदन	०	०	२	२
जम्मा	४६७	२८१	५६९	३७०

श्रोत: जिल्ला अदालत, नुवाकोट ।

१.२.१० अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण विवरण २०७३/११/३० गते सम्म

अपाङ्गताको प्रकार	वर्ग								जम्मा	
	पूर्ण अशक्त		अति अशक्त		मध्यम अशक्त		सामान्य अशक्त			
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष		
शारीरिक सम्बन्धी	७१	१२८	९९	१८०	२५७	३९६	१७७	२६७	१५७५	
दृष्टि सम्बन्धी	दृष्टिविहिनता	०	४	४५	६७	१३	२	३	०	१३४
	न्यून दृष्टिविहिनता	०	०	५	११	२	३२	१४	१८	८२
सूनाई सम्बन्धी	बहिरा	२	०	८९	१२०	७	१८	१	२	२३९
	सुस्त श्रवण	१	०	६	२	४	८	६	२	२९
स्वर बोलाई सम्बन्धी	०	१	८	२३	७	६	३	५	५३	
मानसिक अपाङ्गता	बौद्धिक अपाङ्गता	५९	७७	३४	३९	९	१५	५	६	२४४
	मानसिक आपाङ्गता	८	५	१४	८	६	८	२	२	५३
बहु अपाङ्गता	५०	७६	१५	२३	१	३	०	३	१७१	
जम्मा	१९१	२९१	३१५	४७३	३०६	४८८	२११	३०५	२५८०	

श्रोत: महिला तथा बालबालिका कार्यालय, नुवाकोट ।

१.२.११ स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्यको क्षेत्रमा सेवा प्रदान गर्न नुवाकोटमा जिल्ला जन स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला त्रिशुली अस्पताल, प्रा स्वा केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, वर्थिङ सेन्टर, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, ग्रामिण सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र, गाँउघर क्लिनिक आदि गरी कुल १६४८ विभिन्न निजी तथा सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरुले सेवा प्रदान गरिरहेका छन् ।

यस जिल्लामा २०७२/७३ सम्ममा वि सि जि ९१ प्रतिशत, ८२ प्रतिशत दादुरा रुवेला, ९४ प्रतिशत डिपिटी, ९२ प्रतिशत पोलियो कभरेजको अवस्था रहेको छ । त्यसैगरि डाक्टर, नर्स, अनमीको संख्या क्रमश ३, ३ र १२८ रहेको छ । २ निजी अस्पताल, ३ प्राथमिक स्वास्थ्य, ६४ स्वास्थ्य चौकी केन्द्र र कुल ३९ शैया यस जिल्लामा रहेको पाइन्छ । औषतमा प्रतिदिन सेवा लिएका सेवाग्राहीमा सरकारी अस्पतालमा ४९ जना, प्रा स्वा केन्द्रमा २० जना, स्वास्थ्य चौकी ८ जना खोप क्लिनिकमा १७ जना, गाँउघर क्लिनिकमा ११ जना आदि रहेका छन् । छात्राको रोग, स्वाश प्रश्वास, भाडापखाला, जुकाको संक्रमण, ग्याष्ट्रिक, रक्त अल्पता, कानको संक्रमण, आंखा सम्बन्धी रोग, भिटामिन र पोषण सम्बन्धी रोगहरुले मुख्य रूपमा प्रभाव पार्ने यस जिल्लाका ३५६ प्रतिहजार बालबालिकाहरुमा भाडापखालाको प्रकोप दर रहेको छ जुन गत आ व मा ४०४ थियो। ६१ प्रतिशत गर्भवति महिलाहरुले गर्भावस्थामा खोप सुविधा प्राप्त गरेको देखिन्छ । लगभग ५६ प्रतिशत महिलाहरुको १५ देखि १९ वर्षको उमेरमा विवाह हुने गरेको र ४ जना भन्दा धेरै बच्चा जन्माउने महिलाहरुको अंश सवैभन्दा धेरै रहेको छ भने ४० देखि ४४ वर्ष उमेर समूहका लगभग १५ प्रतिशत महिलाहरुले बच्चा जन्माउने गरेको समेत तथ्यांकवाट पुष्टि हुन्छ भने सवैभन्दा धेरै २५ देखि २९ वर्ष उमेर समूहका लगभग १९ प्रतिशत महिलाहरुले बच्चा जन्माउने गरेको तथ्यांकवाट पुष्टि हुन्छ । अर्कोतर्फ आमाको उमेर बढ्दै जाँदा जन्मिएका बच्चाहरुको मृत्यु प्रतिशत पनि कम उमेरका आमाहरुको तुलनामा धेरै छ । जिल्लाको स्थायी परिवार नियोजनका साधन प्रयोगकर्ता १२४ तथा अस्थायी परिवार नियोजन साधन प्रयोगकर्ता ७२६९ रहेका छन् । जुन विवरण गत आ व मा क्रमश ३०८ र ९४७२ जना रहेको थियो ।

जिल्लामा स्वास्थ्यको सन्दर्भमा तपशिलमा उल्लेखित सरकारी तथा गैर सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरु मार्फत प्रतिरोधात्मक, प्रवर्धनात्मक र उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवाहरु प्रदान गर्दै आएको पाइन्छ । नुवाकोट जिल्लामा सरकारी १ जिल्ला त्रिशुली अस्पताल, ३ वटा प्रा.स्वा.के., ६४ वटा हे.पो., ४ वटा नगर स्वास्थ्य केन्द्र र ५ वटा ग्रामिण सामुदायीक स्वास्थ्य इकाइ आदि सरकारी तथा अन्य नुवाकोट अस्पताल र पन्चकन्या कम्युनिटी अस्पताल निजी स्तरको २ अस्पताल, वट्टार तथा नुवाकोट संजिवनी पोलिक्लिनिक, किरण पोलिक्लिनिक साथै मेरीस्टोस, त्रिशुली डेन्टल केयर, कटुडसाड कम्युनिटी स्वास्थ्य केन्द्र आदी गै.स.स्वा.सं.हरु जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको समन्वयका साथ सञ्चालनमा रहेका छन् । साथै आ.व. २०७२/७३ मा यस जिल्लामा अवस्थित तथा जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय नुवाकोटको ज.क्ष. मा आवद्ध स्वास्थ्य संस्थाहरु, जिल्ला त्रिशुली अस्पताल :-१, प्रा.स्वा.के.:-३, स्वा.चौ.:-६४, बर्थिङ सेन्टर :-३१ (जिल्ला त्रिशुली अस्पताल सि.इ.ओ.सी.सेन्टर, र एक गै.स.स्वा.संस्था कटुडसाड सा.स्वा.के. गाउँखर्क समेत गरी), डट्स उपचार केन्द्र ६८, गाउँगर ल्कनिक:- १७२, खोप ल्कनिक:- २१०, म.स्वा.स्व.से.:-११२३ छन् । विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरु वाट सेवा लिएका औषत संख्या

स्वास्थ्य संस्थाको प्रकार	आ.व. २०७०/७१	आ.व. २०७१/७२	आ.व. २०७२/७३	कैफियत
सरकारी अस्पताल	९१	४६	४९	सेवा ग्राहि प्रतिदिन औषतमा
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	२४	१९	२०	सेवा ग्राहि प्रतिदिन औषतमा
स्वास्थ्य चौकी	११	७	८	सेवा ग्राहि प्रतिदिन औषतमा
गाउँघर ल्कनिक	१९	१९	११	सेवा ग्राहि (प्रतिक्लिनिक दिन) औषतमा
खोप ल्कनिक	१४	१०	१७	सेवा ग्राहि (प्रतिक्लिनिक दिन)

				औषतमा
म.स्वा.स्व.से.	५	४	७	सेवाग्राहि प्रति महिना(प्रति FCHV) औषतमा
गै.स./प्राइभेट स्वा संस्था	२७	१३	११	सेवा ग्राहि प्रतिदिन औषतमा

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय,नुवाकोट

स्वास्थ्य सेवा र यस सँग सम्बन्धित सुचकहरू

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,नुवाकोट				National
Indicators	2070/071	2071/072	2072/073	2071/072
Reporting status (%)				
Hospital (GoN)to HMIS	100	100	100	92
PHCC to HMIS	100	100	100	99
Health Post to HMIS	100	100	100	99
PHC/ORC Clinic to HMIS	87	75	78.54	81
EPI Clinic to HMIS	98	90	96.9	92
FCHVs to HMIS	77.8	66.3	76.31	87
Organizations (non GoN) to HMIS	100	85.8		68
Immunization coverage (%)				
BCG coverage	85	82.	91	94
DPT-Hep b-Hib 3 coverage	90	88.	94	91
Polio (OPV 3)	90	88.	92	90
Measles/Rubella coverage	83	78	82	85
% of children under 1 year fully Immunized as per NIP sehetule	83	78	82	73
IPVcoverage	-	65.	92	
Nutrition				
% of children under two years new growth monitored	48	76.51	73.38	97
% of malnourished children under 2 years among new growth monitored case	1.9	2.13	2.7	2.5
Acute respiratory infection (ARI)				
Reported incidence of ARI/1,000 <5 yrs children new visits	918	551	496	765
Annual reported incidence of pneumonia (mild + severe) / 1,000<5 yrs children new visits	304	114	74	188
Proportion of severe pneumonia among	0.38	0.5	0.8	

new cases				
ARI mortality rate per 1,000 under five years children	0	0.06	0	
Diarrheal Diseases				
Incidence of Diarrhoea / 1,000<5 yrs children new cases	570	404	356	502
% of severe dehydration<5 yrs children among new cases	0.24	0.15	0.3	
% of diarrheal case treated with Zink& ORS among Children <5 yrs with diarrhea	98	94	94	93
Diarrhoea mortality rate per 1,000 under five years children	0	0.09	0	
Safe motherhood				
% of Pregnant women who received TD2& TD2+	62	63	61	52
% of Pregnant women who received 180 iron folic acid(IFA) tablets (per live birth)	25.6	52.5	38	
% of postpartum mother who received Vitamin A supplements (per live birth)	43.5	33.39	30	49
% of Pregnant women who received de-worming tablets (per live birth)	61.6	66.8	61	
% of pregnant women attending 1st ANC among live births	64.6	75.7	80	96
% of women who had four antenatal checkups as per protocol among live birth	30.9	35.1	51	52
% of institutional deliveries among expected number of live births	31.3	33.8	38	52
% of deliveries at B/CEOC sites among estimated number of live births	23	26.5	27.3	
% of deliveries at B/CEOC sites among total institutional deliveries	74	78.3	76.7	
% of CHX applied in cord among expected number of live births	-	55.01	38.46	

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय,नुवाकोट

१.३ विकास र जीवनस्तर

विकाससँग सम्बन्धित सूचकांकहरूको विश्लेषण गर्दा यस जिल्लाको विकासको स्तर औषत प्रकारको देखिन्छ । गरिवीको दर नेपालको औषत दर भन्दा केही कम रहेको छ ।मानव विकास सूचकाङ्क तथा औषत आयुमा विगतको आधारमा सुधारात्मक अवस्था रहेको छ ।

१.३.१ प्रमुख सूचकांकहरू

नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण-तेस्रो बाट प्राप्त नतिजाअनुसार गरिबीको रेखाअनुसार नेपालमा करिब २५ प्रतिशत मानिसहरू (Head Count) गरिब देखिन्छन् । शहरी र ग्रामीण क्षेत्रमा गरिबीको दर तुलना गर्दा शहरी क्षेत्रमा करिब १५ प्रतिशत र ग्रामीण क्षेत्रमा करिब २७ प्रतिशत जनसंख्या गरिबीको रेखामुनि रहेको अनुमान गरिएको छ । गरिबीको विषमताको सूचकले गरिब मानिएकाहरू मध्ये पनि कति प्रतिशत गरिबहरू गरिबीको रेखाभन्दा कति टाढा (Depth) छन् भन्ने जनाउँदछ । उक्त सूचक २०६६/६७ मा ५.४३ प्रतिशत रहेको अनुमान छ । साथै अर्को सूचक गरिबीको गहनता (Severity)को सूचकले गरिबहरूबीच के-कति असमानता छ भन्ने जनाउँदछ । नुवाकोटमा भने २०.३० प्रतिशत जनसंख्या गरिबीको रेखामुनि रहेको देखिन्छ भने गरिबीको विषमता र अर्को सूचक गरिबीको गहनता क्रमश ४.१८ र १.२९ रहेको देखिन्छ । गरिबहरूको संख्या, गरिबीको विषमता, गरिबीको गहनता, मानव गरिबी सूचकाङ्क, कुलग्राहस्थ उत्पादन (लाखमा) आदि विवरणहरू तलको तालिकाबाट उल्लेख गरिएको छ।

विवरण	प्रमुख सूचकाङ्कहरू	
	वि.सं. २०५८	वि.सं. २०६८
गरिबीको दर	३७.४०%	२०.३०%
गरिबहरूको संख्या	-	५५,८९५
गरिबीको विषमता	-	४.१८
गरिबीको गहनता	-	१.२९
मानव गरिबी सूचकाङ्क	६१.३	३५.६६
मानव विकास सूचकाङ्क	०.४६३	०.५२४
कुलग्राहस्थ उत्पादन(लाखमा)	-	१२,२६७
औषत आयु सूचकाङ्क	०.६४३	०.७६३
औषत आयु	-	७०.८१
प्रति व्यक्ति आय	-	१०८६

श्रोत: जिल्ला वस्तुगत विवरण, नुवाकोट

१.३.२ आर्थिक सक्रियता र रोजगारी

आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्या र रोजगारी सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरू १० वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको जनसंख्याको मात्र लिइने अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुसार विश्लेषण गर्दा यस जिल्लाको आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसंख्याको प्रतिशत ६३.५९ र कुल रोजगारीदर आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसंख्या मध्येबाट ५७.४५ प्रतिशत मात्र रहेको देखिन्छ । आर्थिक सक्रियता र कुल रोजगारीदर दुवैमा महिलाको तुलनामा पुरुषको प्रतिशत बढी छ । खासगरी ४० देखि ४४ वर्ष उमेर समूहका व्यक्तिहरूको आर्थिक सक्रियतादर कृषिमा सर्वोच्च रहेको छ जस अर्न्तगत ११७८९ जनसंख्या रहेको छ । त्यस्तै गरि २५देखि २९ उमेर समूहका व्यक्तिको आर्थिक सक्रियता अन्यको तुलनामा उच्च रहेको छ जसमा ४७३३ जनसंख्या रहेको छ । कामको खोजी गरेको उच्च जनसंख्या १०२५पनि यसै उमेर समूह अर्न्तगत पर्दछन । सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ उमेर समूहका बालबालिका अध्ययनमा रहेको देखिन्छ जसमा ३३८६६ जनसंख्या रहेको छ । करिब ६९ प्रतिशत आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्याको प्रमुख पेशा कृषि तथा अन्यको हकमा गैर-कृषिजन्य क्षेत्र रहेको छ । क्षेत्र अनुसार रोजगारीको स्तर मूल्यांकन गर्दा ६६.४ प्रतिशत पुरुष र ७७.९ प्रतिशत महिलाहरू तथा समग्रमा ७१.६ प्रतिशत जनसंख्याको रोजगारीको प्रमुख क्षेत्र कृषि तथा वन रहेको देखिन्छ ।

१.४ कृषि, पशुपक्षी, प्राकृतिक श्रोत तथा सम्पदा

१.४.१ कृषि तथा पशुपक्षी

राष्ट्रिय कृषि गणना २०६८ को नतिजा अनुसार कुल जनसंख्याको लगभग ९० प्रतिशत भन्दा माथिका व्यक्तिहरुको प्रमुख पेशाको रूपमा रहेको कृषिक्षेत्रले जिल्लाको खाद्यान्न आपूर्ती र बहुसंख्यक जनताको उपभोग संरचना (Consumption Pattern)मा प्रमुख भूमिका खेलेको छ ।

क्र.स	विवरण	२०५८		२०६८	
		मान	प्रतिशत	मान	प्रतिशत
१	जम्मा कृषि चलन संख्या	४९,७७२	९३.६१%	५३,९८४	९१.१७%
२	कुल जनसंख्यामा कृषि पेशामा संलग्नजनसंख्या	१,९८,७६१	६८.९%	२६४४९८	
३	कृषि योग्य जमिनको जम्मा क्षेत्रफल(हे.)	३०,४७९.४	-	३२९९२.०	-
४	कुल कृषि योग्य जमिन मध्ये सिंचित(हे.क्षेत्र)	११,४४६.७	३७.५६%	१३७२८.०	४१.६१%
५	कृषक परिवारको औसत आकार	५.५	-	४.९	-
६	कृषि ऋण लिएका कृषक परिवार संख्या	७,२११	-	१३,६४८	-
७	कृषि ऋण लिन इच्छुक कृषक परिवार संख्या	१०,९३४	-	२०,२२९	-
८	कृषि ऋण आवश्यकता छ भन्ने कृषक परिवार	-	१४.५%	-	३७.५%
९	मुख्य कृषक पुरुष भएका कृषिचलन संख्या	४६,६६८	-	४६,३६८	-
१०	मुख्य कृषक महिला भएका कृषिचलन संख्या	३,१०७	-	७,६१६	-
११	परिवारको मूली नै मुख्य कृषक भएका कृषक परिवार	४९,१५९	-	५१,८२१	-
१२	मुख्य आम्दानी कृषि हुने कृषक परिवार	-	-	-	९७.१%
१३	बाली सघनताको स्थिती	१.९	-	२.१	

श्रोत: जिल्ला वस्तुगत विवरण,नुवाकोट

कुल परिवारहरु मध्ये करिव ९५ प्रतिशत परिवारहरु कुनै न कुनै रूपमा कृषि क्षेत्रसँग सम्बन्धित छन् । कुल ३२९९६.५ हेक्टर खेतियोग्य जमिन रहेकोमा १५७८२हेक्टर सिंचित र १७२१४.५ हेक्टर असिंचित रहेको छ । कृषि चलनको परिभाषा (चार आना वा सो भन्दा बढी कृषि प्रयोजनको जमिन उपयोग गर्ने वा कम्तिमा एक ठूला चौपाया वा कम्तिमा ५ वटा साना चौपाया वा कम्तिमा २० वटा चराचुरुंगी वा साना ठूला गरी कम्तिमा ५ वटा चौपाया पालन गर्ने) भित्र समेटिएको ५३९८४कृषि चलनमा ५११२० कृषि चलन आफ्नै र १८३ भाडामा लिएको र अन्यमा ३० कृषि चलन रहेको देखिन्छ । बलौटे किसिमको खैरो रंगको माटोको प्रधानता रहेको कुल खेतियोग्य जमिन मध्ये ९० प्रतिशत भन्दा ज्यादामा अस्थायी वाली लाग्ने गरेको छ । खाद्यान्न तथा नगदे वाली, फलफूल, तरकारी, दलहन, तेलहन र कोसेवाली उत्पादन, पशुपक्षी तथा

मत्स्यपालन यहाँका प्रमुख कृषिजन्य क्रियाकलापहरु हुन् । करिव १३६४८ कृषक परिवारहरुले कृषि प्रयोजनार्थ ऋण लिएको तथा वाली सघनताको स्थिती २.१ रहेको छ ।

१.४.२ भू-उपयोग (Land Use)

भू-उपयोग अनुसार कृषि चलनको सङ्ख्या र क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण

विवरण	अस्थायी वाली लाग्ने क्षेत्रफल(हे.)	अस्थायी चौरचरन क्षेत्रफल(हे.)	अस्थायी बाँझो क्षेत्रफल(हे.)	जम्मा खेतीयोग्य जमिन क्षेत्रफल(हे.)
जग्गासहितको कृषि चलन	३०२२१.४	२८.८	३७२.३	३०६२२.४
जग्गा नभएका कृषि चलन	०.९	-	-	०.९
जम्मा कृषि चलन	३०२२२.३	२८.८	३७२.३	३०६२३.३

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०६८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

भू-उपयोग(Land Use) अनुसार कृषि चलनको सङ्ख्या र क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण

विवरण	खेतीयोग्य जमिन क्षेत्रफल (हे.)			वनजङ्गल क्षेत्रफल(हे.)	अन्य सबै जग्गा क्षेत्रफल (हे.)
	वाली लाग्ने		पोखरी क्षेत्रफल(हे.)		
	स्थायी वाली लाग्ने जग्गा	छाया र ओगमा रहेको जग्गा			
जग्गा सहितको कृषि चलन	२५३.२	१५७.८	५.५	५६२.८	१३९०.३
जग्गा नभएका कृषि चलन	०.२	००	००	००	३.४
जम्मा कृषि चलन	२५३.४	१५७.८	५.५	५६२.८	१३९३.७

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०६८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरणमा पछिल्लो दुई आ वमा नुवाकोट जिल्लाको विभिन्न एक वर्षे वालीको उत्पादन विवरण मा धान सबैभन्दा धेरै र तोरी सबैभन्दा कम उत्पादन भएको पाइन्छ ।

क.स.	वालीको नाम	उत्पादन विवरण	
		आ.व. २०७१/७२	आ.व. २०७२/७३
		उत्पादन (मे ट)	उत्पादन (मे ट)
१	धान	९०५८५	९०६१५
२	मकै	५४६६०	५४७३७
३	गहुँ	१२७६८	१२६८५
४	कोदो	९७१८	९७२८
५	आलु	६३८१०	६३८३०
६	सुन्तला	१५३७	१५५२
७	तोरी	१०१४	१०२७
८	तरकारी	४३६७९	४३६८५

श्रोत: कृषि विकास कार्यालय, नुवाकोट

त्यसै गरि पशु उत्पादन सम्बन्धी विवरणमा पछिल्लो दुई आ व सम्ममा नुवाकोटमा पशुजन्य उत्पादनमा बाखा सवैभन्दा धेरै र चौरीगाई सवैभन्दा कम रहेको पाइन्छ। जिल्ला पशु सेवा कार्यालयबाट संकलन गरिने यो विवरणमा मुख्य ६ प्रकारका पशु उत्पादनको विवरण समावेश गरिएको छ।

पशुको नाम	आ व २०७१/७२	आ व २०७२/७३
गाई/गोरु	१४२४५४	१४९९३७
चौरीगाई	९१५	९२०
भैसी/रांगा	१४४०३४	१५३५१८
भेडा	१९१९५	१९७४१
बाखा	३०८०२५	३६४२००
बगुर	१५९५६	१८३९५
जम्मा	६३०५७९	७०६७११

श्रोत: जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, नुवाकोट

१.४.३ प्राकृतिक श्रोत तथा वातावरण र सार्वजनिक जग्गा सम्बन्धि विवरण

यस जिल्लाको कुल भू-भागमध्ये ३२.१% क्षेत्र वनले ढाकेको छ। यस क्षेत्र अन्तरगत संरक्षित वन १२.६%, भाडीदार क्षेत्र ५२.३% र घना क्षेत्र सहितको वन ३५.१% छ। यस जिल्लाको वन जंगलको सस्थागत रूपमा व्यवस्थापन गर्ने थालनी वि.स. २०१६ सालमा त्रिशुली वन डिभिजन कार्यालयको रूपमा स्थापना भएर घ वर्गको जिल्ला हेर्ने गरी कार्य क्षेत्र तोकी हालसम्म विविध व्यवस्थापकिय पक्षहरु अवलम्बन गर्दै आएको छ। त्रिशुली वन डिभिजनको रूपमा रहदा नुवाकोट, धादिङ्ग र रसुवा जिल्ला समेतको वन संरक्षण र विकासको जिम्मेवारी सम्हालेको थियो। यस जिल्लाको त्रिशुली, ताँदी, लिखु आदी नदीह?को किनाराहरुमा साल तथा मिश्रित वनहरु पाईन्छन। रातमाटे, विदुर, खरानीटार तथा बागेश्वरी ईलाका वन कार्यालय अन्तरगतका तल्लो भागका क्षेत्रहरुमा साल तथा मिश्रित खालका वनहरु प्रशस्त मात्रमा रहेका छन। जनसंख्याको चाप, चरीचरन, आगलागी, घाँस, दाउरा, सोत्तर र काठ दाउरामा अत्यधिक चाप भएकाले यस क्षेत्रका वनहरुको अवस्था तथा हैसियतमा गत विगतकावर्षहरुमा खासै सुधार आएको थिएन। तर जब यी क्षेत्रहरु सामुदायिक वनको रूपमा स्थानीय उपभोक्ता समुहलाई हस्तान्तरण भए पश्चात उचित संरक्षण भएकाले वनको हैसियतमा सुधार हुदै आएको देखिएको छ। रातमाटे र विदुर ईलाका वन कार्यालय अन्तरगतका वन क्षेत्रहरुमा पोल साइजका साल वनहरुमा पुर्नउत्पादन को अवस्था निकै राम्रो रहेकोछ।

उत्पादनशिलताको आधारमा वन लाई यसरी वर्गीकरण गरिएको छ। जसमा सवैभन्दा धेरै खोटेसल्ला ३३ प्रतिशत र सवैभन्दा कम कोणधारी वन रहेको पाइन्छ।

सि.नं.	वनको किसिम	क्षेत्रफल	प्रतिशत
१	साल	२००५	१५.८
२	नदी किनाराको मिश्रित चौडापाते	१५७५	१२.५
३	खोटेसल्ला	४१७१	३३
४	माथिल्लो मिश्रित चौडापाते	३४१९	२७
५	अन्य कोणधारी वन	१४७८	११.७
जम्मा		१२,६४८	१००

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

प्रशस्त मात्रामा रहेको खेतियोग्य जमिन, वनजंगल, जलश्रोत र केहि मात्रामा पाईने खनिज पदार्थ समेतलाई यस जिल्लाका प्रमुख प्राकृतिक श्रोतहरूको रूपमा लिन सकिन्छ। कुल ३५५ को सङ्ख्यामा रहेका सामुदायिक वन लगायत राष्ट्रिय वन, धार्मिक वन र निजी वन समेत कुल ३५९९१ हेक्टर क्षेत्रफलमा रहेको वनजंगल र भाडीले जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको ५५ प्रतिशत भन्दा धेरै स्थान ओगटेको छ। लाडटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज र शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्जको आंशिक क्षेत्रले यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल मध्ये २३७.२८ हेक्टर जमिन ओगटेकोले संरक्षित जैविक सम्पदामा समेत उखलेखनिय योगदान पुगेको छ। ठूला प्रजातिका रुखविरुवा, विभिन्न किसिमका जडिवुटीहरु, गैर काष्ठ प्रजातिका वोटविरुवा, जंगली जनावर, विभिन्न प्रजातिका चरा, माछा र किटपतंग तथा सुक्ष्म जीवहरु यहाँको जैविक विविधताका अवयवहरु हुन्। जलश्रोततर्फ त्रिशुली र तादी नदी तथा तिनीहरूका सहायक नदी लगायत अन्य खोलानाला र ताल तलैयाहरूको प्रमुख योगदान रहेको छ। त्रिशुली र तादी नदी जस्ता प्रमुख जलधारका क्षेत्र लगायत यस जिल्लामा ३६ को सङ्ख्यामा उपजलाधार क्षेत्रहरु समेत रहेका छन्।

सि.न.	विवरण	क्षेत्रफल (हे. मा)	प्रतिशत
१	वन जंगलले ढाकेको क्षेत्र	३५९९४.९९	३२.१२
१.१	सामुदायिक वन	२४८४९.५१	२२.१६
१.२	सरकारद्वारा व्यवस्थित वन	१११४५.४८	९.९४
१.३	धार्मिक	६.०७६९	०.००५४
२	घांस क्षेत्र	१२०४.००	१.०७
३	कृषि योग्य जमिन	६०३५६	५३.८३
३.१	निजी वन	७.८०	०.००६९
३.२	कृषि क्षेत्र	६०३४८.२०	५३.८३
४	अन्य	१४५४५.००	१२.९८
	जम्मा	११२०९९.९९	१००

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय,नुवाकोट

यस नुवाकोट जिल्लामा रहेको सरकारी जग्गाको विवरणमा खेत, भिरपाखा कुलो, जंगल वाटो सडक आदिले ओगटेको साविकको गाविस अर्न्तगतको जग्गा क्षेत्रफल यसप्रकार रहेको छ।

जैविक विविधतासम्बन्धी विवरण :प्राणीहरूको प्रमुख प्रकार / प्रजातिय विविधता

	प्रमुख प्रकार/ प्रजाति
जङ्गलीजनावर	चित्तुवा, निरविरालो, मलसाँप्रो, कालो भालु, बँदेल, रतुवा, स्याल, दुम्सी, बाँदर
चरा	लुँइचे, तित्रा, कालिज, डाँफे, ढुकुर, मैना, कोइली, लाटोकोसेरो, सुगा, आदि।
माछा	शहर,कत्ले, असला, खस्रे, लोरी, नकटा, काप्रे, सित्रे, टेण्डा, भिती, बुदुना, जलकपुर, टिले, चेटी, भोटी, फकेटा, सिंधी, हिले, बाघे, गुच, बाम, टाउट आदि

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट।

१.४.४ खानेपानी तथा सरसफाई

जिल्लाको लगभग ९० प्रतिशत गा.वि.स. तथा नगरपालिकाहरूमा ८५ प्रतिशत भन्दा ज्यादा घरपरिवारका लगभग ७३ प्रतिशत जनसंख्याको पहुँचमा सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रको प्रयासबाट खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको छ । लगभग २२ प्रतिशत जनसंख्याले मात्र आधुनिक फलसयुक्त ट्वाइलेटको प्रयोग गर्दछन् जबकि आधाभन्दा धेरै जनसंख्याको पहुँचमा साधारण किसिमको समेत ट्वाइलेट नभएको तथ्यांक पाईन्छ । करिव ९५ प्रतिशत परिवारहरूको आफ्नै स्वामित्वमा तथा दुई तिहाइ भन्दा बढी परिवारहरूसँग पक्कि घर वा आवास इकाई रहेको पाईन्छ । त्यसैगरी लगभग ८५ प्रतिशत घरपरिवारहरूले धारा वा पाइपबाट खानेपानीको सुविधा, ८० प्रतिशत भन्दा ज्यादा घरपरिवारहरूले इन्धनको मुख्य श्रोतको रूपमा दाउरा र ५० प्रतिशत भन्दा ज्यादा घरपरिवारहरूले विजुलीलाई प्रकाशको प्रमुख श्रोतको रूपमा प्रयोग गर्दछन् ।

१.४.५ प्रमुख जलाधार क्षेत्रहरू

प्रमुख जलाधार क्षेत्रहरू लाई लिएर हेर्दा मुख्य जलाधार क्षेत्रहरूको नाम, उपजलाधार,ओगटेको क्षेत्रफल तथा उचाईको तथ्यांकीय विवरण उल्लेख गरिएको छ । त्रिशुली नदी क्षेत्रको कोल्फु खोला उपजलाधारको क्षेत्रफल १८५ कि मि तथा तादी नदी क्षेत्रको तादी खोला उपजलाधारको क्षेत्रफल ३९० कि मि रहेको छ भने सबैभन्दा लामो तादी खोलाको लम्बाई ४३.५ कि मि रहेको छ ।

प्रमुख जलाधार क्षेत्रहरू						
क्र. सं.	जलाधार क्षेत्र	उप जलाधार क्षेत्र	क्षेत्रफल (कि मि)	नदीको लम्बाइ (मि)	उचाई	
					अधिकतम(मि)	न्युनतम (मि)
१	त्रिशुली नदी क्षेत्र	फलाखु खोला	१५०	२६.५	४५९०	६२५
		सलाखु खोला	१२०	१८.५	३५८०	६४०
		कोल्फु खोला	१८५	३९	२३१७	४५०
२	तादी नदी क्षेत्र	तादी खोला	३९०	४३.५	५१५०	५६०
		लिखु खोला	१६५	२७.५	२७३०	५६०

१.४.६ सहकारी सम्बन्धी विवरण

गापा/नपा क्र स	गाँउपालिका/नगरपालिकाको नाम	सहकारी सं.लिको संख्या	प्रतिशत
१	दुप्चेश्वर गाँउपालिका	२०	४.२७%
२	पञ्चकन्या गाँउपालिका	३६	७.६९%
३	तादी गाँउपालिका	३९	८.३३%
४	सुर्यगढी गाँउपालिका	२७	५.७७%
५	विदुर नगरपालिका	१४१	३०.१३%
६	ककनी गाँउपालिका	३२	६.८४%
७	लिखु गाँउपालिका	३४	७.२६%
८	शिवपुरी गाँउपालिका	१७	३.६३%
९	तारकेश्वर गाँउपालिका	२१	४.४९%

१०	बेलकोटगढी नगरपालिका	७२	१५.३८%
११	मेघाड गाँउपालिका	१६	३.४२%
१२	किस्पाड गाँउपालिका	१३	२.७८%

श्रोत: डिभिजन सहकारी कार्यालय,नुवाकोट

नुवाकोट जिल्लामा कार्यप्रगतिका आधारमा रहेका सहकारी सम्बन्धी विवरण यस प्रकार छन ।

क स	कार्य प्रकृतिको आधारमा सहकारी संस्था	संख्या	प्रतिशत
१	बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरु	८५	१६.९७%
२	कृषि सहकारी संस्थाहरु	२३०	४५.९१%
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थाहरु	९४	१८.७६%
४	उपभोक्ता सहकारी संस्थाहरु	११	२.२०%
५	दुग्ध सहकारी संस्थाहरु	७	१.४०%
६	सामुदायिक सहकारी संस्थाहरु	८	१.६०%
७	सामाजिक उद्यमी सहकारी संस्थाहरु	१२	२.४०%
८	माछा सहकारी संस्थाहरु	१	०.२०%
९	तरकारी सहकारी संस्थाहरु	१	०.२०%
१०	कफि सहकारी संस्थाहरु	१६	३.१९%
११	स्वास्थ्य सहकारी संस्थाहरु	३	०.६०%
१२	सुपथ मूल्य सहकारी पसल	३३	६.५९%

श्रोत: डिभिजन सहकारी कार्यालय,नुवाकोट

१.४.७ फौजदारी अपराध तथा कानुन

जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दर्ता भएका फौजदारी अपराध सम्बन्धी विवरण

क्र सं	मुद्दा शिर्षक	आ.व.२०७०/७१			आ.व.२०७१/७२			आ.व.२०७२/७३		
		मु.द.सं	फछर्योट	बाँकी	मु.द.सं	फछर्योट	बाँकी	मु.द.सं	फछर्योट	बाँकी
१	कर्तव्य ज्यान	४	४	०	७	७	०	५	४	१
२	मानवओसार	६	५	१	४	४	०	१	१	०
३	ज्यान मार्ने उद्योग	९	९	०	५	५	०	८	८	०
४	जबरजस्ती करणी	५	५	०	५	५	०	८	८	०
५	ज.ज.क.उद्योग	६	६	०	६	६	०	५	५	०
६	हा.ह.ख.ख.	३	३	०	२	२	०	२	२	०
७	व्यक्ति अपहरण	१	१	०	१	१	०	०	०	०

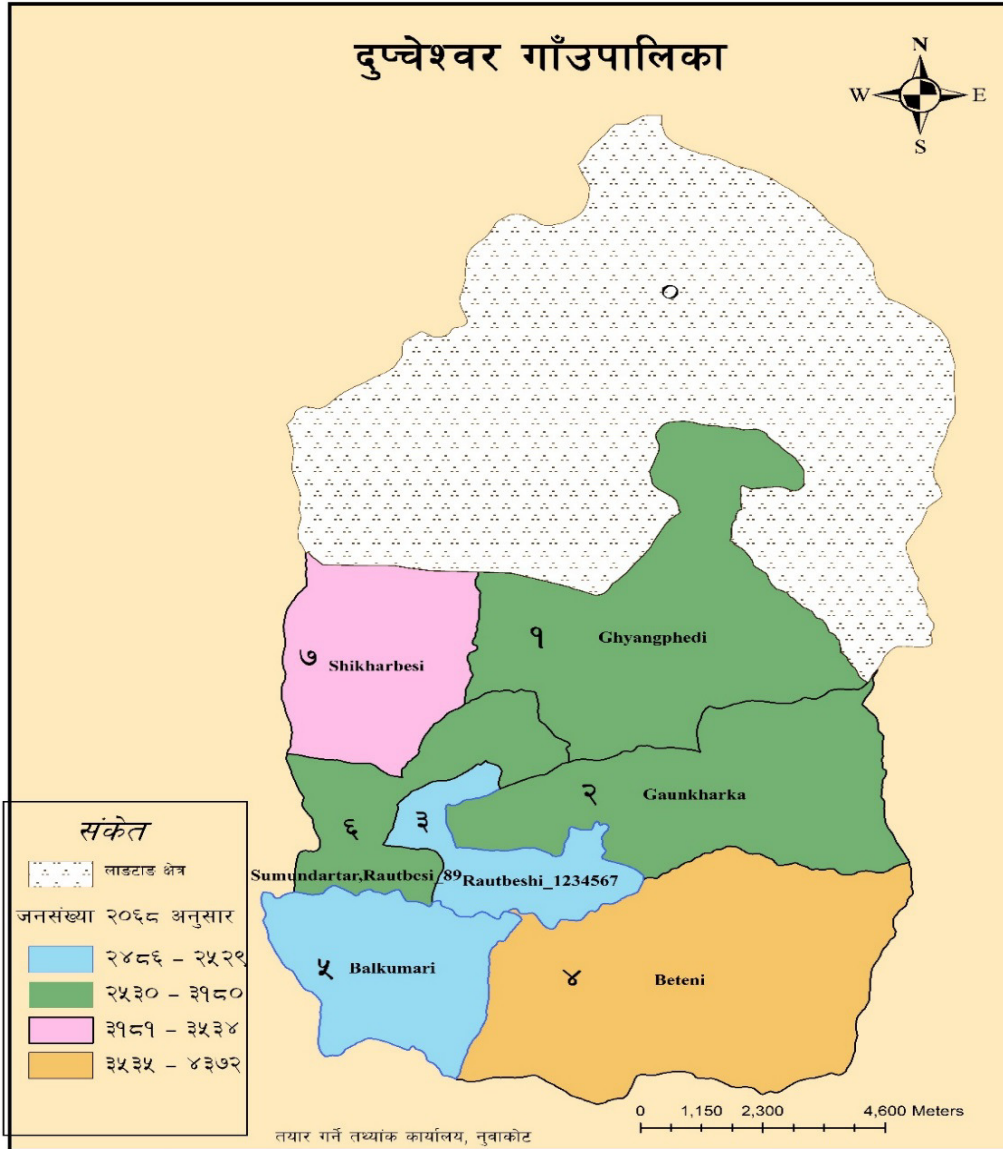
८	डाका	०	०	०	०	०	०	१	१	०
९	चोरी	१०	१०	०	१५	१५	०	१	१	०
१०	सवारी ज्यान	६	६	०	८	८	०	९	९	०
११	बिस्फोटक पदार्थ	१	१	०	०	०	०	०	०	०
१२	नागरिकता कित्ते	२	२	०	२	२	०	१	१	०
१३	के.सा.अ.	५२	५२	०	५२	५२	०	१८	१८	०
१४	बहुविवाह	१	१	०	७	७	०	५	५	०
१५	विष सेवन	२६	२६	०	२४	१८	६	२५	०	२५
१६	भवितव्य	५१	५१	०	३५	३३	२	३२	०	३२
१७	फुटकर ज्यान	०	०	०	०	०	०	६	०	६
१८	भ्रुण्ड ज्यान	३१	३१	०	३४	२९	५	२३	०	२३
१९	गौवध	०	०	०	०	०	०	१	१	०
२०	आगजानी	०	०	०	०	०	०	१	१	०
२१	कालो बजारी	०	०	०	०	०	०	२	२	०
२२	जुवा तास	०	०	०	०	०	०	३	३	०
२३	ठगी	०	०	०	१	१	०	१	१	०
२४	लागु औषध	६	६	०	१	१	०	०	०	०
२५	बोक्सीको आरोप	२	२	०	४	४	०	१	१	०
	जम्मा	२२२	२२१	१	२१३	२००	१३	१५९	७२	८७

श्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय, नुवाकोट ।

नोट : ज.ज.क.उद्योग:- जबर जस्ती करणी उद्योग,

हा.ह.ख.ख. :- हातहतियार खरखजाना, के.सा.अ. :- केही सार्वजनिक अपराध

खण्ड : २

गाउँपालिकाको नाम	: दुप्चेश्वर गाउँपालिका
सामावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरू	: घ्याङ्फेदी, राउतबेंशी, समुन्द्रटार, बेतिनी, गाउँखर्क, शिखरबेंशी र बालकुमारी गा.वि.स.
जनसंख्या	: २२१०६
क्षेत्रफल	: १३१.६२ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	: साविक समुन्द्रटार गाविसको कार्यालय
वडा संख्या	: ७
सीमाना	: पूर्व: सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, पश्चिम: तादी र पञ्चकन्या गा.पा. र रसुवा जिल्ला, उत्तर: रसुवा, सिन्धुपाल्चोक जिल्ला दक्षिण: शिवपुरी गा.पा.

वडा नं.	समावेश भएका साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१	घ्याङ्फेदी	१ देखि ९	३१००	२८.८५
२	गाउँखर्क	१ देखि ९	३१८०	२२.४१
३	राउतबेंशी	१ देखि ७	२५२९	७.७३
४	बेतिनी	१ देखि ९	४३७२	३४.०३
५	बालकुमारी	१ देखि ९	२४८६	१३.२३
६	समुन्द्रटार	१ देखि ९	२९०५	१०.७०
	राउतबेंशी	८,९		
७	शिखरबेंशी	१ देखि ९	३५३४	१४.६७
जम्मा			२२१०६	१३१.६२

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति,नुवाकोट

दुप्चेश्वर गाउँपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाको सदरमुकाम समुन्द्रटार मा रहेको छ । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका नं १२ का केहि र १३ का सवै साविक गा वि स हरुलाई मिलाएर बनाइएको हो । दुप्चेश्वर गाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा शिखरबेसी, समुन्द्रटार, राउतबेसी, गाऊखर्क, बालकुमारी, बेतिनी, घ्याङफेदी हुन । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टीले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । घ्याङफेदी, गाउँखर्कमा हिउँद याममा बराबर हिमपात भैरहने यस प्रदेशमा भण्डै हिमाली प्रदेशसँग मेल खाने प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विशेषताहरु पाउन सकिन्छ । दुप्चेश्वर महादेव यस क्षेत्रको निकै प्रचलित धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र हो । भौगोलिक रुपमा विकट भएकोले आवश्यक पूर्वाधारको अवस्था कमजोर नै छ । शिक्षा, स्वास्थ्य,गरिवि,तथा अन्य सुचकहरु पनि तुलनात्मक रुपमा कमजोर देखिन्छ । तामाङ जातिको उच्चतम वसोवास यस क्षेत्रमा पाउन सकिन्छ । प्रशिद्ध धार्मिक क्षेत्र गोसाईकुण्ड जाने प्रमुख पर्यटकीय मार्ग पनि यसै गाउँपालिकामा रहेको छ । दुप्चेश्वर गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स.	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्यूनतम उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
शिखरबेसी	३१.५	२७°५६'४१" देखि २८°१५'२" सम्म	८५°२२'१९.३३" देखि ८५°२४'३७" सम्म	४५९१	१०५०	१३
समुन्द्रटार	६.०	२७°५५'४.३०" देखि २७°५७'००" सम्म	८५°२२'१५" देखि ८५°२३'५९" सम्म	१८८०	८४६	११
राउतबेसी	११	२७°५४'४६.१५" देखि २७°५७'४८" सम्म	८५°२३'१९.२८" देखि ८५°२६'१८" सम्म	१६५२	९५०	१६
गाऊखर्क	३३	२७°५५'२२.२७" देखि २७°५७'५८" सम्म	८५°२४'३.४६" देखि ८५°२९'२१.३४" सम्म	३३४६	१३३०	१७
बालकुमारी	१३	२७°५२'५५.१५" देखि २७°५५'२०.२०" सम्म	८५°२१'५६" देखि ८५°२४'५४.३०" सम्म	३१३५	८४६	१०
बेतिनी	३३	२७°५२'३३" देखि २७°५५'४७.५५" सम्म	८५°२४'८" देखि ८५°२९'२१.३५" सम्म	३५६०	१०६३	२०
घ्याडफेदी	१००	२७°५६'५३" देखि २७°०४'५७" सम्म	८५°२३'३६.३८" देखि ८५°२९'५७" सम्म	५१४५	११९०	८

श्रोत: जिल्ला वस्तुगत विवरण,नुवाकोट

२.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र वा वर्ग विशेषमा काम गर्ने मानिसलाई मात्र नभई यससँग सम्बन्धित रहने वा जिज्ञासा राख्ने सबै क्षेत्र वा वर्गका नागरिकहरूलाई उत्तिकै पर्दछ। हरेक मानिसहरू आ-आफ्नो पेशामा वा सेवामा लागि रहेका हुन्छन्, ती सबै पेशामा लागेका मानिसहरूले आ-आफ्नो किसिमको आवश्यकता अनुरूप तथ्याङ्कहरूको प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने गर्दछन्। देशको स्वास्थ्य क्षेत्रको योजना बनाउने योजनाकारहरूको लागि आवश्यक पर्ने जनसंख्या तथ्याङ्क र पर्यटन व्यवसायसँग सम्बन्धितहरूले प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने जनसंख्या सम्बन्धी तथ्याङ्कमा उद्देश्यात्मक विभेद रहेको पाईन्छ। त्यसैगरी राष्ट्र र समाजका हरेक अंगमा रहेर काम गर्ने जो कोही सचेत नागरिकहरूलाई यसको सहायता विना भविष्यको योजना बनाउन र बितेका समयमा भए गरेको कामहरूको सहि मुल्याङ्कन गर्न अष्टेरो पर्दछ। जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैह्र सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससँग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहन्जेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। दुष्पेश्वर गाँउपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	१६९२	१४०८	३१००	६०४
२	१५७३	१६०७	३१८०	६२८

३	१२६५	१२६४	२५२९	४७८
४	२१७८	२१९४	४३७२	८७३
५	१२३०	१२५६	२४८६	४९६
६	१३९२	१५१३	२९०५	६२६
७	१८१५	१७१९	३५३४	७४६

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

२.२ उमेर समुह अनुसार दुप्पेश्वर गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ। यसलाई १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहले पछ्याएको छ। पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। उमेर समूह वढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ। ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा कम जनसंख्या रहेको देखिन्छ, जसमा ८२ जना छन्। वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिईएको छ।

साविक गा वि स	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
कैतिनी	४	००-०४	५३५	२७९	२५६	१.०९
		०५-०९	६३५	३२६	३०९	१.०६
		१०-१४	६५८	३२७	३३१	०.९९
		१५-१९	४१४	२१९	१९५	१.१२
		२०-२४	३२७	१३९	१८८	०.७४
		२५-२९	२६१	१२१	१४०	०.८६
		३०-३४	२१७	१००	११७	०.८५
		३५-३९	२१९	१०१	११८	०.८६
		४०-४४	२२३	११८	१०५	१.१२
		४५-४९	१९६	१११	८५	१.३१
		५०-५४	१९२	१०२	९०	१.१३
		५५-५९	१२६	६९	५७	१.२१
		६०-६४	११२	५९	५३	१.११
		६५-६९	८८	४२	४६	०.९१
		७०-७४	८७	३१	५६	०.५५
		७५ +	८२	३४	४८	०.७१
जम्मा			४,३७२	२,१७८	२,१९४	०.९९

बालकुमारी	५	००-०४	२०९	१००	१०९	०.९२
		०५-०९	२८९	१४०	१४९	०.९४
		१०-१४	३३१	१६५	१६६	०.९९
		१५-१९	३१९	१५२	१६७	०.९१
		२०-२४	२१६	१००	११६	०.८६
		२५-२९	१५९	७८	८१	०.९६
		३०-३४	१५२	७९	७३	१.०८
		३५-३९	१०२	५६	४६	१.२२
		४०-४४	२१९	१००	११९	०.८४
		४५-४९	११६	६२	५४	१.१५
		५०-५४	११०	६४	४६	१.३९
		५५-५९	५९	३२	२७	१.१९
		६०-६४	८०	४२	३८	१.११
		६५-६९	२९	१३	१६	०.८१
		७०-७४	६०	२७	३३	०.८२
		७५ +	३६	२०	१६	१.२५
		जम्मा			२,४८६	१,२३०
गाँउ खर्क	२	००-०४	३१७	१६६	१५१	१.१
		०५-०९	४३७	२३६	२०१	१.१७
		१०-१४	४४८	२२०	२२८	०.९६
		१५-१९	३२९	१५६	१७३	०.९
		२०-२४	२४७	१२१	१२६	०.९६
		२५-२९	२०५	९२	११३	०.८१
		३०-३४	१७६	८६	९०	०.९६
		३५-३९	१६१	७८	८३	०.९४
		४०-४४	१७२	८६	८६	१
		४५-४९	१५२	७६	७६	१
		५०-५४	१३६	७३	६३	१.१६
		५५-५९	९०	४६	४४	१.०५
		६०-६४	१००	५१	४९	१.०४
		६५-६९	७६	३७	३९	०.९५

		७०-७४	५७	२१	३६	०.५८
		७५ +	७७	२८	४९	०.५७
जम्मा			३,१८०	१,५७३	१,६०७	०.९८
घ्याइफेदी	१	००-०४	२९८	१४७	१५१	०.९७
		०५-०९	४२४	२२०	२०४	१.०८
		१०-१४	३८४	२१९	१६५	१.३३
		१५-१९	२३७	१३९	९८	१.४२
		२०-२४	२५२	१४५	१०७	१.३६
		२५-२९	२३४	१३९	९५	१.४६
		३०-३४	२२४	११८	१०६	१.११
		३५-३९	१८९	९५	९४	१.०१
		४०-४४	१८०	११३	६७	१.६९
		४५-४९	१४२	७५	६७	१.१२
		५०-५४	११४	६४	५०	१.२८
		५५-५९	९५	५२	४३	१.२१
		६०-६४	१०१	५५	४६	१.२
		६५-६९	७८	४०	३८	१.०५
		७०-७४	७१	३९	३२	१.२२
		७५ +	७७	३२	४५	०.७१
		जम्मा			३,१००	१,६९२
समुन्द्रार	६	००-०४	१४२	७०	७२	०.९७
		०५-०९	२२६	९६	१३०	०.७४
		१०-१४	३१७	१३५	१८२	०.७४
		१५-१९	२२५	१०३	१२२	०.८४
		२०-२४	१२०	५७	६३	०.९
		२५-२९	११८	५२	६६	०.७९
		३०-३४	१३४	५५	७९	०.७
		३५-३९	१२७	६४	६३	१.०२
		४०-४४	१२१	५५	६६	०.८३
		४५-४९	१०६	५२	५४	०.९६
		५०-५४	८६	४३	४३	१

		५५-५९	५८	३१	२७	१.१५
		६०-६४	७६	४२	३४	१.२४
		६५-६९	५८	३१	२७	१.१५
		७०-७४	४१	१५	२६	०.५८
		७५ +	४२	२५	१७	१.४७
जम्मा			१,९९७	९२६	१,०७१	०.८६
शिखरवेशी	२	००-०४	३३३	१६०	१७३	०.९२
		०५-०९	४५६	२२२	२३४	०.९५
		१०-१४	४६५	२५३	२१२	१.१९
		१५-१९	३७५	१८५	१९०	०.९७
		२०-२४	२३८	१३६	१०२	१.३३
		२५-२९	२१०	१००	११०	०.९१
		३०-३४	२१९	१०२	११७	०.८७
		३५-३९	१८५	१००	८५	१.१८
		४०-४४	१८४	१०७	७७	१.३९
		४५-४९	१७०	८४	८६	०.९८
		५०-५४	१८४	९४	९०	१.०४
		५५-५९	१०५	५८	४७	१.२३
		६०-६४	१३४	६८	६६	१.०३
		६५-६९	८०	४१	३९	१.०५
		७०-७४	८०	४६	३४	१.३५
		७५ +	११६	५९	५७	१.०४
		जम्मा			३,५३४	१,८१५
राउतवेशी	३,६	००-०४	४०१	२२०	१८१	१.२२
		०५-०९	४७७	२३७	२४०	०.९९
		१०-१४	४८७	२४४	२४३	१
		१५-१९	३४३	१५५	१८८	०.८२
		२०-२४	२२०	११०	११०	१
		२५-२९	२३५	१११	१२४	०.९
		३०-३४	२१९	१००	११९	०.८४
		३५-३९	१६३	९८	६५	१.५१

	४०-४४	१६७	८०	८७	०.९२
	४५-४९	१५३	७५	७८	०.९६
	५०-५४	१५०	७९	७१	१.११
	५५-५९	१०४	५६	४८	१.१७
	६०-६४	११३	६६	४७	१.४
	६५-६९	८२	३५	४७	०.७४
	७०-७४	५९	३२	२७	१.१९
	७५ +	६४	३३	३१	१.०६
जम्मा		३,४३७	१,७३१	१,७०६	१.०१

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

२.३ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

दुप्चेश्वर गाँउपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन्। वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर मटितेल प्रयोग गर्ने परिवार ३५.१० प्रतिशत रहेकोमा हाल घटेर ८.३ प्रतिशत मात्र देखिएको छ। बत्ति बाल्नका लागि अक्सर सोलार र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः २.१८ र २.०३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। गोबरग्याँस प्रयोग गर्ने परिवारहरू केवल ०.१८ प्रतिशत मात्र रहेका छन्। दुप्चेश्वर गाँउपालिकाका कुल ४४५१ परिवार मध्ये ९५.३३ प्रतिशत परिवारले धारा/पाइपबाट र ०.४३ प्रतिशतले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ। ट्युबवेल/हाते पम्प, ढाकिएको इनार/कुवा, मूल धारा, नदी/खोला र अन्य श्रोतबाट पिउने पानी आपूर्ति गर्ने परिवारहरू कुल परिवारको क्रमशः ०.२, ०.४३, २.२९, ०.७९ र ०.९७ प्रतिशत रहेका छन्।

मुख्य श्रोत	परिवार	प्रतिशत	मुख्य श्रोत	परिवार	प्रतिशत
बिजुली	३,३५२	७५.३१%	धारा वा पाइप	४,२४३	९५.३३%
मटितेल	८७६	१९.६८%	ट्युबवेल वा हाते पम्प	१	०.०२%
वायो ग्याँस	८	०.१८%	ढाकेको कुवा वा ईनार	८	०.१८%
सोलार	५४	१.२१%	खुल्ला कुवा वा ईनार	१९	०.४३%
अन्य	११८	२.६५%	मुल धारा	१०२	२.२९%
उल्लेख नभएको	४३	०.९७%	खोला वा नदी	३५	०.७९%
जम्मा	४,४५१	१००.००%	अन्य	४३	०.९७%
			जम्मा	४,४५१	१००.००%

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

२.४ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस दुप्चेश्वर गाउँपालिका अर्न्तगतका वडाहरूमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा/न.पा नाम		दुप्चेश्वर गा पा								
वडा नं		२	१	५	४	३	६	७	जम्मा	
साविक गाविस		गाउँखर्क	घ्याङफेदी	बालकुमारी	वेतिनी	राउतवेशी	समुन्द्रटार	शिखरवेशी		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	१२५	९५	६८	९८	७१	७५	११६	६४८
		पुरुष	८९	६५	५६	६४	७७	६८	८७	५०६
	दलित	महिला	१	०	५	१	१५	०	९	३१
		पुरुष	३	०	६	३	१२	४	९	३७
एकल महिला		१	६१	२५	५	२२	१७	१	१३२	
विधवा		९६	१२	२९	९९	७९	४०	७८	४३३	
पूर्ण अपांग	महिला	०	०	२	३	१	२	१	९	
	पुरुष	०	०	२	२	४	०	३	११	
आशिक अपांग	महिला	२	७	०	३	६	०	२	२०	
	पुरुष	२	८	२	३	७	१	१	२४	
वाल संरक्षण	बालक	९	०	४	१०	२०	९	१९	७१	
	बालिका	६	०	५	११	१९	५	२६	७२	
कुल जम्मा संख्या		३३४	२४८	२०४	३०२	३३३	२२१	३५२	१९९४	

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति,नुवाकोट

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अर्न्तगत मतदाता तथा मतदानको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
दुप्चेश्वर गाउँपालिका	१	११८६	९२०		२१०६
	२	१०८१	१०३६		२११७
	३	८७३	७६७		१६४०
	४	१४४३	१२९०	१	२७३४
	५	८७६	८१२		१६८८
	६	१०११	९०८		१९१९
	७	१२५५	१०८५		२३४०
जम्मा	७	७७२५	६८१८	१	१४५४४

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय,नुवाकोट

२.५ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या जम्मा २० वटा रहेको देखाएको छ । तामाङ्ग पछि नेपाली मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य

मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माभी, यल्मो पहरी, मैथिली, भोजपुरी देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार यस जिल्लामा देखिएका नयाँ मातृभाषामा भोटे, शेर्पा, राजस्थानी, अवधि रहेका छन् । मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना									
क स	साविक गा.वि.स.	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	बालकुमारी	५	नेपाली	६१४	२४.७	३००	२४.३९	३१४	२५
			तामाङ	१,८४२	७४.०९	९१६	७४.४७	९२६	७३.७३
			नेवारी	२५	१.०१	११	०.८९	१४	१.११
			अन्य	५	०.२	३	०.२४	२	०.१६
			जम्मा	२,४८६	१००	१,२३०	१००	१,२५६	१००
२	गाँउखर्क	२	नेपाली	१५१	४.७५	७३	४.६४	७८	४.८५
			तामाङ	२,८१८	८८.६२	१,३९५	८८.६८	१,४२३	८८.५५
			यल्मो	१९८	६.२३	९७	६.१७	१०१	६.२९
			अन्य	१३	०.४१	८	०.५१	५	०.३१
			जम्मा	३,१८०	१००	१,५७३	१००	१,६०७	१००
३	घ्याङ्फेदी	१	तामाङ	२,७८६	८९.८७	१,५२०	८९.८३	१,२६६	८९.९१
			शेर्पा	२३७	७.६५	१३०	७.६८	१०७	७.६
			यल्मो	५०	१.६१	३०	१.७७	२०	१.४२
			अन्य	२७	०.८७	१२	०.७१	१५	१.०७
			जम्मा	३,१००	१००	१,६९२	१००	१,४०८	१००
४	राउतबेसी	३,६	नेपाली	८६६	२५.२	४०८	२३.५७	४५८	२६.८५
			तामाङ	२,५५३	७४.२८	१,३१४	७५.९१	१,२३९	७२.६३
			यल्मो	१५	०.४४	६	०.३५	९	०.५३
			अन्य	३	०.०९	३	०.१७	०	०
			जम्मा	३,४३७	१००	१,७३१	१००	१,७०६	१००
५	शिखरवेशी	७	नेपाली	१,२०८	३४.१८	५७७	३१.७९	६३१	३६.७१
			तामाङ	२,३१३	६५.४५	१,२२९	६७.७१	१,०८४	६३.०६
			अन्य	१३	०.३७	९	०.५	४	०.२३
			जम्मा	३,५३४	१००	१,८१५	१००	१,७१९	१००
६	समुन्द्रटार	६	नेपाली	६६८	३३.४५	३१५	३४.०२	३५३	३२.९६
			तामाङ	१,२५०	६२.५९	५७७	६२.३१	६७३	६२.८४
			शेर्पा	६६	३.३	३१	३.३५	३५	३.२७
			अन्य	१३	०.६५	३	०.३२	१०	०.९३

			जम्मा	१,९९७	१००	९२६	१००	१,०७१	१००
७	बेतिनी	४	नेपाली	२२९	५.२४	१०५	४.८२	१२४	५.६५
			तामाङ	४,०००	९१.४९	२,०००	९१.८३	२,०००	९१.१६
			गुरुङ	२९	०.६६	१७	०.७८	१२	०.५५
			सेर्पा	१२	०.२७	३	०.१४	९	०.४१
			योल्मो	८९	२.०४	४५	२.०७	४४	२.०१
			अन्य	१३	०.३	८	०.३७	५	०.२३
			जम्मा	४,३७२	१००	२,१७८	१००	२,१९४	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

२.६ जातजाती सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा खासगरी मंगोलियन र आर्यसम्प्रदायहरू अन्तर्गतका विभिन्न जातजातिहरू विगत देखि बसोबास गर्दै आएका छन् । मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ, क्षेत्री, ब्राम्हण, कामी, दनुवार आदि मुख्य रहेका छन् । यिनीहरू गैरहिन्दु र तहविहिन सामाजिक संरचना भएका समुदाय हुन् । अर्को प्रमुख सम्प्रदायमा तहगत हिन्दु जात समुह रहेको छ भने यसै अन्तर्गत पेशागत जाति समुह पनि यस जिल्लामा रहेका छन् । यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाङहरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ ।

क्र स	जातजाती को नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजाती को नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	२२३२	१५	साकी	३६
२	ब्राम्हण	३५९	१६	तेली	५
३	मगर	३	१७	सन्ध्यासी	१७
४	थारु	६	१८	शेर्पा	३१९
५	तामाङ	१७६६५	१९	घर्ती	२७
६	नेवार	१६१	२०	सुनुवार	९
८	कामी	५१६	२१	लोध	३
९	यादव	५	२२	होल्मो	३५८
११	गुरुङ	८१	२३	अन्य दलित	४
१२	दमाइ	२६९	२४	उल्लेख नभएका	१०
१४	ठकुरी	२४	२५	जम्मा	२२१०६

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

२.७ शिक्षासम्बन्धी विवरण

शिक्षा विना देश विकासको कल्पना पनि गर्न सकिदैन । व्यक्तिलाई सामाजिकीकरण गर्न शिक्षाले ठूलो सहयोग पुऱ्याएको हुन्छ । आजको दिनमा शिक्षा हासिल गर्न विद्यालयमा अध्ययन गर्न जाने बालबालिकाहरू नै भोलिको

देशको कर्णधार हुने हुँदा पनि शिक्षालाई यति धेरै महत्व दिनुपरेको स्पष्ट हुन्छ । भनिन्छ, । दुप्चेश्वर गाँउपालिकाको वडागत विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समुदायमा	जम्मा	
१	७	०	७	७	०	७				४	१	५	१
२	६	२	८	६	२	८				५		५	१
३	७	१	८	७	१	८				१		१	१
४	८	१	९	८	१	९				३		३	०
५	५	२	७	५	२	७				७		७	०
६	५	३	८	४	३	७	१		१	८		८	१
७	५	१	६	५	१	६				४	१	५	१
कुल जम्मा	४३	१०	५३	४२	१०	५२	१	०	१	३२	२	३४	५

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

यसैगरि यस गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	३५०	०	०	०	३५०
२	५७८	१६३	०	०	७४१
३	४०१	१५८	११२	०	६७१
४	१४०५	४८६	१७६	१४७	२२१४
५	४४६	१५५	९०	२१	७१२
६	५४४	२९०	१४५	४१	१०२०
७	५३७	१८८	८९	०	८१४
जम्मा	४२६१	१४४०	६१२	२०९	६५२२

श्रोत जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

२.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

सामुदायिक वन विकासको उदगमस्थाल मानिने नुवाकोट जिल्लामा सामुदायिक वन विकासको प्रारम्भ २०३६-०३७ पश्चात बृहत रूपमा वृक्षारोपण भई त्यसको सहभागितात्मक संरक्षणको अवधारणा सगसगै भएको पाईन्छ । वन विभागको सांगठनिक विकासगै जिल्ला वन कार्यालये स्थापना पश्चात वन विकासका कार्यहरु निरन्तर रूपमा अगाडी बढि रहेको छ । वि.सं ०४३/०४४ मा वन विकास गुरु योजना (२५वर्षे)

तयार भई सामुदायिक वन विकास कार्यलाई प्राथमिकताको कार्यक्रममा राखी कार्यक्रमहरू शुरु भएपछि यस जिल्लामा सामुदायिक वन विकासको क्रममा वन उपभोक्ता समूह मार्फत नै वृक्षारोपण कार्यक्रमहरू गर्ने र स्थानीय वन उपभोक्ता समूहलाई भईरहेको वन २०५२ साल देखि हस्तान्तरण गर्ने कार्यले तिव्रता पायो । यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ । वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधुरी संख्या
१	नौविसे बोकेढुंगा	समुन्द्राटार ३,४	६	७७	७५
२	रुकमणि सालघारी	समुन्द्राटार १,२	६	१२.६५	६५
३	भञ्ज्याङ डँडँधुसेनी	वालकुमारी ७	५	१८.५	५०
४	चक्रेश्वरी	वालकुमारी ६	५	४.२८	३४
५	सल्लेडाडा	वालकुमारी ६	५	२९	३४
६	सिंगारे सालघारी	वालकुमारी १	५	३१.०७	६६
७	नौलेडँडँ	वेतिनी ६,७	४	२००.३१	९२
८	माडचेभूमेस्थान	वेतिनी ५	४	१८४.८१	६४
९	तीनछाके	वेतिनी ४,३	४	८३.३७	५४
१०	जोडगेनडाँडाँ	वेतिनी ९	४	१६३.९३	१३४
११	रातोमुढ ठूलोगोल्फु	वेतिनी ८	४	६०	९१
१२	भगरेदोमन मैरामुन	वेतिनी ८,९ राउबेंसी ५	३,४	५९.८२	११३
१३	सालघारी	राउतवेशी ६	३	१९४.७५	८२
१४	शिखाभूमे	राउतवेशी ४	३	१४८.७८	५०
१५	चन्द्रामति	राउतवेशी ४	३	९५.४३	६०
१६	गहुंतारे	राउतवेशी ३	३	३८.६२	४०
१७	फापरखेत	राउतवेशी २	३	७१.९२	३९
१८	दुप्पेश्वरी	गाउँखर्क ९	२	१४०.६२	७३
१९	नमुनडँडँ	गाउँखर्क ७	२	७६.०१	१३८
२०	देवीस्थान	गाउँखर्क ६	२	१००.७६	७२
२१	बेप्चो	गाउँखर्क ४	२	९२.३७	६३
२२	पाड्से खर्क पाड्बु	गाउँखर्क ८	२	२२.१३	८७

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

२.९ सहकारी सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू २० वटा रहेका छन् । उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

२.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

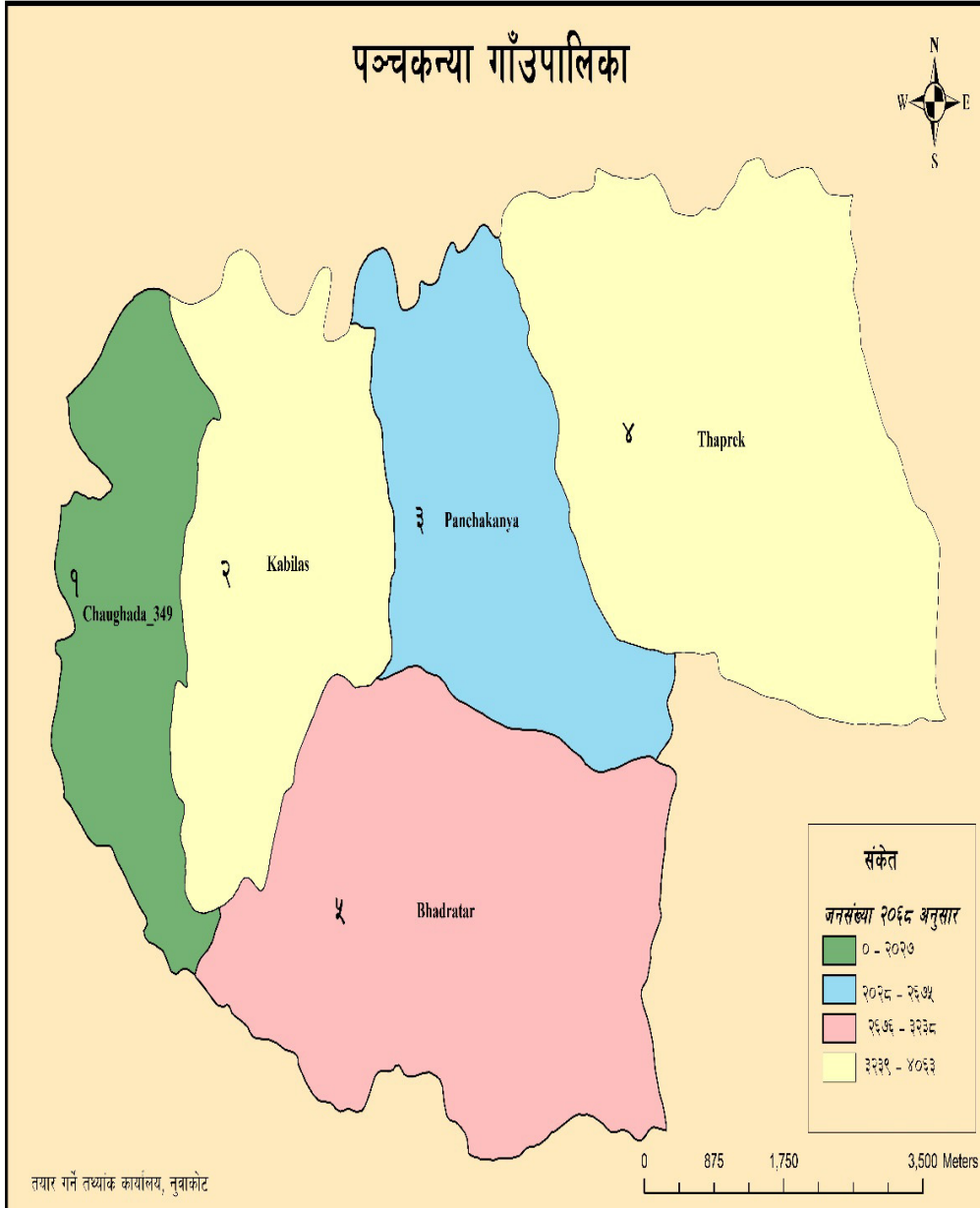
मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा दुप्चेश्वर गाउँपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

दुप्चेश्वर गाउँपालिकाको स्थानीय निर्वाचन २०७४ निर्वाचित उमेद्धार						
सि.नं.	उम्मेदवार	वडा	पद	लिङ्ग	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	योविन्द्र सिंह तमाङ		अध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	३७१४
२	अञ्जु आचार्य		उपाध्यक्ष	महिला	नेपाली काँग्रेस	३९४३
३	सुन बहादुर तमाङ	१	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	३८८
४	दावा तमाङ	२	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५५१
५	ध्रुव कर के.सी	३	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	५१९
६	ईरमान तामाङ	४	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	६४८
७	संच तमाङ	५	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	४९५
८	किशोर आचार्य	६	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	५६०
९	भेष बहादुर सिटौला	७	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	५८७
१०	सिता माया तामाङ	१	महिला सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	२८२
११	सुन माया तामाङ	२	महिला सदस्य	महिला	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५२१
१२	सविना तामाङ	३	महिला सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	४८५
१३	मैया शोर्पिनी	४	महिला सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	६३२
१४	कान्छी तामाङ	५	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	३४४
१५	अन्जना पण्डित	६	महिला सदस्य	महिला	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४१४
१६	फुल माया अधिकारी	७	महिला सदस्य	महिला	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५३६
१७	पार्वती वि क	२	द.महिला स	महिला	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५४४
१८	पार्वती वि.क.	३	द.महिला स	महिला	नेपाली काँग्रेस	४८०
१९	बेली वि.क.	४	द.महिला स	महिला	नेपाली काँग्रेस	६३६
२०	सानु माया बि.क.	५	द.महिला स	महिला	नेकपा (एमाले)	३४३
२१	मसिनी दर्जी	६	द.महिला स	महिला	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४८०
२२	शुभद्रा नगर्जी	७	द.महिला स	महिला	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५४३
२३	मान बिर तमाङ	१	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	३६७
२४	नाग साङ तमाङ	१	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	३७९
२५	भगवान तामाङ	२	सदस्य	पुरुष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५००
२६	वाम्दल तामाङ	२	सदस्य	पुरुष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५११
२७	भद्र बहादुर तमाङ	३	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	४८१
२८	तिर्थ तामाङ	३	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	४४३
२९	सुक मान तामाङ	४	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	६०६

३०	भिम बहादुर गुरुड	४	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	६२२
३१	यज्ञ बहादुर थापा	५	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	३६९
३२	होम बहादुर तामाङ	५	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	६६८
३३	राज कुमार श्रेष्ठ	६	सदस्य	पुरुष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४५१
३४	शुन बहादुर तामाङ	६	सदस्य	पुरुष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४२९
३५	राजन पण्डीत	७	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	५७३
३६	मुईलामा तामाङ	७	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	५३१
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
३७	रामकृष्ण कामी		सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	२४
३८	दमे श्रेर्पा		सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	२५

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय,नुवाकोट

खण्ड : ३

गाउँपालिकाको नाम	:	पञ्चकन्या गाउँपालिका
सामावेश भएका साविक गा.वि.स.हरु	:	कविलास, पञ्चकन्या, चौघडा (३,४,९), थप्रेक, भद्रुटार गा.वि.स.
जनसंख्या	:	१५९४५
क्षेत्रफल	:	५३.४७ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	:	साविक भद्रुटार गा.वि.स. कार्यालय वडा संख्या: ५
सीमाना	:	पूर्व: दुप्चेश्वर र शिवपुरी गा.पा., पश्चिम: सूर्यगढी र लिखु गा.पा. उत्तर: तादी गा.पा., दक्षिण: शिवपुरी र लिखु गा.पा.

वडा विभाजन:

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविसहरु	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि)
१	चौघडा	३,४,९	२०२७	६.२६
२	कविलास	१ देखि ९	४०६३	८.९५
३	पञ्चकन्या	१ देखि ९	२६७५	८.३१
४	थप्रेक	१ देखि ९	३९४२	१५.५१
५	भद्रुटार	१ देखि ९	३२३८	१४.४४
जम्मा			१५९४५	५३.४७

पञ्चकन्या गाउँपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाको सदरमुकाम समुन्द्रटार मा रहेको छ । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका नं १० का केहि र ११ का केहि साविक गा वि स हरु र वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । पञ्चकन्या गाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा कविलास, पञ्चकन्या, भद्रुटार, थप्रेक र चौघडाका साविक ३,४,९ वडाहरु समावेश छन्। ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टिले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । पञ्चकन्या गाउँपालिकामा प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विशेषताहरु पाउँन सकिन्छ । शिक्षा, स्वास्थ्य,गरिवि,तथा अन्य सुचकहरु पनि तुलनात्मक रुपमा सन्तोषजनक देखिन्छ । गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स.	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्युनतम उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
कविलास	८.६९	२७°५२'३१"देखि २७°५५'१६"सम्म	८५°१६'४१.३५"देखि ८५°१८'२५.२०"सम्म	१४२५	६००	५.५
पञ्चकन्या	८.२०	२७°५३'००"देखि २७°५५'१०.३५"सम्म	८५°१८'१६.४०"देखि ८५°२०'३०.१२"सम्म	१६४०	६५२	७

भद्रुटार	१४.२	२७०५१३२"देखि २७०५२२८"सम्म	८५०१६५१.३५"देखि ८५०२०३४.५१"सम्म	६२०	१५४७	७
थप्रेक	१५.२	२७०५३११.४०"देखि २७०५५१९"सम्म	८५०१८१६.२५"देखि ८५०३६.२५"सम्म	२१३५	७१५	८

३.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैह्र सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससंग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। पञ्चकन्या गाँउपालिकाको वडागत जनसंख्या विवरण

पञ्चकन्या गाँउपालिकाको जनसंख्या विवरण					
हाल वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या	
१	९१७	१११०	२०२७	४४९	
२	२००२	२०६१	४०६३	८६३	
३	१३२१	१३५४	२६७५	५४४	
४	१९०२	२०४०	३९४२	७६०	
५	१५६९	१६६९	३२३८	७०५	

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

३.२ जातजाती सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा तामाङ, क्षेत्री, ब्राम्हण, कामी, दनुवार,मगर आदि मुख्य जातजाती रहेका छन्। यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाङहरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ। जुन ४५५८ रहेको छ भने क्षेत्रीको जनसंख्या ४४८९ रहेको छ।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	४४८९	११	साकी	५३३
२	ब्राम्हण	२१६७	१२	सन्ध्यासी	३९८
३	मगर	२३७	१३	घर्ती	११
४	तामाङ	४५५८	१४	दनुवार	६०
५	नेवार	९४५	१५	भोटे	५४
६	मुसलवान	११	१६	कमार	१४
७	कामी	४३९	१७	अन्य दलित	२२९
८	राई	१२१३	१८	अन्य	४१
९	दमाइ	३४८	१९	उल्लेख नभएका	१२
१०	ठकुरी	१८६	२०	जम्मा	१५९४५

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

३.३ उमेर समुह अनुसार पञ्चकन्या गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ । यस गाँउपालिकाको उमेरगत जनसंख्याको संरचना हालको वडाको आधारमा उल्लेख गरिएको छ। वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिईएको छ ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
पञ्चकन्या		००-०४	२०४	१११	९३	१.१९
		०५-०९	२७८	१४८	१३०	१.१४
		१०-१४	३६९	१८०	१८९	०.९५
		१५-१९	३५७	१७९	१७८	१.०१
		२०-२४	२०४	९५	१०९	०.८७
		२५-२९	१६०	७२	८८	०.८२
		३०-३४	१६२	७४	८८	०.८४
		३५-३९	१४२	६८	७४	०.९२
		४०-४४	१४६	६३	८३	०.७६
		४५-४९	१२७	६१	६६	०.९२
		५०-५४	११८	६६	५२	१.२७
		५५-५९	९०	४५	४५	१
		६०-६४	९६	४१	५५	०.७५
		६५-६९	७३	४२	३१	१.३५
		७०-७४	६१	३५	२६	१.३५
७५ +	८८	४१	४७	०.८७		
जम्मा			२६७५	१३२१	१३५४	०.९८
कविलास	१	००-०४	२९२	१५५	१३७	१.१३
		०५-०९	३८९	२२७	१६२	१.४
		१०-१४	५४२	२७०	२७२	०.९९
		१५-१९	५२३	२५३	२७०	०.९४
		२०-२४	३१५	१३४	१८१	०.७४
		२५-२९	२७४	१२४	१५०	०.८३
		३०-३४	२१८	१०१	११७	०.८६
		३५-३९	२३८	१०७	१३१	०.८२
		४०-४४	२५१	११६	१३५	०.८६
		४५-४९	१७९	८२	९७	०.८५
		५०-५४	२०१	१११	९०	१.२३
		५५-५९	१५९	७०	८९	०.७९
		६०-६४	१४५	७३	७२	१.०१
		६५-६९	१०७	६३	४४	१.४३
		७०-७४	८१	४२	३९	१.०८
७५ +	१४९	७४	७५	०.९९		

जम्मा		४०६३	२००२	२०६१	०.९७	
भाकुटार	४	००-०४	२०४	९८	१०६	०.९२
		०५-०९	२८९	१४५	१४४	१.०१
		१०-१४	४०४	१८३	२२१	०.८३
		१५-१९	४३७	२१५	२२२	०.९७
		२०-२४	२९५	१३४	१६१	०.८३
		२५-२९	२०९	९९	११०	०.९
		३०-३४	१८४	८१	१०३	०.७९
		३५-३९	१९९	८९	११०	०.८१
		४०-४४	१९८	९०	१०८	०.८३
		४५-४९	१८६	१०६	८०	१.३३
		५०-५४	१४६	७६	७०	१.०९
		५५-५९	११५	५८	५७	१.०२
		६०-६४	१०७	६१	४६	१.३३
		६५-६९	८८	४५	४३	१.०५
		७०-७४	८३	४४	३९	१.१३
		७५ +	९४	४५	४९	०.९२
जम्मा		३२३८	१५६९	१६६९	०.९४	
थप्रेक	५	००-०४	३०७	१५३	१५४	०.९९
		०५-०९	४२३	२०२	२२१	०.९१
		१०-१४	५७६	२६८	३०८	०.८७
		१५-१९	४९९	२३१	२६८	०.८६
		२०-२४	३१६	१४०	१७६	०.८
		२५-२९	२७३	१२८	१४५	०.८८
		३०-३४	२४६	११४	१३२	०.८६
		३५-३९	२३६	११३	१२३	०.९२
		४०-४४	१९८	१००	९८	१.०२
		४५-४९	१६१	९७	६४	१.५२
		५०-५४	१७५	८४	९१	०.९२
		५५-५९	१२४	६६	५८	१.१४
		६०-६४	१२५	५४	७१	०.७६
		६५-६९	९४	५४	४०	१.३५
		७०-७४	८०	४१	३९	१.०५
		७५ +	१०९	५७	५२	१.१
जम्मा		३९४२	१९०२	२०४०	०.९३	

श्रोत: केन्द्रीय तथ्याक विभाग, २०६८

३.४ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या गाउँपालिका अनुसार फरक रहेको देखाएको छ । यस गाउँपालिकामा नेपाली पछि तामाङ्ग मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माभी, देखिएका छन् । मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क स	साविक गा.वि.स	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	भद्रुटार	५	नेपाली	२,८२६	८७.२८	१,३७२	८७.४४	१,४५४	८७.१२
			तामाङ	४०६	१२.५४	१९४	१२.३६	२१२	१२.७
			अन्य	६	०.१९	३	०.१९	३	०.१८
			जम्मा	३,२३८	१००	१,५६९	१००	१,६६९	१००
२	कविलास	२	नेपाली	३,५६३	८७.६९	१,७५३	८७.५६	१,८१०	८७.८२
			तामाङ	२६३	६.४७	१३४	६.६९	१२९	६.२६
			नेवारी	१८०	४.४३	९०	४.५	९०	४.३७
			अन्य	२६	०.६४	१०	०.५	१६	०.७८
			उल्लेख नभएको	३१	०.७६	१५	०.७५	१६	०.७८
			जम्मा	४,०६३	१००	२,००२	१००	२,०६१	१००
३	पञ्चकन्या	३	नेपाली	१,६९६	६३.४	८१५	६१.७	८८१	६५.०७
			तामाङ	९७७	३६.५२	५०६	३८.३	४७१	३४.७९
			अन्य	२	०.०७	०	०	२	०.१५
			जम्मा	२,६७५	१००	१,३२१	१००	१,३५४	१००
४	थप्रेक	४	नेपाली	१,८२३	४६.२५	८८६	४६.५८	९३७	४५.९३
			तामाङ	२,११३	५३.६	१,०१३	५३.२६	१,१००	५३.९२
			अन्य	६	०.१५	३	०.१६	३	०.१५
			जम्मा	३,९४२	१००	१,९०२	१००	२,०४०	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

३.५ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

पञ्चकन्या गाउँपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् । वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर मटितेल प्रयोग गर्ने परिवार ४५७ परिवार देखिएको छ । बत्ति बाल्नका लागि अक्सर सोलार र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः ७ र १ परिवार रहेको देखिन्छ । पञ्चकन्या गाउँपालिकाका कुल ३३२१ परिवार मध्ये २८३९ परिवारले धारा/पाइपबाट पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ ।

३३२१ परिवार मध्ये ३२४४ परिवारले खाना पकाउदा इन्धनको लागि काठ वा दाउरा प्रयोग गरेको पाइएको छ । वक्तिको मुख्य श्रोत, खानेपानीको मुख्य श्रोत र इन्धनको मुख्य श्रोत तलको तालिकाबाट देखाइएको छ।

वक्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
विजुली	२,८२८	धारा वा पाइप	२,८३९	काठ वा दाउरा	३,२४४
मटितेल	४५७	ट्युबेल वा हाते पम्प	१	मटितेल	१२
वायो ग्यास	२	ढाकेको कुवा वा ईनार	३४	ग्यास	१८
सोलार	७	खुला कुवा वा ईनार	१७०	गुइठा	१
अन्य	१	मुल धारा	१७३	वायो ग्यास	२०
उल्लेख नभएको	२६	खोला वा नदी	४४	विजुली	-
जम्मा	३,३२१	अन्य	३६	अन्य	-
		उल्लेख नभएको	२४	उल्लेख नभएको	२६
		जम्मा	३,३२१	जम्मा	३,३२१

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

३.६ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्वन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस पञ्चकन्या गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्वन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा/न.पा नाम		पञ्चकन्या गा.पा						
वडा नं		२	३	५	४	१	जम्मा	
साविक गाविस		कविलास	पञ्चकन्या	भदुटार	थप्रेक	चौघडा ३,४,९		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	१३७	७४	९३	१२६	६१	४९१
		पुरुष	१४२	७९	८७	११४	४७	४६९
	दलित	महिला	१९	१	१७	२	५	४४
		पुरुष	१८	०	१३	५	२	३८
एकल महिला		२	४८	११४	९१	६१	३९६	
विधवा		१२८	३०	०	०	०	१५८	
पुर्ण अपांग	महिला	५	१	२	४	१	१३	
	पुरुष	५	१	३	१०	३	२२	
आशिक अपांग	महिला	१	२	७	०	२	१२	
	पुरुष	६	२	७	१	१	१७	
वाल संरक्षण	बालक	४२	३	१६	८	०	६९	
	बालिका	४६	२	१७	१६	०	८१	
कुल जम्मा संख्या		५५१	२४३	३७६	३७७	१८३	१७३०	

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अन्तर्गत मतदाता तथा मतदानको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
पञ्चकन्या गाउँपालिका	१	६०१	६५५	०	१२५६
	२	१६८७	१४८८	०	३१७५
	३	१०३७	९५८	०	१९९५
	४	१४३३	१३३२	०	२७६५
	५	१४०३	११८८	०	२५९१
जम्मा	५	६१६१	५६२१	०	११७८२

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

३.७ शिक्षासम्बन्धी विवरण

पञ्चकन्या गाउँपालिकाको वडागत विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाबिके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समुदायमा	जम्मा	
१	३	०	३	३	०	३			०	२		२	०
२	३	३	६	२	३	५	१		१	६	५	११	१
३	४	१	५	४	१	५			०	५	३	८	१
४	६	२	८	६	२	८			०	७	२	९	१
५	५	२	७	५	२	७			०	७		७	०
कुल जम्मा	२१	८	२९	२०	८	२८	१	०	१	२७	१०	३७	३

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

यसैगरि यस गाउँपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	१८२	५४	०	०	२३६
२	५८१	३२५	२४६	५८	१२१०
३	२२७	१५०	८५	०	४६२
४	४१७	२२९	१५२	०	७९८
५	२९१	१४२	१२६	०	५५९
जम्मा	१६९८	९००	६०९	५८	३२६५

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

३.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ। वि स २०७३ सम्म हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

पञ्चकन्या गाँउपालिका					
क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधूरी संख्या
१	फुर्केसल्ला	भद्रुटार २,४,५	३	५१.३१	१०३
२	मिलिजुली	भद्रुटार ९	३	४८.७	१२५
३	नामरुनदेवी	भद्रुटार ८	३	९३.१८	६६
४	शिवालय	भद्रुटार १	३	१५.११	४७
५	वनदेवी कालीवन	चौघडा ४	१	१८०.२	२३२
६	सातबिसे	कविलास ४,५	२	११.१९	२८०
७	महिपाताल	कविलास ३,४,५,६,७,९	२	४६.५९	१२०
८	अंधेरी	कविलास १,२,३,४,५	२	६४.३४	१६०
९	क्युरिनी पाखा	कविलास ९	२	११५.६२	३१
१०	कपिलेश्वर	कविलास ७,८	२	१११.०३	१०२
११	पञ्चकन्या	पञ्चकन्या १,२	३	३२.४३	९३
१२	न्युरिनी	पञ्चकन्या ९	३	२१	७८
१३	तिलखोरिया वतासे	पञ्चकन्या ३,५	३	१०.५	४०
१४	कालीबन्जारा बेलडाडो	पञ्चकन्या ७,८	३	२१.५	५२
१५	कमरदेवी	पञ्चकन्या ८	३	२१	५२
१६	सालघारी ढकाल गारे	थप्रेक ४	४	५२.३	१४७
१७	ठुलो खोला	थप्रेक ५	४	४३.४	७५
१८	चेप्टेढुङ्गा देउराली	थप्रेक १,२	४	१६०	१७६
१९	घर्तीरुम्टा हिले	थप्रेक ५	४	१८.८६	२४
२०	जाल्यादेवी	थप्रेक ८	४	९.१७	४०
२१	सेती देवी	थप्रेक ९	४	४६.५५	९३
२२	राम्चेढुङ्गा	थप्रेक ६	४	१७१.५	७२

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

३.९ सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू ३६ वटा रहेका छन्। उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ।

३.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

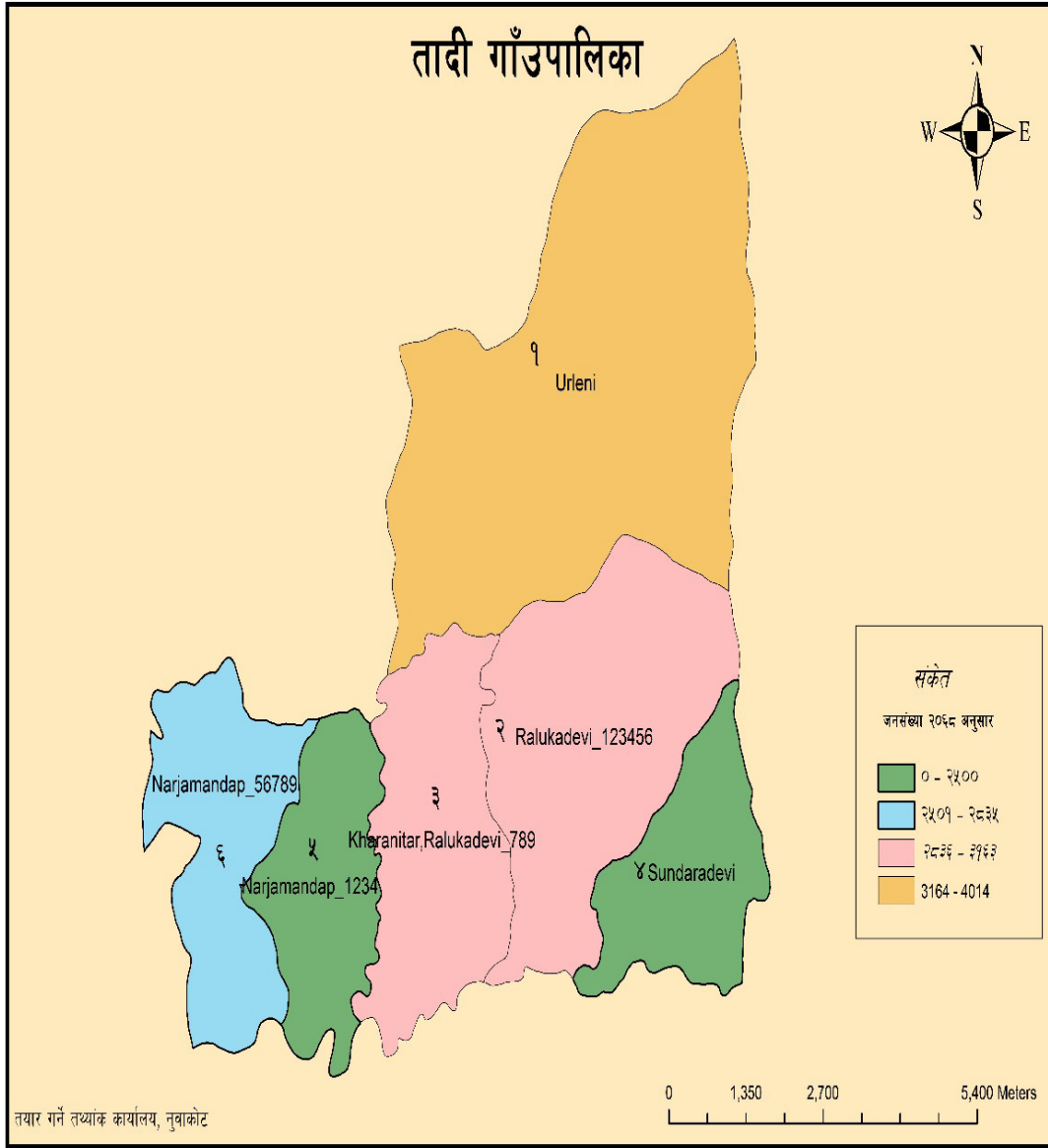
मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा पञ्चकन्या गाउँपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

पञ्चकन्या गाउँपालिकाको स्थानीय निर्वाचन २०७४ निर्वाचित उमेद्दार						
सि.नं.	उम्मेदवार	वडा	लिंग	पद	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	तेज बहादुर तमाङ		पुरुष	अध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	२९६२
२	सिता पराजुलीरखड्का		महिला	उपाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	२७९३
३	मणि नाथ लामिछाने	१	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	३७७
४	धुर्व प्रसाद मिश्र	२	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	१००८
५	राम बाबु पराजुली	३	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५०४
६	बुद्धि बहादुर तामाङ	४	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	८५२
७	डिल्ली बहादुर थापा	५	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	६९१
८	अन्जना अधिकारी	१	महिला	महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	३७०
९	प्रमिला खनाल कोइराला	२	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	९३३
१०	भगवती अधिकारी	३	महिला	महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५१६
११	सर्मिला तामाङ	४	महिला	महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७७६
१२	विन्दा कुमारी सिटौला	५	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७३१
१३	ठुली माया मिजार	१	महिला	द.महिला स	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	३५६
१४	सिता परियार	२	महिला	द.महिला स	नेपाली काँग्रेस	८९१
१५	राधा कुमारी सुनार	३	महिला	द.महिला स	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५१४
१६	जानुका सुनार	४	महिला	द.महिला स	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७८८
१७	कान्छी सुनुवार	५	महिला	द.महिला स	नेपाली काँग्रेस	६९४
१८	नारायण राई	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	३४६
१९	शंकर बहादुर तामाङ	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	३५४
२०	अभिनव फुयाँल	२	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	९६५
२१	जगदिस महत	२	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	८८२
२२	मान बहादुर तामाङ	३	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५३३

२३	वल बहादुर कार्की	३	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४६८
२४	कृष्ण बहादुर कंडेल	४	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७०८
२५	प्रकाश चन्द्र पण्डित	४	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७७८
२६	जनार्दन पौडेल	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६९९
२७	रामजंग बुढाथोकी	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७११
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
२८	कमल सुनार		पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	१४
२९	रत्न बहादुर सुनार		पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	१४

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

खण्ड : ४

गाउँपालिकाको नाम	: तादी गाउँपालिका
सामावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरु	: खरानीटार, रालुकादेवी, उर्लेनी, सुन्दरादेवी र नर्जामण्डप गा.वि.स.
जनसंख्या	: १७९३२
क्षेत्रफल	: ६९.८० वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	: साविकको खरानीटार गा.वि.स.को कार्यालय वडा संख्या: ६
सीमाना	: पूर्व: दुप्लेश्वर गा.पा., पश्चिम: सूर्यगढी गा.पा., उत्तर: रसुवा, दक्षिण: पञ्चकन्या गा.पा.

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	उर्लेनी	१ देखि ९	४०१४	२७.१४
२	रालुकादेवी	१ देखि ६	३००९	१३.७६
३	खरानीटार	१ देखि ९	३९६३	८.८७
	रालुकादेवी	७ देखि ९		
४	सुन्दरादेवी	१ देखि ९	२४११	६.२०
५	नर्जामण्डप	१ देखि ४	२५००	६.२०
६	नर्जामण्डप	५ देखि ९	२८३५	७.६२
जम्मा			१७९३२	६९.८

तादी गाउँपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको गाउँपालिका हो । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका नं ९ का केहि र १० का केहि साविक गा वि स हरु र वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । तादी गाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा नर्जामण्डप, उर्लेनी, खरानीटार, सुन्दरादेवी र रालुकादेवी समावेश छन्। ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टीले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । पञ्चकन्या गाउँपालिकामा प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विशेषताहरु पाउन सकिन्छ । शिक्षा, स्वास्थ्य, गरिवि, तथा अन्य सुचकहरु पनि तुलनात्मक रुपमा सन्तोषजनक देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्यूनतम उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
नर्जामण्डप	१३.३७	२७°५४'४३.३६"देखि २७°५७'२०.९"सम्म	८५°१५'५४.३"देखि ८५°१८'३०.३१"सम्म	१६४०	५९०	६
उर्लेनी	३६.३६	२७°५७'१८"देखि २७°५८'२८"सम्म	८५°१८'३२.२३"देखि ८५°२२'३२.४५"सम्म	३८५७	९४०	८
खरानीटार	४.३४	२७°५४'५१"देखि २७°५६'४०"सम्म	८५°१८'७.३५"देखि ८५°१९'२२"सम्म	१३४८	७१०	६.५

सुन्दरादेवी	६.३६	२७०५५'११.२५"देखि २७५७९.३०"सम्म	८५०२०'२९.२"देखि ८५०२२'३६.२"सम्म	१९६०	७५०	९
रालुकादेवी	१८.०५	२७०५५'१३"देखि २७०५८'३"सम्म	८५०१८'२०.२९"देखि ८५०२२'१८.२६"सम्म	३१९०	७१७	८

४.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिका अर्न्तगत रहेका ६ वटा वडाहरूको जनसंख्या र परिवारको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ । तादी गाँउपालिकाको २०६८ अनुसारको हालको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	२०३६	१९७८	४०१४	७६८
२	१५२९	१४९०	३०१९	६२६
३	१५५९	१६०४	३१६३	६६६
४	१२०७	१२०४	२४११	५११
५	१२३६	१२६४	२५००	५२०
६	१४२०	१४१५	२८३५	४९२

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

४.२ जातजाती सम्बन्धि विवरण

यस गाँउपालिकामा खासगरी तामाङ्ग, क्षेत्री, श्रेष्ठ, ब्राम्हण, कामी, गुरुङ्ग, मगर, कामी, दनुवार आदि मुख्य रहेका छन् । यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाङ्गहरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ जसमा १००८७ जनसंख्या रहेको छ ।

क्र स	जातजाती को नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजाती को नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	२८०७	१०	लिम्बु	६
२	ब्राम्हण	२२८६	११	साकी	२८
३	मगर	४२	१२	शेपा	७५
४	तामाङ्ग	१००८७	१३	घर्ती	७८
५	नेवार	१११३	१४	दनुवार	२१८
६	मुसलवान	५	१५	अन्य दलित	५३
७	कामी	६४६	१६	अन्य	२४
८	गुरुङ्ग	१८९	१७	उल्लेख नभएका	१५
९	दमाइ	२७०		जम्मा	१७९४२

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

४.३ उमेर समूह अनुसार तादी गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको कुनै वडामा सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ भने कुनैमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहको छ। पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। उमेर समूह बढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ। ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा वढी जनसंख्या वडा न ५,६मा रहेको देखिन्छ जसमा १९२ जना छन्। वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिईएको छ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
नर्जामण्डप	५,६	००-०४	४२८	२१६	२१२	१.०२
		०५-०९	६४६	३३०	३१६	१.०४
		१०-१४	७४७	३७५	३७२	१.०१
		१५-१९	६००	२९७	३०३	०.९८
		२०-२४	४२४	२०९	२१५	०.९७
		२५-२९	३४६	१५३	१९३	०.७९
		३०-३४	२८५	१३४	१५१	०.८९
		३५-३९	२७९	१२९	१५०	०.८६
		४०-४४	२९५	१४९	१४६	१.०२
		४५-४९	२३८	१२२	११६	१.०५
		५०-५४	२३३	११७	११६	१.०१
		५५-५९	१७७	९९	७८	१.२७
		६०-६४	२०५	१०४	१०१	१.०३
		६५-६९	१२२	७३	४९	१.४९
		७०-७४	११८	५९	५९	१
७५ +	१९२	९०	१०२	०.८८		
जम्मा			५३३५	२६५६	२६७९	०.९९
खरानिटार	२३	००-०४	९६	५३	४३	१.२३
		०५-०९	१३४	६६	६८	०.९७
		१०-१४	१९९	१०५	९४	१.१२
		१५-१९	२०८	८९	११९	०.७५
		२०-२४	११२	६१	५१	१.२
		२५-२९	९६	४४	५२	०.८५
		३०-३४	८१	३८	४३	०.८८
		३५-३९	१०५	४५	६०	०.७५

		४०-४४	९४	४२	५२	०.८१
		४५-४९	१०६	५०	५६	०.८९
		५०-५४	८२	४४	३८	१.१६
		५५-५९	७५	३७	३८	०.९७
		६०-६४	६९	३७	३२	१.१६
		६५-६९	५४	२३	३१	०.७४
		७०-७४	३२	१३	१९	०.६८
		७५ +	६६	३२	३४	०.९४
जम्मा			१६०९	७७९	८३०	०.९४
रालुकादेवी	२,३	००-०४	२९०	१३९	१५१	०.९२
		०५-०९	४३७	२२५	२१२	१.०६
		१०-१४	६०३	२९५	३०८	०.९६
		१५-१९	६१०	३२५	२८५	१.१४
		२०-२४	३५१	१७६	१७५	१.०१
		२५-२९	२८८	१४१	१४७	०.९६
		३०-३४	२६२	११८	१४४	०.८२
		३५-३९	२६४	१२६	१३८	०.९१
		४०-४४	२८६	१४५	१४१	१.०३
		४५-४९	२६५	१४५	१२०	१.२१
		५०-५४	२००	९७	१०३	०.९४
		५५-५९	१६६	८८	७८	१.१३
		६०-६४	१५०	८२	६८	१.२१
		६५-६९	१२७	६६	६१	१.०८
		७०-७४	११२	५०	६२	०.८१
७५ +	१५२	८१	७१	१.१४		
जम्मा			४५६३	२२९९	२२६४	१.०२
सुन्दरादेवी	४	००-०४	१७१	१००	७१	१.४१
		०५-०९	२५०	११८	१३२	०.८९
		१०-१४	३२२	१५६	१६६	०.९४
		१५-१९	२७४	१३१	१४३	०.९२

		२०-२४	१७७	९०	८७	१.०३
		२५-२९	१५४	७६	७८	०.९७
		३०-३४	१३६	५९	७७	०.७७
		३५-३९	१४९	६५	८४	०.७७
		४०-४४	१६०	७९	८१	०.९८
		४५-४९	११३	६३	५०	१.२६
		५०-५४	११०	६३	४७	१.३४
		५५-५९	६३	३२	३१	१.०३
		६०-६४	१०४	४९	५५	०.८९
		६५-६९	६६	३६	३०	१.२
		७०-७४	७१	३७	३४	१.०९
		७५ +	९१	५३	३८	१.३९
जम्मा			२४११	१२०७	१२०४	१
उर्लेनी	१	००-०४	३७९	२०५	१७४	१.१८
		०५-०९	४२९	२१६	२१३	१.०१
		१०-१४	५६८	२७४	२९४	०.९३
		१५-१९	४७५	२४९	२२६	१.१
		२०-२४	२८५	१३७	१४८	०.९३
		२५-२९	२८१	१३१	१५०	०.८७
		३०-३४	२०४	१०२	१०२	१
		३५-३९	२१०	१०५	१०५	१
		४०-४४	१८३	९२	९१	१.०१
		४५-४९	१८८	९९	८९	१.११
		५०-५४	२१८	११४	१०४	१.१
		५५-५९	१४५	८६	५९	१.४६
		६०-६४	१३४	७८	५६	१.३९
		६५-६९	६६	३०	३६	०.८३
		७०-७४	१०५	५४	५१	१.०६
७५ +	१४४	६४	८०	०.८		
जम्मा			४०१४	२०३६	१९७८	१.०३

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

४.४ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या गाँउपालिका अनुसार फरक फरक देखिएको छ । तामाङ्ग पछि नेपाली मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माझी, आदी देखिएका छन् । वि स २०६८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क स	साविक गा.वि.स.	हाल वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	रालुकादेवी	२,३	नेपाली	१,८८९	४१.४	९३६	४०.७१	९५३	४२.०९
			तामाङ	२,५४२	५५.७१	१,३०३	५६.६८	१,२३९	५४.७३
			नेवारी	२६	०.५७	१३	०.५७	१३	०.५७
			मगर	२४	०.५३	११	०.४८	१३	०.५७
			गुरुङ्	६१	१.३४	२४	१.०४	३७	१.६३
			शेर्पा	१३	०.२८	६	०.२६	७	०.३१
			अन्य	८	०.१८	६	०.२६	२	०.०९
			जम्मा	४,५६३	१००	२,२९९	१००	२,२६४	१००
२	उर्लेनी	१	नेपाली	५५०	१३.७	२७२	१३.३६	२७८	१४.०५
			तामाङ	३,३८८	८४.४	१,७२६	८४.७७	१,६६२	८४.०२
			शेर्पा	६१	१.५२	२९	१.४२	३२	१.६२
			अन्य	१५	०.३७	९	०.४४	६	०.३
			जम्मा	४,०१४	१००	२,०३६	१००	१,९७८	१००
३	खरानिटार	३	नेपाली	६८८	४२.७६	३२१	४१.२१	३६७	४४.२२
			तामाङ	५७१	३५.४९	२८६	३६.७१	२८५	३४.३४
			नेवारी	३२७	२०.३२	१५७	२०.१५	१७०	२०.४८
			अन्य	९	०.५६	७	०.९	२	०.२४
			उल्लेख नभएको	१४	०.८७	८	१.०३	६	०.७२
			जम्मा	१,६०९	१००	७७९	१००	८३०	१००
४	नर्जामण्डप	५,६	नेपाली	२,६२३	४९.१७	१,३०७	४९.२१	१,३१६	४९.१२

			तामाङ	२,६७२	५०.०८	१,३२७	४९.९६	१,३४५	५०.२१
			नेवारी	१३	०.२४	५	०.१९	८	०.३
			गुरुङ्	२४	०.४५	१४	०.५३	१०	०.३७
			अन्य	३	०.०६	३	०.११	०	०
			जम्मा	५,३३५	१००	२,६५६	१००	२,६७९	१००
५	सुन्दरादेवी	४	नेपाली	१,४३५	५९.५२	७११	५८.९१	७२४	६०.१३
			तामाङ	८४७	३५.१३	४३१	३५.७१	४१६	३४.५५
			नेवारी	११४	४.७३	५६	४.६४	५८	४.८२
			अन्य	१५	०.६२	९	०.७५	६	०.५
			जम्मा	२,४११	१००	१,२०७	१००	१,२०४	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

४.५ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

तादी गाँउपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् । वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर मटितेल प्रयोग गर्नेपरिवार ५३५परिवार देखिएको छ । बत्ति बाल्नका लागि अक्सर सोलार र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः ३ र २२५ परिवार रहेको देखिन्छ । तादी गाँउपालिकाका कुल ३५८२ परिवार मध्ये ३३४२ परिवारले धारा/पाइपबाट पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । ३५८२ परिवार मध्ये ३४८० परिवारले खाना पकाउदा इन्धनको लागि काठ वा दाउरा प्रयोग गरेको पाइएको छ । बत्तिको मुख्य श्रोत, खानेपानीको मुख्य श्रोत र इन्धनको मुख्य श्रोत तलको तालिकाबाट देखाइएको छ ।

बत्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
बिजुली	२,७९९	धारा वा पाइप	३,३४२	काठ वा दाउरा	३,४८०
मटितेल	५३५	ट्युबेल वा हाते पम्प	७	मटितेल	१३
वायो ग्यास	३	ढाकेको कुवा वा ईनार	६	ग्यास	६२
सोलार	३	खुल्ला कुवा वा ईनार	१०२	गुइठा	२
अन्य	२२५	मुल धारा	८६	वायो ग्यास	४
उल्लेख नभएको	१७	खोला वा नदी	१७	बिजुली	१
जम्मा	३,५८२	अन्य	३	अन्य	१
		उल्लेख नभएको	१९	उल्लेख नभएको	१९
		जम्मा	३,५८२	जम्मा	३,५८२

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

४.६ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्वन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिवाट यस तादी गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्वन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा/न.पा नाम			तादी गा.पा					
वडा नं			२	५,६	३	१	४	जम्मा
साविक गाविस			खरानीटार	नर्जामण्डप	रालुकादेवी	उर्लेनी	सुन्दरादेवी	
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	६५	२७२	१७२	१६१	९१	७६१
		पुरुष	५३	१८४	१६७	११९	७१	५९४
	दलित	महिला	७	२०	१७	९	१०	६३
		पुरुष	६	२०	१४	३	१३	५६
एकल महिला			४५	१०५	१०४	६५	०	३१९
विधवा			२	०	०	०	४८	५०
पुर्ण अपांग	महिला		१	३	१	२	०	७
	पुरुष		१	७	३	३	५	१९
आशिक अपांग	महिला		०	५	७	२	३	१७
	पुरुष		४	१२	१२	७	१०	४५
वाल संरक्षण	वालक		८	४६	१९	११	१५	९९
	वालिका		६	३७	२२	९	११	८५
कुल जम्मा संख्या			१९८	७११	५३८	३९१	२७७	२११५

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति,नुवाकोट

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अर्न्तगत मतदाता तथा मतदानको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
तादी गाउँपालिका	१	१२५९	१२२४		२४८३
	२	१११७	९३९		२०५६
	३	१२९२	१२४४		२५३६
	४	८९१	८४४		१७३५
	५	१०१५	९११		१९२६
	६	९०३	८०५		१७०८
जम्मा		६४७७	५९६७		१२४४४

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

४.७ शिक्षासम्वन्धी विवरण

जिल्लामा उपलब्ध शैक्षिक पूर्वाधारहरुका आधारमा यस जिल्ला अग्रणी रहेता पनि यस गाँउपालिकामा शैक्षिक सूचकांकहरुमा उल्लेख्य सुधार भएको पाइदैन । यस अर्न्तगत स्थापना भएका विद्यालयहरु मानव बस्तिको आधारमा स्थापना गरी शिक्षा प्रदान गरको पाईन्छ । निजी विद्यालय तथा क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरु भन

प्रयाप्त मात्रामा रहेको पाइन्छ। तादी गाँउपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाबिके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समूदायमा	जम्मा	
१	६	०	६	६	०	६				३		३	१
२	३	१	४	२	१	३	१		१	३		३	१
३	९	१	१०	७	१	८	२	०	२	८		८	१
४	४	२	६	३	२	५	१		१	६	१	७	१
५	४	२	६	३	१	४	१	१	२	२		२	१
६	६	०	६	६	०	६				६		६	०
जम्मा	३२	६	३८	२७	५	३२	५	१	६	२८	१	२९	५

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

यसैगरि यस तादी गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरुको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	५४२	८३	०	०	६२५
२	३१०	१८८	८४	०	५८२
३	४४९	१५४	१७७	६४	८४४
५	३९१	३१५	२११	०	९१७
६	४८९	७४	०	०	५६३
जम्मा	२१८१	८१४	४७२	६४	३५३१

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

४.८ सामुदायिक वन सम्वन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ । वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरुको विवरण

क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधुरी संख्या
१	लेखवारी	उर्लेनी ७,८	१	३५.१८	३६

२	खरानीटार	खरानीटार १,२,३,४,५,७	३	७६.५५	२१८
३	छतूनगैरी	खरानीटार ८,९	३	२२.२५	५५
४	बान्द्रे वन	नर्जामण्डप २	५	१२	७५
५	आलडाडा ठूलो सिम	नर्जामण्डप ९	६	६४	११०
६	आदर्श महिला	नर्जामण्डप १,६,५	५,६	३९.२२	२४०
७	स. सुन्दरादेवी	नर्जामण्डप ६	६	३०.५	११३
८	सौरेनी	नर्जामण्डप ३	५	११	६७
९	माभी डांडा डांडा खयर	नर्जामण्डप ७	६	२९.१	१५३
१०	रालूका सालघारी	रालूकादेवी १,४,६,७	२,३	१९.६२	२७०
११	चिसोपानी ठूलोगैरी	रालूकादेवी १,२,	२	२०६	१२०
१२	कालढुङ्गा बासपानी	रालूकादेवी ७	३	३०.९३	११५
१३	घट्टेसल्लाघारी	रालूकादेवी ५,६	२	९.५	५८
१४	खहरे	सुन्दरादेवी १	४	६.९५	३७
१५	देउराली सालघारी	सुन्दरादेवी २,३	४	२८	२६०

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

४.९ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू ३९ वटा रहेका छन् । उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

४.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

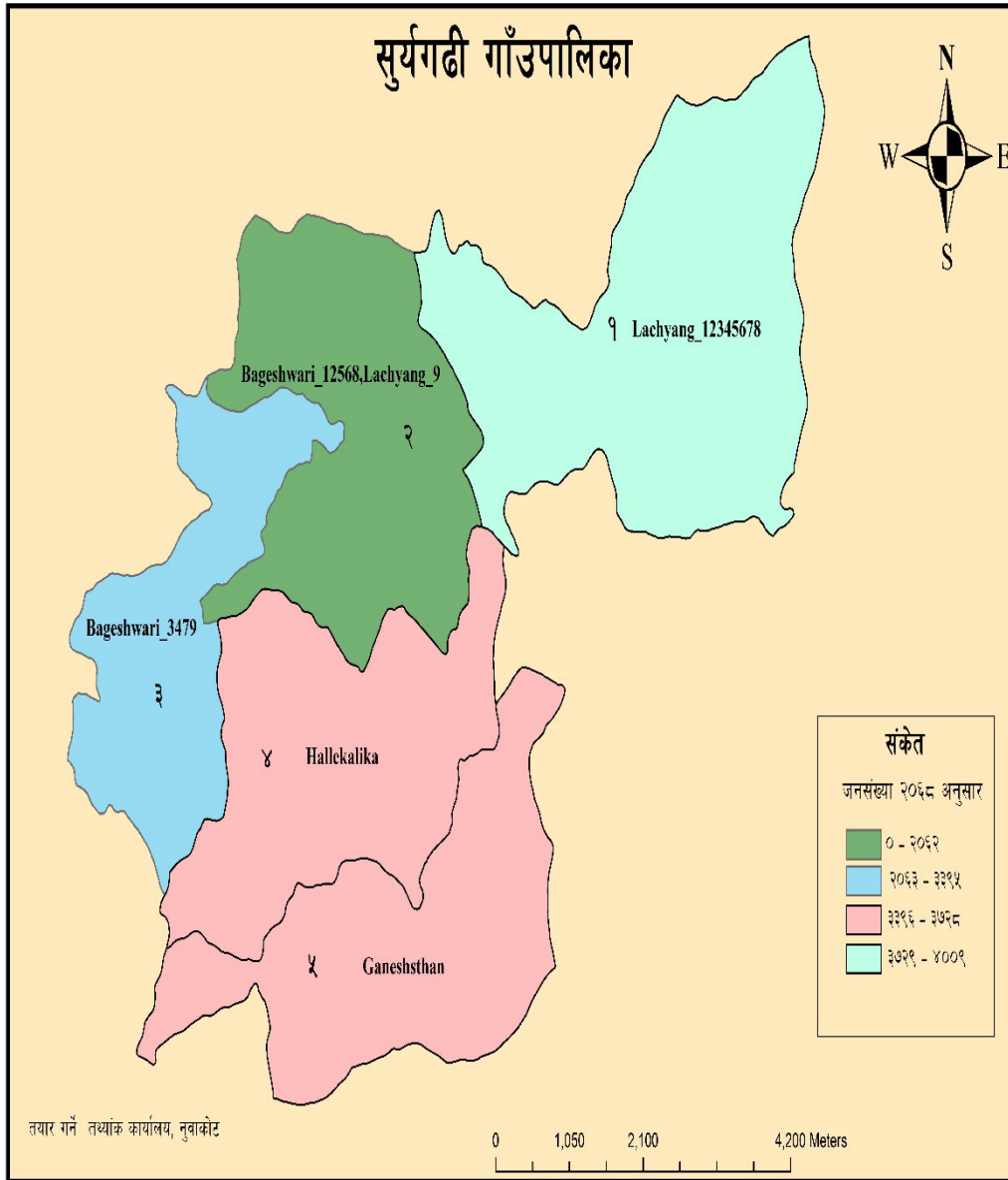
मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा तादी गाँउपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

तादी गाउपालिका नुवाकोट स्थानीय निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित उमेद्वार						
सि.नं	उम्मेदवार	वडा	लिङ्ग	चुनाव चिन्ह	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	नारायण प्रसाद पाण्डे		पुरुष	अध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	३०९०
२	इशवरी उप्रेती		महिला	उपाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	३१५५
३	नकुर दोङ्ग तामाङ	१	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	८०४
४	वच्छुराम तामाङ	२	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	५०७
५	मनोज कुमार उप्रेती	३	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	९०७
६	मुक्त बहादुर श्रेष्ठ	४	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	६२०
७	विष्णु प्रसाद अधिकारी	५	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	६१४

८	केशव थापा	६	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	४८४
९	सम्भना तामाङ	१	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७८६
१०	यशोदा कट्टेल	२	महिला	महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४३०
११	राम कुमारी श्रेष्ठ	३	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	७७१
१२	सरिता तामाङ	४	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६४३
१३	अलैचि थापा क्षेत्री	५	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५५०
१४	कृष्ण कुमारी ढकाल	६	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४३०
१५	लक्ष्मी सुनार	१	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७८८
१६	देवकीविश्वकर्मा	२	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४२९
१७	सरिता सुनार	३	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	८७१
१८	बिमला विश्वकर्मा	४	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६६८
१९	गायत्री विश्वकर्मा	५	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४८६
२०	कल्पना लोहाकार	६	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४१२
२१	राम तामाङ	१	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७४०
२२	केशव बहादुर थापा	१	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७५९
२३	छत्र बहादुर खडका	२	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४४४
२४	हर्क बहादुर तामाङ	२	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	३९५
२५	विर बहादुर तामाङ	३	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	८१८
२६	राम कुमार तामाङ	३	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	८५१
२७	विष्णु अधिकारी	४	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६२३
२८	सन्तमान तामाङ	४	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६६८
२९	हिरालाल तामाङ	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५०४
३०	गोपाल खनाल	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५६०
३१	जित बहादुर तामाङ	६	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४२६
३२	डिल्ली बहादुर तामाङ	६	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४२३
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
३३	दिपक परियार		पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	निर्विरोध
३४	सावित्रा वराम		महिला	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	निर्विरोध

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

खण्ड : ५

गाउँपालिकाको नाम	: सुर्यगढी गाउँपालिका
सामावेश भएका साविक गाविसहरू	: लच्याड, बागेश्वरी, हल्देकालिका, र गणेशस्थान गा.वि.स.
जनसंख्या	: १६८००
क्षेत्रफल	: ४९.०९ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	: साविक बागेश्वरी गा.वि.स.को कार्यालय
वडा संख्या	: ५
सीमाना	: पूर्व: तादी र पञ्चकन्या गा.पा., पश्चिम: विदुर न.पा., उत्तर: रसुवा जिल्ला, दक्षिण: लिखु गा.पा.

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	लच्याड	१ देखि ८	४००९	१४.०४
२	बागेश्वरी	१,२,५,६,८	२०६२	९.६४
	लच्याड	९		
३	बागेश्वरी	३,४,७,९	३३९५	६.८२
४	हल्देकालिका	१ देखि ९	३६०६	९.४६
५	गणेशस्थान	१ देखि ९	३७२८	९.१२
	जम्मा		१६८००	४९.०९

सुर्यगढी गाउँपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको त्रिशुली नदी वाट पुर्वमा अवस्थित गाउँपालिका हो । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका नं ९ का सबै साविक गाविसहरू र वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । सुर्यगढी गाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा भाल्चे, साल्म, काउले, फिकुरी र मनकामना समावेश छन । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टीले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । यस गाउँपालिकामा तामाड जातिको उच्च बाहुल्यता रहेको छ । प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विशेषताहरु पाउन सकिन्छ । शिक्षा, स्वास्थ्य, गरिवि, तथा अन्य सुचकहरु पनि तुलनात्मक रुपमा कमजोर देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

सुर्यगढी गाउँपालिका						
साविक गा.वि.स. / न.पा.	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्यूनतम उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
हल्देकालिका	९.९३	२७°५५'१" देखि २७°५६'५९" सम्म	८५°१३'२" देखि ८५°१६'०.३३"सम्म	१३८५	५९३	४.५
लच्याड	१५.५०	२७°५६'२१" देखि २७°५९'१५.२६"सम्म	८५°१५'१" देखि ८५°१९'३.३४"सम्म	२४३०	६६०	६
बागेश्वरी	१३.१६	२७°५५'१७" देखि २७°५८'२८.२"सम्म	८५°१२'१२.३७"देखि ८५°१५'५०.४५"सम्म	१६३३	६६०	३.५
गणेशस्थान	९.५१	२७°५४'१८" देखि २७°५६'१९" सम्म	८५°१२'४७.२२"देखि ८५°१६'३२.३९"सम्म	१०९३	५५५	५

५.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा देशभित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्ति तथा परिवारहरूको व्यक्तिगत तथा पारिवारिक विवरणहरू संकलन गरिएको थियो । यस जनगणनाअनुसार यस जिल्लाभित्र ५९२१५ परिवारहरू बसोबास गरेको देखिएको छ, जसमध्ये ३५०९ परिवारहरू यस गाँउपालिकामा व्यक्तिगत घरपरिवारको रूपमा बसोबास गरेको पाइएको छ । अहिले यस गाँउपालिकामा १६८०० जनसंख्या रहेको देखिन्छ ।सुर्यगढी गाँउपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	१९९५	२०१४	४००९	७८९
२	१२८०	१३५१	२६३१	५३९
३	१३४५	१४८१	२८२६	६२१
४	१७५६	१८५०	३६०६	७५३
५	१८१८	१९१०	३७२८	८०७

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

५.२ उमेर समूह अनुसार सुर्यगढी गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ । यसलाई १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहले पछ्याएको छ । पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ । ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा वडा न ५ मा सबै भन्दा कम जनसंख्या रहेको देखिन्छ, जसमा ११२ जना छन् । वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिइएको छ ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
बाराेश्वरी	२,३	००-०४	३४८	१७९	१६९	१.०६
		०५-०९	५५१	२७२	२७९	०.९७
		१०-१४	६६९	३२३	३४६	०.९३
		१५-१९	५९८	३०३	२९५	१.०३
		२०-२४	३५६	१४१	२१५	०.६६
		२५-२९	३३७	१३५	२०२	०.६७
		३०-३४	३०८	१३१	१७७	०.७४
		३५-३९	२७७	१२०	१५७	०.७६
		४०-४४	२४०	११२	१२८	०.८८
		४५-४९	२४२	१३०	११२	१.१६
		५०-५४	२३७	११७	१२०	०.९८
		५५-५९	२०१	१०८	९३	१.१६

		६०-६४	१६८	७३	९५	०.७७
		६५-६९	१५७	९०	६७	१.३४
		७०-७४	१२२	६८	५४	१.२६
		७५ +	१७५	८०	९५	०.८४
जम्मा			४९८६	२३८२	२६०४	०.९१
गणेशस्थान	५	००-०४	२९६	१४६	१५०	०.९७
		०५-०९	३९८	१८७	२११	०.८९
		१०-१४	४९४	२६५	२२९	१.१६
		१५-१९	४०५	१९६	२०९	०.९४
		२०-२४	२९८	११३	१८५	०.६१
		२५-२९	२७६	१३५	१४१	०.९६
		३०-३४	२२५	९७	१२८	०.७६
		३५-३९	२१५	९८	११७	०.८४
		४०-४४	२०२	९५	१०७	०.८९
		४५-४९	१६८	८७	८१	१.०७
		५०-५४	१६२	८३	७९	१.०५
		५५-५९	१४४	७२	७२	१
		६०-६४	१५४	७४	८०	०.९३
		६५-६९	११७	६४	५३	१.२१
		७०-७४	६२	४०	२२	१.८२
		७५ +	११२	६६	४६	१.४३
		जम्मा			३७२८	१८१८
हल्दे कालिका	४	००-०४	३०८	१४९	१५९	०.९४
		०५-०९	४२८	२२२	२०६	१.०८
		१०-१४	५२०	२६३	२५७	१.०२
		१५-१९	४३४	१८९	२४५	०.७७
		२०-२४	२७२	११३	१५९	०.७१
		२५-२९	२६०	११४	१४६	०.७८
		३०-३४	१८४	८३	१०१	०.८२
		३५-३९	२०७	९८	१०९	०.९
		४०-४४	१८१	१००	८१	१.२३
		४५-४९	१५४	७४	८०	०.९३
		५०-५४	१५८	८५	७३	१.१६

		५५-५९	१०८	५९	४९	१.२
		६०-६४	११२	६४	४८	१.३३
		६५-६९	९४	४४	५०	०.८८
		७०-७४	७३	३८	३५	१.०९
		७५ +	११३	६१	५२	१.१७
जम्मा			३६०६	१७५६	१८५०	०.९५
लक्ष्याङ्क	१,२	००-०४	४३६	२२१	२१५	१.०३
		०५-०९	६१०	३१२	२९८	१.०५
		१०-१४	६४७	३३५	३१२	१.०७
		१५-१९	४६७	२५१	२१६	१.१६
		२०-२४	३२६	१४१	१८५	०.७६
		२५-२९	३०९	१४०	१६९	०.८३
		३०-३४	२२७	९६	१३१	०.७३
		३५-३९	२५२	१२०	१३२	०.९१
		४०-४४	२२९	११९	११०	१.०८
		४५-४९	१९८	१००	९८	१.०२
		५०-५४	१७१	९१	८०	१.१४
		५५-५९	१४६	८२	६४	१.२८
		६०-६४	१३२	७५	५७	१.३२
		६५-६९	११७	५३	६४	०.८३
		७०-७४	९९	४३	५६	०.७७
		७५ +	११४	५९	५५	१.०७
		जम्मा			४४८०	२२३८

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

५.३ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोले मातृभाषाको संख्या गाँउपालिका अनुसार फरक फरक रहेको देखाएको छ । तामाङ्ग र नेपाली मातृभाषा हुनेहरू वरावर बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा बोलेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माभी, देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क स	साविक गा.वि.स.	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	वागेश्वरी	२,३	नेपाली	३,१६८	६३.५४	१,५२०	६३.८१	१,६४८	६३.२९
			तामाङ्ग	१,६७८	३३.६५	७९२	३३.२५	८८६	३४.०२

नुवाकोट जिल्ला वस्तुगत विवरण, २०७४

| ६५ |

			नेवारी	६२	१.२४	३२	१.३४	३०	१.१५
			मगर	४६	०.९२	२०	०.८४	२६	१
			अन्य	२०	०.४	११	०.४६	९	०.३५
			उल्लेख नभएको	१२	०.२४	७	०.२९	५	०.१९
			जम्मा	४,९८६	१००	२,३८२	१००	२,६०४	१००
२	गणेशस्थान	५	नेपाली	३,५९५	९६.४३	१,७४१	९५.७६	१,८५४	९७.०७
			तामाङ	३९	१.०५	२१	१.१६	१८	०.९४
			नेवारी	९०	२.४१	५३	२.९२	३७	१.९४
			अन्य	४	०.११	३	०.१७	१	०.०५
			जम्मा	३,७२८	१००	१,८१८	१००	१,९१०	१००
३	हल्दे कालिका	४	नेपाली	२,१८३	६०.५४	१,०४९	५९.७४	१,१३४	६१.३
			तामाङ	१,३९८	३८.७७	६९६	३९.६४	७०२	३७.९५
			अन्य	५	०.१४	०	०	५	०.२७
			उल्लेख नभएको	२०	०.५५	११	०.६३	९	०.४९
			जम्मा	३,६०६	१००	१,७५६	१००	१,८५०	१००
४	लच्याङ	१,२	नेपाली	३१६	७.०५	१५६	६.९७	१६०	७.१४
			तामाङ	४,०८२	९१.१२	२,०३८	९१.०६	२,०४४	९१.१७
			गुरुङ	७५	१.६७	३९	१.७४	३६	१.६१
			अन्य	७	०.१६	५	०.२२	२	०.०९
			जम्मा	४,४८०	१००	२,२३८	१००	२,२४२	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

५.४ जातजाती सम्बन्धी विवरण

सुर्यगढी गाँउपालिका अन्तर्गतका विभिन्न १७ भन्दा धेरै जातजातिहरू विगत देखि नै बसोवास गर्दै आएका छन् । मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा क्षेत्री, ब्राम्हण, तामाङ्ग, कामी, दनुवार आदि मुख्य रहेका छन् । यस गाँउपालिकामा रहेका १६८०० जनसंख्यामध्ये तामाङ्ग हरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ जसमा ८१२१ रहेको छ भने दोश्रोमा ब्राम्हण जाति रहेको छ ।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	२१४०	१०	दमाई	३३३
२	ब्राम्हण	२७००	११	ठकुरी	९
३	मगर	६२९	१२	साकी	१७६
४	तामाङ	८१२१	१३	सन्यासी	७७९
५	नेवार	२५३	१४	घर्ती	२३

६	मुसलवान	१६	१५	वाधी	१७
७	कामी	३८९	१६	अन्य	४४
८	राई	८०५	१७	उल्लेख नभएका	२०
९	गुरुड	३४६	जम्मा		१६८००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

५.५ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्वन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिवाट यस सुर्यगढी गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्वन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा./न.पा नाम		सुर्यगढी गा.पा					
वडा नं		५	१	२,३	४	जम्मा	
साविक गाविस		गणेशस्थान	लच्याड	वागेश्वरी	हल्देकालिका		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	११०	१८०	२५१	१२१	६६२
		पुरुष	१३२	१०६	१९३	१२०	५५१
	दलित	महिला	११	४	२०	१५	५०
		पुरुष	११	७	१५	७	४०
एकल महिला		०	०	८	७७	८५	
विधवा		१२०	८१	१४५	१५	३६१	
पुर्ण अपांग	महिला	५	१	४	१२	२२	
	पुरुष	६	२	४	६	१८	
आशिक अपांग	महिला	२	१	७	३	१३	
	पुरुष	३	०	९	२	१४	
वाल संरक्षण	वालक	२६	३	२६	२५	८०	
	वालिका	२०	२	२६	२२	७०	
कुल जम्मा संख्या		४४६	३८७	७०८	४२५	१९६६	

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति,नुवाकोट

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अन्तर्गत मतदाताको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
सुर्यगढी गाउँपालिका	१	११२८	११०२		२२३०
	२	९०६	८६६		१७७२
	३	१०१०	१००२		२०१२
	४	१२७८	१२०३		२४८१
	५	१३८२	११९१		२५७३
जम्मा	५	५७०४	५३६४		११०६८

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

५.६ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

सुर्यगढी गाउँपालिकाका वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बालका लागि अक्सर मटितेल प्रयोग गर्ने परिवार ३१३ परिवार देखिएको छ । बत्ति बालका लागि अक्सर सोलार र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः ३ र ४९ परिवार रहेको देखिन्छ । तादी गाउँपालिकाका कुल ३५०९ परिवार मध्ये २९८५ परिवारले धारा/पाइपबाट पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । ३५०९ परिवार मध्ये ३३७४ परिवारले खाना पकाउदा इन्धनको लागि काठ वा दाउरा प्रयोग गरेको पाइएको छ । बत्तिको मुख्य श्रोत, खानेपानीको मुख्य श्रोत र इन्धनको मुख्य श्रोत तलको तालिकाबाट देखाइएको छ ।

वत्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
विजुली	३,११०	धारा वा पाइप	२,९८५	काठ वा दाउरा	३,३७४
मटितेल	३१३	ट्युबेल वा हाते पम्प	१	मटितेल	११
वायो ग्यास	४	ढाकेको कुवा वा ईनार	४०	ग्यास	७४
सोलार	३	खुल्ला कुवा वा ईनार	९१	गुइठा	-
अन्य	४९	मुल धारा	३६०	वायो ग्यास	१७
उल्लेख नभएको	३०	खोला वा नदी	३	विजुली	-
जम्मा	३,५०९	अन्य	-	अन्य	३
		उल्लेख नभएको	२९	उल्लेख नभएको	३०
		जम्मा	३,५०९	जम्मा	३,५०९

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

५.७ शिक्षासम्बन्धी विवरण

सुर्यगढी गाउँपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

क.सं.	नाम	वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
			आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समूहलयमा	जम्मा	
१२	सुर्यगढी गापा	१	१०	०	१०	९	०	९	१		१	९		९	१
		२	७	१	८	६	१	७	१		१	९		९	
		३	३	२	५	२	१	३	१	१	२	४	१	५	१
		४	४	२	६	४	२	६			०	६		६	
		५	५	२	७	४	१	५	१	१	२	५	१	६	
जम्मा			२९	७	३६	२५	५	३०	४	२	६	३३	२	३५	२

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

यसैगरि यस गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरुको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	७७३	१७८	०	०	९५१
२	६२६	२११	०	०	८३७
३	२८०	३४०	३७४	१२६	११२०
४	४३६	३७०	२००	०	१००६
५	३९८	६६	४३	०	५०७
जम्मा	२५१३	११६५	६१७	१२६	४४२१

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

५.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ। वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरुको विवरण

सुर्यगढी गाँउपालिका					
क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधुरी संख्या
१	तिनपाते	हल्देकालिका-३	४	१४.१२	२२
२	जलकन्यादेवी	हल्देकालिका-२	४	९७.५	७०
३	काल्चेचुनेधारा	हल्देकालिका- ८,९	४	२५	७१
४	डुम्रेपाखा	हल्देकालिका- ६	४	४९.९	४२
५	कृण्डलादेवी	हल्देकालिका- ८,९	४	१७.३२	७२
६	काल्चेचण्डिका	हल्देकालिका- ४	४	७०.३१	५४
७	सप्तकन्या	हल्देकालिका- ३	४	१३.१७	४९
८	आरुखोला	हल्देकालिका- १,३	४	४६.०४	५८
९	चण्डेश्वरी	हल्देकालिका- ७	४	३३.१२	६३
१०	ज्योती	हल्देकालिका ३	४	२९.४५	३५
११	कालिका	हल्देकालिका ५	४	२१.५	६५
१२	सेतीदेवी“ख”	गेखू १,२,९	२	१९९.२	४७४
१३	कसेरीपाखा	वागेश्वरी ४	३	४.५	३०
१४	सिमले	वागेश्वरी ९	३	४३.७५	९०
१५	धमलापारीपाखा	वागेश्वरी ७	३	६४.०३	१४९
१६	कुवापानी	वागेश्वरी ८	२	१३९.३१	७९
१७	चतूरमाला	वागेश्वरी ७	३	१६.६२	९५
१८	लाप्राङ्ग	वागेश्वरी ५	२	५८	३४

१९	काफलगैरी	वागेश्वरी १,२	२	१४.५८	८६
२०	सुर्यगढी भंगेरी	वागेश्वरी ३,४	३	६६.२५	२२५
२१	गुफादेवी	वागेश्वरी ६	२	५.७४	३०
२२	ढुङ्गेचौर छाङ्गापाखा	वागेश्वरी ४	२	३.५	३५
२३	ठुलो पाखोनेपाल	वागेश्वरी ७	३	२६.८४	४४
२४	जाल्पादेवी	गणेशस्थान २	५	२८.७५	८५
२५	जाल्पादेवी	गणेशस्थान ३	५	३५.५	७३
२६	कालीमाटी	गणेशस्थान १	५	१३८.५	८६
२७	कैद लेबस्नेत गौरा	गणेशस्थान ५,६,७,८	५	७८.४७	१०७
२८	आमगैरी	गणेशस्थान ३	५	१७.८३	९०
२९	पालेको वन बर्चुडाडा	उर्लेनी ५	१	४१	१२०
३०	कवर चेत बदाम	लच्याङ १,२,३	१	३५	१२१
३१	सानभोर्ले	लच्याङ ३	१	११७.८७	६०
३२	बनौलिपाखा	लच्याङ ५	१	४१.२४	७५
३३	राम्चेला मराङ्ग	लच्याङ ९	२	६९.९४	९२
३४	बनौलीपाखा	लच्याङ १	१	९५.८	४६

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय,नुवाकोट

५.९ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू २७ वटा रहेका छन् । उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

५.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

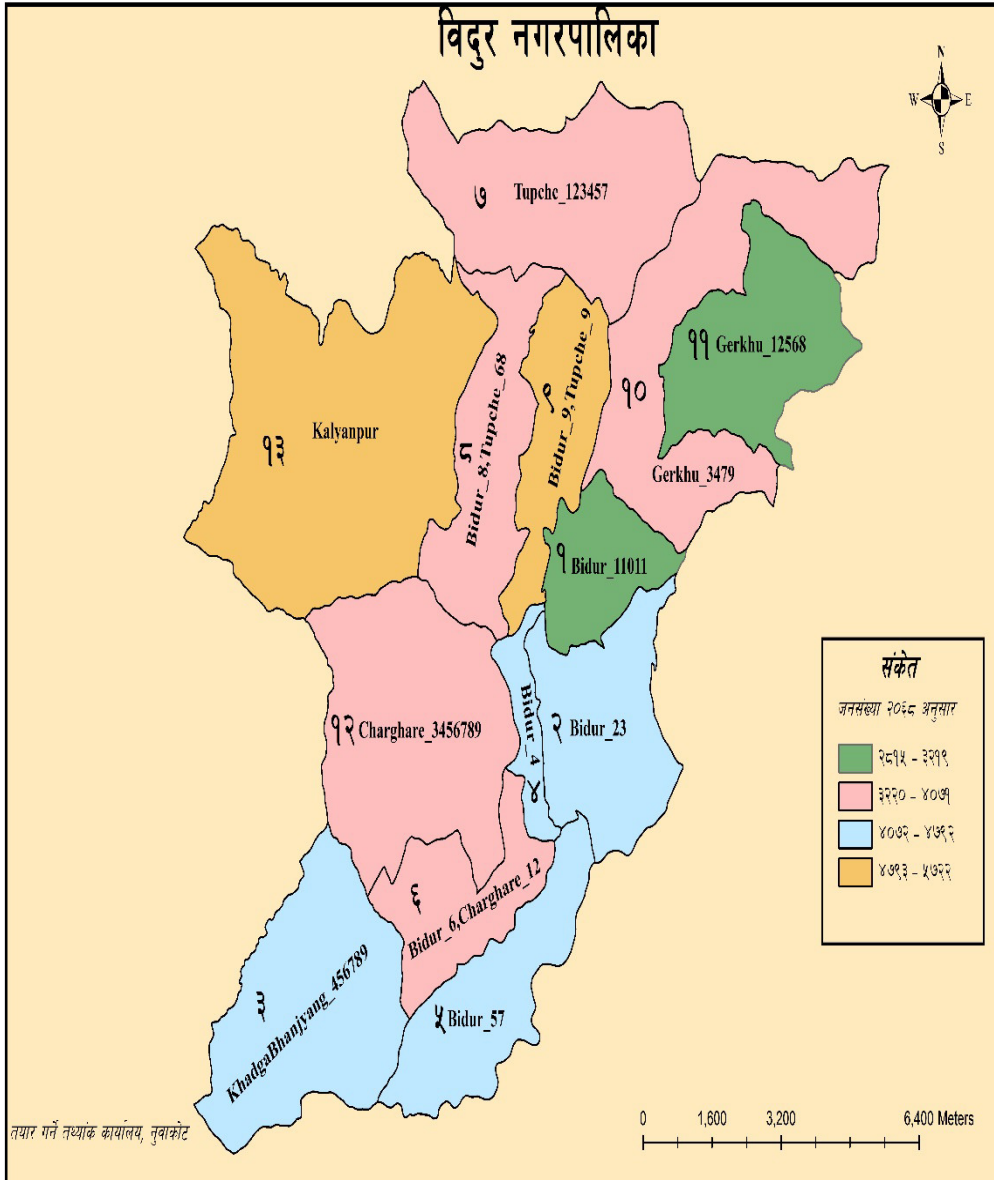
मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा सुर्यगढी गाँउपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

सुर्यगढी गाउपालिकाको स्थानीय निर्वाचन २०७४ को निर्वाचित उमेदवार						
सि.नं.	उम्मेदवार	वडा	वर्ष	पद	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	सन्त बहादुर तामाङ		पुरुष	अध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	
२	मन्जु बुढाथोकी		महिला	उपाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	३०२८
३	ईमान सिं तामाङ	१	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७१७
४	बासु देब अधिकारी	२	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	५१७
५	ऋषि बहादुर पौडेल	३	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	५०७
६	राम कुमार गिरी	४	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	९९१
७	भैरव बहादुर अधिकारी	५	पुरुष	म.सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	६२५
८	विम माया तामाङ	१	महिला	म.सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	६०७
९	डोर माया तामाङ	२	महिला	म.सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५६२

१०	देउती ढकाल	३	महिला	म.सदस्य	नेकपा (एमाले)	५०५
११	मेनका भट्टराई	४	महिला	म.सदस्य	नेपाली काँग्रेस	९०१
१२	लक्ष्मी तमाङ	५	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५९९
१३	सुक माया लोहार	१	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७१२
१४	मिना सुनार	२	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	३३५
१५	लक्ष्मी सुनार	३	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४६९
१६	शोभा परियार	४	महिला	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	९०२
१७	कल्पना सुचिकार	५	महिला	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६६३
१८	राज कुमार तामाङ	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७००
१९	जित मान लंगुर	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७११
२०	मिन बहादुर लामिछाने	२	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	३७३
२१	मिन बहादुर मुक्तान	२	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५६२
२२	प्रकाश अधिकारी	३	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	४८०
२३	चन्द्र बहादुर तामाङ	३	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४५७
२४	काली बहादुर तमाङ	४	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	८९१
२५	डिल्ली प्रसाद लम्साल	४	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	९१९
२६	राम चन्द्र वोगटी	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६३२
२७	खुला राम थापा	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६६७
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
२८	दिपक परियार		पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	निर्विरोध
२९	सन्त बहादुर घर्ति		पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	निर्विरोध

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

खण्ड : ६

नगरपालिकाको नाम	: विदुर नगरपालिका
समावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरू	: विदुर न.पा., चारघरे, तुप्चे, गोर्खु, कल्याणपुर र खड्कभञ्ज्याङ्ग (४(९) गा.वि.स.
जनसंख्या	: ५४३५१
क्षेत्रफल	: १३०.०१ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	: साविक विदुर नगरपालिका कार्यालय
वडा संख्या	: १३
सीमाना	: पूर्व: सूर्यगढी र लिखु गा.पा., पश्चिम: मेघाङ्ग र तारकेश्वर गा.पा., उत्तर: किस्पाङ्ग गा.पा. र रसुवा जिल्ला, दक्षिण: बेल्कोटगढी न.पा.

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस नपाहरू	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	विदुर	१,१०,११	३२१९	४.६९
२	विदुर	२,३	४३६२	८.४४
३	खड्कभञ्ज्याङ्ग	४(९)	४७९२	१२.५६
४	विदुर	४	४४१८	१.९२
५	विदुर	५,७	४६२४	७.४४
६	विदुर	६	३६२८	५.९८
	चारघरे	१,२		
७	तुप्चे	१,५,७	३८९७	१३.४६
८	विदुर	८	३७९३	७.९१
	तुप्चे	६,८		
९	विदुर	९	५४४३	६.१६
	तुप्चे	९		
१०	गोर्खु	३,४,७,९	३५६७	१३.५८
११	गोर्खु	१,२,५,६,८	२८१५	९.०३
१२	चारघरे	३ देखि ९	४०७१	१४.८४
१३	कल्याणपुर	१ देखि ९	५७२२	२४.००
जम्मा			५४३५१	१३०.०१

विदुर नगरपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको नगरपालिका हो । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका न ८ का सवै साविक गाविसहरू र ९का केही वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । विदुर नगरपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा साविक विदुर नगरपालिका,चारघरे, तुप्चे, कल्याणपुर, गोर्खु र ख भ ४,५,६,७,८,९ वडाहरू समावेश छन् । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाँउपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टीले पनि

उत्तिकै सम्भावित छ विदुर नगरपालिका काठमाण्डौ उपत्यका देखि उत्तर पश्चीम ६९ कि.मि. दुरीमा अवस्थित रहेको छ । नुवाकोट जिल्लाको सदरमुकाम विदुरको नामवाट परिचित यस नगरपालिका तत्कालिन सरकारको २०४३ फाल्गुण १८ को निर्णय अनुसार गठन भएको हो । ३४.५५ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको यो नगरपालिकाको धेरै भाग समथर मैदानले ओगटेको भएतापनि केही भाग पहाडी क्षेत्रमा पनि पर्दछ । ११ वडामा विभाजित यस नगरपालिका तत्कालिन त्रिशुली र विदुर गाविस को पुरै भाग भैरवी र तुप्चे गाविसको केही भाग तथा चारघरे र खड्गभन्ज्यांग गाविसको प्रोजेक्ट एरीया समेटेर गठन भएको हो । प्रख्यात साततले दरवारका साथै मल्लकालिन पुरातात्विक दरवार र प्रसिद्ध भैरवी मन्दिर, जालपा देवी मन्दिर लगायतका स्थलहरु समेटिएको यो नगरपालिका ऐतिहासिक धरोहरको धनि मानिन्छ । जिल्लाको सदरमुकाम नुवाकोटलाई विदुरमा सार्नु पूर्व यस नगरपालिका भित्र पर्ने ऐतिहासिक नुवाकोट बजार ईतिहासमा पश्चीम १ नं. (नुवाकोट, धादिङ्ग र रसुवा) को सदरमुकाम थियो भने पश्चीम १ नं. गौडाको पुरानो व्यापारिक केन्द्र सांघुबजार (हालको त्रिशुली बजार) पनि यस नगरपालिका भित्रको १० र ११ नं. वडामा पर्दछ ।

विदुर नगरपालिका लाई १३ वटा वडाहरुमा विभाजन गरिएको छ । साविक संसदीय निर्वाचन क्षेत्र नम्बर ३ मा पर्ने यस नगरपालिकामा पहिलेका ११ वटा वडा हरुलाई स्थानिय तह पुर्नसंरचनामा परिवर्तन गरि पहिलेका गा वि स हरु चारघरे, ख भ का केही वडाहरु, तुप्चे, कल्याणपुर र गोर्खु लाई समेत मिलाएर हालको विदुर नगरपालिका भएको छ । यस नगरपालिकाको जम्मा क्षेत्रफल १०३.०२ वर्ग कि मि रहेको छ । विदुर नगरपालिकामा भैरवी, जालपादेवी, वाघ भैरव, भैरवकोट, जलेश्वरी शिवालय आदि प्रमुख धार्मिक स्थलहरु र नुवाकोट दरवारक्षेत्र, श्री ५ वडामहाराजाधिराज पृथ्विनारायण शाह स्मृती उद्यान, श्री ५ विरेन्द्र स्मृती उद्यान आदि ऐतिहासिक सम्पदाहरु रहेकाछन । नुवाकोट दरवारक्षेत्र, देविघाट, उत्तरगया आदि अन्य ख्याति प्राप्त पर्यटकीय क्षेत्रहरु हुन् ।

यस गाँउपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स. / न.पा.	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्युनतम उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
विदुर न.पा.	३४.५५	२७°५१'२४"देखि २७°५७'३१"सम्म	८५°०६'३२"देखि ८५°०९'५५"सम्म	११५४	४७०	०
खड्गभन्ज्याङ	१७.९६	२७°५१'२०"देखि २७°५५'२३"सम्म	८५°०३'५७" देखि ८५°०७'०"सम्म	१८६०	४६६	४.५
तुप्चे	१८.६	२७°५६'१८"देखि २७°५९'५"सम्म	८५°०६'५८.२०"देखि ८५°११'११.३३"सम्म	१८३३	४८०	३.५
चारघरे	१७.३०	२७°५२'८.२०"देखि २७°५५'२६.१"सम्म	८५°०५'३४"देखि ८५°०८'२२.३९"सम्म	१६६८	५१०	३
गोर्खु	१७.५७	२७°५५'३४.२५"देखि २७°५८'३४.३४"सम्म	८५°०९'२८.१६"देखि ८५°१३'५२.३१"सम्म	१६१९	५९३	३
कल्याणपुर	३३.७०	२७°५५'८.१०"देखि २७°५७'५१"सम्म	८५°०३'५०.३५"देखि ८५°०८'१८.१५"सम्म	१९३९	६०१	३.५

६.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैह्र सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरुलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रुपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससंग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहुन्जेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। विदुर नगरपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	१५७४	१६७२	३२४६	७६३
२	२८६८	२५३५	५४०३	१०७०
३	२१४२	२६५०	४७९२	११०२
४	२२६७	२२१३	४४८०	११०६
५	२१९२	२४३२	४६२४	९७९
६	१७३५	१८९३	३६२८	७८१
७	१७७५	२१२२	३८९७	९५७
८	१७३२	२०६१	३७९३	८५१
९	२४९५	३०२१	५५१६	१३३८
१०	१६८४	१९७९	३६६३	७८२
११	१२७४	१५४१	२८१५	६४१
१२	१८४९	२२२२	४०७१	९०३
१३	२६०७	३११५	५७२२	१२४३

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

६.२ जातजाती सम्बन्धि विवरण

विदुर नगरपालिका अन्तर्गतका विभिन्न ४२ भन्दा धेरै जातजातिहरू विगत देखिनै बसोवास गर्दै आएका छन्। मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा क्षेत्री, ब्राम्हण, तामाङ्ग, कामी, दनुवार आदि मुख्य रहेका छन्। पेशागत जाति समुह पनि यस रहेका छन्। यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये ब्राम्हण हरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ भने दोश्रोमा तामाङ्ग जाति रहेको छ।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	१०६६९	२३	कठवानयान	२४
२	ब्राम्हण	१२३२६	२४	घर्ती	६६४
३	मगर	२१३८	२५	मल्लाहा	१६
४	थारु	८२	२६	कल्वार	६४
५	तामाङ्ग	१०९२६	२७	कुमाल	२४१४
६	नेवार	६९२१	२८	हजाम	५१

७	मुसलवान	२४९	२९	कानु	८
८	कामी	२२५५	३०	सुनुवार	१२९
९	यादव	२७	३१	माफी	३९६
१०	राई	१५६४	३२	दनुवार	३४
११	गुरुड	३३७	३३	मारवाडी	६
१२	दमाइ	१२२७	३४	लोघ	४
१३	लिम्बु	३१	३५	भोटे	३
१४	ठकुरी	४२२	३६	थकाली	१०
१५	साकी	१६६२	३७	वंगाली	१३
१६	तेली	९९	३८	भोटे	३
१७	चमार	१२	३९	वादी	८५
१८	कुशवाह	४	४०	घले	२४२
१९	सन्यासी	१९६	४१	अन्य दलित	१३३
२०	धानुक	११	४२	अन्य तराइ	६८
२१	लुसाध	३	४३	उल्लेख नभएका	३०
२२	शेपा	३२		जम्मा	५५६५०

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

६.३ उमेर समुह अनुसार विदुर नगरपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ। वडा नं ७,८,९मा यो उमेर समूहमा लैंगिक अनुपात १.०४ रहेको देखिन्छ। यसलाई १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहले पछ्याएको छ। पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। उमेर समूह बढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ। ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा यसै वडामा १७३ जनसंख्या रहेको देखिन्छ। वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिईएको छ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
१६	७,८,९	००-०४	३१९	१५९	१६०	०.९९
		०५-०९	४६९	२४५	२२४	१.०९
		१०-१४	७०३	३५५	३४८	१.०२
		१५-१९	६९९	३०६	३९३	०.७८
		२०-२४	३६८	१४५	२२३	०.६५
		२५-२९	३३२	१०४	२२८	०.४६
		३०-३४	२९३	११६	१७७	०.६६
		३५-३९	३०८	१२६	१८२	०.६९

		४०-४४	३५२	१३९	२१३	०.६५
		४५-४९	२९८	१३९	१५९	०.८७
		५०-५४	२८५	१३९	१४६	०.९५
		५५-५९	२११	१०५	१०६	०.९९
		६०-६४	१७९	८७	९२	०.९५
		६५-६९	१७४	९२	८२	१.१२
		७०-७४	१२३	६०	६३	०.९५
		७५ +	१७३	८४	८९	०.९४
जम्मा			५२८६	२४०१	२८८५	०.८३
कल्याणपुर	१३	००-०४	४६१	२२९	२३२	०.९९
		०५-०९	५३४	२७७	२५७	१.०८
		१०-१४	७८२	४१७	३६५	१.१४
		१५-१९	७७३	३३४	४३९	०.७६
		२०-२४	४६५	१६८	२९७	०.५७
		२५-२९	३०७	११९	१८८	०.६३
		३०-३४	३२५	१२१	२०४	०.५९
		३५-३९	३३२	१२२	२१०	०.५८
		४०-४४	३३२	१४१	१९१	०.७४
		४५-४९	२५६	१२२	१३४	०.९१
		५०-५४	२८१	१४२	१३९	१.०२
		५५-५९	२३२	११४	११८	०.९७
		६०-६४	२०५	९७	१०८	०.९
		६५-६९	१६३	८०	८३	०.९६
		७०-७४	१०२	५०	५२	०.९६
		७५ +	१७२	७४	९८	०.७६
जम्मा			५७२२	२६०७	३११५	०.८४
खड्गा भन्ज्याङ्	२५	००-०४	४५३	२०७	२४६	०.८४
		०५-०९	६३६	३२०	३१६	१.०१
		१०-१४	७९५	३७६	४१९	०.९
		१५-१९	७४६	२९२	४५४	०.६४
		२०-२४	४३४	१४५	२८९	०.५
		२५-२९	३९५	१६९	२२६	०.७५
		३०-३४	२९७	१०७	१९०	०.५६

		३५-३९	३७७	१४०	२३७	०.५९
		४०-४४	३८७	१६४	२२३	०.७४
		४५-४९	३३४	१७३	१६१	१.०७
		५०-५४	३१७	१४७	१७०	०.८६
		५५-५९	२२५	११२	११३	०.९९
		६०-६४	२०९	११२	९७	१.१५
		६५-६९	१७९	९६	८३	१.१६
		७०-७४	१२९	५४	७५	०.७२
		७५ +	२५३	१२४	१२९	०.९६
जम्मा			६१६६	२७३८	३४२८	०.८
बिदुर नगरपालिका	१,२,४,५,६, ८,९	००-०४	१९९२	१०८०	९१२	१.१८
		०५-०९	२७०३	१३७१	१३३२	१.०३
		१०-१४	३१८०	१६०२	१५७८	१.०२
		१५-१९	३०४३	१४२७	१६१६	०.८८
		२०-२४	२६३४	१०२४	१६१०	०.६४
		२५-२९	२३९१	१०११	१३८०	०.७३
		३०-३४	१८५०	८२०	१०३०	०.८
		३५-३९	१७००	७८०	९२०	०.८५
		४०-४४	१५५६	७६१	७९५	०.९६
		४५-४९	१३२९	६८४	६४५	१.०६
		५०-५४	११२७	५४८	५७९	०.९५
		५५-५९	९०१	४७९	४२२	१.१४
		६०-६४	७१२	३५७	३५५	१.०१
		६५-६९	५८८	२८८	३००	०.९६
		७०-७४	४२४	२०१	२२३	०.९
७५ +	६२०	२७९	३४१	०.८२		
जम्मा			२६७५०	१२७१२	१४०३८	०.९१
चारघरे	६,१२	००-०४	४४९	२३२	२१७	१.०७
		०५-०९	५४०	२८१	२५९	१.०८
		१०-१४	६६९	३३२	३३७	०.९९
		१५-१९	६७२	३००	३७२	०.८१
		२०-२४	४८७	१६३	३२४	०.५
		२५-२९	३६०	१४०	२२०	०.६४

		३०-३४	३०६	१४०	१६६	०.८४
		३५-३९	२९०	१०५	१८५	०.५७
		४०-४४	३२६	१५४	१७२	०.९
		४५-४९	२३०	९४	१३६	०.६९
		५०-५४	२७२	१३५	१३७	०.९९
		५५-५९	१९३	१०४	८९	१.१७
		६०-६४	१८७	७१	११६	०.६१
		६५-६९	१४६	७९	६७	१.१८
		७०-७४	११४	६२	५२	१.१९
		७५ +	१७८	८६	९२	०.९३
जम्मा			५४१९	२४७८	२९४१	०.८४
गोर्खु	१०,११	००-०४	४९०	२५३	२३७	१.०७
		०५-०९	६५४	३३५	३१९	१.०५
		१०-१४	९०९	४२६	४८३	०.८८
		१५-१९	८०२	३७०	४३२	०.८६
		२०-२४	४५८	१४६	३१२	०.४७
		२५-२९	३७१	१२३	२४८	०.५
		३०-३४	३६६	१४०	२२६	०.६२
		३५-३९	३३२	१३७	१९५	०.७
		४०-४४	३४७	१५२	१९५	०.७८
		४५-४९	३३७	१४१	१९६	०.७२
		५०-५४	२८८	१४९	१३९	१.०७
		५५-५९	२७३	१३८	१३५	१.०२
		६०-६४	२२९	१०२	१२७	०.८
		६५-६९	१७८	९४	८४	१.१२
		७०-७४	१६२	९०	७२	१.२५
७५ +	१८६	९२	९४	०.९८		
जम्मा			६३८२	२८८८	३४९४	०.८३

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

६.४ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले नेपाल भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या जम्मा १२५ वटा रहेको देखाएको छ। यस नगरपालिकामा नेपाली पछि मातृभाषा तामाङ हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा

छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माभी, यल्मो पहरी, मैथिली, भोजपुरी देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार यस जिल्लामा देखिएका नयाँ मातृभाषामा भोटे, शेर्पा, राजस्थानी, अवधि आदी रहेका छन् । मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क स	साविक गा.वि. स.	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	चारघरे	६,१२	नेपाली	४,४७७	८२.६२	२,०४३	८२.४५	२,४३४	८२.७६
			मैथिली	१४	०.२६	८	०.३२	६	०.२
			तामाङ	६९६	१२.८४	३२०	१२.९१	३७६	१२.७८
			राई	१२७	२.३४	६०	२.४२	६७	२.२८
			अन्य	१०५	१.९४	४७	१.९	५८	१.९७
			जम्मा	५,४१९	१००	२,४७८	१००	२,९४१	१००
२	गेर्खु	१०,११	नेपाली	५,५३४	८६.७१	२,४९८	८६.५	३,०३६	८६.८
			तामाङ	६४०	१०.०३	२९२	१०.११	३४८	९.९६
			नेवारी	१६६	२.६	७६	२.६३	९०	२.५८
			मगर	२०	०.३१	१०	०.३५	१०	०.२९
			अन्य	२२	०.३४	१२	०.४२	१०	०.२९
			जम्मा	६,३८२	१००	२,८८८	१००	३,४९४	१००
३	कल्याणपुर	१३	नेपाली	३,१४५	५४.९६	१,४१९	५४.४३	१,७२६	५५.४१
			तामाङ	२,२६९	३९.६५	१,०४९	४०.२४	१,२२०	३९.१७
			नेवारी	८२	१.४३	३४	१.३	४८	१.५४
			मगर	१९१	३.३४	८५	३.२६	१०६	३.४
			गुरुङ	२०	०.३५	१२	०.४६	८	०.२६
			अन्य	१५	०.२६	८	०.३१	७	०.२२
जम्मा	५,७२२	१००	२,६०७	१००	३,११५	१००			
४	तुप्चे	७,८, ९	नेपाली	४,२४१	८०.२३	१,९२४	८०.१३	२,३१७	८०.३१
			तामाङ	१,०२९	१९.४७	४७३	१९.७	५५६	१९.२७
			अन्य	१६	०.३	४	०.१७	१२	०.४२
			जम्मा	५,२८६	१००	२,४०१	१००	२,८८५	१००
५	विदुर नगरपालिका	१,२,४, ५,६, ८,९	नेपाली	१९,०२६	७१.१३	९,००९	७०.८७	१०,०१७	७१.३६
			मैथिली	१२७	०.४७	८९	०.७	३८	०.२७
			भोजपुरी	१७२	०.६४	११०	०.८७	६२	०.४४

			थारु	१२	०.०४	४	०.०३	८	०.०६
			तामाङ	३,३९१	१२.६८	१,५२३	११.९८	१,८६८	१३.३१
			नेवारी	२,१४४	८.०१	१,०४७	८.२४	१,०९७	७.८१
			मगर	५०	०.१९	२०	०.१६	३०	०.२१
			गुरुङ्	१४१	०.५३	६७	०.५३	७४	०.५३
			उर्दु	१७४	०.६५	८९	०.७	८५	०.६१
			शोर्पा	१६	०.०६	११	०.०९	५	०.०४
			हिन्दी	१३७	०.५१	१०२	०.८	३५	०.२५
			कुमाल	१,१९०	४.४५	५६२	४.४२	६२८	४.४७
			घले	४९	०.१८	१४	०.११	३५	०.२५
			राई	४७	०.१८	२७	०.२१	२०	०.१४
			डोटेली	११	०.०४	६	०.०५	५	०.०४
			अन्य	४९	०.१८	२५	०.२	२४	०.१७
			उल्लेख नभएको	१४	०.०५	७	०.०६	७	०.०५
			जम्मा	२६,७५०	१००	१२,७१२	१००	१४,०३८	१००
६	खड्ग भन्ज्याङ	३	नेपाली	५,४९४	८९.१	२,४३९	८९.०८	३,०५५	८९.१२
			तामाङ	६५४	१०.६१	२८८	१०.५२	३६६	१०.६८
			अन्य	१८	०.२९	११	०.४	७	०.२
			जम्मा	६,१६६	१००	२,७३८	१००	३,४२८	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

६.५ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

विदुर नगरपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन्। वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर सोलार र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः २.१८ र २.०३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। गोबरग्याँस प्रयोग गर्ने परिवारहरू केवल ०.१८ प्रतिशत मात्र रहेका छन्। विदुर नगरपालिकाका कुल १२,५०५ परिवार मध्ये ९२ प्रतिशत परिवारले धारा/पाइपबाट र १.५ प्रतिशतले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ। इन्धनको मुख्य श्रोत काठ दाउरा हुनेमा ८६०४ परिवार रहेको पाइन्छ। भने ग्यास वाट खाना पकाउनेमा २९३० परिवार रहेका छन्।

वक्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
विजुली	११,९१९	धारा वा पाइप	११,४९४	काठ वा दाउरा	८,६०४

मटितेल	३९१	ट्युवेल वा हाते पम्प	२०	मटितेल	१६४
वायो ग्यास	३२	ढाकेको कुवा वा ईनार	७३	ग्यास	२,९३०
सोलार	६	खुल्ला कुवा वा ईनार	१८७	गुइठा	७
अन्य	६३	मुल धारा	४९३	वायो ग्यास	६४१
उल्लेख नभएको	९४	खोला वा नदी	४७	विजुली	४८
जम्मा	१२,५०५	अन्य	१०१	अन्य	१९
		उल्लेख नभएको	९०	उल्लेख नभएको	९२
		जम्मा	१२,५०५	जम्मा	१२,५०५

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

६.६ शिक्षासम्बन्धी विवरण

सरकारी तथा निजी विद्यालय र क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरु भने निकै रहेको पाइन्छ भने यातायातको सुविधा र मानव बस्तिमा बढी केन्द्रीत भएको पाइन्छ। विदुर नगरपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या		
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समुदायमा	जम्मा
१	१	३	४	१	१	२	०	२	२	३		३
२	२	५	७	१	२	३	१	३	४	४	१	५
३	७	४	११	६	२	८	१	२	३	८		८
४	३	३	६	२	१	३	१	२	३	४	१	५
५	३	४	७	१	३	४	२	१	३	५		५
६	४	१	५	३	०	३	१	१	२	४	१	५
७	३	३	६	२	३	५	१	०	१	८	२	१०
८	६	३	९	४	२	६	२	१	३	६		६
९	४	३	७	२	१	३	२	२	४	४		४

१०	५	३	८	५	१	६	०	२	२	८	३	११
११	३	२	५	२	२	४	१	०	१	६		६
१२	५	३	८	५	३	८	०	०	०	८		८
१३	९	२	११	८	१	९	१	१	२	८	३	११
जम्मा	५५	३९	९४	४२	२२	६४	१३	१७	३०	७६	११	८७

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

यसैगरि यस गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरुको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	५०१	३२४	२१६	४६३	१५०४
२	७५८	५२८	३५१	६८	१७०५
३	५३२	४०२	२९०	१२९	१३५३
४	६९४	३९४	१९७	०	१२८५
५	७०२	४०९	२७४	१२७	१५१२
६	२५०	४८	३३	०	३३१
७	३८८	२९८	२१५	६०	९६१
८	४९०	४३५	२२५	६४	१२१४
९	५६९	२१०	१६५	०	९४४
१०	५४९	२९१	११३	५९	१०१२
११	२४९	१८८	१०३	०	५४०
१२	५८१	३३२	१९९	०	१११२
१३	६९५	३८४	१२६	०	१२०५
जम्मा	६९५८	४२४३	२५०७	९७०	१४६७८

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

६.७ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस विदुर नगरपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा./न.पा नाम	विदुर नगरपालिका					जम्मा
	१३	३	१०,११	१२	७	
साविक गाविस	कल्याणपुर	ख.भ. १,२,३ वाहेक	गेर्खु	चारघरे	तुप्चे	

जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	२०६	१७८	२५७	१७८	१६४	९८३
		पुरुष	१३२	१५७	१७७	१५९	१६२	७८७
	दलित	महिला	७	२५	११	२१	२०	८४
		पुरुष	१४	२१	१५	२६	१७	९३
एकल महिला			६४	७०	१५०	०	६६	३५०
विधवा			१०७	७६	२८	१६८	९८	४७७
पुर्ण अपांग	महिला	३	३	५	३	१	१५	
	पुरुष	८	४	९	१०	२	३३	
आशिक अपांग	महिला	१०	९	३	१	५	२८	
	पुरुष	११	११	६	३	११	४२	
वाल संरक्षण	वालक	३१	४९	४२	४४	३०	१९६	
	वालिका	२९	६२	४५	५१	३२	२१९	
कुल जम्मा संख्या			६२२	६६५	७४८	६६४	६०८	३३०७

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, नुवाकोट

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अन्तर्गत मतदाताको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
विदुर नगरपालिका	१	९२९	१०६९	०	१९९८
	२	१२५४	१३३९	०	२५९३
	३	१७१७	१७४१	०	३४५८
	४	९७५	१०६८	०	२०४३
	५	१९१०	१६०२	०	३५१२
	६	९५५	१०१९	०	१९७४
	७	१४३४	१७५१	०	३१८५
	८	१२६८	१३२७	०	२५९५
	९	१३४०	१४४६	०	२७८६
	१०	१२३२	११५८	०	२२९०
	११	११५३	१०९४	०	२२४७
	१२	१३५०	१३७७	०	२७२७
	१३	१७५५	१८४०	०	३५९५
जम्मा	१३	१७२७२	१७८३१	०	३५००३

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

६.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ । वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरुको विवरण

विदुर नगरपालिका					
क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधूरी संख्या
१	जाल्पा	गेर्खु ४	१०	२५०.०५	१३६
२	पातले	गेर्खु ३	१०	८५.९३	१४०
३	राधाकृष्ण	गेर्खु ८	११	३१.१७	९७
४	छाङ्गेपाखाठूलोपाखा	गेर्खु ७	१०	३७.७६	६०
५	दारेगौडा	गेर्खु ७	१०	८६.९३	१९२
६	दुधेलामाबिरौटा	गेर्खु ६	११	५५.७४	७८
७	डुम्रेगोगने	गेर्खु ५	११	८९.८	६९
८	कालिकास्थान महिला	गेर्खु १	११	२.२५	१५६
९	सेतीदेवी“क”	गेर्खु १,२,९	११	१९९.२	३४१
१०	माफ्तिगाउ	विदुर न.पा. ८	८	८७.७५	११०
११	पञ्चकन्या	विदुर न.पा.३	२	११६	१९९
१२	अदमारा पिडालुवारी	विदुर न.पा.८	८	४८.४३	६७
१३	डुङ्गे चौतारा	विदुर न.पा.९	९	६१.५६	१७०
१४	ककेशश	विदुर न.पा.८	८	८१.८७	३२५
१५	च्यानडाँडाँ	विदुर न.पा.१	१	२.७२	१३
१६	सुकौरीखोला	विदुर न.पा.७	५	९	४८
१७	वाराही	विदुर न.पा.३,५	२,५	६१.५	३५०
१८	ठुलो वन	विदुर न.पा.७	५	९.९६	४०
१९	वनदेवी	विदुर .१,३,४	१,३,४	५६.१५	११५
२०	साउनेपानी	विदुर न.पा.५,७	५	२९.२	१९६
२१	मनकामना हकुवा	विदुर न.पा.५,६	५,६	१९.५	५५
२२	ठुलोगाउं	विदुर न.पा.५	५	४३	६२
२३	भैरवी	विदुर न.पा.३	२	८२.८५	२४०
२४	रामकुण्ड	विदुर न.पा.१	१	९.३१	२४
२५	राम्चेरुम्टी	विदुर न.पा.१	१	५.१३	३६
२६	नमोवुद्र	विदुर १,२,३	१,२	२५	७८
२७	अकलादेवी	विदुर न.पा.५	५	४.२५	३१
२८	चण्डेश्वरी	विदुर न.पा.५	५	१७.२५	९५
२९	गंगीपाखा	विदुर न.पा.५	५	२१	७०

३०	राधाकृष्ण	विदुर न.पा.१	१	१७.७५	३९
३१	भुत्याहा केउरेनी	विदुर.१,गेखुं ७	१,१०	८२.४	५६
३२	सुन्दरादेवी	विदुर न.पा.६	६	३.६७	५७
३३	नमुनागाउ	विदुर न.पा.९	९	१४.७५	३९
३४	थपलिया इन्द्रचौर	विदुर न.पा.१	१	७.२६	३५
३५	गणेशस्थान महिला	विदुर न.पा. ५	५	३.१	३१
३६	दुधेपानी	खड्गभञ्ज्याड ६	३	५६.७२	१८७
३७	रातमाटेभीरपानी	खड्गभञ्ज्याड ३,६	३	३६.७५	२५१
३८	जोगीडाँडाँ	खड्गभञ्ज्याड ७	३	२३२	१९८
३९	जुडिखोला	खड्गभञ्ज्याड ४,५	३	१७.८६	२१८
४०	दुधेपानी थाकलचौर	खड्गभञ्ज्याड ८	३	५०.९	९६
४१	महादेवस्थान	कल्याणपुर २	१३	१००	२२१
४२	हर्कपुर	कल्याणपुर १	१३	१००.७५	१४६
४३	छिपाशवरी	कल्याणपुर ७	१३	१४४.१४	१९७
४४	लप्सी	कल्याणपुर ८	१३	१०९.८९	८३
४५	पञ्चकन्या	कल्याणपुर९	१३	९४.७९	९९
४६	भूमेदेवी	कल्याणपुर४	१३	३७.३	७०
४७	कमेरे च्यानडाँडाँ	कल्याणपुर६	१३	४१.५	९२
४८	तारामुनी	कल्याणपुर ५	१३	१८	१०२
४९	तुप्चेभैरव	तुप्चे ६	८	१००	२२१
५०	महादेवखर्क	तुप्चे ७	७	२१८	८०
५१	बिसौनेडाँडाँ	तुप्चे ३	७	१०१	१७१
५२	बांसपानी	तुप्चे १	७	५८.२	२०५
५३	पाण्डेथुम्का	तुप्चे १	७	११७.८५	२६३
५४	ठुलोपाखा	तुप्चे ८,९	८,९	१८.७५	२००
५५	भित्रीनीटँर	तुप्चे २,४	७	२९.२५	२१४
५६	कालीपोखरी	तुप्चे ५	७	५८.२५	८३
५७	अक्करे ढुंगेधारा	चारघरे ५	१२	४१.३६	५९
५८	चण्डेश्वरी	चारघरे ८	१२	२७	१९
५९	वागवत्सला	चारघरे ६,७	१२	५५.७५	४४
६०	भुमेस्थान	चारघरे ८	१२	८४.११	७९
६१	पारिपाखा	चारघरे ६,७	१२	५९	१२३
६२	थुम्काचौर भुल्भुले	चारघरे ५	१२	३८.८८	६२
६३	वागभैरव	चारघरे ९	१२	१०६.५	१२६

६४	सुन्दरादेवी	चारघरे ३	१२	१३२.५५	१०३
६५	भूइचौर	चारघरे ४	१२	२५.१	१०८
६६	सुनादेवी	चारघरे २	६	१११.२५	१२८
६७	पलाञ्चोक	चारघरे १	६	३०.३९	११७

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

६.९ सहकारी संस्थाहरू

यस विदुर नगरपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू १४१ वटा रहेका छन् । तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

६.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा विदुर नगरपालिकावाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख भरिएको छ ।

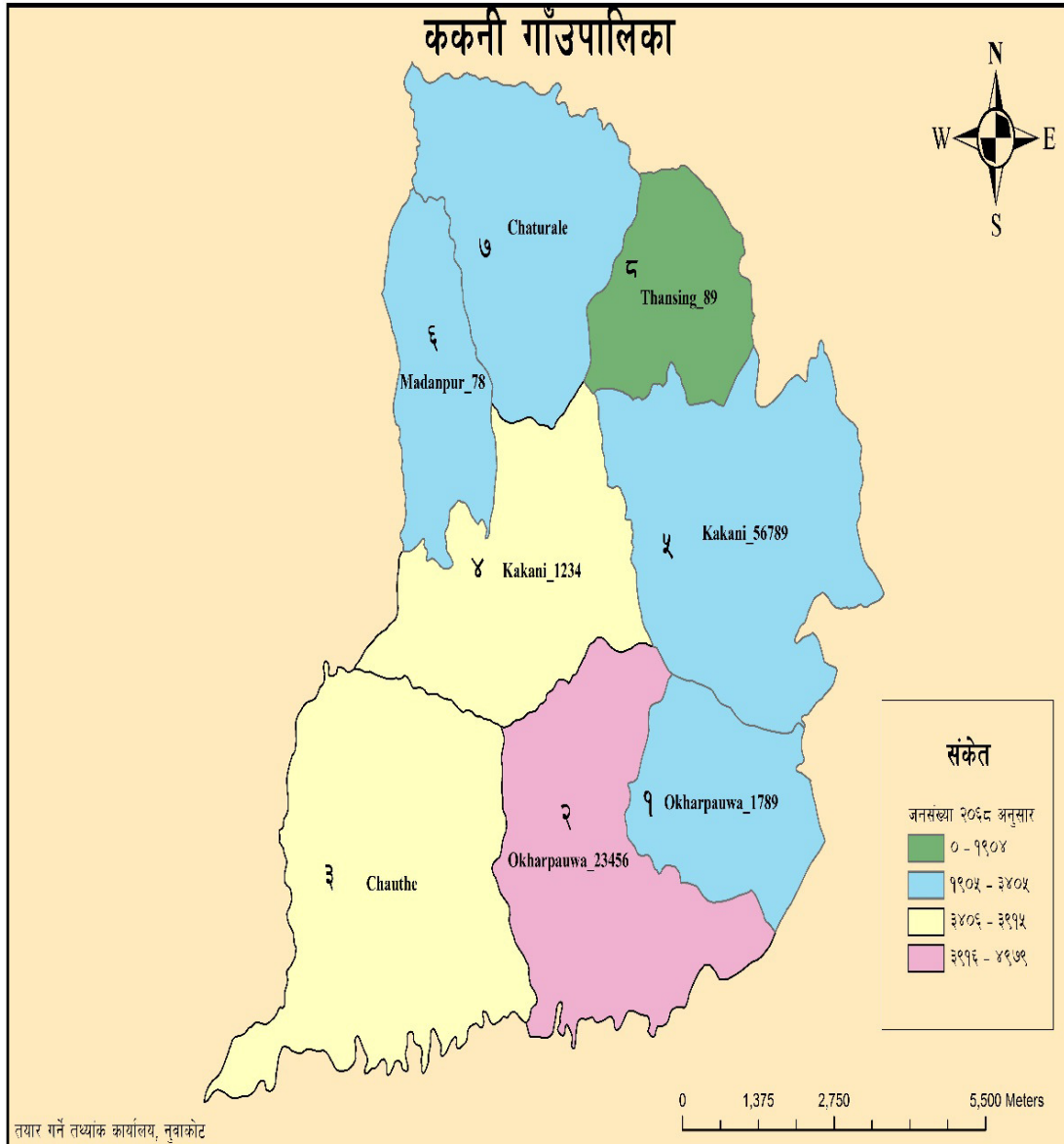
विदुर नगरपालिकाको स्थानीय निर्वाचन २०७४ को निर्वाचित उमेदवार						
सि.नं.	उम्मेदवार	वडा	पद	लिङ्ग	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	सन्जु पण्डित		प्रमुख	प्रमुख	नेकपा (एमाले)	९७१६
२	गिता कुमारी दाहाल अर्याल		उप प्रमुख	महिला	नेकपा (एमाले)	९१२४
३	लेनिन रन्जित	१	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७२८
४	विरेन्द्र कुमार शाही	२	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	७१६
५	बद्री प्रसाद रिमाल	३	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	१०२५
६	टलक मान श्रेष्ठ	४	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	८४७
७	शिव कुमार चित्रकार	५	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७६०
८	राजु सडौला	६	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७१६
९	महेन्द्र तामाङ	७	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	८३१
१०	फई सिं तामाङ	८	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	३७१
११	सनी चित्रकार	९	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	९३३
१२	गणेश कुमार नेपाल	१०	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	६७८
१३	तोया नाथ तिम्सिना	११	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७८२
१४	सिता राम अर्याल	१२	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेकपा (एमाले)	६९६
१५	दल बहादुर तामाङ	१३	वडाध्यक्ष	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	११४१
१६	रुपा थापा	१	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	६६०
१७	विन्दा श्रेष्ठ	२	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	७१८
१८	बबी रिमाल	३	महिला सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	९५०
१९	रश्मी पाण्डे	४	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	८५६
२०	पातली न्यौपाने	५	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	७७०
२१	मेनुका चौलागाई	६	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	६६९

२२	कल्पना लामिछाने	७	महिला सदस्य	महिला	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७२१
२३	कान्छी बानियाँ क्षेत्री	८	महिला सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	३६५
२४	सिता बोगटी	९	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	९५७
२५	शान्ती तामाङ	१०	महिला सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	५८१
२६	रेखा लामा	११	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	८०५
२७	प्रविना लामा(तमाङ)	१२	महिला सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	७००
२८	धन माया तमाङ	१३	महिला सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	११५४
२९	विष्णु माया सुनुवार	१	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	५३३
३०	सबु मिजार	२	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	७५८
३१	मिरा नेपाली	३	द.म.सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	९३९
३२	सरिता श्रेष्ठ	४	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	८२८
३३	सिता नेपाली	५	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	७८८
३४	कल्पना वि.क.	६	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	६४९
३५	सिता विश्वकर्मा	७	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	७२१
३६	देव कुमारी वि.क.	८	द.म.सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	३६२
३७	स्मृती नेपाली	९	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	९३६
३८	कुमारी वि.क.	१०	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	५८६
३९	कान्छी मिजार	११	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	७७२
४०	अम्बिका सुनार	१२	द.म.सदस्य	महिला	नेकपा (एमाले)	६९०
४१	कल्पना वि.क.	१३	द.म.सदस्य	महिला	नेपाली काँग्रेस	११४५
४२	गणेश बहादुर शाही	१	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	५१८
४३	शिव खड्को	१	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	४८५
४४	राधा कृष्ण भण्डारी	२	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	६११
४५	दिपेन्द्र लोहनी	२	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७४७
४६	राम कृष्ण सुनार	३	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	९३३
४७	प्रदिप घिमिरे	३	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	९२४
४८	मान बहादुर कुमाल	४	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७९१
४९	वसन्त रिजाल	४	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	८४१
५०	शिव बहादुर कुमाल	५	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	८६१
५१	सिता राम रिमाल	५	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७६८
५२	श्याम कृष्ण चालिसे	६	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	६४५
५३	दिल बहादुर राई	६	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	५९१
५४	सुरेश खड्का	७	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	६६९
५५	विष्णु बहादुर बोगटी	७	सदस्य	पुरुष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	६९०
५६	कमल श्रेष्ठ	८	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	३६४
५७	तोय नाथ गौतम	८	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	३५७

५८	राजेन्द्र मगराती	९	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७४१
५९	धन बहादुर बोगटी	९	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	८६९
६०	विष्णु प्रसाद प्याकुरेल	१०	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	४४७
६१	सन्तमान तामाङ	१०	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	५६३
६२	कृष्ण प्रसाद न्यौपाने	११	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७५७
६३	इश्वर प्रसाद चालिसे	११	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७५०
६४	हरि चन्द्र अधिकारी	१२	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	६१९
६५	खडक राज भट्ट	१२	सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	७१६
६६	पुरुषोत्तम अधिकारी	१३	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	११३५
६७	मान बहादुर खड्का	१३	सदस्य	पुरुष	नेपाली काँग्रेस	१०६६
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
६८	राम शरण मिजार		सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	४२
६९	राज कुमार कुमाल		सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	४२
७०	मुरली सार्की		सदस्य	पुरुष	नेकपा (एमाले)	४२

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

खण्ड : ७

गाउँपालिकाको नाम	:	ककनी गाउँपालिका
सामावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरु	:	ककनी, ओखरपौवा, चाउथे, चतुराले, थानसिङ(८,९) मदानपुर (७,८) गा.वि.स.
जनसंख्या	:	२७०७३
क्षेत्रफल	:	८७.९७ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	:	साविक ककनी गा.वि.स.को कार्यालय
वडा संख्या	:	८
पूर्व	:	शिवपुरी गा.पा. र काठमाण्डौ जिल्ला, पश्चिम: बेलकोटगढी नपा, उत्तर: लिखु गा.पा.दक्षिण: काठमाण्डौ र धादिङ्ग जिल्ला

वडा नं.	समावेश भएका साविक गाविस नपाहरु	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	ओखरपौवा	१,७देखि ९	३९२२	६.८९
२	ओखरपौवा	२देखि६	३९७९	१२.९६
३	चाउथे	१देखि९	३५३५	१७.९२
४	ककनी	१देखि४	३९१५	११.५१
५	ककनी	५देखि९	३४०५	१५.२०
६	मदानपुर	७,८	३१७५	५.९५
७	चतुराले	१देखि९	३२३८	११.३३
८	थानसिङ	८,९	१९०४	६.१९
जम्मा			२७०७३	८७.९७

ककनी गाउँपालिका स्थानिय तह पुनर्संरचना पश्चात निर्माण भएको नगरपालिका हो । यस ककनी गाउँपालिकाको सदरमुकाम साविक ककनी गाविसको रानीपौवामा रहेको छ। नुवाकोट जिल्लाको साविकको इलाका न ३ का सवै साविक गाविसहरु र केही वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । ककनी गाउँपालिका अर्न्तगतका ककनी,ओखरपौवा,चाउथे,मदानपुरका केही र थानसिनका केहि वडाहरु समावेश छन । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टिले पनि उत्तिकै सम्भावित छ काठमाण्डौ उपत्यका देखि उत्तर पश्चीम २५ कि.मि. दुरीमा अवस्थित रहेको छ । ८ वडामा विभाजित यस ककनी गाउँपालिकामा मल्लकालिन पुरातात्विक दरवार र अन्य रमणिय स्थलहरु समेटिएको यो ककनी गाउँपालिका ऐतिहासिक धरोहर मानिन्छ । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स. / न.पा.	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्युनतम उचाई (मिटर)	सदरमुकाम सम्मको दुरी (कोष)
चतुराले	१०.७	२७°५०'१७.४५"देखि	८५°१२'१६.२६"देखि	१५५३	५८०	४.५

		२७०५२'४०.१"सम्म	८५०१४'५३"सम्म			
ओखरपौवा	१८.९	२७०४६'१६.३१"देखि २७०४८'५६"सम्म	८५०१३'१२" देखि ८५०१६'५१.३०"सम्म	११६४	३१४७	७.५
ककनी	१९.३	२७०४७'३५" देखि २७०५६'४८.५६"सम्म	८५०११'३९" देखि ८५०१७'५८.२१"सम्म	८९५	३१४७	५.५
चाउथे	१७.५	२७०४५'५७" देखि २७०४८'४६" सम्म	८५०१०'२" देखि ८५०१३'३९" सम्म	८८७	३०३७	१०

७.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र वा वर्ग विशेषमा काम गर्ने मानिसलाई मात्र नभई यससँग सम्बन्धित रहने वा जिज्ञासा राख्ने सबै क्षेत्र वा वर्गका नागरिकहरूलाई उत्तिकै पर्दछ। हरेक मानिसहरू आ-आफ्नो पेशामा वा सेवामा लागि रहेका हुन्छन्, ती सबै पेशामा लागेका मानिसहरूले आ-आफ्नो किसिमको आवश्यकता अनुरूप तथ्याङ्कहरूको प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने गर्दछन्। जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैह्र सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससँग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। ककनी गाउँपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	२००६	१९१६	३९२२	७२०
२	२२०३	२०२२	४२२५	७९१
३	१७८०	१७५५	३५३५	६९७
४	१९२०	१९९५	३९१५	७६१
५	१७०१	१७०४	३४०५	६२९
६	११४०	१२२५	२३६५	४६८
७	१५५९	१६७९	३२३८	७०८
८	९१६	९८८	१९०४	४१०

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

७.२ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या गाउँपालिका अनुसार फरक रहेको देखाएको छ। तामाङ्ग पछि नेपाली मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन्

यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माभी, यल्मो आदी देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क स	साविक गा.वि.स	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	चाउथे	३	नेपाली	१,८५१	५२.३६	९०४	५०.७९	९४७	५३.९६
			तामाङ	१,४३६	४०.६२	७४४	४१.८	६९२	३९.४३
			नेवारी	३१	०.८८	१८	१.०१	१३	०.७४
			राई	१९२	५.४३	१००	५.६२	९२	५.२४
			अन्य	२५	०.७१	१४	०.७९	११	०.६३
			जम्मा	३,५३५	१००	१,७८०	१००	१,७५५	१००
२	ककनी	४,५	नेपाली	१,२६०	१७.२१	६१५	१६.९८	६४५	१७.४४
			मैथली	२२	०.३	११	०.३	११	०.३
			भोजपुरी	२६	०.३६	१७	०.४७	९	०.२४
			तामाङ	५,५४८	७५.७९	२,७४३	७५.७५	२,८०५	७५.८३
			नेवारी	१६९	२.३१	८२	२.२६	८७	२.३५
			गुरुङ्	२५६	३.५	१३५	३.७३	१२१	३.२७
			उर्दु	१३	०.१८	८	०.२२	५	०.१४
			अन्य	२६	०.३६	१०	०.२८	१६	०.४३
जम्मा	७,३२०	१००	३,६२१	१००	३,६९९	१००			
३	ओखरपौवा	१,२	नेपाली	२,०५०	२५.९५	१,०२६	२५.८४	१,०२४	२६.०५
			मैथली	१२	०.१५	६	०.१५	६	०.१५
			तामाङ	२,९४८	३७.३१	१,४५२	३६.५७	१,४९६	३८.०६
			नेवारी	२२७	२.८७	१२५	३.१५	१०२	२.५९
			शेर्पा	२१	०.२७	११	०.२८	१०	०.२५
			लाप्चा	२,४०१	३०.३९	१,२२०	३०.७३	१,१८१	३०.०४
			अन्य	३२	०.४१	१६	०.४	१६	०.४१
			उल्लेख नभएको	२१०	२.६६	११४	२.८७	९६	२.४४
			जम्मा	७,९०१	१००	३,९७०	१००	३,९३१	१००
४	चतुराले	७	नेपाली	१,४८१	४५.७४	७३१	४६.८९	७५०	४४.६७
			तामाङ	१,४१०	४३.५५	६७०	४२.९८	७४०	४४.०७
			नेवारी	२२१	६.८३	१०८	६.९३	११३	६.७३

	लाप्चा	८८	२.७२	३८	२.४४	५०	२.९८
	अन्य	१	०.०३	०	०	१	०.०६
	उल्लेख नभएको	३७	१.१४	१२	०.७७	२५	१.४९
	जम्मा	३,२३८	१००	१,५५९	१००	१,६७९	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

७.३ उमेर समुह अनुसार ककनी गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

उमेर समुह १० देखि १४ वर्ष उमेर समूह तुलनात्मक धेरै छ । पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ । उमेर समूह वढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ । ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा कम वडा नं ३ मा जनसंख्या रहेको देखिन्छ जसमा ६८ जना छन् । वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिईएको छ ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
चाउथे	२०	००-०४	२५९	१५४	१०५	१.४७
		०५-०९	३७०	१८१	१८९	०.९६
		१०-१४	४६८	२४६	२२२	१.११
		१५-१९	४६३	२३७	२२६	१.०५
		२०-२४	३७२	१६७	२०५	०.८१
		२५-२९	२३८	११४	१२४	०.९२
		३०-३४	२५१	११०	१४१	०.७८
		३५-३९	२२८	११५	११३	१.०२
		४०-४४	१९२	९७	९५	१.०२
		४५-४९	१५१	८०	७१	१.१३
		५०-५४	१४०	७४	६६	१.१२
		५५-५९	११८	५९	५९	१
		६०-६४	८६	४३	४३	१
		६५-६९	७०	३८	३२	१.१९
		७०-७४	६१	२७	३४	०.७९
७५ +	६८	३८	३०	१.२७		
जम्मा			३५३५	१७८०	१७५५	१.०१
ककनी	४,५	००-०४	४८२	२५४	२२८	१.११
		०५-०९	७७७	४०३	३७४	१.०८
		१०-१४	१०७४	५२६	५४८	०.९६

		१५-१९	९३०	४६२	४६८	०.९९
		२०-२४	७१६	३४९	३६७	०.९५
		२५-२९	५४९	२६७	२८२	०.९५
		३०-३४	४३१	२१०	२२१	०.९५
		३५-३९	३९४	१७९	२१५	०.८३
		४०-४४	४१९	१९६	२२३	०.८८
		४५-४९	३२१	१५७	१६४	०.९६
		५०-५४	३३३	१८६	१४७	१.२७
		५५-५९	२१७	१०३	११४	०.९
		६०-६४	२०२	९५	१०७	०.८९
		६५-६९	१७४	८९	८५	१.०५
		७०-७४	१४३	६५	७८	०.८३
		७५ +	१५८	८०	७८	१.०३
जम्मा			७३२०	३६२१	३६९९	०.९८
ओखरपौवा	१,२	००-०४	६३६	३३३	३०३	१.१
		०५-०९	८५३	४४७	४०६	१.१
		१०-१४	१०१७	५१०	५०७	१.०१
		१५-१९	९१६	४५१	४६५	०.९७
		२०-२४	७७०	३६४	४०६	०.९
		२५-२९	७२५	३५२	३७३	०.९४
		३०-३४	५६५	२७७	२८८	०.९६
		३५-३९	४९६	२४३	२५३	०.९६
		४०-४४	४१३	२१४	१९९	१.०८
		४५-४९	३३२	१६०	१७२	०.९३
		५०-५४	३२१	१५९	१६२	०.९८
		५५-५९	२३५	१२२	११३	१.०८
		६०-६४	२२९	११८	१११	१.०६
		६५-६९	१४६	८४	६२	१.३५
		७०-७४	१११	६०	५१	१.१८
		७५ +	१३६	७६	६०	१.२७
जम्मा			७९०१	३९७०	३९३१	१.०१
चतुराले	७	००-०४	२१८	१११	१०७	१.०४
		०५-०९	३२८	१८०	१४८	१.२२

	१०-१४	४२२	२०७	२१५	०.९६
	१५-१९	४०३	१९४	२०९	०.९३
	२०-२४	२३२	१०६	१२६	०.८४
	२५-२९	२२३	८१	१४२	०.५७
	३०-३४	१७२	७३	९९	०.७४
	३५-३९	१९९	८८	१११	०.७९
	४०-४४	१७८	८१	९७	०.८४
	४५-४९	१६६	८३	८३	१
	५०-५४	१७३	८७	८६	१.०१
	५५-५९	१०७	५५	५२	१.०६
	६०-६४	९२	४७	४५	१.०४
	६५-६९	११७	५५	६२	०.८९
	७०-७४	७६	४२	३४	१.२४
	७५ +	१३२	६९	६३	१.१
जम्मा		३२३८	१५५९	१६७९	०.९३

नोट मदानपुर र थानसिङको उमेर अनुसारको जनसंख्या सोही साविक गा वि स संगै रहेको छ ।

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

७.४ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत र साधन

विदुर नगरपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् । वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर सोलार र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः २३ र २ रहेको देखिन्छ । ककनी गाउँपालिकाका कुल ५१८३परिवार मध्ये ४३८४ परिवारले धारा/पाइपबाट र ३०६ ले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । इन्धनको मुख्य स्रोत काठ दाउरा हुनेमा ४८०४ परिवार रहेको पाइन्छ । भने ग्यास वाट खाना पकाउनेमा २४८ परिवार रहेका छन् ।

वक्तिको मुख्य स्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य स्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य स्रोत	परिवार संख्या
विजुली	४,६७२	धारा वा पाइप	४,३८४	काठ वा दाउरा	४,८०४
मटितेल	४०५	ट्युबेल वा हाते पम्प	२	मटितेल	३२
वायो ग्यास	६	ढाकेको कुवा वा ईनार	३७	ग्यास	२४८
सोलार	२३	खुल्ला कुवा वा ईनार	३०६	गुइठा	१
अन्य	२	मुल धारा	३५८	वायो ग्यास	१९

उल्लेख नभएको	७५	खोला वा नदी	२१	विजुली	३
जम्मा	५,१८३	अन्य	३	अन्य	१
		उल्लेख नभएको	७२	उल्लेख नभएको	७५
		जम्मा	५,१८३	जम्मा	५,१८३

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

७.५ शिक्षासम्बन्धी विवरण

शिक्षा व्यक्ति एवं समाज विकासको लागि मेरुदण्ड हो । शिक्षा विना देश विकासको कल्पना पनि गर्न सकिदैन । व्यक्तिलाई सामाजिकीकरण गर्न शिक्षाले ठूलो सहयोग पुऱ्याएको हुन्छ । आजको दिनमा शिक्षा हासिल गर्न विद्यालयमा अध्ययन गर्न जाने बालबालिकाहरु नै भोलिको देशको कर्णधार हुने हुँदा पनि शिक्षालाई यति धेरै महत्व दिनुपरेको स्पष्ट हुन्छ । ककनी गाँउपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समूदायमा	जम्मा	
१	१	२	३	१	२	३				२		२	
२	४	१	५	४	१	५				५		५	१
३	६	२	८	६	२	८				७		७	१
४	६	१	७	६	१	७				३		३	
५	५	१	६	५	१	६				३	१	४	१
६	३	१	४	३	१	४				४		४	
७	६	१	७	६	१	७				६		६	
८	३	१	४	३	१	४				४		४	
जम्मा	३५	१३	४८	३४	१०	४४	१	३	४	३६	१	३७	३

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

यसैगरि यस गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरुको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	४१६	१६७	११५	०	६९८
२	४४०	१५०	६१	०	६५१

३	६०५	३०५	१७१	०	१०८१
४	५९४	३३३	२२८	१०९	१२६४
५	४७९	१९३	४८	०	७२०
६	२२६	१४७	८९	०	४६२
७	२९६	१७७	१३०	५२	६५५
८	१२१	३८	०	०	१५९
जम्मा	३१७७	१५१०	८४२	१६१	५६९०

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

७.६ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस ककनी गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ।

गा.पा./न.पा नाम		ककनी गाँउपालिका						जम्मा	
वडा नं		१,२	४,५	३	७	६	८		
साविक गाविस		ओखरपौवा	ककनी	चाउथे	चतुराले	मदानपुर ७,८	थानसिंग ८,९		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	२००	१९६	६७	१२६	९१	९१	७७१
		पुरुष	१५२	१६९	७१	११८	९६	६१	६६७
	दलित	महिला	१६	४	१	१३	०	३	३७
		पुरुष	१३	०	०	११	३	१	२८
एकल महिला		९५	०	०	८७	०	०	१८२	
विधवा		४१	२०३	१०५	०	५५	५१	४५५	
पुर्ण अपांग	महिला	२	१	२	५	२	२	१४	
	पुरुष	०	६	१	२	८	३	२०	
आशिक अपांग	महिला	७	६	१	८	०	०	२२	
	पुरुष	७	१४	२	७	०	२	३२	
वाल संरक्षण	वालक	१९	२	१७	१८	४	७	६७	
	वालिका	१६	३	१३	१५	३	९	५९	
कुल जम्मा संख्या		५६८	६०४	२८०	४१०	२६२	२३०	२३५४	

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, नुवाकोट

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अर्न्तगत मतदाताको अवस्था

वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
१	१२२०	११९३		२४१३
२	१२९२	१२१७		२५०९

३	१२७४	१०९९		२३७३
४	१२७७	१३६५	१	२६४३
५	१११८	१११३		२२३१
६	७२३	६८२		१४०५
७	१२५९	११३९		२३९८
८	७७६	७२०		१४९६
८	८९३९	८५२८	१	१७४६८

७.७ जातजाती सम्बन्धी विवरण

ककनी गाँउपालिकामा मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ्ग, नेवार, राई, मैथली, मगर, गुरुङ्ग, पहरी, दनुवार आदि मुख्य रहेका छन् । अर्को प्रमुख सम्प्रदायमा तहगत हिन्दु जात समुह रहेको छ भने यसै अन्तर्गत पेशागत जाति समुह पनि यस जिल्लामा रहेका छन् । यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाङ्गहरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ ।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	१४२२	१४	ठकुरी	९
२	ब्राम्हण	४२२१	१५	साकी	५१
३	मगर	७५	१६	तेली	३१
४	थारु	१७	१८	कुशवाह	३
५	तामाङ्ग	१४६७०	१९	कुर्मी	५
६	नेवार	३७९२	२४	शेपा	२६
७	मुसलवान	३७	२५	सोनार	१०५
८	कामी	५५१	२९	घर्ती	४६
९	यादव	८	३४	कानु	१३
१०	राई	२१७	३६	सुनुवार	७९
११	गुरुङ्ग	३५७	६०	वादी	१९
१२	दमाइ	२५३	६५	अन्य दलित	२१
१३	लिम्बु	४	६६	अन्य	५०
जम्मा					२६०८२

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

७.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ । वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

क्र.स	सामूदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको बडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधूरी संख्या
१	शिरादेवी	ककनी ५,६,७ र ९	५	८५.४५	५०१
२	दोभान धार्मिक	ककनी ४,२	४	६९	१४८
३	भट्टे डाडै खोरङ्गखोला	ककनी ८	५	१०	१००
४	गोनेश्वर	ककनी ३,५	४,५	८५	४०
५	घोरे ढुङ्गा	ककनी ३	४	२४.२८	३७
६	हिगुवा दोभान	ककनी ५	५	२०.९३	६९
७	छापगैरी	ककनी १	४	५२.६२	१९७
८	लामागाउ मंगलादेवी	थानसिंग ८, ककनी ३,८,४	४,५,८	५०.७५	११५
९	गणेश थुम्की	ककनी ७	५	२.५९	२६
१०	निगाले कोषडाँडा	ककनी ३	४	३१.३७	१३६
११	गुरासे सेपगैरी	ककनी ३	४	२६.६२	९०
१२	सालघारी च्यानडाडै	ककनी ८	५	१७.१९	८६
१३	ठुलो पाखा	ककनी ५	५	११.५	३४
१४	लामिडाँडा	ककनी	५	२८.०२	६२
१५	देवीथान	ककनी ५	५	२.७	२८
१६	माहाविर	ककनी ७	५	५.६१	४८
१७	बांदर खर्क	ककनी २	४	५०.५	४५
१८	ठुलो थुम्का	ओखरपौवा ४	२	११.५	४५
१९	महालक्ष्मी	ओखरपौवा ७,८	१	६.२५	४५०
२०	हवेली	ओखरपौवा ३	२	१४६.६७	१००
२१	खानीखोला च्यानडाडै	ओखरपौवा २	२	३७.९९	८९
२२	गोत्रेश्वर वासुकी	ओखरपौवा ५	२	४०.५	९५
२३	नागचा	ओखरपौवा ७,८	१	९	२३२
२४	महाकाली	ओखरपौवा ६	२	७०.११	१६०
२६	पालेको वन	मदानपुर ८	६	१०७.०५	१५०
३४	वेलघारी सिलादेवी	चतुराले ४	७	३.६२	७८
३५	क्षेत्रपाल	चतुराले २,९	७	१९.१९	६८
३६	पातल	चतुराले ४	७	१७.०५	८०
३७	सालघारी	चतुराले ८	७	२.५७	३७
४८	क्युरेनी च्यानडाडा	थानसिङ ८	८	१४.५	१५४
५०	लामागाउ मंगलादेवी	थानसिङ ८, ककनी ३	४,८	११.५	९१
५१	काली मारेघुमाउने डाँडा	चाउथे ६	३	१०५.९६	८२
५२	मंगलादेवी	चाउथे ३	३	१६१.०६	९८
५३	सालघारी	चाउथे	३	३०.५	३५
५८	नमबुद्ध	मदानपुर ७	६	७.१५	४२

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

७.९ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू ३२ वटा रहेका छन् । उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

७.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

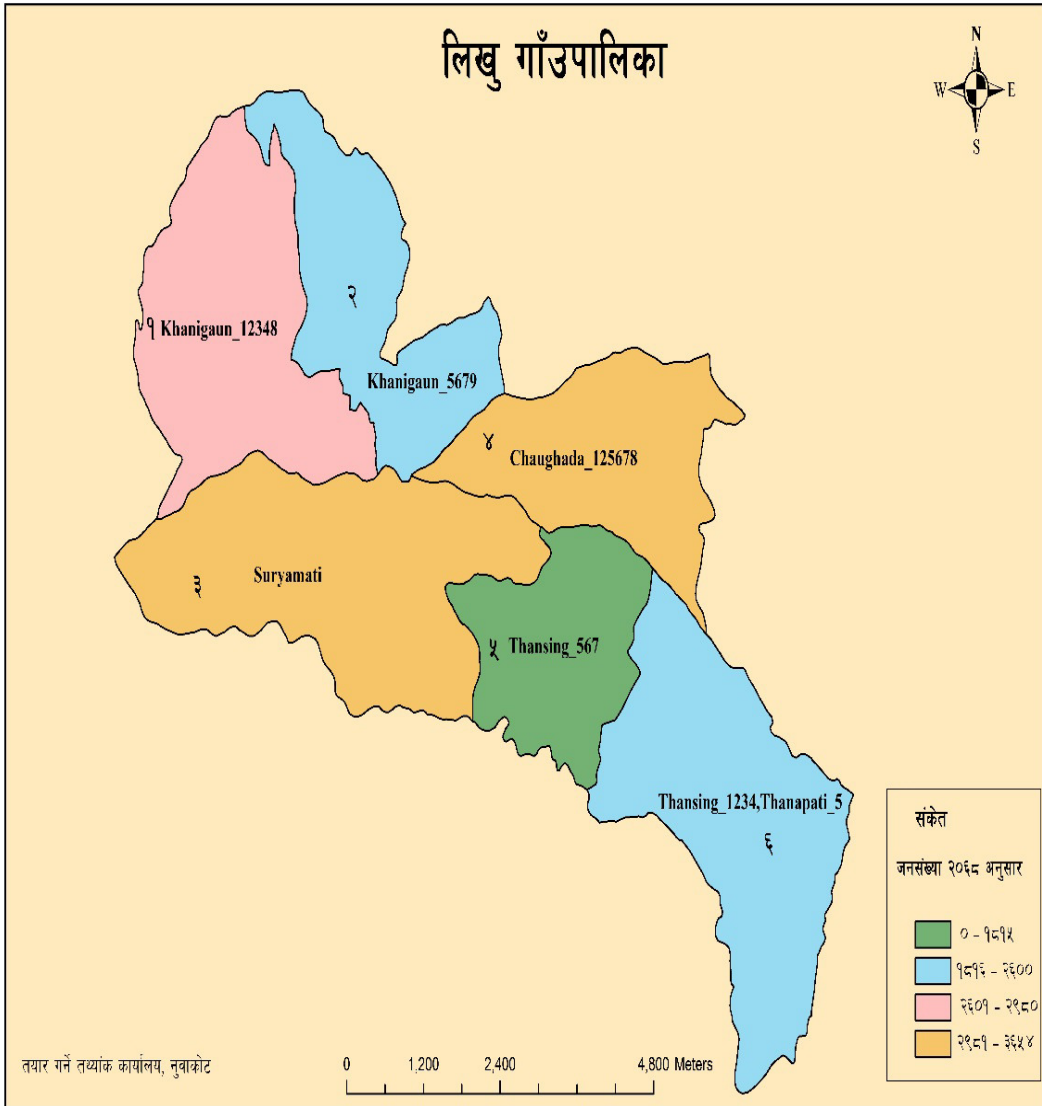
मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा ककनी गाँउपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख भरिएको छ ।

ककनी गाउपालिका नुवाकोट स्थानीय निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित उमेद्वार						
सि.नं.	उम्मेदवार	वडा	पद	राजनितिक दल	लिंग	प्राप्त मत
१	मान बहादुर लामा		अध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	४१३३
२	सीता लामा		उपाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	४५३४
३	चन्द्र बहादुर श्रेष्ठ बलामी	१	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	पुरुष	६८२
४	केदार पौडेल	२	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	७८७
५	घन नाथ बजगाई	३	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	९७८
६	दिपेश तमाङ	४	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	५९१
७	राम बहादुर लामा	५	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	४१४
८	गोपाल लामा	६	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	पुरुष	३२५
९	पुस्कर बोगटी	७	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	पुरुष	६३२
१०	शेषमान लामा	८	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	पुरुष	४२४
११	संगिता तामाङ	१	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	महिला	६८०
१२	लक्ष्मी लामा	२	महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	६३४
१३	सिता न्यौपाने(ढुङ्गाना)	३	महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	९२८
१४	सानु माया लामा	४	महिला सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	६०७
१५	भक्त कुमारी तामाङ	५	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	महिला	४४१
१६	बिमला तमाङ	६	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	महिला	३२२
१७	सम्भना सेढाई	७	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	महिला	६२२
१८	ठूली मायाँ तमाङ	८	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	महिला	३९५
१९	संभना सुनार	१	द.महिला स.	नेकपा (एमाले)	महिला	७०६
२०	लक्ष्मी दिवाली(कामी)	२	द.महिला स.	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	६५१
२१	रुपा कामी	३	द.महिला स.	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	९०५
२२	मिनु कुमारी तामाङ (नेपाली)	४	द.महिला स.	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	६०५
२३	जुनी सार्की	५	द.महिला स.	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	४०८
२४	उज्याली सुनार	६	द.महिला स.	नेकपा (एमाले)	महिला	३३५
२५	सीता सुनार	७	द.महिला स.	नेपाली काँग्रेस	महिला	६१४
२६	ईश्वरी सुनार कालिकोटे	८	द.महिला स.	नेकपा (एमाले)	महिला	३९१
२७	राजेश बलामी	१	सदस्य	नेकपा (एमाले)	पुरुष	६०२
२८	योग नाथ फुयाल	१	सदस्य	नेकपा (एमाले)	पुरुष	७३५

३९	प्रेम बहादुर तामाङ	२	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	५९३
३०	ठाकुर घिमिरे	२	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	पुरुष	५६५
३१	मकुन्द राई	३	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	८७७
३२	सेतु मान तामाङ	३	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	८६१
३३	राधिका लामा	४	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	५७८
३४	सुन्तली लामा तामाङ	४	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	महिला	५४३
३५	कृष्ण बहादुर घले	५	सदस्य	नेकपा (एमाले)	पुरुष	४४७
३६	सानु कान्छा लामा	५	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	४३३
३७	लक्ष्मण तामाङ	६	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	३७१
३८	विनोद लामा	६	सदस्य	नेकपा (एमाले)	पुरुष	३६१
३९	पद्म राज पौड्याल	७	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	पुरुष	५९४
४०	कुल राज थपलिया	७	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	पुरुष	६०१
४१	रामहरी लामिछाने	८	सदस्य	नेकपा (एमाले)	पुरुष	४२१
४२	दिलिप श्रेष्ठ	८	सदस्य	नेकपा (एमाले)	पुरुष	३५१
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
४३	अशोक मिजार		सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	२२
४४	शंकर नेपाली		सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	पुरुष	२२

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

खण्ड : द

गाउँपालिकाको नाम	: लिखु गाउँपालिका
सामावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरु	: सूर्यमति, थानसिङ(१(७), खानिगाँउ, चौघडा (१,२,५,६,७,८) र थानपती (५) गा.वि.स.
जनसंख्या	: १६८५२
क्षेत्रफल	: ४७.८८ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	: साविक सूर्यमति गा.वि.स. को कार्यालय
वडा संख्या	: ६
सीमाना	: पूर्व : पञ्चकन्या, शिवपुरी गा.पा., पश्चिम : विदुर न.पा. र बेलकोटगढी न.पा, उत्तर : विदुर न.पा. र सूर्यगढी गा.पा., दक्षिण: बेलकोटगढी न.पा, ककनी गा.पा

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल(वर्ग कि.मि.)
१	खानीगाँउ	१,२,३,४,८	२९८०	८.८४
२	खानीगाँउ	५,६,७,९	२३५०	६.६३
३	सूर्यमती	१(९)	३६५४	१०.८२
४	चौघडा	१,२,५,६,७,८	३४५३	६.६४
५	थानसिङ	५,६,७	१८१५	५.२४
६	थानसिङ	१,२,३,४	२६००	९.७२
	थानापती	५		
जम्मा			१६८५२	४७.८८

लिखु गाउँपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाको सदरमुकाम साविक सूर्यमति १ मा रहेको छ । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका न २,३,९ का केहि र १० का केही साविक गा वि स र वडा हरुलाई मिलाएर बनाइएको हो । लिखु गाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा खानिगाँउ,सूर्यमती, थानसिङ ८ र ९ वाहेक ,चौघडाका ३,४,९ वाहेक का वडाहरु समावेश छन । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टिले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । शिक्षा, स्वास्थ्य, गरिवि तथा अन्य सुचकहरु को अवस्था राम्रो देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स.	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उचाई (मिटर)	उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
खानीगाउँ	१४.५२	२७°५३'३९.४०"देखि २७°५६'२.७" सम्म	८५°१०'२७.२६"देखि ८५°१३'५८.४३"सम्म	१०६०	५१७	२.५

चौघडा	१२.७५	२७°५२'१६" देखि २७°५४'५८" सम्म	८५°१३'५" देखि ८५°१७'५.१८" सम्म	१३४१	५३७	४
थानसिङ	१५.२५	२७°५१'३" देखि २७°५३'३४.४५ सम्म	८५°१३'२४.५२" देखि ८५°१७'१६.१६" सम्म	५७७	१०४२	४
सूर्यमती	१०.७६	२७°५२'३१" देखि २७°५४'२" सम्म	८५°१०'१४.३८" देखि ८५°१४'२५" सम्म	११८९	५१७	३

८.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैह्र सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससंग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। लिखु गाँउपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	१४७४	१७६८	३२४२	७५५
२	१०४६	११५६	२२०२	४५६
३	१७१७	१९३७	३६५४	६९२
४	१६०२	१८५१	३४५३	७१५
५	८४१	९७४	१८१५	३९३
६	१२४१	१३५९	२६००	६१९

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

८.२ जातजाती सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा खासगरी मंगोलियन र आर्यसम्प्रदायहरू अन्तर्गतका विभिन्न जातजातिहरू विगत देखिनै बसोबास गर्दै आएका छन्। मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ्ग, क्षेत्री, ब्राम्हण, कामी, दनुवार आदि मुख्य रहेका छन्। अर्को प्रमुख सम्प्रदायमा तहगत हिन्दु जात समुह रहेको छ भने यसै अन्तर्गत पेशागत जाति समुह पनि यस जिल्लामा रहेका छन्। यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये राईहरू ४३०८ र ब्राम्हणहरू ३८०९ रहेका छन्।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	२३८२	१३	ठकुरी	१०८
२	ब्राम्हण	३८०९	१४	साकी	६३०
३	मगर	१२९५	१५	सन्यासी	५४
४	थारु	१५	१६	घर्ती	२६
५	तामाङ	१४३३	१७	कल्वार	१०
६	नेवार	२०२८	१८	माली	१०

७	मुसलवान	९	१९	कमार	४५
८	कामी	२९५	२०	वाधी	११५
९	राई	४३०८	२१	घले	५७
१०	गुरुड	३१	२२	अन्य	२२
११	दमाइ	२६२	२३	अन्य जनजाती	१२
१२	लिम्बु	१०	२४	उल्लेख नभएका	४
				जम्मा	१६९६६

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

८.३ उमेर समुह अनुसार लिखु गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

उमेर समुह १० देखि १४ वर्ष उमेर समूह तुलनात्मक धेरै छ। पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। उमेर समूह बढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ। ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा कम वडा नं ३मा जनसङ्ख्या रहेको देखिन्छ, जसमा ८८ जना छन्। वडा गत उमेर समूहको जनसङ्ख्या तल दिइएको छ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
खानिगाँउ	१,२	००-०४	३६८	१८५	१८३	१.०१
		०५-०९	५१२	२५५	२५७	०.९९
		१०-१४	७०२	३४८	३५४	०.९८
		१५-१९	६६८	२९६	३७२	०.८
		२०-२४	४५३	१७१	२८२	०.६१
		२५-२९	३२४	१२०	२०४	०.५९
		३०-३४	२८२	९९	१८३	०.५४
		३५-३९	३०२	१२०	१८२	०.६६
		४०-४४	३१६	१४४	१७२	०.८४
		४५-४९	३०२	१३५	१६७	०.८१
		५०-५४	२५४	१२३	१३१	०.९४
		५५-५९	२०९	१०३	१०६	०.९७
		६०-६४	१८६	९७	८९	१.०९
		६५-६९	१६७	७६	९१	०.८४

		७०-७४	११०	५७	५३	१.०८
		७५ +	१७५	७७	९८	०.७९
जम्मा			५३३०	२४०६	२९२४	०.८२
सुर्यामती	३	००-०४	२९८	१३७	१६१	०.८५
		०५-०९	३२५	१६१	१६४	०.९८
		१०-१४	४५४	२०६	२४८	०.८३
		१५-१९	४९५	२१२	२८३	०.७५
		२०-२४	४५३	२०४	२४९	०.८२
		२५-२९	२५०	११९	१३१	०.९१
		३०-३४	२२१	१०८	११३	०.९६
		३५-३९	२०८	९४	११४	०.८२
		४०-४४	१५९	७३	८६	०.८५
		४५-४९	१८६	८८	९८	०.९
		५०-५४	१६८	८९	७९	१.१३
		५५-५९	१३५	८८	४७	१.८७
		६०-६४	१००	४५	५५	०.८२
		६५-६९	७०	३६	३४	१.०६
		७०-७४	४४	२०	२४	०.८३
७५ +	८८	३७	५१	०.७३		
जम्मा			३६५४	१७१७	१९३७	०.८९
चौघडा	४ र पञ्चकन्या गा पा को १	००-०४	४२२	२२४	१९८	१.१३
		०५-०९	५३१	२५५	२७६	०.९२
		१०-१४	६७४	३२८	३४६	०.९५
		१५-१९	६७८	३०३	३७५	०.८१
		२०-२४	४८४	१८८	२९६	०.६४
		२५-२९	४०७	१४४	२६३	०.५५
		३०-३४	३४५	१४७	१९८	०.७४
		३५-३९	३०८	१३६	१७२	०.७९

		४०-४४	३२४	१५४	१७०	०.९१
		४५-४९	२५२	१११	१४१	०.७९
		५०-५४	२५६	१२९	१२७	१.०२
		५५-५९	२१५	११०	१०५	१.०५
		६०-६४	१७५	७७	९८	०.७९
		६५-६९	१३०	६८	६२	१.१
		७०-७४	११०	५३	५७	०.९३
		७५ +	१६९	९२	७७	१.१९
जम्मा			५४८०	२५१९	२९६१	०.८५
थानसिङ	५,६२ ककनी गा पा को न	००-०४	३९१	१९६	१९५	१.०१
		०५-०९	५४४	२८५	२५९	१.१
		१०-१४	७८६	३९९	३८७	१.०३
		१५-१९	७६८	३३७	४३१	०.७८
		२०-२४	४३९	१७१	२६८	०.६४
		२५-२९	३५१	१३४	२१७	०.६२
		३०-३४	३६०	१६२	१९८	०.८२
		३५-३९	४०६	१५२	२५४	०.६
		४०-४४	४१८	१९७	२२१	०.८९
		४५-४९	३१८	१६१	१५७	१.०३
		५०-५४	३३०	१७२	१५८	१.०९
		५५-५९	२६३	१४९	११४	१.३१
		६०-६४	२१३	१०२	१११	०.९२
		६५-६९	१७८	८२	९६	०.८५
		७०-७४	१४७	८७	६०	१.४५
		७५ +	२१४	११३	१०१	१.१२
जम्मा			६१२६	२८९९	३२२७	०.९

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

द.४ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत र साधन

लिखु गाँउपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन्। वि.स. २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका बिजुली प्रयोग गर्ने ३३२२ परिवार रहेको देखिन्छ। इन्धनको मुख्य स्रोत वायो ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवारहरू केवल २३४ रहेका छन्। लिखु गाँउपालिकाका कुल ३६२९परिवार मध्ये ७९ प्रतिशत परिवारले धारा/पाइपबाट र २६४ ले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ। इन्धनको मुख्य स्रोत काठ दाउरा हुनेमा ३९६० परिवार रहेको पाइन्छ। भने ग्यास वाट खाना पकाउनेमा ९८२ परिवार रहेका छन्।

वक्तिको मुख्य स्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य स्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य स्रोत	परिवार संख्या
बिजुली	३,३२२	धारा वा पाइप	२,८५९	काठ वा दाउरा	३,९६०
मटितेल	२७७	ट्युबेल वा हाते पम्प	-	मटितेल	६
वायो ग्यास	३	ढाकेको कुवा वा ईनार	७५	ग्यास	९८२
सोलार	३	खुल्ला कुवा वा ईनार	२६४	गुइठा	९२
अन्य	३	मुल धारा	३८०	वायो ग्यास	२३४
उल्लेख नभएको	२९	खोला वा नदी	३७	बिजुली	९३
जम्मा	३,६२९	अन्य	९	अन्य	९
		उल्लेख नभएको	२९	उल्लेख नभएको	२९
		जम्मा	३,६२९	जम्मा	३,६२९

स्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

द.५ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या गाँउपालिका अनुसार फरक फरक देखाएको छ। नेपाली पछि तामाङ्ग मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माझी, यल्मो पहरी, मैथिली, भोजपुरी देखिएका छन्। २०६८ सालको जनगणना अनुसार यस जिल्लामा देखिएका नयाँ मातृभाषामा भोटे, शेर्पा, राजस्थानी, अवधि रहेका छन्। मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ।

साविक गा.वि.स.	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
सुर्यामती	३	नेपाली	२,९५०	८०.७३	१,४९७	८२.५३	१,५३३	७९.९४
		तामाङ	९९६	५.३६	९३	५.४२	९०३	५.३२

		नेवारी	२२	०.६	६	०.३५	१६	०.८३
		राई	४७६	१३.०३	१९४	११.३	२८२	१४.५६
		अन्य	१०	०.२७	७	०.४१	३	०.१५
		जम्मा	३,६५४	१००	१,७१७	१००	१,९३७	१००
थानसिङ	५,६	नेपाली	५,१६२	८४.२६	२,४२३	८३.५८	२,७३९	८४.८८
		तामाङ	५७१	९.३२	२७२	९.३८	२९९	९.२७
		नेवारी	३८७	६.३२	२००	६.९	१८७	५.७९
		अन्य	६	०.१	४	०.१४	२	०.०६
		जम्मा	६,१२६	१००	२,८९९	१००	३,२२७	१००
खानिगाँउ	१,२	नेपाली	४,८०१	९०.०८	२,१५९	८९.७३	२,६४२	९०.३६
		तामाङ	३१६	५.९३	१३८	५.७४	१७८	६.०९
		नेवारी	४७	०.८८	१९	०.७९	२८	०.९६
		मगर	१५	०.२८	७	०.२९	८	०.२७
		राई	१२२	२.२९	६५	२.७	५७	१.९५
		अन्य	२९	०.५४	१८	०.७५	११	०.३८
जम्मा	५,३३०	१००	२,४०६	१००	२,९२४	१००		
चौघडा	४	नेपाली	४,९५६	९०.४४	२,२६४	८९.८८	२,६९२	९०.९२
		तामाङ	१४७	२.६८	७७	३.०६	७०	२.३६
		नेवारी	३०४	५.५५	१४३	५.६८	१६१	५.४४
		राई	६४	१.१७	२८	१.११	३६	१.२२
		अन्य	९	०.१६	७	०.२८	२	०.०७
		जम्मा	५,४८०	१००	२,५१९	१००	२,९६१	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

८.६ शिक्षासम्बन्धी विवरण

लिखु गाँउपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समूदायमा	जम्मा	
१	३	१	४	३	१	४				४	०	४	०
२	३	०	३	३	०	३				३	०	३	०
३	३	१	४	३	१	४				४	०	४	१

४	२	१	३	२	१	३				१	०	१	१
५	२	०	२	२	०	२				१	०	१	०
६	२	१	३	२	१	३				४	०	४	१
जम्मा	२०	१०	३०	१५	४	१९	५	६	११	१७	०	१७	३

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

लिखु गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरुको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	३४४	२३७	१३६	६८	७८५
२	५६	०	०	०	५६
३	३२५	७०	२८	०	४२३
४	३४२	२८०	२०६	०	८२८
५	१२६	०	०	०	१२६
६	५३१	३१४	१५८	८०	१०८३
जम्मा	१७२४	९०१	५२८	१४८	३३०१

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

द.७ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्वन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस लिखु गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्वन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा/न.पा नाम		लिखु गा.पा				जम्मा	
वडा नं		१,२	४	३	५,६		
साविक गाविस		खानीगाउँ	चौघडा ३,४,९ वाहेक	सुर्यमती	थानसिंग ८,९ वाहेक		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	१८०	९९	८८	१९१	५५८
		पुरुष	१३५	८०	७१	१५५	४४१
	दलित	महिला	७	५	७	२०	३९
		पुरुष	३	३	१७	१०	३३
एकल महिला		६१	९५	४२	०	१९८	
विधवा		६६	०	४४	७५	१८५	
पुर्ण अपांग	महिला	५	३	४	५	१७	
	पुरुष	२	६	८	७	२३	
आशिक अपांग		४	२	८	६	२०	

	पुरुष	११	४	१३	४	३२
वाल संरक्षण	वालक	१३	९	२१	७३	११६
	वालिका	३	५	३७	९५	१४०
कुल जम्मा संख्या		४९०	३११	३६०	६४१	१८०२

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, नुवाकोट

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अन्तर्गत मतदाता तथा मतदानको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
लिखु गाउँपालिका	१	११०७	११२४	०	२२३१
	२	६६८	७४५	०	१४१३
	३	११८१	११११	०	२२९२
	४	११७७	१२२१	०	२३९८
	५	६१२	५९२	०	१२०४
	६	११६१	९९३	०	२१५४
जम्मा	६	५९०६	५७८६	०	११६९२

द.द सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ। वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधूरी संख्या
१	त्रिशुलेपाखा	सुर्यमति १	३	१४.३१	६९
२	पञ्चकन्या	सुर्यमति २	३	३७.५	७८
३	चक्रदेवी	सुर्यमति ४	३	१६	९८
४	कुमारीदेवी	सुर्यमति ५	३	४०.५	४८
५	जाल्पादेवी	सुर्यमति ३	३	६३.८७	७०
६	मालाकोट	सुर्यमति ६	३	८४.९४	५३
७	समुन्द्रादेवी	सुर्यमति ७	३	७३.१३	६०
८	वाघभैरव	सुर्यमति ८	३	४९.९	६१
९	शक्ति	सुर्यमति ९	३	६९.६७	९४
१०	सिन्दुरेपाखा	थानसिङ ५	५	२२.१९	१०७
११	दक्षिणकाली	थानसिङ ६	५	४६.८१	१५१
१२	भेडाराख्ने चौर	थानसिङ ५	५	१०.८७	१०९
१३	चारसय वन	खानीगाउँ ५	२	८६.३७	१००
१४	रतन्देउ	खानीगाउँ ४,६	१,२	१७४.४	२३०

१५	नारायणदेवी	खानीगाउँ ३	१	१५७.५९	१५६
१६	गोरखनाथ	खानीगाउँ १,२	१	१२३.०५	११६
१७	क्षेत्रपाल	खानीगाउँ ९	२	१६.७५	८२
१८	क्षेत्रपाल	खानीगाउँ ७	२	११७.९५	८४
१९	भैरबी	खानीगाउँ ८	१	४९.४३	१४६
२०	चौघडा कालिवन	चौघडा ५,६,७,८,९	४	१६२.५	५७१

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

८.९ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू ३४ वटा रहेका छन् ।
उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

८.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा लिखु गाँउपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

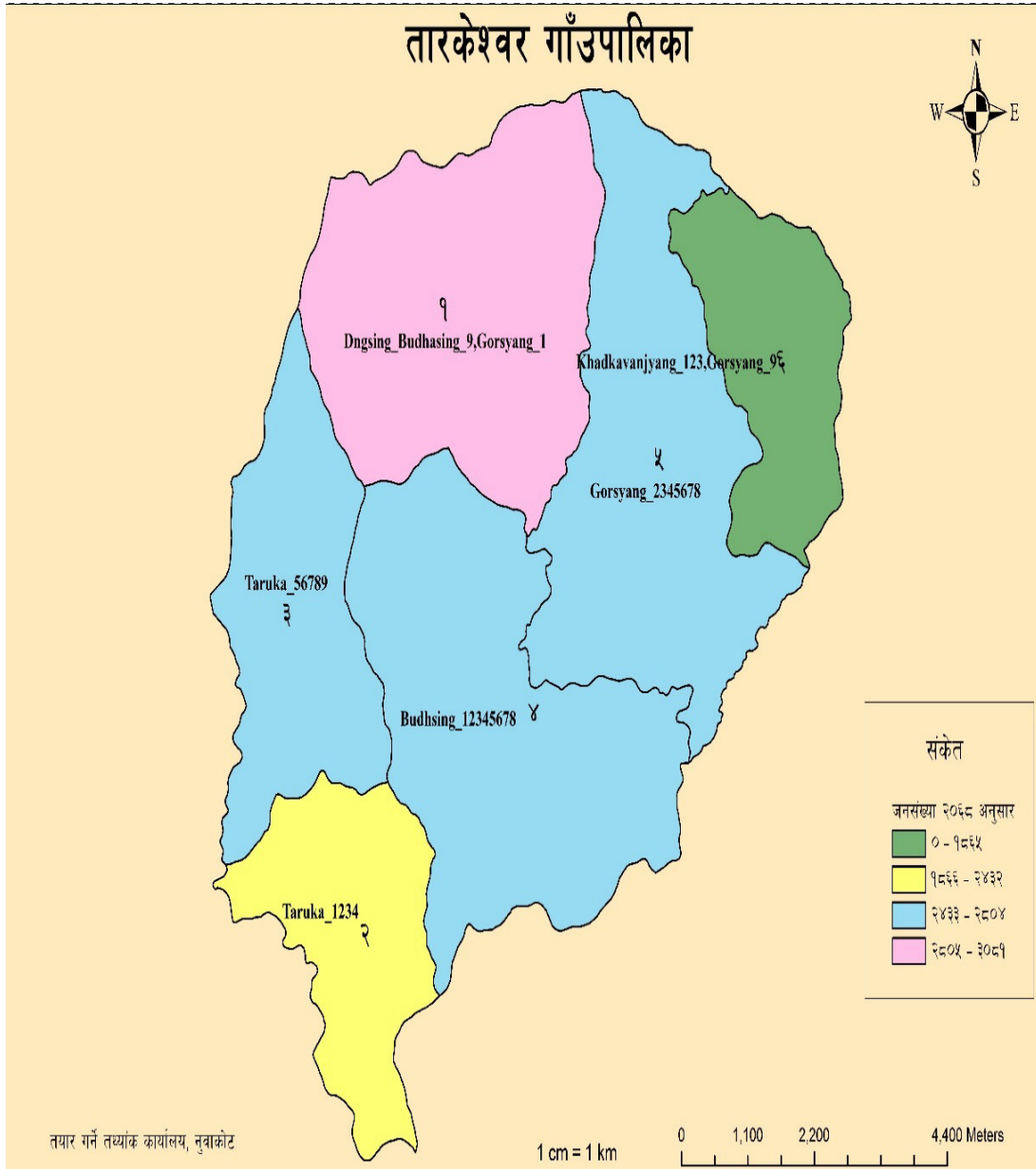
नुवाकोट लिखु गाउपालिका स्थानीय निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित उमेदवार						
सि.नं.	उम्मेदवार	वडा	लिंग	पद	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	धुब श्रेष्ठ		पुरुष	अध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	२४२५
२	रोजिना राई		महिला	उपाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	२०००
३	नरहरी पाण्डे	१	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	७१७
४	भिम बहादुर घले	२	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	३७०
५	भोला प्रसाद सेठ्राई	३	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	३६३
६	दल बहादुर राई	४	पुरुष	वडाध्यक्ष	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	४५४
७	राम कृष्ण श्रेष्ठ	५	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	२४४
८	हरि शरण लामिछाने	६	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	३८५
९	इन्दिरा लोहनी	१	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	६०७
१०	शान्ती राई	२	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	३८४
११	लक्ष्मी राई	३	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	३६०
१२	सन्जु राई	४	महिला	महिला सदस्य	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	५६६
१३	दिल माया मानन्धर	५	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	२४८
१४	विन्दा श्रेष्ठ	६	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	३८७
१५	श्रृजना बागदास	१	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	६४५
१६	गंगा नेपाली	२	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	३५४
१७	मिश्री नेपाली	३	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	३५२
१८	पुडका परियार	४	महिला	द.महिला सदस्य	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	५१४
१९	जुठे मिजार	५	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	२४४
२०	ज्ञानी रोकाहा	६	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४३९

२१	सुन्दर श्रेष्ठ	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६४५
२२	ठाकुर प्रसाद लामिछाने	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६२२
२३	माधव प्रसाद दुलाल	२	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३१७
२४	कृष्ण प्रसाद ढकाल	२	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३६५
२५	सन्जिव बहादुर राई	३	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३१९
२६	हरि बहादुर थपलिया	३	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	४०२
२७	पदम बहादुर राई	४	पुरुष	सदस्य	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	४८८
२८	भोज राज न्यौपाने	४	पुरुष	सदस्य	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	५३९
२९	ढलक बहादुर राउत	५	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	२३०
३०	दोल नारायण श्रेष्ठ	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	२३०
३१	कृष्ण राज भेटुवाल	६	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३८७
३२	श्याम डंगोल	६	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३९२
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
३३	इन्द्र बहादुर घर्ति		पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	२०
३४	विष्णु घले		पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	२०

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

खण्ड : ९

गाउँपालिकाको नाम	:	तारकेश्वर गाउँपालिका
समावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरु	:	गोर्स्याङ्ग, बुधसिङ्ग, तारुका, दाङसिङ्ग र खड्कभञ्ज्याङ्ग (१,२,३) गा.वि.स.
जनसंख्या	:	१५७१९
क्षेत्रफल	:	७२.६२ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	:	साविकको दाङसिङ्ग गा.वि.स.को कार्यालय
वडा संख्या	:	६
सीमाना	:	पूर्व: विदुर न.पा., पश्चिम: धादिङ जिल्ला, उत्तर: विदुर न.पा. र मेघाङ्ग गा.पा., दक्षिण: बेलकोटगढी न.पा. र धादिङ जिल्ला

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	दाङसिङ्ग	१ देखि ९	३०८१	१५.८२
	बुधसिङ्ग	९		
	गोर्स्याङ्ग	१		
२	तारुका	१देखि ४	२४३२	७.६७
३	तारुका	५देखि ९	२८०१	९.३२
४	बुधसिङ्ग	१देखि ८	२८०४	१७.०१
५	गोर्स्याङ्ग	२देखि ८	२७३६	१५.८०
६	खड्कभञ्ज्याङ्ग	१ देखि ३	१८६५	७.००
	गोर्स्याङ्ग	९		
	जम्मा		१५७१९	७२.६२

तारकेश्वर गाउँपालिका स्थानिय तह पुनर्संरचना पश्चात निर्माण भएको गाउँपालिका हो । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका नं ५ का सबै साविक गाविस र ८ का केहि साविक गा वि स हरु र वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । तारकेश्वरगाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा तारुका, गोर्स्याङ्ग, बुधसिङ्ग, दाङसिङ्ग र ख भ का १,२,३ वडाहरु समावेश छन्। ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टीले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । प्रसिद्ध गोरु जुधाउने मेला मनि यसै गाउँपालिकामा लाग्ने गर्दछ । प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विशेषताहरु पाउँन सकिन्छ । शिक्षा, स्वास्थ्य,गरिवि,तथा अन्य सुचकहरु पनि तुलनात्मक रुपमा राम्रो देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्युनतम उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
तारुका	१५.०	२७°४९'५५.३" देखि २७°५४'४३.२" सम्म	८५°५९'४४" देखि ८५°०१'४४" सम्म	१६३३	४६४	११
गोर्स्याङ्ग	३०.१	२७°५२'९" देखि २७°५५'५८" सम्म	८५°०२'३४ देखि ८५°०५'३१.३"सम्म	३८३८	५००	८

बुधसिङ	१८.५	२७°५०'५०" देखि २७°५४'४३.२" सम्म	८५°००'२२" देखि ८५°०३'२०" सम्म	१६११	४५४	७
दाङसिङ	१०.०	२७°५३'३०" देखि २७°५५'५७" सम्म	८५°००'२२" देखि ८५°०३'०९" सम्म	१९०३	७०१	९

९.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैह्र सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससंग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। तारकेश्वर गाँउपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	१४०५	१६८६	३०९१	७११
२	११४३	१२८९	२४३२	५०५
३	११९२	१६०९	२८०१	६२२
४	१२६९	१५३५	२८०४	६३९
५	१२३१	१५०५	२७३६	६०१
६	७९४	१०६१	१८५५	४३३

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

९.२ जातजाती सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा खासगरी मंगोलियन र आर्यसम्प्रदायहरू अन्तर्गतका विभिन्न जातजातिहरू विगत देखिनै बसोबास गर्दै आएका छन्। मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ्ग, क्षेत्री, ब्राम्हण, कामी, दनुवार, राइ आदि मुख्य रहेका छन्। यिनीहरू गैरहिन्दु र तहविहिन सामाजिक संरचना भएका समुदाय हुन्। अर्को प्रमुख सम्प्रदायमा तहगत हिन्दु जात समुह रहेको छ भने यसै अन्तर्गत पेशागत जाति समुह पनि यस जिल्लामा रहेका छन्। यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाङ्गहरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	१२७२	११	ठकुरी	११८
२	ब्राम्हण	३९३३	१२	साकी	६६३
३	मगर	५६५	१३	तेली	६
४	तामाङ	५९९५	१४	घर्ती	१५१
५	नेवार	१७६५	१५	माफी	५३
६	मुसलवान	९	१६	अन्य दलित	१६३
७	कामी	६५०	१७	अन्य	५४
८	राई	७	१८	उल्लेख नभएका	१०
९	गुरुङ	४१			
१०	दमाइ	२६४		जम्मा	१५७१९

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१.३ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

तारकेश्वर गाँउपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् । वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि २७२१ परिवारले बिजुली प्रयोग गरेको देखिन्छ । तारकेश्वर गाँउपालिकाका कुल ३५११ परिवार मध्ये ९३ प्रतिशत परिवारले धारा/पाइपबाट र ०.६ प्रतिशतले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । इन्धनको मुख्य श्रोत काठ दाउरा हुनेमा ३४२६ परिवार रहेको पाइन्छ भने ग्यास वाट खाना पकाउनेमा २० परिवार रहेका छन् ।

वत्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
विजुली	२,७२१	धारा वा पाइप	३,२७७	काठ वा दाउरा	३,४२६
मटितेल	७०६	ट्युबेल वा हाते पम्प	-	मटितेल	९
वायो ग्यास	८	ढाकेको कुवा वा ईनार	२३	ग्यास	२०
सोलार	४०	खुल्ला कुवा वा ईनार	९३	गुइठा	१
अन्य	१	मुल धारा	७७	वायो ग्यास	१९
उल्लेख नभएको	३५	खोला वा नदी	७	विजुली	१
जम्मा	३,५११	अन्य	१	अन्य	-
		उल्लेख नभएको	३३	उल्लेख नभएको	३५
		जम्मा	३,५११	जम्मा	३,५११

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१.४ उमेर समुह अनुसार तारकेश्वर गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई पाँच वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको कुनै वडामा सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ जसको वडा १ मा ४०२ रहेको छ । भने कुनैमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहको छ । पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ । उमेर समूह बढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ । ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा वढी जनसंख्या वडा नं.६मा रहेको देखिन्छ जसमा १९२ जना छन् । वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिईएको छ । तलको तालिकामा साविक ख भ को धेरै भाग वि न पा मा समावेश भएकोले सबै ख भ को विवरण विदुर न पामा उल्लेख गरिएको छ ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
बुधसिङ	१,४	००-०४	२०८	११७	९१	१.२९
		०५-०९	३११	१५०	१६१	०.९३
		१०-१४	४२१	२०५	२१६	०.९५
		१५-१९	३४८	१२६	२२२	०.५७
		२०-२४	२१३	७७	१३६	०.५७
		२५-२९	१७४	७२	१०२	०.७१

		३०-३४	१४३	६०	८३	०.७२
		३५-३९	१४८	७०	७८	०.९
		४०-४४	१७२	६७	१०५	०.६४
		४५-४९	१३८	५६	८२	०.६८
		५०-५४	१७२	९४	७८	१.२१
		५५-५९	११९	६६	५३	१.२५
		६०-६४	१००	५४	४६	१.१७
		६५-६९	७९	३१	४८	०.६५
		७०-७४	८६	४४	४२	१.०५
		७५ +	११३	५५	५८	०.९५
जम्मा			२९४५	१३४४	१६०१	०.८४
दाङ्गिसिङ्	१	००-०४	२१२	१०४	१०८	०.९६
		०५-०९	३४४	१५४	१९०	०.८१
		१०-१४	४०२	१९७	२०५	०.९६
		१५-१९	२८९	१२६	१६३	०.७७
		२०-२४	१६५	५३	११२	०.४७
		२५-२९	१४२	४९	९३	०.५३
		३०-३४	१३७	५५	८२	०.६७
		३५-३९	१४५	५८	८७	०.६७
		४०-४४	१६६	७३	९३	०.७८
		४५-४९	१४३	६८	७५	०.९१
		५०-५४	१४१	७२	६९	१.०४
		५५-५९	१०१	५४	४७	१.१५
		६०-६४	१२५	६०	६५	०.९२
		६५-६९	८२	४५	३७	१.२२
		७०-७४	६६	३७	२९	१.२८
७५ +	७६	३४	४२	०.८१		
जम्मा			२७३६	१२३९	१४९७	०.८३
मोस्यार्ङ्	१,५,६	००-०४	२८६	१४२	१४४	०.९९
		०५-०९	४०६	२०६	२००	१.०३
		१०-१४	५०७	२४२	२६५	०.९१
		१५-१९	३९३	१५६	२३७	०.६६
		२०-२४	२१८	७५	१४३	०.५२
		२५-२९	२२८	८०	१४८	०.५४

		३०-३४	१७९	६६	११३	०.५८
		३५-३९	१५८	५९	९९	०.६
		४०-४४	१५०	६१	८९	०.६९
		४५-४९	१३६	६१	७५	०.८१
		५०-५४	१९९	९०	१०९	०.८३
		५५-५९	१४४	७०	७४	०.९५
		६०-६४	१३६	६२	७४	०.८४
		६५-६९	११५	६०	५५	१.०९
		७०-७४	७९	३७	४२	०.८८
		७५ +	९७	५३	४४	१.२
जम्मा			३४३१	१५२०	१९११	०.८
तारुका	२, ३	००-०४	४८९	२४६	२४३	१.०१
		०५-०९	५७२	२९०	२८२	१.०३
		१०-१४	७११	३३७	३७४	०.९
		१५-१९	६५२	२३८	४१४	०.५७
		२०-२४	४०४	१३३	२७१	०.४९
		२५-२९	३१४	१२७	१८७	०.६८
		३०-३४	२१७	८६	१३१	०.६६
		३५-३९	२३९	९९	१४०	०.७१
		४०-४४	२५६	९६	१६०	०.६
		४५-४९	२९३	१३३	१६०	०.८३
		५०-५४	२४४	१२२	१२२	१
		५५-५९	१८८	९२	९६	०.९६
		६०-६४	१८४	९५	८९	१.०७
		६५-६९	१९०	१०२	८८	१.१६
		७०-७४	८८	४५	४३	१.०५
७५ +	१९२	९४	९८	०.९६		
जम्मा			५२३३	२३३५	२८९८	०.८१

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

९.५ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या संकलन गरेको छ । नेपाली पछि तामाङ्ग मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा

बोल्नेहरूमा नेवारी, मगर माभी आदी देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क स	साविक गा.वि.स.	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	बुधसिङ	१,४	नेपाली	२,५२१	८५.६	१,१४७	८५.३४	१,३७४	८५.८२
			तामाङ	८६	२.९२	३५	२.६	५१	३.१९
			नेवारी	३०५	१०.३६	१४६	१०.८६	१५९	९.९३
			अन्य	३	०.१	१	०.०७	२	०.१२
			उल्लेख नभएको	३०	१.०२	१५	१.१२	१५	०.९४
			जम्मा	२,९४५	१००	१,३४४	१००	१,६०१	१००
२	दाङसिङ	१	नेपाली	७९२	२८.९५	३६३	२९.३	४२९	२८.६६
			तामाङ	१,९३९	७०.८७	८७२	७०.३८	१,०६७	७१.२८
			अन्य	५	०.१८	४	०.३२	१	०.०७
			जम्मा	२,७३६	१००	१,२३९	१००	१,४९७	१००
३	गोर्स्याङ	१,५	नेपाली	७९२	२३.०८	३६०	२३.६८	४३२	२२.६१
			तामाङ	२,६३५	७६.८	१,१५७	७६.१२	१,४७८	७७.३४
			अन्य	४	०.१२	३	०.२	१	०.०५
			जम्मा	३,४३१	१००	१,५२०	१००	१,९११	१००
४	तारुका	२,३	नेपाली	४,७८०	९१.३४	२,१४३	९१.७८	२,६३७	९०.९९
			मैथली	१२	०.२३	५	०.२१	७	०.२४
			तामाङ	३८३	७.३२	१६५	७.०७	२१८	७.५२
			गुरुङ्	३५	०.६७	१२	०.५१	२३	०.७९
			अन्य	८	०.१५	२	०.०९	६	०.२१
			उल्लेख नभएको	१५	०.२९	८	०.३४	७	०.२४
			जम्मा	५,२३३	१००	२,३३५	१००	२,८९८	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

९.६ शिक्षासम्बन्धी विवरण

आजको दिनमा शिक्षा हासिल गर्न विद्यालयमा अध्ययन गर्न जाने बालबालिकाहरु नै भोलिको देशको कर्णधार हुने हुँदा पनि शिक्षालाई यति धेरै महत्व दिनुपरेको स्पष्ट हुन्छ । निजी विद्यालय तथा क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरु भने निकै न्युन मात्रामा रहेको पाइन्छ भने यातायातको सुविधा र मध्यम वर्गिय मानव बस्तिमा बढी केन्द्रीत भएको पाईन्छ । लिखु गाँउपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समावृत्तमा	जम्मा	
१	६	१	७	६	१	७				६	१	७	१
२	५	१	६	४	१	५	१		१	५	१	६	१
३	५	१	६	४	१	५	१		१	५	१	६	
४	५	१	६	५	१	६				५	२	७	
५	५	१	६	५	१	६				५	१	६	
६	५	०	५	५	०	५				५	०	५	१
कुल जम्मा	३१	५	३६	२९	५	३४	२	०	२	३१	६	३७	३

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

हालको वडा नं.	आधारभूत विद्यालय संख्या	माध्यमिक विद्यालय संख्या	जम्मा
१	६	१	७
२	४	२	६
३	३	१	४
४	५	१	६
५	५	१	६
६	५		५
जम्मा	२८	६	३४

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

यसैगरि तारकेश्वर गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं.	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	४०३	२३९	९१	०	७३३
२	३११	२३८	२१८	७९	८४६
३	२९०	१९८	८७	०	५७५
४	२४२	१३७	८४	०	४६३
५	३५३	२००	१२९	६४	७४६
६	२१९	७३	०	०	२९२
जम्मा	१८१८	१०८५	६०९	१४३	३६५५

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

९.७ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस तारकेश्वर गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा/न.पा नाम		तारकेश्वर गा पा					जम्मा	
वडा नं		५	२,३	१	४	६		
साविक गाविस		गोरस्याङ	तारुका	दाडिसिङ	बुधसिंग	ख.भ. १,२,३		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	९१	१९६	८८	१४५	४३	५६३
		पुरुष	९८	१८७	७८	१०३	३४	५००
	दलित	महिला	१	३०	४	३९	०	७४
		पुरुष	१	३९	२	२८	०	७०
एकल महिला		१२२	११६	८८	३	४३	३७२	
विधवा		०	०	०	८५	०	८५	
पुर्ण अपांग	महिला	३	८	०	६	२	१९	
	पुरुष	०	९	२	३	०	१४	
आशिक अपांग	महिला	४	९	३	२	०	१८	
	पुरुष	३	१०	६	८	०	२७	
वाल संरक्षण	वालक	२	१०६	६	४६	०	१६०	
	वालिका	०	९१	८	५५	०	१५४	
कुल जम्मा संख्या		३२५	८०१	२८५	५२३	१२२	२०५६	

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति,नुवाकोट

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अर्न्तगत मतदाता तथा मतदानको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
तारकेश्वर गाउँपालिका	१	१०३४	१०५७		२०९१
	२	८६१	८३८		१६९९
	३	९८२	१०२७		२००९
	४	११४०	११४६		२२८६
	५	८४६	९०९		१७५५
	६	६७९	६६६		१३४५
जम्मा	६	५५४२	५६४३		१११८५

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

९.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ । वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरुको विवरण

क्र.स	सामूदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधूरी संख्या
१	खानीखोला	खड्गभञ्ज्याङ १, २, ३	६	१२३.३४	६२
२	मादलडाडा	खड्गभञ्ज्याङ ३	६	१४.५	३३
३	भमरा	गोर्स्याङ ९	६	९९	१०
४	काप्रे	गोर्स्याङ २	५	२१६.२४	५७
५	जनकल्याण	गोर्स्याङ ७	५	२९५.३	६८
६	मैमन्दा एण्ड गुम्वाड्डे	गोर्स्याङ ८	५	११९.३	६७
७	दाङ चनौटेपाखा	गोर्स्याङ ५, ६	५	१७५.७५	६४
८	आस्तुङ	गोर्स्याङ ४	५	१४.०६	७६
९	भीरकोटे	गोर्स्याङ ३	५	१०८.५	७२
१०	जन्तरे	गोरस्याङ १	१	१९८.५	६७
११	नेवारपानी ढोरपाखा	बुधसिङ ५, ६	४	४०६	१४०
१२	वीउरेनीकागुने कट्यान	बुधसिङ ३, ५	४	१८५	१७५
१३	वटुवा पाखा	बुधसिङ २	४	१५९.३५	२५०
१४	रुद्रमाइकागुने खोला	बुधसिङ १	४	५९.३२	७६
१५	रालुका	बुधसिङ ७	४	५७.३२	७६
१६	तिनखोल्सी तेर्सेपाखा	बुधसिङ ८, ९	१, ४	१६९.९	१०१
१७	सिक्रेघर्ति भञ्ज्याङ	तारुका १	२	५८	७२
१८	लामीचौर	तारुका ७	३	२८.६८	१०९
१९	थामवन छतिवन	तारुका १, २, ४, ५	२, ३	२१९.९६	४००
२०	सत्यदेवी	तारुका ९	३	९२.६७	८४
२१	नागथान	तारुका ८	३	४९.०४	१२७
२२	लामाचौर	दाङसिङ २	१	११०.६५	९४
२३	पाखारी	दाङसिङ १	१	१०७.७५	८७
२४	खहरेपाखा	दाङसिङ ७, ८, ९	१	२६.६७	१३५

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

९.९ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू २१ वटा रहेका छन् । उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

९.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा तारकेश्वर गाँउपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

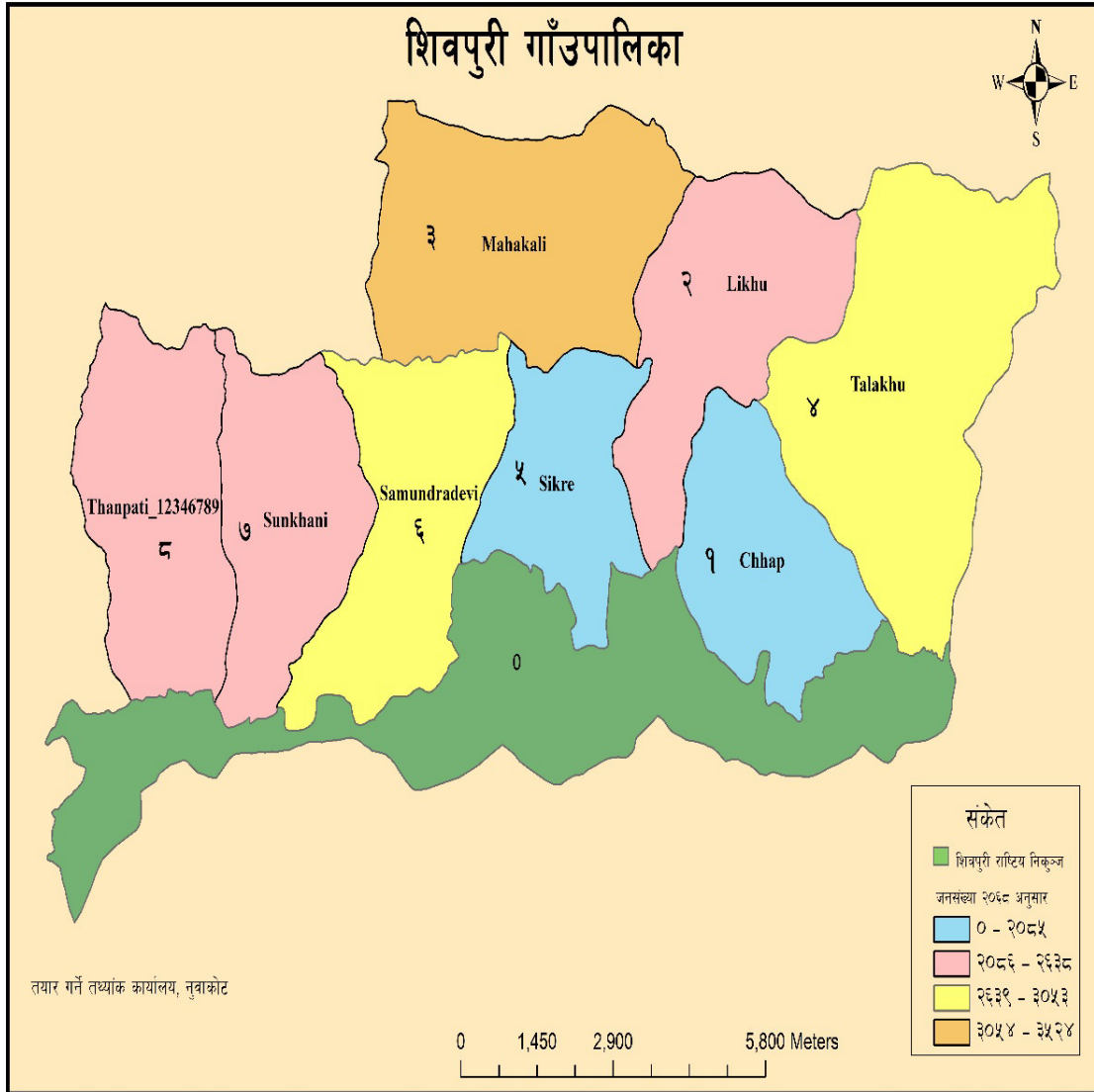
| १२४ |

नुवाकोट जिल्ला वस्तुगत विवरण, २०७४

तारकेश्वर गाउँपालिका नुवाकोट स्थानीय निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित उमेद्वार						
सि.नं.	उम्मेदवार	वडा	लिंग	पद	चुनाव चिन्ह	प्राप्त मत
१	रमेश बहादुर वस्ती		पुरुष	अध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	३६१४
२	तारा देवि रिमाल		महिला	उपाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	३५२७
३	दया निधी अधिकारी	१	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	५२७
४	समर बहादुर आलेमगर	२	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	६७३
५	सुर्य मान श्रेष्ठ	३	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	६९१
६	राममणी अधिकारी	४	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	७३२
७	चुडामणि प्रसाद गजुरेल	५	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	५७७
८	ज्ञानेन्द्र तामाङ	६	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	३३१
९	सोमती तामाङ	१	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	५०९
१०	मधु कुमारी के.शी.	२	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	६९४
११	सुविना प्रधान	३	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६९९
१२	गंगा ढुंगाना	४	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	७७६
१३	सिता तामाङ	५	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	६१७
१४	संगिता माया तामाङ	६	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	३३७
१५	लक्ष्मी सुनार	१	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	५३६
१६	मेनुका वि.क.	२	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	६८८
१७	फुल माया सर्कीनी	३	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६९७
१८	कोपिला साकीर मिजार	४	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	७७९
१९	जुनकिरी दर्जा	५	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	५९७
२०	विर बहादुर तामाङ	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	५०२
२१	नवराज अधिकारी	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	५९१
२२	दिव्य मान श्रेष्ठ	२	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६५७
२३	लेखनाथ अधिकारी	२	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६४२
२४	मञ्जु तामाङ	३	महिला	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६६८
२५	कुल दिप ढकाल	३	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६७५
२६	विपिन विश्वकर्मा	४	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	७६३
२७	इनद्र बहादुर तामाङ	४	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	७७३
२८	विक्रम गुरुङ्ग	५	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	५९५
२९	सवजित तामाङ	५	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	५६५
३०	शिव प्रसाद रिमाल	६	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३३६
३१	नारायण प्रसाद रिमाल	६	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३५१
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
३२	गोपालसाकी		पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	२३
३३	मान बहादुर भुजेल		पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	२३

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

खण्ड : १०

गाउँपालिकाको नाम	: शिवपुरी गाउँपालिका
समावेश भएका साविक गाविसहरू	: छाप, लिखु, महाकाली, तलाखु, सिक्रे, समुन्द्रादेवी, सुनखानी र थानपति(१(४,६(९) गा.वि.स.
जनसंख्या	: २०७६९
क्षेत्रफल	: १०१.५ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	: साविक महाकाली गा.वि.स.को कार्यालय
वडा संख्या	: ८
सीमाना	: पूर्व: सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, पश्चिम: पञ्चकन्या, लिखू र ककनी गा.पा., उत्तर: पञ्चकन्या र दुप्चेश्वर गा.पा., दक्षिण: काठमाण्डौ जिल्ला

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	तलाखु	१ देखि ९	२९७६	२०.३५
२	छाप	१ देखि ९	२०८५	९.७३
३	लिखु	१ देखि ९	२४६२	१२.०९
४	सिक्रे	१ देखि ९	१५८२	८.२२
५	महाकाली	१ देखि ९	३५२४	१६.५२
६	समुन्द्रादेवी	१ देखि ९	३०५३	१२.०६
७	सुनखानी	१ देखि ९	२४४९	१०.४०
८	थानपति	१ देखि ४ र ६ देखि ९	२६३८	१२.१४
जम्मा			२०७६९	१०१.५

शिवपुरी गाउँपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाको सदरमुकाम साविक महाकाली गाविसको शेरावगरमा रहेको छ । नुवाकोट जिल्लाको साविकको इलाका न १ का सवै साविक गाविसहरू र २ का केही गाविस र वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । यो गाउँपालिका अर्न्तगतका छाप, तलाखु, महाकाली, सिक्रे, समुन्द्रादेवी, लिखु, सुनखानी, थानापतीको वडा ५ समावेश छन् । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टीले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । ८ वडामा विभाजित यस यस गाउँपालिकामा शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्ज रहेको छ भने अन्य रमणिय स्थलहरू पनि समेटिएको यो गाउँपालिका ऐतिहासिक धरोहरको धनि मानिन्छ । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रूपरेखा

साविक गा.वि.स.	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्यूनतम उचाई (मिटर)	सदरमुकाम सम्मको दुरी (कोष)
लिखु	११.९०	२७°४९'५६" देखि २७°५२'५७" सम्म	८५°२३'८" देखि ८५°२६'३" सम्म	१०२०	३११७	१३.५

तलाखु	३०.१०	२७°४९'२२.३"देखि २७°५२'५९.२५"सम्म	८५°२४'५९.२६"देखि ८५°२८'२०" सम्म	३५३१	११३०	१६
छाप	९.६६	२७°४८'५८.५"देखि २७°५१'२३" सम्म	८५°२३'५४" देखि ८५°२६'१६" सम्म	१९३०	१३३०	१५
सिक्रे	१५.३१	२७°४८'३२" देखि २७°५१'४४"सम्म	८५°२१'११" देखि ८५°२३'५४" सम्म	८३१	३४३६	११
महाकाली	१६.३८	२७°५१'३१" देखि २७°५३'२९" सम्म	८५°२०'१७.२९"देखि ८५°२३'३३.३४"सम्म	३१३५	८१०	९.५
समुन्द्रादेवी	१६.८५	२७°४८'३२" देखि २७°५१'४६" सम्म	८५°१८'११" देखि ८५°२१'५०" सम्म	७४०	३४५३	८.५
थानापति	१३.९०	२७°४८'४५" देखि २७°५१'५५" सम्म	८५°१६'७.२५" देखि ८५°१८'४५" सम्म	६३०	३३०५	५
सुनखानी	१०.३५	२७°४८'४५"देखि २७°५१'५५" सम्म	८५°१८'८.५०"देखि ८५°२०'२५" सम्म	७१५	३३३४	६.५

१०.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससंग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। शिवपुरी गाँउपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	१४०२	१५७४	२९७६	६८८
२	१००५	१०८०	२०८५	४४८
३	१११०	१३५२	२४६२	५५७
४	७१५	८७७	१५९२	३७२
५	१६२९	१८९५	३५२४	७८८
६	१४४०	१६१३	३०५३	७००
७	११९७	१२५२	२४४९	५३३
८	१२६५	१३७७	२६४२	५९३

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१०.२ जातजाती सम्बन्धी विवरण

यस शिवपुरी गाँउपालिकामा खासगरी मंगोलियन र आर्यसम्प्रदायहरू अन्तर्गतका विभिन्न जातजातिहरू विगत देखिनै बसोवास गर्दै आएका छन्। मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ्ग, क्षेत्री, ब्राम्हण, नेवार, गुरुङ, कामी, आदि मुख्य रहेका छन्। यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाङ्गहरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	३६१९	११	ठकुरी	११०
२	ब्राम्हण	१५८०	१२	साकी	१७६
३	मगर	३००	१३	सोनार	६७
४	थारु	६	१४	ब्राम्हण तराइ	४
५	तामाङ	११५८८	१५	घर्ती	४३
६	नेवार	१२०५	१६	सुनुवार	५
७	मुसलवान	३	१७	घले	१६१
८	कामी	५६२	१८	अन्य दलित	५६
९	गुरुङ	८७७	१९	उल्लेख नभएका	११०
१०	दमाइ	३५६	३६	सुनुवार	५
जम्मा					२०८२८

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१०.३ उमेर समूह अनुसार शिवपुरी गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ। यसलाई १५ देखि १९ र २० देखि २४ वर्ष उमेर समूहले पछ्याएको छ। सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। उमेर समूह वढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ। ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा कम जनसंख्या रहेको देखिन्छ, वडा न जसमा ८२ जना छन्। वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिइएको छ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
लिखु	२३	००-०४	१८३	८४	९९	०.८५
		०५-०९	२९८	१४०	१५८	०.८९
		१०-१४	३७७	१७४	२०३	०.८६
		१५-१९	२८६	१४१	१४५	०.९७
		२०-२४	१५८	५९	९९	०.६
		२५-२९	१३१	३९	९२	०.४२
		३०-३४	१२१	४६	७५	०.६१
		३५-३९	१०२	५१	५१	१
		४०-४४	१२२	४७	७५	०.६३
		४५-४९	१५१	६६	८५	०.७८
		५०-५४	१२६	६७	५९	१.१४
५५-५९	९२	४६	४६	१		

		६०-६४	१०३	४९	५४	०.९१
		६५-६९	६७	३३	३४	०.९७
		७०-७४	७०	२९	४१	०.७१
		७५ +	७५	३९	३६	१.०८
जम्मा			२४६२	१११०	१३५२	०.८२
महाकाली	५	००-०४	२७६	१४६	१३०	१.१२
		०५-०९	४०९	१९५	२१४	०.९१
		१०-१४	४९४	२२१	२७३	०.८१
		१५-१९	३९६	१६९	२२७	०.७४
		२०-२४	२२९	९५	१३४	०.७१
		२५-२९	२११	७९	१३२	०.६
		३०-३४	१९०	९१	९९	०.९२
		३५-३९	२१७	८२	१३५	०.६१
		४०-४४	१८४	८५	९९	०.८६
		४५-४९	१८४	९४	९०	१.०४
		५०-५४	१६२	८९	७३	१.२२
		५५-५९	१४३	७७	६६	१.१७
		६०-६४	१२७	५४	७३	०.७४
		६५-६९	१०६	५०	५६	०.८९
		७०-७४	८२	४८	३४	१.४१
७५ +	११४	५४	६०	०.९		
जम्मा			३५२४	१६२९	१८९५	०.८६
छाप	२	००-०४	१५२	८०	७२	१.११
		०५-०९	२५१	११५	१३६	०.८५
		१०-१४	३४०	१६५	१७५	०.९४
		१५-१९	२६३	१३१	१३२	०.९९
		२०-२४	१५७	७४	८३	०.८९
		२५-२९	१२०	४४	७६	०.५८
		३०-३४	१२०	५२	६८	०.७६
		३५-३९	११६	५७	५९	०.९७
		४०-४४	१०४	४९	५५	०.८९
		४५-४९	१२१	७१	५०	१.४२
		५०-५४	९१	३८	५३	०.७२
		५५-५९	५९	३५	२४	१.४६
६०-६४	७६	३६	४०	०.९		

		६५-६९	३८	२१	१७	१.२४
		७०-७४	३८	१८	२०	०.९
		७५ +	३९	१९	२०	०.९५
जम्मा			२०८५	१००५	१०८०	०.९३
सामुन्द्रादेवी	५	००-०४	२४३	१२६	११७	१.०८
		०५-०९	२६९	१३२	१३७	०.९६
		१०-१४	४१३	२००	२१३	०.९४
		१५-१९	४१६	२०६	२१०	०.९८
		२०-२४	२२१	९०	१३१	०.६९
		२५-२९	१७८	६५	११३	०.५८
		३०-३४	१५२	६८	८४	०.८१
		३५-३९	१५३	६०	९३	०.६५
		४०-४४	१७३	८५	८८	०.९७
		४५-४९	१३७	६८	६९	०.९९
		५०-५४	१७८	८३	९५	०.८७
		५५-५९	१०४	५५	४९	१.१२
		६०-६४	१३२	६७	६५	१.०३
		६५-६९	७८	२९	४९	०.५९
		७०-७४	८८	४९	३९	१.२६
७५ +	११८	५७	६१	०.९३		
जम्मा			३०५३	१४४०	१६१३	०.८९
सिके	४	००-०४	१०७	५३	५४	०.९८
		०५-०९	१४३	६१	८२	०.७४
		१०-१४	१८७	८८	९९	०.८९
		१५-१९	२०१	७७	१२४	०.६२
		२०-२४	१३८	५२	८६	०.६
		२५-२९	११७	४१	७६	०.५४
		३०-३४	७२	३३	३९	०.८५
		३५-३९	७६	३४	४२	०.८१
		४०-४४	८०	४१	३९	१.०५
		४५-४९	८१	३६	४५	०.८
		५०-५४	९१	४५	४६	०.९८
		५५-५९	८१	४३	३८	१.१३
६०-६४	५९	२७	३२	०.८४		

		६५-६९	५८	२७	३१	०.८७
		७०-७४	४६	२४	२२	१.०९
		७५ +	४५	२३	२२	१.०५
जम्मा			१५८२	७०५	८७७	०.८
सुनखानी	७	००-०४	१६२	९२	७०	१.३१
		०५-०९	२११	११७	९४	१.२४
		१०-१४	३४०	१६९	१७१	०.९९
		१५-१९	३२४	१५३	१७१	०.८९
		२०-२४	१९३	८५	१०८	०.७९
		२५-२९	१३६	६३	७३	०.८६
		३०-३४	११८	५२	६६	०.७९
		३५-३९	१३६	५८	७८	०.७४
		४०-४४	१४२	७२	७०	१.०३
		४५-४९	१३४	६१	७३	०.८४
		५०-५४	१२९	६१	६८	०.९
		५५-५९	९२	४८	४४	१.०९
		६०-६४	९३	४६	४७	०.९८
		६५-६९	७२	३९	३३	१.१८
		७०-७४	७६	३९	३७	१.०५
		७५ +	९१	४२	४९	०.८६
जम्मा			२४४९	११९७	१२५२	०.९६
तलाबु	१	००-०४	२३४	११७	११७	१
		०५-०९	२८२	१२९	१५३	०.८४
		१०-१४	३९५	२०६	१८९	१.०९
		१५-१९	३९२	१८९	२०३	०.९३
		२०-२४	१९२	८०	११२	०.७१
		२५-२९	१६१	५३	१०८	०.४९
		३०-३४	१५४	६२	९२	०.६७
		३५-३९	१५२	७२	८०	०.९
		४०-४४	१८१	९२	८९	१.०३
		४५-४९	१६३	७४	८९	०.८३
		५०-५४	१६१	८६	७५	१.१५
		५५-५९	१३८	७०	६८	१.०३
		६०-६४	१०८	५२	५६	०.९३

		६५-६९	८८	३९	४९	०.८
		७०-७४	७४	३६	३८	०.९५
		७५ +	१०१	४५	५६	०.८
जम्मा			२९७६	१४०२	१५७४	०.८९
थानापती	५	००-०४	१७६	९०	८६	१.०५
		०५-०९	२४१	१२४	११७	१.०६
		१०-१४	३६४	१८६	१७८	१.०४
		१५-१९	३८८	१८२	२०६	०.८८
		२०-२४	२२८	९४	१३४	०.७
		२५-२९	१५५	७१	८४	०.८५
		३०-३४	१४७	६७	८०	०.८४
		३५-३९	१७०	७६	९४	०.८१
		४०-४४	१७१	७७	९४	०.८२
		४५-४९	१४७	६८	७९	०.८६
		५०-५४	१६१	८८	७३	१.२१
		५५-५९	१०६	५४	५२	१.०४
		६०-६४	११७	६०	५७	१.०५
		६५-६९	८१	४३	३८	१.१३
		७०-७४	६९	३१	३८	०.८२
७५ +	११०	५२	५८	०.९		
जम्मा			२८३१	१३६३	१४६८	०.९३

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१०.४ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या गाँउपालिका अनुसार फरक फरक रहेको देखाएको छ । तामाङ्ग र नेपाली मातृभाषा हुनेहरू उस्तै बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माभी, यल्मो पहरी, मैथिली, भोजपुरी देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क्र.सं.	साविक गा.वि.स.	वडा नं.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	तलाखु	१	नेपाली	८५२	२८.६३	४२३	३०.१७	४२९	२७.२६
			तामाङ्ग	२,०८४	७०.०३	९६१	६८.५४	१,१२३	७१.३५
			नेवारी	३०	१.०१	१२	०.८६	१८	१.१४

			अन्य	१०	०.३४	६	०.४३	४	०.२५
			जम्मा	२,९७६	१००	१,४०२	१००	१,५७४	१००
२	थानापति	८	नेपाली	१,८८९	६६.७३	९०२	६६.१८	९८७	६७.२३
			तामाङ	९०५	३१.९७	४४७	३२.८	४५८	३१.२
			नेवारी	२७	०.९५	१३	०.९५	१४	०.९५
			अन्य	१०	०.३५	१	०.०७	९	०.६१
			जम्मा	२,८३१	१००	१,३६३	१००	१,४६८	१००
३	सुनुखानी	७	नेपाली	१,१९३	४८.७१	५८९	४९.२१	६०४	४८.२४
			तामाङ	१,२२५	५०.०२	५९३	४९.५४	६३२	५०.४८
			नेवारी	१४	०.५७	७	०.५८	७	०.५६
			अन्य	१७	०.६९	८	०.६७	९	०.७२
			जम्मा	२,४४९	१००	१,१९७	१००	१,२५२	१००
४	सिके	४	नेपाली	१,०७८	६८.१४	४८८	६९.२२	५९०	६७.२७
			तामाङ	३४२	२१.६२	१४९	२१.१३	१९३	२२.०१
			नेवारी	१८	१.१४	७	०.९९	११	१.२५
			गुरुङ्	१४२	८.९८	६०	८.५१	८२	९.३५
			अन्य	२	०.१३	१	०.१४	१	०.११
			जम्मा	१,५८२	१००	७०५	१००	८७७	१००
५	समुन्द्रादेवी	६	नेपाली	१,०३९	३४.०३	४९७	३४.५१	५४२	३३.६
			तामाङ	१,९९३	६५.२८	९३२	६४.७२	१,०६१	६५.७८
			अन्य	२१	०.६९	११	०.७६	१०	०.६२
			जम्मा	३,०५३	१००	१,४४०	१००	१,६१३	१००
६	महाकाली	५	नेपाली	१,८८६	५३.५२	८२९	५०.८९	१,०५७	५५.७८
			तामाङ	१,५७७	४४.७५	७६७	४७.१	८१०	४२.७४
			नेवारी	४४	१.२५	२५	१.५३	१९	१
			संस्कृत	१३	०.३७	६	०.३७	७	०.३७
			अन्य	४	०.११	२	०.१२	२	०.११
			जम्मा	३,५२४	१००	१,६२९	१००	१,८९५	१००
७	लिखु	३	नेपाली	८९६	३६.३९	४२५	३८.२९	४७१	३४.८४
			तामाङ	१,५५४	६३.१२	६७६	६०.९	८७८	६४.९४
			अन्य	१२	०.४९	९	०.८१	३	०.२२
			जम्मा	२,४६२	१००	१,११०	१००	१,३५२	१००
८	छाप	२	नेपाली	४२६	२०.४३	२१०	२०.९	२१६	२०

	तामाङ	१,५९७	७६.५९	७६८	७६.४२	८२९	७६.७६
	नेवारी	३४	१.६३	१५	१.४९	१९	१.७६
	गुरुङ्	२१	१.०१	१०	१	११	१.०२
	अन्य	७	०.३४	२	०.२	५	०.४६
	जम्मा	२,०८५	१००	१,००५	१००	१,०८०	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१०.५ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

शिवपुरी गाँउपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर विजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन्। वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि २,७५६ परिवारले विजुली प्रयोग गरेको देखिन्छ। तारकेश्वर गाँउपालिकाका कुल ४,६७६ परिवार मध्ये ४,०२२ परिवारले धारा/पाइपबाट र ०.६ प्रतिशतले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ। इन्धनको मुख्य श्रोत काठ दाउरा हुनेमा ४,५४८ परिवार रहेको पाइन्छ भने ग्यास वाट खाना पकाउनेमा २२ परिवार रहेका छन्।

वक्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
विजुली	२,७५६	धारा वा पाइप	४,०२२	काठ वा दाउरा	४,५४८
मटितेल	१,५९७	ट्युबेल वा हाते पम्प	२	मटितेल	५७
वायो ग्यास	१०	ढाकेको कुवा वा ईनार	४९	ग्यास	२२
सोलार	२६०	खुल्ला कुवा वा ईनार	२१६	गुइठा	-
अन्य	२२	मुल धारा	२६०	वायो ग्यास	१२
उल्लेख नभएको	३१	खोला वा नदी	७५	विजुली	-
जम्मा	४,६७६	अन्य	१७	अन्य	-
		उल्लेख नभएको	३५	उल्लेख नभएको	३७
		जम्मा	४,६७६	जम्मा	४,६७६

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१०.६ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्वन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस शिवपुरी गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरूमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्वन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ।

हालका वडा नं	२	१	८	५	७	६	४	३	जम्मा		
साविक गाविस	छाप	तलाखु	थानापति ५ वाहेक	महाकाली	सुनखानी	समुन्दादेवी	सिक्रे	लिखु			
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	४१	७७	७२	१४७	९६	१६७	४७	९०	७३७
		पुरुष	२७	१३०	९३	१२१	८९	१४५	६१	७१	७३७
	दलित	महिला	३	६	९	२	६	२	११	८	४७
		पुरुष	४	१	१६	६	४	४	५	५	४५
एकल महिला	४७	१२	२६	१	२३	५०	६०	११	२३०		
विधवा	१२	६४	६२	९४	४९	४३	१	६६	३९१		
पुर्ण अपांग	महिला	०	०	३	१	०	१	१	०	६	
	पुरुष	२	४	४	४	३	२	३	७	२९	
आशिक अपांग	महिला	०	१	४	८	०	१	४	७	२५	
	पुरुष	१	०	१	१०	१	६	३	१०	३२	
वाल संरक्षण	बालक	३	६	१५	२४	५	१८	१२	१५	९८	
	बालिका	३	६	१६	२६	७	२०	१०	१९	१०७	
कुल जम्मा संख्या	१४ ३	३०७	३२१	४४४	२८३	४५९	२१८	३०९	२४८ ४		

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, नुवाकोट

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अन्तर्गत मतदाताको अवस्था

क स	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
	१	११८७	११८७	०	२३७४
	२	६४४	६३४	०	१२७८
	३	९१२	८२५	१	१७३८
	४	७०५	६५२	०	१३५७
५	५	१३६९	१२४३	०	२६१२
६	६	१२२२	११७१	०	२३९३
७	७	१०३२	९७२	०	२००४
८	८	११४३	१००५	०	२१४८
जम्मा	८	८२१४	७६८९	१	१५९०४

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय

१०.७ शिक्षा सम्बन्धी विवरण

शिवपुरी गाँउपालिकामा सरकारी तथा निजी विद्यालय र क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरु भने कम नै पाइन्छ, भने भएका पनि यातायातको सुविधा र मानव बस्तिमा बढी केन्द्रीत भएको पाईन्छ । शिवपुरी गाँउपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	सामुदायमा	जम्मा	
१	७	१	८	७	१	८	०	०	०	७		७	०
२	५	०	५	५	०	५	०	०	०	४		४	१
३	८	१	९	८	१	९	०	०	०	६	१	७	१
४	३	१	४	३	१	४	०	०	०	२		२	१
५	१०	१	११	९	१	१०	१	०	१	६		६	१
६	३	२	५	३	२	५	०	०	०	२		२	१
७	४	२	६	४	२	६	०	०	०	३		३	०
८	४	१	५	४	१	५	०	०	०	४		४	१
जम्मा	४४	९	५३	४३	९	५२	१	०	१	३४	१	३५	६

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

शिवपुरी गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरुको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	३९५	२०२	११४	५	७१६
२	२६७	८२	०	०	३४९
३	४१४	१९८	१५३	१३	७७८
४	११२	५८	३२	०	२०२
५	६१०	२४५	८३	०	९३८
६	३१७	१६३	१०७	२१	६०८
७	२७९	१४७	१११	०	५३७
८	३१४	१३६	१०३	१७६	७२९
जम्मा	२७०८	१२३१	७०३	२१५	४८५७

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

१०.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ ।

क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधुरी संख्या
१	खड्ग निशान	समुन्द्रादेवी	६	५०.७५	८८

		५,६,७,८			
२	गंगादेवी	सिक्रे ७	४	२८.७५	४८
३	वासिनडाडा	सिक्रे १	४	१०.२	४८
४	स्यालप्रोन डाडापाखा	सिक्रे ४,८,५	४	१९.९	११७
५	स्याउरीथान भाक्रिपाखो	सिक्रे ७,८	४	२.२८	३६
६	च्यानडाडा	सिक्रे ३	४	४.५	३८
७	देउराली महिला	सिक्रे ४	४	०.५२	६३
८	सिमपाखा महिला	सिक्रे ४	४	२.४	६३
९	महाकाली	महाकाली ५	५	३५.०६	५४
१०	तार्केपाखा	महाकाली ७	५	५६.२४	४३
११	सागिने	महाकाली २	५	७७.७५	१८०
१२	महाकाली चिलाउनेघ्याड	महाकाली ५	५	२५.९३	४६
१३	मजुवा भुमे	महाकाली ३	५	१०१.६८	१३७
१४	धंएरेघारी	महाकाली ५	५	१९.७५	१२
१५	परगौपाखा	लिखु ७	३	४	२३
१६	चिहानडांडा पाखा	लिखु ७	३	०.५	१४
१७	लखेश्वरी महादेव मानडांडा	लिखु ८	३	४.८८	१८
१८	बिर्ताको साल सल्लाघारी	लिखु ५	३	२९.३१	४४
१९	ह्वाडखोला सल्लाघारी	तलाखु ५	१	७०.५६	७२
२०	माडचेभूमे	तलाखु ४,५,६	१	३४१.१८	१३६
२१	थानापति	थानापति १,३,७,८,९	८	३५.३४	१७०
२२	रुदुवापंचकल्याणी	थानापति ९	८	३५.३७	१०८
२३	ठूलोवन	सुनखानी ६,९	७	४५.५	१२०
२४	कुम्भेश्वर	सुनखानी ७	७	३०.५	५३
२५	सप्तकन्या	सुनखानी ७	७	६१.७३	८७
२६	ग्रामीणदेवी	सुनखानी	७	२६.४६	५१
२७	देवीस्थान	छाप ७	३	५.४५	२४
२८	रन्चेभुमे	महाकाली ६	५	८२.२५	५३
२९	विष्णुदेवी	लिखु ८	३	१७.४३	४३
३०	महाकालदेवी	महाकाली ८	५	३४.४९	६२
३१	सात्यादेवी	लिखु १,६	३	३७.८६	७२

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय, नुवाकोट

१०.९ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू १७ वटा रहेका छन् ।
उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

१०.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा शिवपुरी गाँउपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

शिवपुरी गाउपालिकाको स्थानीय निर्वाचन २०७४ को निर्वाचित उमेद्वार						
सि.नं.	उमेदवारको नाम थर	ठेगाना	लिंग	पद	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	राम कृष्ण थापा		पुरुष	अध्यक्ष	नेपाली कांग्रेस	३८१८
२	मञ्जु के.सी.		महिला	उपाध्यक्ष	नेपाली कांग्रेस	३६७६
३	महेन्द्रराज खत्री	१	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली कांग्रेस	४४५
४	रुद्र बहादुर गुरुङ	२	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली कांग्रेस	३३३
५	रामहरी थापा	३	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली कांग्रेस	३५९
६	भमक राज गुरुङ	४	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली कांग्रेस	३७७
७	सिताराम थापा	५	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	७८५
८	लाल बहादुर तामाङ	६	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली कांग्रेस	५८०
९	माधव प्रसाद भेटवाल	७	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली कांग्रेस	५६१
१०	पदम बहादुर थपलिया	८	महिला	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	७६१
११	रञ्जु खत्री	१	महिला	महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	४२२
१२	अप्सरा थापा	२	महिला	महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३४०
१३	सिर्जना तामाङ	३	महिला	महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३३७
१४	मञ्जु तामाङ	४	महिला	महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३४२
१५	मञ्जु लामिछाने पोखेल	५	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	८३१
१६	विष्णुमाया लामा	६	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	५५७
१७	शोभा गुणि	७	महिला	महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	५२३
१८	ठूलीमाया लामा	८	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	६४१
१९	कल्पना नेपाली	१	महिला	दलित महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	४३०
२०	सुनमाया वि क	२	महिला	दलित महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३३५
२१	सुधा नेपाली	३	महिला	दलित महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३४५
२२	कुमारी विश्वकर्मा	४	महिला	दलित महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	३२०
२३	सर्मिला सुनार	५	महिला	दलित महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	७१४
२४	फुलमाया वि क	६	महिला	दलित महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	५५९
२५	ज्ञानू सुनार	७	महिला	दलित महिला सदस्य	नेपाली कांग्रेस	५१८
२६	लक्ष्मी मिजार	८	पुरुष	दलित महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	६४५

२७	बम बहादुर मोक्तान	१	पुरुष	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	४६१
२८	रेशम बहादुर गुरुङ	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३८८
२९	खिल बहादुर श्रेष्ठ	२	पुरुष	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३५७
३०	भिम बहादुर तामाङ	२	पुरुष	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३२६
३१	मंगल सिं तामाङ	३	पुरुष	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३३१
३२	विर बहादुर लामा	३	महिला	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	३४९
३३	उद्व थापा	४	महिला	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	२९९
३४	सन्तोष थापा	४	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३२०
३५	मधुसुदन अधिकारी	५	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	७९०
३६	रेशम बहादुर मोक्तान	५	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	८२०
३७	राजु थापा	६	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६२०
३८	ज्ञान बहादुर तामाङ	६	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	५७८
३९	रामसिंह तामाङ	७	पुरुष	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	५१८
४०	विर बहादुर गुरुङ	७	पुरुष	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	५५३
४१	दिपक थपलिया	८	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६२८
४२	राम शरण थापा	८	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६४६
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
४३	कुञ्जन नेपाली		पुरुष	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	२४
४४	विमला दमाई		महिला	सदस्य	नेपाली कांग्रेस	२३

श्रोत जिल्ला निर्वाचन कार्यालय

खण्ड : ११

नगरपालिकाको नाम	: बेलकोटगढी नगरपालिका
समावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरु	: दुईपिपल, रातामाटे, कुमरी, बेलकोट, जिलिङ्ग, मदानपुर गा.वि.स.
जनसंख्या	: ३९८८८
क्षेत्रफल	: १५५.६ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	: साविक जिलिङ्ग गा.वि.स. को कार्यालय
वडा संख्या	: १३
सिमाना	: पूर्व: ककनी गा.पा, उत्तर : विदुर न.पा., लिखु गा.पा. र तारकेश्वर गा.पा., दक्षिण: धादिङ्ग जिल्ला

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	बेलकोट	४,९	१७३७	६.०१
२	कुमरी	६,८,९	३०८९	१०.२१
३	कुमरी	१ देखि ४,७	३९३२	१६.८९
४	दुईपिपल	५,९	३२५९	१७.२०
	कुमरी	५		
५	दुईपिपल	३,४,६,८	३३१०	९.६२
६	दुईपिपल	१,२,७	२८७२	१४.२९
७	रातामाटे	१ देखि ९	३७९३	११.५१
८	जिलिङ्ग	१ देखि ५	३१८२	११.३९
९	जिलिङ्ग	६ देखि ९	३१०४	१०.२४
१०	बेलकोट	१ देखि ३	२९२६	८.७२
११	बेलकोट	५ देखि ८	२९९७	१४.५६
१२	मदानपुर	३ देखि ५	२६६६	१०.०४
१३	मदानपुर	१,२,६,९	३०२१	१४.९३
जम्मा			३९८८८	१५५.६

बेलकोटगढी नगरपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको नगरपालिका हो । यस नगरपालिकाको सदरमुकाम साविक बेलकोट गाविसको बाघखोरमा रहेको छ । नुवाकोट जिल्लाको साविकको इलाका न ४ का सवै साविक गाविसहरु र वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । यो नगरपालिका अर्न्तगतका साविकका गा वि स मा बेलकोट, मदानपुर, जिलिङ्ग, रातामाटे, दुईपिपल, कुमरीका वडाहरु समावेश छन् । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो नगरपालिकाले आर्थिक एवं प्रयटकिय दृष्टीले निकै सम्भावना बोकेको छ । चिम्टेश्वर,बेलकेट गढी, खर्क चौर, काशितार, सिसैघारी लामासेती बगर, डबली, कालिका मन्दिर, पिमेश्वर मन्दिर आदी यस क्षेत्रका मुख्य प्रयटकिय स्थान हुन । । १३ वडामा विभाजित यस यस गाँउपालिकामा प्रसिद्ध बेलकोट दरवार रहेको छ भने अन्य रमणिय स्थलहरु पनि समेटिएको छ । यो नगरपालिका ऐतिहासिक धरोहरको धनि मानिन्छ । यस नगरपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स. /न.पा.	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्यूनतम उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
कुमरी	३३.९३	२७°४६'८.५"देखि २७°०४'३४.२०"सम्म	८५°०४'५९"देखि ८५°१०'५८"सम्म	७३०	३०५०	५.५
दुईपिपल	३३.९३	२७°४७'२५" देखि २७°५०'४३'२५"सम्म	८५°००'५९.२५"देखि ८५°०८'३२" सम्म	८३०	३०७५	५
बेलकोट	३८.७७	२७°४७'३८" देखि २७°५२'३२" सम्म	८५°०८'१९" देखि ८५°११'५७.२०"सम्म	८८६	१९६३	३.५
जिलिङ	३१.१५	२७°४९'००" देखि २७°५१'३६" सम्म	८५°०५'००"देखि ८५°०८'३६" सम्म	८६८	३०७८	३.५
रातमाटे	११.३४	२७°५०'००" देखि २७°५१'३५.४०"सम्म	८५°११'९.३५"देखि ८५°०५'०५" सम्म	८८०	१०००	३.५
मदानपुर	३१.३३	२७°४९'२.३५" देखि २७°५३'२६.३२"सम्म	८५°०९'१.४५"देखि ८५°१३'१५.५२"सम्म	८९५	३०३८	८

११.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैर सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससंग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। बेलकोटगढी नगरपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	८६२	८७५	१७३७	३३०
२	१५५९	१५३०	३०८९	५८८
३	१९१६	२०१६	३९३२	७२५
४	१५५०	१७०९	३२५९	६३२
५	१५४३	१७६७	३३१०	६८९
६	१३९६	१४७६	२८७२	५५३
७	१७६९	२०२४	३७९३	८२२
८	१४९७	१६८५	३१८२	६९०
९	१४९५	१६०९	३१०४	५८१
१०	१४४८	१४७८	२९२६	५८२
११	१४१८	१५८७	३००५	६३९
१२	१३३४	१३३२	२६६६	५१९
१३	१८२०	२०११	३८३१	७५१

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

११.२ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषा ७ रहेको देखाएको छ । नेपाली पछि तामाङ्ग मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर माझी, यल्मो, भोजपुरी देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क स	साविक गा.वि.स	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	बेलकोट	१,१०,११	नेपाली	४,९४९	६४.६१	२,३९५	६४.३३	२,५५४	६४.८७
			तामाङ	२,५९३	३३.८५	१,२७३	३४.१९	१,३२०	३३.५३
			नेवारी	३२	०.४२	१५	०.४	१७	०.४३
			मगर	४४	०.५७	१७	०.४६	२७	०.६९
			अन्य	१७	०.२२	१२	०.३२	५	०.१३
			उल्लेख नभएको	२५	०.३३	११	०.३	१४	०.३६
			जम्मा	७,६६०	१००	३,७२३	१००	३,९३७	१००
२	दुईपिपल	५,६	नेपाली	५,६७५	७२.८५	२,६९९	७२.९३	२,९७६	७२.७८
			मैथली	१३	०.१७	१२	०.३२	१	०.०२
			तामाङ	२,०३६	२६.१४	९५६	२५.८३	१,०८०	२६.४१
			मगर	४३	०.५५	२४	०.६५	१९	०.४६
			गुरुङ्	१३	०.१७	५	०.१४	८	०.२
			अन्य	१०	०.१३	५	०.१४	५	०.१२
			जम्मा	७,७९०	१००	३,७०१	१००	४,०८९	१००
३	जिलिङ	८,९	नेपाली	४,९६६	७९	२,३४५	७८.३८	२,६२१	७९.५७
			तामाङ	१,३०९	२०.८२	६४१	२१.४२	६६८	२०.२८
			उल्लेख नभएको	११	०.१७	६	०.२	५	०.१५
			जम्मा	६,२८६	१००	२,९९२	१००	३,२९४	१००
४	कुमरी	२,३,४	नेपाली	५,९९४	६९.१२	२,९५८	६९.३९	३,०३६	६८.८६
			तामाङ	२,५६१	२९.५३	१,२५१	२९.३५	१,३१०	२९.७१
			नेवारी	३६	०.४२	१७	०.४	१९	०.४३
			गुरुङ्	५४	०.६२	२७	०.६३	२७	०.६१
			अन्य	१४	०.१६	५	०.१२	९	०.२
			उल्लेख नभएको	१३	०.१५	५	०.१२	८	०.१८
			जम्मा	८,६७२	१००	४,२६३	१००	४,४०९	१००

५	मदानपुर	१२,१३	नेपाली	५,१३२	५७.९१	२,५०७	५८.३८	२,६२५	५७.४६
			तामाङ	३,४८३	३९.३	१,६६३	३८.७३	१,८२०	३९.८४
			नेवारी	१४२	१.६	६५	१.५१	७७	१.६९
			मगर	३५	०.३९	१८	०.४२	१७	०.३७
			गुरुङ्	१३	०.१५	८	०.१९	५	०.११
			अन्य	४४	०.५	२६	०.६१	१८	०.३९
			उल्लेख नभएको	१३	०.१५	७	०.१६	६	०.१३
			जम्मा	८,८६२	१००	४,२९४	१००	४,५६८	१००
६	रातमाटे	७	नेपाली	३,३१०	८७.२७	१,५३५	८६.७७	१,७७५	८७.७
			तामाङ	४३९	११.५७	२१४	१२.१	२२५	११.१२
			अन्य	४४	१.१६	२०	१.१३	२४	१.१९
			जम्मा	३,७९३	१००	१,७६९	१००	२,०२४	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

११.३ उमेर समुह अनुसार यस नगरपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ। यसलाई १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहले पछ्याएको छ। महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा कम जनसंख्या रहेको देखिन्छ, वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिइएको छ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
जिलिङ	८,९	००-०४	४८०	२५४	२२६	१.१२
		०५-०९	७०४	३५०	३५४	०.९९
		१०-१४	८९२	४५४	४३८	१.०४
		१५-१९	७६९	३४६	४२३	०.८२
		२०-२४	४९८	२१०	२८८	०.७३
		२५-२९	४२०	१७२	२४८	०.६९
		३०-३४	३६५	१६१	२०४	०.७९
		३५-३९	३४८	१६०	१८८	०.८५
		४०-४४	३७४	१५७	२१७	०.७२
		४५-४९	३५१	१८०	१७१	१.०५
५०-५४	२७७	१४६	१३१	१.११		

		५५-५९	१९३	१०६	८७	१.२२
		६०-६४	१९०	९५	९५	१
		६५-६९	१६९	८९	८०	१.११
		७०-७४	१०२	४६	५६	०.८२
		७५ +	१५४	६६	८८	०.७५
जम्मा			६२८६	२९९२	३२९४	०.९१
कुमरी	२,३,४	००-०४	७०७	३५५	३५२	१.०१
		०५-०९	१००८	५००	५०८	०.९८
		१०-१४	१२५८	६३०	६२८	१
		१५-१९	११३५	५३४	६०१	०.८९
		२०-२४	८२५	३९७	४२८	०.९३
		२५-२९	५८६	२८९	२९७	०.९७
		३०-३४	५६५	२६७	२९८	०.९
		३५-३९	४३२	२२१	२११	१.०५
		४०-४४	४७६	२२०	२५६	०.८६
		४५-४९	३८६	२०१	१८५	१.०९
		५०-५४	३६०	१९४	१६६	१.१७
		५५-५९	२२८	१२२	१०६	१.१५
		६०-६४	२०९	९३	११६	०.८
		६५-६९	१७३	८६	८७	०.९९
		७०-७४	१६४	७३	९१	०.८
७५ +	१६०	८१	७९	१.०३		
जम्मा			८६७२	४२६३	४४०९	०.९७
मदानपुर	१२,१३	००-०४	६५६	३३८	३१८	१.०६
		०५-०९	८९७	४७७	४२०	१.१४
		१०-१४	१२०३	६३३	५७०	१.११
		१५-१९	११५२	५६५	५८७	०.९६
		२०-२४	७९४	३४९	४४५	०.७८
		२५-२९	५८३	२६०	३२३	०.८
		३०-३४	५१६	२३२	२८४	०.८२
		३५-३९	४९२	२०६	२८६	०.७२

		४०-४४	४५५	२०७	२४८	०.८३
		४५-४९	४१९	१९५	२२४	०.८७
		५०-५४	३९०	१९०	२००	०.९५
		५५-५९	३०८	१६०	१४८	१.०८
		६०-६४	३१३	१४७	१६६	०.८९
		६५-६९	२२५	१०५	१२०	०.८८
		७०-७४	१६६	८३	८३	१
		७५ +	२९३	१४७	१४६	१.०१
जम्मा			८८६२	४२९४	४५६८	०.९४
बेल्कोट	१,१०,११	००-०४	६४२	३४९	२९३	१.१९
		०५-०९	८४३	४२६	४१७	१.०२
		१०-१४	१०२६	४९६	५३०	०.९४
		१५-१९	९३४	४४५	४८९	०.९१
		२०-२४	६५४	२९१	३६३	०.८
		२५-२९	५१८	२१६	३०२	०.७२
		३०-३४	४२०	२१०	२१०	१
		३५-३९	४४३	२०४	२३९	०.८५
		४०-४४	४६६	२२७	२३९	०.९५
		४५-४९	३७५	१७७	१९८	०.८९
		५०-५४	३४०	१६५	१७५	०.९४
		५५-५९	२४०	१२५	११५	१.०९
		६०-६४	२२२	११६	१०६	१.०९
		६५-६९	१९१	९७	९४	१.०३
		७०-७४	१४५	७०	७५	०.९३
		७५ +	२०१	१०९	९२	१.१८
जम्मा			७६६०	३७२३	३९३७	०.९५
दुईपिपल	५,६	००-०४	६४९	३३३	३१६	१.०५
		०५-०९	९९३	४८०	५१३	०.९४
		१०-१४	१२०१	५५४	६४७	०.८६
		१५-१९	९७७	४४२	५३५	०.८३
		२०-२४	५८१	२४०	३४१	०.७

		२५-२९	५५५	२५६	२९९	०.८६
		३०-३४	४३६	१९१	२४५	०.७८
		३५-३९	४२०	२०२	२१८	०.९३
		४०-४४	३९४	१९२	२०२	०.९५
		४५-४९	३३१	१६१	१७०	०.९५
		५०-५४	२७६	१५२	१२४	१.२३
		५५-५९	२४५	१२४	१२१	१.०२
		६०-६४	२००	१०८	९२	१.१७
		६५-६९	१९९	१०४	९५	१.०९
		७०-७४	१५०	७३	७७	०.९५
		७५ +	१८३	८९	९४	०.९५
जम्मा			७७९०	३७०१	४०८९	०.९१
रातमाटे	७	००-०४	३२०	१६२	१५८	१.०३
		०५-०९	४१९	२०८	२११	०.९९
		१०-१४	४९९	२४७	२५२	०.९८
		१५-१९	४७१	१९५	२७६	०.७१
		२०-२४	२७४	११३	१६१	०.७
		२५-२९	२३५	९७	१३८	०.७
		३०-३४	२१२	७७	१३५	०.५७
		३५-३९	२६६	११९	१४७	०.८१
		४०-४४	२१०	९८	११२	०.८८
		४५-४९	१७५	८३	९२	०.९
		५०-५४	१७५	९०	८५	१.०६
		५५-५९	११६	५६	६०	०.९३
		६०-६४	१३२	८२	५०	१.६४
		६५-६९	११२	५९	५३	१.११
		७०-७४	५८	२०	३८	०.५३
७५ +	११९	६३	५६	१.१३		
जम्मा			३७९३	१७६९	२०२४	०.८७

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

११.४ जातजातीको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाँउपालिकामा खासगरी मंगोलियन र आर्यसम्प्रदायहरू अन्तर्गतका विभिन्न जातजातिहरू विगत देखिनै बसोवास गर्दै आएका छन् । मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ्ग, क्षेत्री, ब्राम्हण, कामी, दनुवार आदि मुख्य रहेका छन् । यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये ब्राम्हणे बाहुल्यता धेरै रहेको छ भने तामाङ्गहरूको बाहुल्यता दोश्रो स्थानमा छ ।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	३४९४	१६	तेली	६
२	ब्राम्हण	१६४८९	१७	सन्ध्यासी	१५८
३	मगर	९२४	१८	सोनार	२
४	थारु	१५	१९	घर्ती	३४७
५	तामाङ	११९५९	२०	कुमाल	६
६	नेवार	२१२२	२१	सुनुवार	४६
७	मुसलवान	१९	२२	माफी	६
८	कामी	११२५	२३	लोध	३
९	यादव	९	२४	थकाली	२
१०	राई	१८२९	२५	वाधी	४७
११	गुरुङ	१२४	२६	घले	३७
१२	दमाइ	१०५७	२७	अन्य ललित	२६
१३	लिम्बु	३	२८	अन्य तराइ	७
१४	ठकुरी	४	२९	उल्लेख नभएका	४०
१५	साकी	७८९	जम्मा		४०७०६

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

११.५ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस वेल्कोटगढी नगरपालिका अर्न्तगतका वडाहरूमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा./न.पा नाम		वेल्कोटगढी नगरपालिका							
वडा नं		२,३	८,९	४,५,६	१,१०,११	१२,१३	७	जम्मा	
साविक गाविस		कुमरी सवै	जिलिङ सवै	दुईपिपल सवै	वेल्कोट सवै	मदानपुर ७,८ वाहेक	रातमाटे सवै		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	३१५	२०१	२१७	१७५	२१८	९८	१२२४
		पुरुष	१९३	१५६	१७४	१७३	१८९	१००	९८५
	दलित	महिला	४३	५	१४	३१	१	७	१०१
		पुरुष	५३	१३	२८	२१	२२	९	१४६
एकल महिला		२१६	३	०	२२१	९	०	४४९	

नुवाकोट जिल्ला वस्तुगत विवरण, २०७४

| १४९ |

विधवा		०	१५४	१२३	०	१८७	७६	५४०
पूर्ण अपांग	महिला	८	६	५	७	३	१	३०
	पुरुष	४	५	४	९	२	२	२६
आशिक अपांग	महिला	०	१२	५	८	२	६	३३
	पुरुष	१	७	५	१०	४	९	३६
बाल संरक्षण	बालक	४४	२८	४०	३८	४३	२०	२१३
	बालिका	४७	३१	४९	६१	५१	१८	२५७
कुल जम्मा संख्या		९२४	६२१	६६४	७५४	७३१	३४६	४०४०

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, नुवाकोट

११.६ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

बेलकोटगढी नगरपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् । वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली र मटितेल प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः ५९६८ र १५०३ रहेको देखिन्छ । बेलकोटगढी नगरपालिकाका कुल ८०९९ परिवार मध्ये ७८ प्रतिशत परिवारले धारा/पाइपबाट र १.५ प्रतिशतले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । इन्धनको मुख्य श्रोत काठ दाउरा हुनेमा ७७१० अर्थात ९५ प्रतिशत परिवार रहेको पाइन्छ । भने ग्यास वाट खाना पकाउनेमा १५८ परिवार रहेका छन् ।

बत्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
बिजुली	५,९६८	धारा वा पाइप	६,३०६	काठ वा दाउरा	७,७१०
मटितेल	१,५०३	ट्युबेल वा हाते पम्प	६	मटितेल	४०
वायो ग्यास	१५	ढाकेको कुवा वा ईनार	२२८	ग्यास	१५८
सोलार	५२१	खुल्ला कुवा वा ईनार	७१३	गुइठा	२
अन्य	१९	मुल धारा	७२१	वायो ग्यास	११०
उल्लेख नभएको	७३	खोला वा नदी	४२	बिजुली	३
जम्मा	८,०९९	अन्य	१४	अन्य	३
		उल्लेख नभएको	६९	उल्लेख नभएको	७३
		जम्मा	८,०९९	जम्मा	८,०९९

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अन्तर्गत मतदाता तथा मतदानको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
बेलकोटगढी नगरपालिका	१	६३६	५०१		११३७
	२	१०८२	९२५		२००७
	३	१३५५	१२४६		२६०१
	४	९५१	८६०		१८११
	५	१११३	१०७८		२१९१
	६	९३१	८५८		१७८९
	७	१३२७	१२८८		२६१५
	८	११८९	११२४		२३१३
	९	९३२	७९६		१७२८
	१०	१०११	८५१		१८६२
	११	११०९	१०१३		२१२२
	१२	८८६	८२८		१७१४
	१३	१३३६	१२४०		२५७६
जम्मा	१३	१३८५८	१२६०८		२६४६६

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

११.७ शिक्षा सम्बन्धी विवरण

बेलकोटगढी नगरपालिकामा सरकारी तथा निजी विद्यालय र क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरु भने कम नै पाइन्छ भने भएका पनि यातायातको सुविधा र मानव बस्तिमा बढी केन्द्रीत भएको पाईन्छ । बेलकोटगढी नगरपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समूदायमा	जम्मा	
१	८	२	१०	०	२	२	८	०	८	२		२	०
२	३	०	३	३	०	३				२		२	१
३	४	२	६	४	२	६				५		५	०
४	४	१	५	४	१	५				५		५	०
५	३	२	५	३	२	५				८	५	१३	०
६	२	२	४	२	२	४				६		६	०
७	३	२	५	३	२	५				६	६	१२	१

८	४	१	५	४	१	५				७		७	०
९	५	०	५	५	०	५				५		५	१
१०	३	१	४	३	१	४				३		३	०
११	२	१	३	२	१	३				२		२	०
१२	०	२	२	०	२	२				२	१	३	१
१३	२	२	४	२	२	४				४	१	५	०
जम्मा	४३	१८	६१	३५	१८	५३	८	०	८	५७	१३	७०	४

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

बेलकोटगढी नगरपालिकामा आ व २०७३ भर्ना भएका आधारमा तहगत विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	२३१	१७६	१५३	०	५६०
२	३७०	१६०		०	५३०
३	८२९	४५१	२८६	४६	१६१२
४	२६८	१३४	७४	०	४७६
५	५५१	४६०	२४४	६९	१३२४
६	४२०	१९७	१५२	०	७६९
७	४१२	३२१	२१०	६६	१००९
८	२७९	१७४	१४२	१०२	६९७
९	४०४	१८३		०	५८७
१०	३४४	१६८	१५६	०	६६८
११	४७८	२१०	१४०	११०	९३८
१२	१७३	१५०	१०९	०	४३२
१३	४१०	२७८	१६९	३	८६०
जम्मा	५१६९	३०६२	१८३५	३९६	१०४६२

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

११.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस बेलकोटगढी नगरपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ । वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

बेलकोटगढी नगरपालिका					
क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधुरी संख्या
१	वासुकी	मदानपुर ४	१२	३५.८७	८७

२	कृष्ण	मदानपुर ६	१२	५२.६१	८९
३	चर्पुल	मदानपुर ५	१२	४०.८	८७
४	राधाकृष्ण	मदानपुर १	१३	५२.६८	८३
५	जनचेतना	मदानपुर ३	१२	६४.१२	१०३
६	अमिलडाडां	मदानपुर १	१३	६७.१८	७१
७	सिंगारे चौखण्डे	मदानपुर ९	१३	१०२.५५	१३२
८	बेतिनी	मदानपुर ९, बेलकोट ४,५,६	११,१३	३५२.२२	५६८
९	नवज्योती	कुमरी ४	३	७.५	७९
१०	पोखरी सृजनशिल	कुमरी १,२,७	३	२३.१	१७०
११	कपासे	कुमरी ९	२	४५.५	६०
१२	थलखर्क	कुमरी ५	४	५९।२९	५३
१३	शिलादेवी	रातमाटे ८,९	७	१८०.६७	१२५
१४	सिमपानी	रातमाटे ३	७	८६.८९	९४
१५	कल्ले, सालघारी	रातमाटे १	७	३६	१९६
१६	भापे भस्मे	रातमाटे ५,७	७	९.८१	५६
१७	बेतखोला	रातमाटे ५,६,७,८	७	१२०.२५	१०६
१८	वाघभैरव कोल्फुटार	दुइपिपल	५	१७२	१६०
१९	च्यानडाडा	दुइपिपल ७,९	६,४	८२	४०
२०	गौलिङ्गेश्वर	दुइपिपल ७	६	४०४.८१	४५०
२१	अचमारा	दुइपिपल ७	६	४२.७८	३७
२२	इन्द्रेश्वर पाखा	दुइपिपल ३	५	१२६.५५	१३७
२३	भिल्केश्वरी पाखा	दुइपिपल ३	५	६३.१	१३७
२४	डुडुवाखर्क	दुइपिपल ९	४	२४१.९३	१००
२५	मभ्रूवा डांडा	दुइपिपल १	६	१५.५४	४०
२६	दूजेश्वर	दुइपिपल २	६	३२.०९	१०२
२७	धारेडुंगा	दुइपिपल ७	६	५३.३५	३९
२८	गौराघर मालिकाथान	दुइपिपल १	६	८.६६	३५
२९	राम्चे देउराली	जिलिङ १	८	१६	५७
३०	साठी पाखा	जिलिङ ३	८	७.१८	६९
३१	गजुरेल पाखा	जिलिङ ७	९	३६.१२	६४
३२	रातडुँडुँ पेटार	जिलिङ १	८	४७.९३	९५

३३	आइतबारे	जिलिङ ८,९	९	७.८८	७८
३४	लोहनीपाखा	जिलिङ ८,९	९	४५.३७	२००
३५	बैघ	दुईपिपल ९,जिलिङ ६	४,९	१२१	५०७
३६	कालीदह	जिलिङ ३	८	१.२	१२
३७	भष्मे पातलेपाखा	वेल्कोट ३	१०	१०२	१४१
३८	सालघारी शिलापत्र	वेल्कोट १	१०	३४.९३	१५०
३९	तिगाउ तल्लो भेग	वेल्कोट ५	११	४९.४४	१५०
४०	छहरे पाखो	वेल्कोट १	१०	५१.९९	११८
४१	सालघारी शिलापत्र	वेल्कोट २	१०	४८.८७	७५
४२	बेलकोट भञ्ज्यांग	बेलकोट ९	१	५३.२४	१२३
४३	साततले	बेलकोट ४	१	३६.५	८७
४४	जामुनेच्यान डांडा	दुईपिपल १	६	१२.६८	४२
४५	बतासे पाखा	जिलिङ ३	८	१२.४५	४६

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय,नुवाकोट

११.९ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू ७२ वटा रहेका छन् । उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

११.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा वेलकोटगढी नगरपालिकाको गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

बेलकोटगढी नगरपालिकाको स्थानीय निर्वाचन २०७४ को निर्वाचित उमेदवार					
सि.नं.	पद	वडा नं.	राजनितिक दल	नाम	प्राप्त मत
१	प्रमुख		नेकपा(एमाले)	राजेन्द्र रमण खनाल	६६४३
२	उपप्रमुख		नेकपा(माओवादी केन्द्र)	कविता दुङ्गना	६६६६
३	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा(एमाले)	सुब्बा तामाङ्ग	३८६
४	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा(एमाले)	रमेश प्रसाद न्यौपाने	५९७
५	वडा अध्यक्ष	३	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	जनक कुमार घिमिरे	९६६
६	वडा अध्यक्ष	४	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	चन्द्र बहादुर लामा	६३९
७	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा(एमाले)	अनन्त राम नेपाल	८०७
८	वडा अध्यक्ष	६	नेकपा(एमाले)	अमबिका तामाङ्ग	५०६

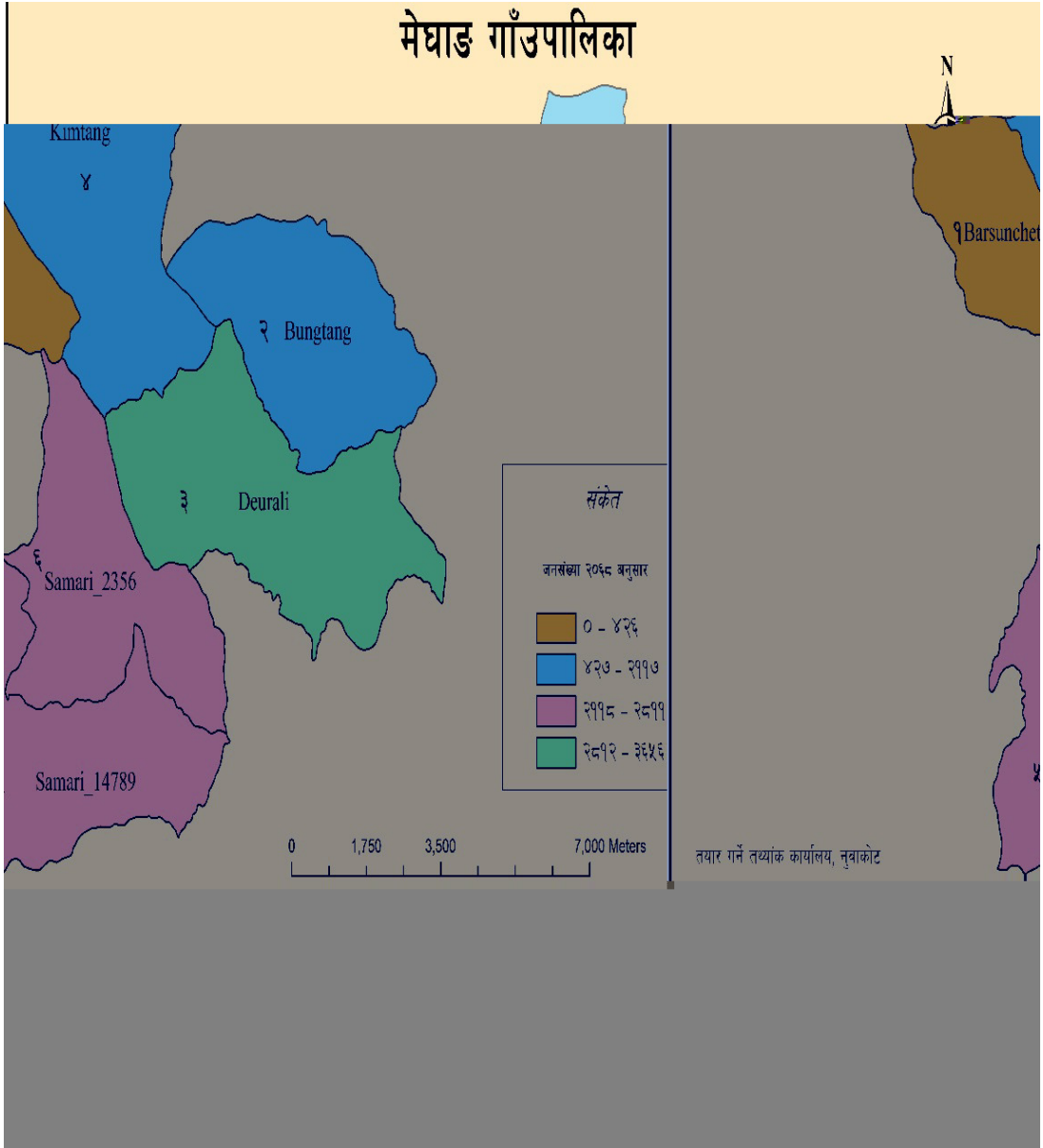

९	वडा अध्यक्ष	७	नेपाली काँग्रेस	हेम निधि नेपाल	६२९
१०	वडा अध्यक्ष	८	नेकपा(एमाले)	भोज प्रसाद पुडासैनी	७२८
११	वडा अध्यक्ष	९	नेकपा(एमाले)	बाबुराम गजुरेल	४८९
१२	वडा अध्यक्ष	१०	नेकपा(एमाले)	पूर्ण बहादुर त्रिपाठी	५३४
१३	वडा अध्यक्ष	११	नेकपा(एमाले)	राम हरी पाण्डे	५७४
१४	वडा अध्यक्ष	१२	नेकपा(एमाले)	डिल्ली राम सिलवाल	६६९
१५	वडा अध्यक्ष	१३	नेकपा(एमाले)	पशुपती लोहनी	६३९
१६	महिला सदस्य	१	नेकपा(एमाले)	सुस्मिता नेपाल	३८४
१७	महिला सदस्य	२	नेकपा(एमाले)	सानु मायाँ तामाङ	५६६
१८	महिला सदस्य	३	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	कौशिला पुडासैनी	९७२
१९	महिला सदस्य	४	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	बेल कुमारी गुरुङ	६५०
२०	महिला सदस्य	५	नेकपा(एमाले)	राधा भुर्तेल	७२४
२१	महिला सदस्य	६	नेकपा(एमाले)	पवित्रा घिमिरे (नेपाल)	५२७
२२	महिला सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	सिता राई	६३९
२३	महिला सदस्य	८	नेकपा(एमाले)	लक्ष्मी गजुरेल	७२९
२४	महिला सदस्य	९	नेकपा(एमाले)	रेणुका भट्ट	४८०
२५	महिला सदस्य	१०	नेकपा(एमाले)	सरस्वती उप्रेती	४७१
२६	महिला सदस्य	११	नेकपा(एमाले)	जयन्ती तामाङ	५५०
२७	महिला सदस्य	१२	नेकपा(एमाले)	सुकु माया तामाङ	६५४
२८	महिला सदस्य	१३	नेकपा(एमाले)	सिता पाण्डे	६३७
२९	द.म.सदस्य	१	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	ठुली कान्छी नेपाली	निर्विरोध
३०	द.म.सदस्य	२	नेकपा(एमाले)	सान्नानी सुनार	५६१
३१	द.म.सदस्य	३	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	बच्ची माया मिजार	९८७
३२	द.म.सदस्य	४	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	अम्बिका परियार	६६१
३३	द.म.सदस्य	५	नेकपा(एमाले)	सरीता दमाई	७१९
३४	द.म.सदस्य	६	नेकपा(एमाले)	माईली दर्जी	निर्विरोध
३५	द.म.सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	लक्ष्मी सुनार	६३४
३६	द.म.सदस्य	८	नेकपा(एमाले)	विष्णु माया दमाई	७०२
३७	द.म.सदस्य	९	नेकपा(एमाले)	राधिका सुनार	४६९
३८	द.म.सदस्य	१०	नेकपा(एमाले)	सुनिता रोक्कारमिजार	४९७
३९	द.म.सदस्य	११	नेकपा(एमाले)	रुबी सुनार	५१७
४०	द.म.सदस्य	१२	नेकपा(एमाले)	कल्पना नेपाली	६६०
४१	द.म.सदस्य	१३	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	कालिका देवि वरदेवा	५८०
४२	सदस्य	१	नेकपा(एमाले)	हर्क बहादुर तामाङ	३३७
४३	सदस्य	१	नेकपा(एमाले)	प्रकाश सापकोटा	३८९
४४	सदस्य	२	नेकपा(एमाले)	बल बहादुर तामाङ	५४१

४५	सदस्य	२	नेकपा(एमाले)	भक्त बहादुर तमाड	५५१
४६	सदस्य	३	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	मोहन पुडासैनी	९२१
४७	सदस्य	३	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	दिपक राज पुडासैनी	९९७
४८	सदस्य	४	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	नविन पुडासैनी	६३५
४९	सदस्य	४	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	टंक प्रसाद सुवेदी	६५३
५०	सदस्य	५	नेकपा(एमाले)	रुद्रलाल श्रेष्ठ	८००
५१	सदस्य	५	नेकपा(एमाले)	दिपेन्द्र थापा मगर	६७७
५२	सदस्य	६	नेकपा(एमाले)	राम हरि घिमिरे	४९४
५३	सदस्य	६	नेकपा(एमाले)	हरि प्रसाद दाहाल	५००
५४	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	राम भक्त राई	५९९
५५	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	काली बहादुर गुरुङ	६३३
५६	सदस्य	८	नेकपा(एमाले)	सुरेश लाल चित्रकार	८४६
५७	सदस्य	८	नेकपा(एमाले)	अच्युत पुडासैनी	६८९
५८	सदस्य	९	नेकपा(एमाले)	भक्त बहादुर तामाड	४५६
५९	सदस्य	९	नेकपा(एमाले)	यादव प्रसाद गजुरेल	४३६
६०	सदस्य	१०	नेकपा(एमाले)	अर्जुन प्रसाद न्यौपाने	४५०
६१	सदस्य	१०	स्वतन्त्र	राजाराम पाण्डे	३१०
६२	सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	शंकर गजुरेल	४६६
६३	सदस्य	११	नेकपा(एमाले)	धन विर तामाड	४६५
६४	सदस्य	१२	नेकपा(एमाले)	नरेश बहादुर राई	६१३
६५	सदस्य	१२	नेकपा(एमाले)	गणेश बहादुर राई	६२८
६६	सदस्य	१३	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	विकास पाण्डे	६२५
६७	सदस्य	१३	नेकपा(एमाले)	हरी कुमार गुरुवाचार्य	४९८
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ					
६८	सदस्य		नेकपा (एमाले)	संगिता सार्की	४५
६९	सदस्य		नेकपा (एमाले)	पदम बहादुर भुजेल	४५
७०	सदस्य		नेकपा (एमाले)	सुदिप विश्वकर्मा	४५

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

खण्ड : १२

गाउँपालिकाको नाम : मेघाड गाउँपालिका
सामावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरु : बर्सुन्चेत, किम्ताड, देउराली, बुडताङ्ग र सामरी गा.वि.स.
जनसंख्या : १३४७९
क्षेत्रफल : ९७.८३ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र : साविक देउराली गा.वि.स. कार्यालय
वडा संख्या : ६
सीमाना : पूर्व: विदुर न.पा. र किस्पाङ्ग गा.पा., पश्चिम: धादिङ्ग जिल्ला, उत्तर: धादिङ्ग जिल्ला, दक्षिण: विदुर न.पा. र तारकेश्वर गा.पा.

वडा नं	समावेश भएका साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१	बर्सुन्चेत	१देखि ९	४२६	९.६१
२	बुडताङ	१देखि ९	२११७	१३.९३
३	देउराली	१देखि ९	३६५६	१८.९६
४	किम्ताड	१देखि ९	१९७६	२६.१७
५	सामरी	१,४,७,८,९	२४९३	१४.९२
६	सामरी	२,३,५,६	२८११	१४.२५
जम्मा			१३४७९	९७.८३

मेघाड गाउँपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको त्रिशुली नदी वाट उत्तर पश्चिममा अवस्थित गाउँपालिका हो । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका नं ६ का सबै साविक गाविस र ७ का केहि साविक गा वि स हरु र वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । मेघाड गाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा सामरी, देउराली, बुडताङ, बर्सुन्चेत, किम्ताड समावेश छन । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टिले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । चिउरी भञ्ज्याङ, मेघाड फुलुङ, बेदल्दीरा तलाउ, बेल्ले चाम, बेल्ले दहसिम्ला वनजङ, आदी यस क्षेत्रका म'ख्य प्रयटकिय स्थान हुन । प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विशेषताहरु पाउँन सकिन्छ । शिक्षा, स्वास्थ्य, गरिवि, तथा अन्य सुचकहरु पनि तुलनात्मक रुपमा राम्रो देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.स. / न.पा.	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाई (मिटर)	न्युनतम उचाई (मिटर)	विदुर सम्मको दुरी (कौचा)
सामरी	३५.३५	२७°५५'२४.३१" देखि २७°५९'५" सम्म	८५°००'५२" देखि ८५°०५'१३" सम्म	१०४६	८९३	४.५
देउराली	१८.६६	२७°५७'२२" देखि २८°५९'५९" सम्म	८५°०२'५३" देखि ८५°०७'४१.२८" सम्म	१४९१	६६०	३

बुङताड	१३.५८	२७°५८'४२" देखि २८°००'४९.२" सम्म	८५°३३'८" देखि ८५°०७'३३.३९" सम्म	२४००	२०५	४
बर्सुन्चेत	५.१६	२७°५९'३८.१९" देखि २८°२४'२" सम्म	८५°५९'२५.२५" देखि ८५°०२'३०" सम्म	२२६०	८२३	९
किम्ताड	३२.५७	२७°५८'११" देखि २८°०४'४.२७" सम्म	८५°००'२२.२९" देखि ८५°०४'३७.२२" सम्म	३०७९	१२१०	७.५

१२.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैह्र सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससंग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ। मेघाड गाँउपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	१८१	२४५	४२६	११८
२	९२१	११९६	२११७	५९९
३	१६३२	२०२४	३६५६	१००५
४	९१७	१०५९	१९७६	४५९
५	११३२	१३६६	२४९८	५४८
६	१२८१	१५३०	२८११	६६१

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१२.२ उमेर समूह अनुसार यस गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ। पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। उमेर समूह वढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ। ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा कम जनसंख्या रहेको देखिन्छ जसमा २१ जना छन्। वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिईएको छ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
केउराली	३	००-०४	२९३	१४०	१५३	०.९२
		०५-०९	३३५	१५५	१८०	०.८६
		१०-१४	४२३	२१९	२०४	१.०७

		१५-१९	४२१	१८४	२३७	०.७८
		२०-२४	२८०	११२	१६८	०.६७
		२५-२९	२२६	७५	१५१	०.५
		३०-३४	२११	७०	१४१	०.५
		३५-३९	१८४	६७	११७	०.५७
		४०-४४	२२६	९४	१३२	०.७१
		४५-४९	२३९	११४	१२५	०.९१
		५०-५४	२१०	१०३	१०७	०.९६
		५५-५९	१५७	७६	८१	०.९४
		६०-६४	१६०	७१	८९	०.८
		६५-६९	८९	५१	३८	१.३४
		७०-७४	९७	४३	५४	०.८
		७५ +	१०५	५८	४७	१.२३
जम्मा			३६५६	१६३२	२०२४	०.८१
बसुनचेत	१	००-०४	४०	१७	२३	०.७४
		०५-०९	४७	१९	२८	०.६८
		१०-१४	५५	३०	२५	१.२
		१५-१९	३५	१६	१९	०.८४
		२०-२४	३३	१४	१९	०.७४
		२५-२९	२६	९	१७	०.५३
		३०-३४	३२	८	२४	०.३३
		३५-३९	१७	८	९	०.८९
		४०-४४	२३	९	१४	०.६४
		४५-४९	१२	५	७	०.७१
		५०-५४	१५	७	८	०.८८
		५५-५९	१६	९	७	१.२९
		६०-६४	२७	११	१६	०.६९
		६५-६९	१७	६	११	०.५५
		७०-७४	१०	४	६	०.६७
		७५ +	२१	९	१२	०.७५
जम्मा			४२६	१८१	२४५	०.७४
किम्ताड	४	००-०४	२२५	१०९	११६	०.९४
		०५-०९	२०५	१०१	१०४	०.९७

		१०-१४	२५३	१२२	१३१	०.९३
		१५-१९	२२१	१२२	९९	१.२३
		२०-२४	१४७	५२	९५	०.५५
		२५-२९	११८	४३	७५	०.५७
		३०-३४	९२	३१	६१	०.५१
		३५-३९	६९	३३	३६	०.९२
		४०-४४	९६	३९	५७	०.६८
		४५-४९	१२३	५४	६९	०.७८
		५०-५४	९३	३९	५४	०.७२
		५५-५९	७४	३८	३६	१.०६
		६०-६४	५७	२६	३१	०.८४
		६५-६९	६०	२८	३२	०.८८
		७०-७४	७९	४४	३५	१.२६
		७५ +	६४	३६	२८	१.२९
जम्मा			१९७६	९१७	१०५९	०.८७
सामरी	५,६	००-०४	४२१	१९९	२२२	०.९
		०५-०९	५९१	२८६	३०५	०.९४
		१०-१४	७९६	३६०	४३६	०.८३
		१५-१९	६५४	३०९	३४५	०.९
		२०-२४	४०८	१५८	२५०	०.६३
		२५-२९	३२७	१११	२१६	०.५१
		३०-३४	२७४	१०४	१७०	०.६१
		३५-३९	२७२	११५	१५७	०.७३
		४०-४४	२८४	१२५	१५९	०.७९
		४५-४९	२८९	१३३	१५६	०.८५
		५०-५४	२३४	१२१	११३	१.०७
		५५-५९	१७१	८१	९०	०.९
		६०-६४	१५६	८२	७४	१.११
		६५-६९	१४९	७९	७०	१.१३
		७०-७४	१२८	६२	६६	०.९४
७५ +	१५०	८३	६७	१.२४		
जम्मा			५३०४	२४०८	२८९६	०.८३
बुङ्गल डि	२	००-०४	१८१	८८	९३	०.९५

		०५-०९	१५१	७२	७९	०.९१
		१०-१४	२२४	९९	१२५	०.७९
		१५-१९	२४६	११५	१३१	०.८८
		२०-२४	१८५	६२	१२३	०.५
		२५-२९	१५०	५१	९९	०.५२
		३०-३४	१२३	५२	७१	०.७३
		३५-३९	१०२	३२	७०	०.४६
		४०-४४	१०९	४२	६७	०.६३
		४५-४९	९८	४७	५१	०.९२
		५०-५४	१२२	५३	६९	०.७७
		५५-५९	१२९	६८	६१	१.११
		६०-६४	८४	४०	४४	०.९१
		६५-६९	६७	३१	३६	०.८६
		७०-७४	८६	४१	४५	०.९१
		७५ +	६०	२८	३२	०.८८
जम्मा			२११७	९२१	११९६	०.७७

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१२.३ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या जम्मा ८ वटा रहेको देखाएको छ। तामाङ्ग पछि नेपाली मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन् यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, मगर, गुरुङ, भोजपुरी देखिएका छन्। २०६८ सालको जनगणना अनुसार मेघाङ गाँउपालिकाको मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ।

क स	साविक गा.वि.स.	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	बर्सुन्चेत	१	नेपाली	४८	११.२७	२४	१३.२६	२४	९.८
			तामाङ	३५७	८३.८	१४७	८१.२२	२१०	८५.७१
			गुरुङ्	१२	२.८२	५	२.७६	७	२.८६
			अन्य	९	२.११	५	२.७६	४	१.६३
			जम्मा	४२६	१००	१८१	१००	२४५	१००
२	देउराली	३	नेपाली	२७९	७.६३	१११	६.८	१६८	८.३
			मैथली	१३	०.३६	८	०.४९	५	०.२५

			तामाङ	३,३३०	९१.०८	१,४९२	९१.४२	१,८३८	९०.८१
			अन्य	३४	०.९३	२१	१.२९	१३	०.६४
			जम्मा	३,६५६	१००	१,६३२	१००	२,०२४	१००
३	सामरी	५,६	नेपाली	१,१९९	२२.६१	५५१	२२.८८	६४८	२२.३८
			तामाङ	३,९५२	७४.५१	१,७८६	७४.१७	२,१६६	७४.७९
			नेवारी	९१	१.७२	४०	१.६६	५१	१.७६
			गुरुङ्	३०	०.५७	१४	०.५८	१६	०.५५
			अन्य	५	०.०९	४	०.१७	१	०.०३
			उल्लेख नभएको	२७	०.५१	१३	०.५४	१४	०.४८
			जम्मा	५,३०४	१००	२,४०८	१००	२,८९६	१००
४	किस्ताङ	४	नेपाली	२४६	१२.४५	११८	१२.८७	१२८	१२.०९
			तामाङ	१,७२०	८७.०४	७९५	८६.७	९२५	८७.३५
			अन्य	१०	०.५१	४	०.४४	६	०.५७
			जम्मा	१,९७६	१००	९१७	१००	१,०५९	१००
५	बुङताङ	२	नेपाली	१०४	४.९१	४५	४.८९	५९	४.९३
			तामाङ	२,००७	९४.८	८७१	९४.५७	१,१३६	९४.९८
			अन्य	६	०.२८	५	०.५४	१	०.०८
			जम्मा	२,११७	१००	९२१	१००	१,१९६	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अन्तर्गत मतदाता तथा मतदानको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते.लि	जम्मा
मेघाङ गाउँपालिका	१	१५७	१६७		३२४
	२	८७५	९३७		१८१२
	३	१११५	१३३४		२४४९
	४	६१७	७००		१३१७
	५	८०५	८९५		१७००
	६	८४४	९१५		१७५९
जम्मा	६	४४१३	४९४८		९३६१

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

१२.४ जातजाती सम्बन्धी विवरण

यस मेघाङ गाउँपालिकामा खासगरी मंगोलियन र आर्यसम्प्रदायहरू अन्तर्गतका विभिन्न जातजातिहरू विगत देखिनै बसोवास गर्दै आएका छन् । मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ्, क्षेत्री, ब्रम्हण, नेवार, गुरुङ्, शेर्पा,

कामी, आदि मुख्य रहेका छन् । यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाडहरूको बाहुल्यता अत्यधिक धेरै रहेको छ ।

मेघाड गाँउपालिका					
क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	७६	८	गुरुड	५४
२	ब्राम्हण	४८७	९	दमाइ	४१
३	मगर	१७५	१०	सोनार	९७
४	तामाड	११२८६	११	घर्ती	६५
५	नेवार	३२०	१४	घले	१४५
६	कामी	७००	१५	अन्य	२७
७	राई	६	१६	उल्लेख नभएका	५
जम्मा					१३,४८४

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१२.५ शिक्षा सम्बन्धी विवरण

मेघाड गाउँपालिकामा सरकारी तथा निजी विद्यालय र क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरु भने निकै कम पाइन्छ, भने भएका पनि यातायातको सुविधा र मानव बस्तिमा बढी केन्द्रीत भएको पाईन्छ । मेघाड गाउँपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समूदायमा	जम्मा	
१	१	१	२	१	१	२	०	०	०	१	०	१	१
२	३	१	४	३	१	४	०	०	०	२	०	२	१
३	३	२	५	२	२	४	१	०	१	६	०	६	१
४	३	१	४	३	१	४	०	०	०	५	०	५	१
५	४	२	६	३	२	५	१	०	१	५	०	५	१
६	५	०	५	५	०	५	०	०	०	५	०	५	०
जम्मा	१९	७	२६	१७	७	२४	२	०	२	२४	०	२४	५

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय,नुवाकोट

मेघाड गाँउपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	१३५	४८	१२	०	१९५
२	२०८	१२८	१०३	०	४३९
३	४१५	१९५	१५०	२९	७८९
४	४११	२२४	९९	०	७३४
५	४७१	३९३	३०२	८३	१२४९
६	३२९	७२	०	०	४०१
जम्मा	१९६९	१०६०	६६६	११२	३८०७

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

१२.६ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस यस गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा/न.पा नाम		मेघाड गा पा					जम्मा	
वडा नं		१	२	३	५,६	४		
साविक गाविस		वर्सुन्चेत	वडताड	देउराली	सामरी	किम्ताड		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	१६	१२३	१४९	२८०	८८	६५६
		पुरुष	११	१५७	११७	१८२	९६	५६३
	दलित	महिला	१	०	११	५	७	२४
		पुरुष	२	०	५	६	९	२२
एकल महिला		१३	१५५	८८	१४६	२	४०४	
विधवा		०	२	०	६	४६	५४	
पुर्ण अपांग	महिला	०	२	३	८	०	१३	
	पुरुष	०	२	१	५	२	१०	
आशिक अपांग	महिला	०	१	१	०	१	३	
	पुरुष	१	४	५	०	०	१०	
वाल संरक्षण	वालक	०	२०	२८	२६	२२	९६	
	वालिका	१	१२	३०	२२	२१	८६	
कुल जम्मा संख्या		४५	४७८	४३८	६८६	२९४	१९४१	

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति कार्यालय, नुवाकोट

१२.७ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

मेघाड गाँउपालिकामा धेरैजसो घरपरिवारहरुले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् जसमा ३,०३३ रहेका छन्। वि स २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर मटितेल प्रयोग गर्ने परिवार २९४ रहेको देखिन्छ। मेघाड गाँउपालिकामा कुल ३३८८

परिवार मध्ये ३१३९ परिवारले धारा/पाइपवाट र १.५ प्रतिशतले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । इन्धनको मुख्य श्रोत काठ दाउरा हुनेमा ३२१९ परिवार रहेको पाइन्छ । भने ग्यास वाट खाना पकाउनेमा ११५ परिवार रहेका छन् ।

वक्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
विजुली	३,०३३	धारा वा पाइप	३,१३९	काठ वा दाउरा	३,२१९
मटितेल	२९४	ट्युबेल वा हाते पम्प	१	मटितेल	१२
वायो ग्यास	१	ढाकेको कुवा वा ईनार	८	ग्यास	११५
सोलार	७	खुल्ला कुवा वा ईनार	३४	गुइठा	-
अन्य	२७	मुल धारा	१६२	वायो ग्यास	१६
उल्लेख नभएको	२६	खोला वा नदी	१३	विजुली	-
जम्मा	३,३८८	अन्य	६	अन्य	-
		उल्लेख नभएको	२५	उल्लेख नभएको	२६
		जम्मा	३,३८८	जम्मा	३,३८८

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१२.८ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू १६ वटा रहेका छन् । उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

१२.९ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ । वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

मेघाड गाँउपालिका					
क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा न	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधुरी संख्या
१	महादेवस्थान	देउराली ९	३	१४७.५६	९९
२	कल्लेरी	देउराली ८	३	१०४.३७	६०
३	देउराली	देउराली ४	३	५	९६
४	भगडेराणा पातल	देउराली ७	३	८१.२४	८३
५	च्यानडाँडाँ	सामरी ५	६	६८	५७
६	ढिंडसापाखा	सामरी ७	५	१५४	९१

७	भूमेस्थान	सामरी ८	५	१७१	१२५
८	चक्रदेवी	सामरी ९	५	३१२	९०
९	कालिकादेवी	सामरी २	६	१६	१५२
१०	विन्दुकेशरी	सामरी ४	५	१६५	१६०
११	मैवल	सामरी ६	६	६३.८७	१२९
१२	रुलुममाने	सामरी ३	६	४७.२४	११
१३	हरलनछाप भूमेदेवी	सामरी १	५	१६.७१	२४
१४	धनेश्वरी	सामरी ५	६	५२.५	४८
१५	कन्यामहादेव	सामरी ५	६	४२.५	८२
१६	याहवु	वर्सुन्चेत १-५	१	५५८.१२	४९
१७	बुडताड	बुडताड ४,९	२	१५५.५	२८९
१८	भूमाडगो	बुडताड १	२	८५.५	६५
१९	कालिकादेवी	बुडताड २	२	४५.७५	६२
२०	वलदेवी	बुडताड ४	२	३८.०८	६२
२१	स्योलडग भेडकुना	बुडताड ४	२	४१.२५	४९

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय,नुवाकोट

१२.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

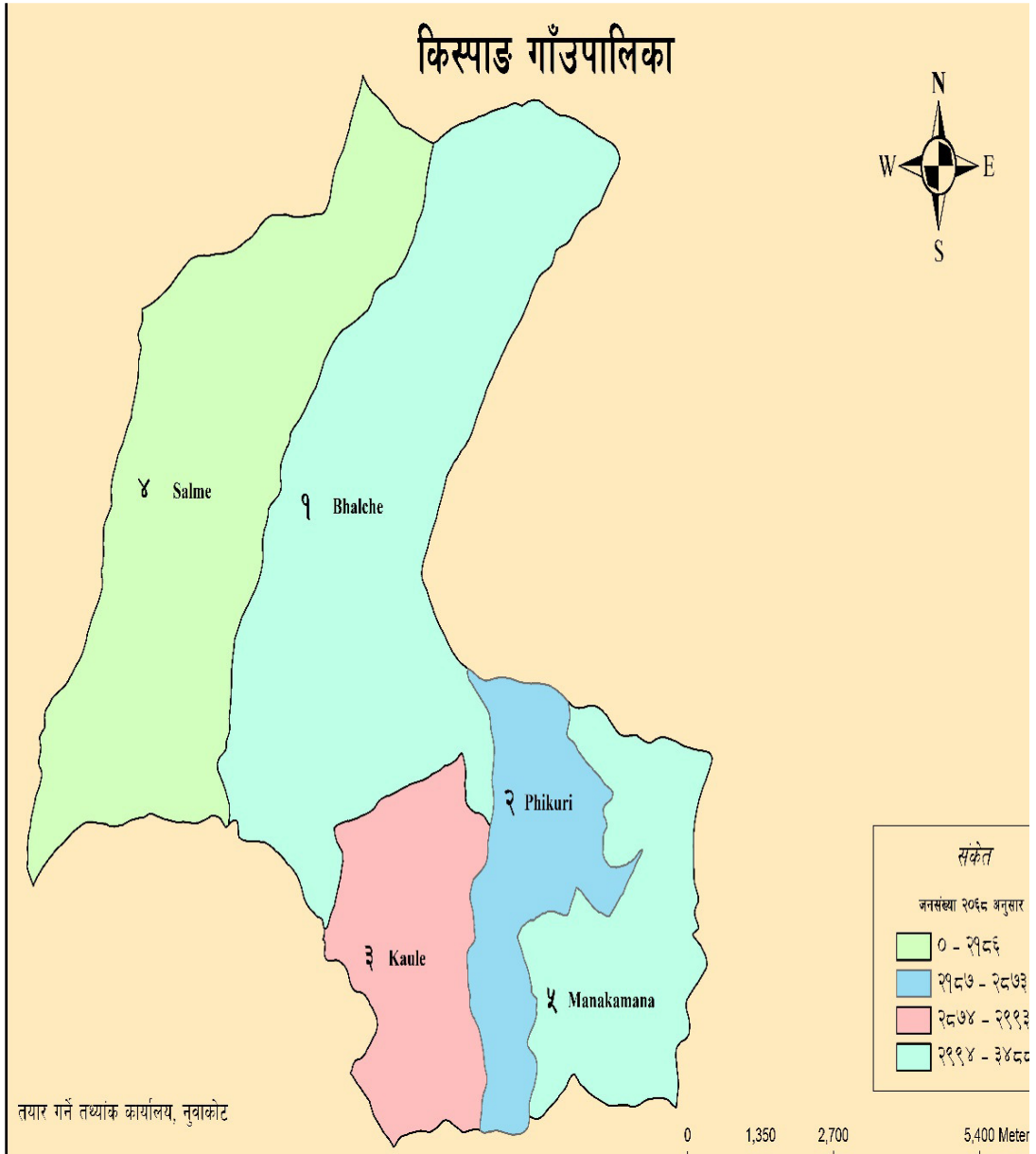
मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा मेघाड गाँउपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

मेघाड गाउपालिकाको स्थानीय निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित उमेद्वार						
सि.नं.	उम्मेदवार	वडा	लिंग	पद	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	आसा तामाड		पुरुष	अध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	२५२८
२	शान्ती लामा(गुरुड)		महिला	उपाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	२६८२
३	दल सिं तामाड	१	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	९२
४	रुप बहादुर तामाड	२	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	६७९
५	हरी बहादुर तामाड	३	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	६५१
६	कमल बहादुर तामाड	४	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	३९७
७	राम बहादुर तामाड	५	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	४४६
८	आतम सिङ तामाड	६	पुरुष	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	६६९
९	सुन माया गुरुङ्ग	१	महिला	महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	९२
१०	लक्ष्मी तामाड	२	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६२६
११	एलिना तामाड	३	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६४१
१२	सरिता माया तामाड	४	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	३९२
१३	पार्वति भुजेल	५	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४६२

१४	धन माया तामाङ	६	महिला	महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६८६
१५	पद्मा कुमारी दमीनी	१	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	८९
१६	सीता कुमारी कामी	२	महिला	द.महिला सदस्य	नेकपा (एमाले)	६३८
१७	मिना विश्वकर्मा	३	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६३०
१८	विजुली सुनार (कामी)	४	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	३९०
१९	पम्फा विश्वकर्मा	५	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४४१
२०	सारदा विश्वकर्मा	६	महिला	द.महिला सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६८९
२१	घोसे घले	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	८७
२२	पुर्ण बहादुर तामाङ	१	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	९१
२३	माधव कुमार तामाङ	२	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६४९
२४	ज्ञान बहादुर तामाङ	२	पुरुष	सदस्य	नेकपा (एमाले)	६४६
२५	दिल बहादुर गुरुङ	३	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६४०
२६	मंगल सिंह तामाङ	३	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६३८
२७	सिंगा राम घले	४	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	३९०
२८	रोहन घले	४	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	३९९
२९	देव चरण खड्का मगर	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४३५
३०	जसविर तामाङ	५	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४५६
३१	हरि कुमार तामाङ	६	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६६३
३२	फई सिं तामाङ	६	पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६९२
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ						
३३	लाल बहादुर घले		पुरुष	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	निर्विरोध
३४	राम माया सुनार		महिला	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	निर्विरोध

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय,नुवाकोट

खण्ड : १३

गाउँपालिकाको नाम	: किर्याङ गाउँपालिका
समावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा.हरू	: साल्मे, भाल्चे, काउले, फिकुरी र मनकामना गा.वि.स.
जनसंख्या	: १४८६१
क्षेत्रफल	: ८२.५७ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र	: साविकको काउले गा.वि.स.को कार्यालय
वडा संख्या	: ५
सीमाना	: पूर्व: रसुवा जिल्ला, पश्चिम: मेघाङ्ग गा.पा., उत्तर: रसुवा र धादिङ्ग जिल्ला, दक्षिण: विदुर न.पा र मेघाङ्ग गा.पा.

वडा नं	समावेश साविक गाविस	साविक वडा नं.	जनसंख्या	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
१	भाल्चे	१ देखि ९	३४८८	२९.५७
२	फिकुरी	१ देखि ९	२८७३	७.९९
३	काउले	१ देखि ९	२९९३	९.४१
४	साल्मे	१ देखि ९	२१८६	२५.३४
५	मनकामना	१ देखि ९	३३२१	१०.२७
जम्मा			१४८६१	८२.५७

किर्याङ गाउँपालिका स्थानिय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको त्रिशुली नदी बाट उत्तरमा अवस्थित गाउँपालिका हो । नुवाकोट जिल्लाका साविकको इलाका नं ७ का सबै साविक गाविस र ८ का केहि साविक गा वि स हरु र वडालाई मिलाएर बनाइएको हो । किर्याङ गाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा भाल्चे, साल्मे, काउले, फिकुरी र मनकामना समावेश छन । ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक स्थितिले यो गाउँपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टीले पनि उत्तिकै सम्भावित छ । यस गाउँपालिकामा तामाङ जातिको उच्च वाहुल्यता रहेको छ । प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विशेषताहरु पाउँन सकिन्छ । शिक्षा, स्वास्थ्य, गरिवि, तथा अन्य सुचकहरु पनि तुलनात्मक रुपमा कमजोर देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक तथा राजनैतिक रुपरेखा

साविक गा.वि.	क्षेत्रफल (व.कि.मि)	अक्षांस (उत्तर)	देशान्तर (पूर्व)	उच्चतम उचाइ मिटर	न्यूनतम उचाइ मिटर	विदुर सम्मको दुरी (कोष)
भाल्चे	२५.७५	२७°५९'२२.२३" देखि २८°०५'२९.१" सम्म	८५°०५'४७.३" देखि ८५°१०'२२" सम्म	३६७३	८२०	९
साल्मे	२४.२५	२८°००'२०" देखि २८°०५'१०" सम्म	८५°३३'७" देखि ८५°०८'०" सम्म	३६२८	१२००	५
काउले	१२.७३	२७°५८'३४" देखि २८°२१'५" सम्म	८५°०७'४" देखि ८५°०८'५५" सम्म	३०००	७५०	४

फिकुरी	८.३५	२७५८'४५" देखि २८०१३'७.१६" सम्म	८५०८'३४" देखि ८५०९'५२" सम्म	२५८०	७२०	५.५
मनका मना	९.३३	२७५८'५१" देखि २८०१३'६" सम्म	८५०९'०९" देखि ८५०९'२४" सम्म	१४३४	६४०	२.५

१३.१ जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र वा वर्ग विशेषमा काम गर्ने मानिसलाई मात्र नभई यससँग सम्बन्धित रहने वा जिज्ञासा राख्ने सबै क्षेत्र वा वर्गका नागरिकहरूलाई उत्तिकै पर्दछ । हरेक मानिसहरू आ-आफ्नो पेशामा वा सेवामा लागि रहेका हुन्छन्, ती सबै पेशामा लागेका मानिसहरूले आ-आफ्नो किसिमको आवश्यकता अनुरूप तथ्याङ्कहरूको प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने गर्दछन् । देशको स्वास्थ्य क्षेत्रको योजना बनाउने योजनाकारहरूको लागि आवश्यक पर्ने जनसंख्या तथ्याङ्क र पर्यटन व्यवसायसँग सम्बन्धितहरूले प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने जनसंख्या सम्बन्धी तथ्याङ्कमा उद्देश्यात्मक बिभेद रहेको पाईन्छ । त्यसैगरी राष्ट्र र समाजका हरेक अंगमा रहेर काम गर्ने जो कोही सचेत नागरिकहरूलाई यसको सहायता विना भविष्यको योजना बनाउन र बितेका समयमा भए गरेको कामहरूको सहि मुल्याङ्कन गर्न अप्ठेरो पर्दछ । जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैर सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ । यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रको मानिससँग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहनुजेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ । किस्पाड गाँउपालिकाको २०६८ अनुसारको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा न	पुरुष	महिला	जम्मा	परिवार संख्या
१	१६२५	१८६३	३४८८	७५४
२	१३७१	१५०२	२८७३	६३६
३	१३४६	१६४७	२९९३	७३९
४	१०६३	११२३	२१८६	४२२
५	१५३७	१७८४	३३२१	७८९

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१३.२ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्ला भित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या गाउपालिका अनुसार फरक फरक रहेको देखाएको छ । तामाङ्ग पछि, नेपाली मातृभाषा हुनेहरू दोस्रो बाहुल्यतामा छन् । यसैगरी अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा नेवारी, दनुवार, मगर गुरुङ आदी देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

क स	साविक गा.वि.स	वडा न.	मातृ भाषा	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१	फिकुरी	२	नेपाली	१,६६८	५८.०६	८१३	५९.३	८५५	५६.९२
			तामाङ	१,१९५	४१.५९	५५२	४०.२६	६४३	४२.८१
			अन्य	१०	०.३५	६	०.४४	४	०.२७
			जम्मा	२,८७३	१००	१,३७१	१००	१,५०२	१००
२	काउले	३	नेपाली	५१८	१७.३१	२४४	१८.१३	२७४	१६.६४

			तामाङ	२,४६७	८२.४३	१,१००	८१.७२	१,३६७	८३
			अन्य	८	०.२७	२	०.१५	६	०.३६
			जम्मा	२,९९३	१००	१,३४६	१००	१,६४७	१००
३	मनकामना	५	नेपाली	१,४६६	४४.१४	६८८	४४.७६	७७८	४३.६१
			तामाङ	१,७१६	५१.६७	७८९	५१.३३	९२७	५१.९६
			नेवारी	२६	०.७८	१४	०.९१	१२	०.६७
			गुरुङ्	१०८	३.२५	४२	२.७३	६६	३.७
			अन्य	५	०.१५	४	०.२६	१	०.०६
			जम्मा	३,३२१	१००	१,५३७	१००	१,७८४	१००
४	साल्मे	४	नेपाली	९५	४.३५	३९	३.६७	५६	४.९९
			मैथली	१२	०.५५	७	०.६६	५	०.४५
			तामाङ	१,९६६	८९.९४	९५०	८९.३७	१,०१६	९०.४७
			घले	११०	५.०३	६६	६.२१	४४	३.९२
			अन्य	३	०.१४	१	०.०९	२	०.१८
			जम्मा	२,१८६	१००	१,०६३	१००	१,१२३	१००
५	भाल्चे	१	नेपाली	१०६	३.०४	४७	२.८९	५९	३.१७
			तामाङ	३,३६८	९६.५६	१,५७१	९६.६८	१,७९७	९६.४६
			अन्य	१४	०.४	७	०.४३	७	०.३८
			जम्मा	३,४८८	१००	१,६२५	१००	१,८६३	१००

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१३.३ जातजाती सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा खासगरी मंगोलियन र आर्यसम्प्रदायहरू अन्तर्गतका विभिन्न जातजातिहरू विगत देखिनै बसोबास गर्दै आएका छन् । मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ्, क्षेत्री, ब्राम्हण, कामी, गुरुङ् आदि मुख्य रहेका छन् । यस गाँउपालिकामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाङ्हरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ, जसमा १०,५८५ रहेको छ भने ब्राम्हण, क्षेत्री, कामी, दमाङ्, घले आदी क्रमश २२०७, ३५५, ६२९, १०८, ४५० रहेको छ ।

क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या	क्र स	जातजातीको नाम	जनसंख्या
१	क्षेत्री	३५५	९	गुरुङ्	४३१
२	ब्राम्हण	२२०७	१०	दमाङ्	१०८
३	मगर	५	११	साकी	१५
४	तामाङ्	१०५८५	१४	हजाम	५
५	नेवार	३०	१५	घले	४५०
६	कामी	६२९	१६	अन्य	४५
८	राई	७		जम्मा	१४८७२

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१३.४ उमेर समुह अनुसार किस्पाड गाँउपालिकाको जनसङ्ख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ। पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। उमेर समूह बढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ। ७५ वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा कम जनसंख्या रहेको देखिन्छ, वडा नं ४ मा ८६ जना छन्। वडा गत उमेर समूहको जनसंख्या तल दिईएको छ।

साविक गाविस	हालको वडा	उमेर	जम्मा	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात
फिकुरी	२	००-०४	२१९	९७	१२२	०.८
		०५-०९	३४६	१७८	१६८	१.०६
		१०-१४	३८५	२०३	१८२	१.१२
		१५-१९	३३५	१५७	१७८	०.८८
		२०-२४	२३४	१०१	१३३	०.७६
		२५-२९	२१७	७३	१४४	०.५१
		३०-३४	१६९	९१	७८	१.१७
		३५-३९	१५८	७४	८४	०.८८
		४०-४४	१७१	८४	८७	०.९७
		४५-४९	११३	५५	५८	०.९५
		५०-५४	१२७	६१	६६	०.९२
		५५-५९	९७	४९	४८	१.०२
		६०-६४	८७	४८	३९	१.२३
		६५-६९	५९	२४	३५	०.६९
		७०-७४	६३	३०	३३	०.९१
७५ +	९३	४६	४७	०.९८		
जम्मा			२८७३	१३७१	१५०२	०.९१
साल्मे	४	००-०४	१९१	९९	९२	१.०८
		०५-०९	२७४	१३९	१३५	१.०३
		१०-१४	३०४	१४८	१५६	०.९५
		१५-१९	२४९	१२१	१२८	०.९५
		२०-२४	१५८	५८	१००	०.५८
		२५-२९	१२९	५९	७०	०.८४
		३०-३४	१०९	४७	६२	०.७६
		३५-३९	१०६	५२	५४	०.९६
		४०-४४	११२	४४	६८	०.६५
		४५-४९	१०५	४८	५७	०.८४
		५०-५४	११८	७५	४३	१.७४

		५५-५९	६६	३२	३४	०.९४
		६०-६४	८०	४५	३५	१.२९
		६५-६९	५०	२४	२६	०.९२
		७०-७४	४९	२३	२६	०.८८
		७५ +	८६	४९	३७	१.३२
जम्मा			२१८६	१०६३	११२३	०.९५
भाल्वे	१	००-०४	३३७	१७९	१५८	१.१३
		०५-०९	४३८	२२०	२१८	१.०१
		१०-१४	५११	२२०	२९१	०.७६
		१५-१९	३६६	१६०	२०६	०.७८
		२०-२४	२४१	१०६	१३५	०.७९
		२५-२९	१८६	७३	११३	०.६५
		३०-३४	१५५	५७	९८	०.५८
		३५-३९	१९९	८१	११८	०.६९
		४०-४४	१६४	७५	८९	०.८४
		४५-४९	१७८	९२	८६	१.०७
		५०-५४	१५०	७७	७३	१.०५
		५५-५९	१३९	६९	७०	०.९९
		६०-६४	१३४	६५	६९	०.९४
		६५-६९	११२	५६	५६	१
		७०-७४	९७	५८	३९	१.४९
		७५ +	८१	३७	४४	०.८४
		जम्मा			३४८८	१६२५
काउले	२	००-०४	२१२	८६	१२६	०.६८
		०५-०९	३०७	१३७	१७०	०.८१
		१०-१४	४०७	१८९	२१८	०.८७
		१५-१९	३६४	१६३	२०१	०.८१
		२०-२४	२२६	८७	१३९	०.६३
		२५-२९	२०२	८३	११९	०.७
		३०-३४	१६०	७४	८६	०.८६
		३५-३९	१४८	४९	९९	०.४९
		४०-४४	१४०	६०	८०	०.७५
		४५-४९	१५९	७६	८३	०.९२
		५०-५४	१५०	७१	७९	०.९
		५५-५९	११७	६०	५७	१.०५
		६०-६४	१३१	६६	६५	१.०२

		६५-६९	९१	५३	३८	१.३९
		७०-७४	८१	४५	३६	१.२५
		७५ +	९८	४७	५१	०.९२
जम्मा			२९९३	१३४६	१६४७	०.८२
मनकामना	५	००-०४	२३८	१३२	१०६	१.२५
		०५-०९	२८७	१४९	१३८	१.०८
		१०-१४	४६६	२२०	२४६	०.८९
		१५-१९	४०५	१७०	२३५	०.७२
		२०-२४	२५९	११४	१४५	०.७९
		२५-२९	२१८	९०	१२८	०.७
		३०-३४	१८६	७०	११६	०.६
		३५-३९	१९०	७२	११८	०.६१
		४०-४४	१७२	७६	९६	०.७९
		४५-४९	१८३	९०	९३	०.९७
		५०-५४	१८०	८५	९५	०.८९
		५५-५९	१२३	६९	५४	१.२८
		६०-६४	११०	५२	५८	०.९
		६५-६९	१०१	५२	४९	१.०६
		७०-७४	८८	४०	४८	०.८३
		७५ +	११५	५६	५९	०.९५
जम्मा			३३२१	१५३७	१७८४	०.८६

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१३.५ आ.व. २०७३ र ७४ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण

आ व २०७३/७४मा जिल्ला समन्वय समितिबाट यस यस गाँउपालिका अर्न्तगतका वडाहरुमा वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धीको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

गा.पा/न.पा नाम		किस्पाड गा पा						
वडा नं		३	१	५	४	२	जम्मा	
साविक गाविस		काउले	भाल्चे	मनकामना	साल्मे	फिकुरी		
जेष्ठ नागरिक	अन्य	महिला	१००	२०३	१११	११३	१२४	६५१
		पुरुष	१३६	१८०	९८	८४	१२०	६१८
	दलित	महिला	४	२	३	३	५	१७
		पुरुष	८	३	४	४	३	२२
एकल महिला		३२	९१	३३	३९	५	२००	

विधवा		६३	७४	५९	१६	६७	२७९
पुर्ण अपांग	महिला	२	५	४	०	२	१३
	पुरुष	४	११	७	१	५	२८
आशिक अपांग	महिला	६	३	२	१	६	१८
	पुरुष	११	४	४	३	६	२८
वाल संरक्षण	बालक	१७	१४	१३	११	१०	६५
	बालिका	२९	१४	१५	८	९	७५
कुल जम्मा संख्या		४१२	६०४	३५३	२८३	३६२	२०१४

श्रोत: जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, नुवाकोट

१३.६ परिवारमा अक्सर प्रयोग गरिने साधन

किस्पाड गाँउपालिकाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् । वि.स. २०६८ को जनगणनामा बत्ति बाल्नका बिजुली प्रयोग गर्ने २६५० परिवार रहेको देखिन्छ । इन्धनको मुख्य श्रोत काठ दाउरा प्रयोग गर्ने परिवारहरू केवल ३२११ रहेका छन् । यस गाँउपालिकाका कुल ३३४०परिवार मध्ये ७४ प्रतिशत परिवारले धारा/पाइपबाट र ६५ ले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । इन्धनको मुख्य श्रोत काठ दाउरा हुनेमा ३२११ परिवार रहेको पाइन्छ । भने ग्यास वाट खाना पकाउनेमा ७७ परिवार रहेका छन् ।

वक्तिको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	खानेपानीको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या	इन्धनको मुख्य श्रोत	परिवार संख्या
बिजुली	२,६५०	धारा वा पाइप	२,९७५	काठ वा दाउरा	३,२११
मटितेल	४८८	ट्युबेल वा हाते पम्प	१	मटितेल	८
वायो ग्यास	८	ढाकेको कुवा वा ईनार	७	ग्यास	७७
सोलार	२१	खुल्ला कुवा वा ईनार	६५	गुइठा	-
अन्य	१३९	मुल धारा	२४३	वायो ग्यास	७
उल्लेख नभएको	३४	खोला वा नदी	१३	बिजुली	३
जम्मा	३,३४०	अन्य	१	अन्य	-
		उल्लेख नभएको	३५	उल्लेख नभएको	३४
		जम्मा	३,३४०	जम्मा	३,३४०

श्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

निर्वाचन आयोग, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोटको स्थानिय तह निर्वाचन २०७४ अन्तर्गत मतदाता तथा मतदानको अवस्था

तह	वडा	पुरुष	महिला	ते लि	जम्मा
किस्पाड गाउँपालिका	१	१०७३	१०३९		२११२
	२	९०३	९५५		१८५८
	३	१०११	११८१		२१९२
	४	५९४	५४७		११४१
	५	१०४१	११९३		२२३४
जम्मा		४६२२	४९१५		९५३७

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

१३.७ शिक्षासम्बन्धी विवरण

किस्पाड गाउँपालिकामा सरकारी तथा निजी विद्यालय र क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरु भने निकै कम पाइन्छ भने भएका पनि यातायातको सुविधा र मानव बस्तिमा बढी केन्द्रीत भएको पाईन्छ । किस्पाड गाउँपालिकाको वडागत आधारमा विद्यालयको तहगत विवरण यस प्रकार छ ।

वडा	विद्यालय संख्या			सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			बाविके संख्या			सामुदायिक सिकाई केन्द्र
	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	आधारभूत	माध्यमिक	जम्मा	विद्यालयमा	समुदायमा	जम्मा	
१	४	१	५	४	१	५				५		५	१
२	४	२	६	४	१	५		१	१	६	१	७	१
३	३	२	५	२	२	४	१		१	७		७	१
४	२	१	३	२	१	३				५	२	७	१
५	४	१	५	३	१	४	१		१	४		४	१
कुल जम्मा	१७	७	२४	१५	६	२१	२	१	३	७	३	०	५

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

किस्पाड गाउँपालिकामा आ व २०७३ मा तहगत विद्यार्थीहरुको संख्यात्मक विवरण हालको वडागत संरचनाका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

हालको वडा नं	कक्षा १ देखि ५ जम्मा	कक्षा ६ देखि ८ जम्मा	कक्षा ९ र १० जम्मा	कक्षा ११ र १२ जम्मा	जम्मा
१	३०८	९८	३८	०	४४४
२	३४३	२८०	१२६	६९	८१८
३	४३५	३६४	२६०	०	१०५९
४	३०४	१७२	९९	०	५७५
५	१७१	९४	५६	०	३२१
जम्मा	१५६१	१००८	५७९	६९	३२१७

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालय, नुवाकोट

१३.८ सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा रहेका सामुदायिक वनको समग्र विवरण प्रस्तुत गरिन्छ । वि स २०७३ सम्म जिल्लामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

किस्पाङ गाँउपालिका					
क्र.स	सामुदायिक वन	साविक ठेगाना	हालको वडा नं	क्षेत्रफल(हेक्टर)	उपभोक्ता घरधुरी संख्या
१	पहरे भाल्डाडा	मनकामना ३	५	३१.४३	४५
२	ज्यामिरे	मनकामना १	५	८६.९३	५३
३	जलकन्यादेवी	मनकामना २,३	५	८८.३	९१
४	जम्लेभीरपाखा	मनकामना ५	५	१५०.९९	१००
५	सीरपानी	मनकामना ४	५	१२.५	६०
६	गोडढुङ	मनकामना ४	५	८	३४
७	ठुलोवगर	मनकामना ४	५	१.०४	८०
८	भण्डारेपाखा	मनकामना	५	३७.२५	२२
९	छाप्रेतनेपाने भन्ज्यांग	फिकुरी ७	२	३८५.३७	१०५
१०	गौरिखर्क	फिकुरी ५,९	२	४३.०१	२६०
११	मिमिरे हरियाली	फिकुरी १,२,३	२	१६४.८	१०५
१२	कर्कले लुम्बुडाडा	फिकुरी ३,४	२	१३२	९६
१३	छत्रपाल	मनकामना ७	५	६.७०९	४४
१४	भूमेस्थान	मनकामना ६	५	२२.६३	६६
१५	भूमेस्थान सल्लाघारी	फिकुरी २	७	६.५	३२
१६	होप	साल्मे ८	४	२४३.२५	३६
१७	भूमेदेवी	साल्मे ३,४,५	४	१३१.५१	९६
१८	उज्येन	साल्मे ९	४	८४.८७	७३
१९	कन्यामहादेव	साल्मे ६,७,८	४	१०९.८७	१०९
२०	महभिरपाखा	काउले ६,८	३	४८	११०
२१	कुवदाङ	काउले ५	३	३१.७	१०९
२२	किस्पाङपाखा	काउले ४	३	७.२५	७५
२३	सानोचेतपाखा महिला	काउले ८	३	४.७५	३५
२४	कदमखोला	काउले १	३	३.८१	९८
२५	सानोचेत	काउले ६,७,८,९	३	१८.५१	२५०
२६	दमिसङ्गापाखा	काउले १	३	१८.५	१२२
२७	रिन्ब्लेपोश्रेपाखा	काउले १,२	३	२९.१	१५३
२८	गंवगंव ओडार	काउले ३,४	३	२.७५	२८

२९	साप्चेत	भाल्चे १,२	१	९३.७५	१७८
३०	खुलुंखोला दिनडखोला	भाल्चे ८,९	१	१८	१८२
३१	बेसिडांडा	भाल्चे ८,९	१	१७५.७५	१८२
३२	ज्याउदा महादेव	भाल्चे ७	१	२६५.३६	७१

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय,नुवाकोट

१३.९ सहकारी संस्थाहरू

यस गाँउपालिकामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू १३ वटा रहेका छन् ।
उक्त तथ्याङ्कमध्ये कृषि सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको छ ।

१३.१० स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

मिति २०७४।०१।३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा मेघाड गाँउपालिका वाट गाँउ सभामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

किस्पाड गाउपालिकाको स्थानीय निर्वाचन २०७४ मा निर्वाचित उमेद्वार							
सि.नं	उम्मेदवार	वडा	लिङ्ग	वर्ष	पद	राजनितिक दल	प्राप्त मत
१	छत्र बहादुर लामा		पुरुष	४५	अध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	२५६८
२	माया देवी न्यौपाने		महिला	५१	उपाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	२३९४
३	आइद घले	१	पुरुष	३८	वडाध्यक्ष	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४३०
४	देव नाथ भट्ट	२	पुरुष	५६	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	७०६
५	अमृत ब तामाङ	३	पुरुष	४४	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	५१९
६	एकराज घले	४	पुरुष	४७	वडाध्यक्ष	नेकपा (एमाले)	४१४
७	नरहरी भट्ट	५	पुरुष	६३	वडाध्यक्ष	नेपाली काँग्रेस	७२४
८	चिचोर्म तामाङ	१	महिला	३७	म.सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४२८
९	स्नेम माया तामाङ	२	महिला	४१	म.सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५६१
१०	फुल माया तामाङ	३	महिला	३७	म.सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५०९
११	सेकु तामाङ	४	महिला	३३	म.सदस्य	नेकपा (एमाले)	३९७
१२	पोटी तामाङ	५	महिला	४८	म.सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७१५
१३	धन माया विश्वकर्मा	१	महिला	३७	द.महिला स	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४४०
१४	सुनीता प दमाइ	२	महिला	४१	द.महिला स	नेपाली काँग्रेस	५८७
१५	सोवा विश्वकर्मा	३	महिला	३६	द.महिला स	नेपाली काँग्रेस	५१५
१६	मिरा विश्वकर्मा	४	महिला	२६	द.महिला स	नेकपा (एमाले)	३९७
१७	सीता सुनार	५	महिला	३८	द.महिला स	नेपाली काँग्रेस	७८८
१८	राम बहादुर तामाङ	१	पुरुष	३६	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४३३
१९	विर बहादुर तामाङ	१	पुरुष	३८	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४६१
२०	तुलसी प्र फुयाल	२	पुरुष	५०	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४८७
२१	बद्री प्रसाद देवकोटा	२	पुरुष	३०	सदस्य	नेकपा(माओवादी केन्द्र)	४२५
२२	पुडके तामाङ	३	पुरुष	४४	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	५०९
२३	करण बहादुर लामा	३	पुरुष	३९	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	४९१

२४	सुकु मान तामाङ	४	पुरुष	३०	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३७८
२५	तेल बहादुर तामाङ	४	पुरुष	४०	सदस्य	नेकपा (एमाले)	३९२
२६	दिपक घले	५	पुरुष	३१	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	७५७
२७	सन्जय लामा (तामाङ)	५	पुरुष	२८	सदस्य	नेपाली काँग्रेस	६१३
दलित तथा अल्पसंख्यक तर्फ							
२८	अर्जुन विश्वकर्मा		पुरुष		सदस्य	नेपाली काँग्रेस	१६
२९	कृष्ण बहादुर घले		पुरुष		सदस्य	नेपाली काँग्रेस	१६

श्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, नुवाकोट

नुवाकोट जिल्लाका टि.भि./एफ.एम./पत्रपत्रिकाको विवरण

क्र. सं.	टि.भि./एफ.एम./पत्रपत्रिका	ठेगाना	फोन नं.	ईमेल
१	रेडियो त्रिशुली	विदुर ४	०१०५६०७८९	radiotrishuli@gmail.com
२	मिक्स एफ एम	विदुर ४		mixfm89.4@gmail.com
३	रेडियो सञ्जीवनी	विदुर ४	०१०५६१८९३	
४	फ्रेंड्स एफ एम ९०.९	विदुर ४	०१०५६१९०९	
५	नुवाकोट एफ एम	विदुर २	०१०५६१६४५	nuwakotfm@gmail.com
६	रेडियो जालपा	विदुर ४	०१०५६१८५१	radiojalapa104.5@gmail.com
७	त्रिशुली आवाज साप्ताहिक		०१०५६१८५१	trishuliaawai@gmail.com
८	ईमेज साप्ताहिक	विदुर ४	०१०५६१६७८	imageweekly@gmail.com
९	सुन्दरादेवि साप्ताहिक	विदुर १	०१०५६०७४४२	adhikarikiran9@gmail.com
१०	त्रिशुली खबर साप्ताहिक	विदुर २	९८५१११०६४५	trishulikhabar1@gmail.com
११	टिभी त्रिशुली	विदुर २	०१०५६०१८५	
१२	नुवाकोट सन्देश साप्ताहिक	विदुर	९७५१०६०६९६	nuwakotsandesh@gmail.com
१३	त्रिशुली प्रवाह साप्ताहिक	विदुर २	०१०५६०४१९	prawaha.weekly@gmail.com
१४	नुवाकोट पुकार साप्ताहिक	विदुर	९८४१९६७३४८	npukar1@gmail.com

जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयको नाम र सम्पर्क नम्बर

सि.नं	कार्यालयको नाम	ठेगाना	कार्यालयको फोन नं.	फ्याक्स नं.
१	नुवाकोट जिल्ला अदालत	विदुर	०१० - ५६०२३४	
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००३३	०१० - ५६०२६६
३	जिल्ला समन्वय समिति	विदुर	०१० - ५६१२२०	
४	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय	विदुर	०१० - ५६१३३९	०१० - ५६०११०
५	श्रीनाथ गण	मान्द्रेढुङ्गा	०१० - ५६०५९९	
६	सैन्य तालीम केन्द्र	विदुर	०१० - ५६०१०६	
७	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	विदुर	०१० - ५६११९९	
८	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	विदुर	०१० - ५६०२५०	

९	मध्यमाञ्चल सिंचाई विकास डिभिजन	पोर्जेट	०१० - ५६०००२	०१० - ५६०००२
१०	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण डि.का.नं.११	पोर्जेट	०१० - ५६०९०९	०१० - ५६०९०९
११	डिभिजन सडक कार्यालय	विदुर	०१० - ५६०२५३	०१० - ५६०२५४
१२	सहरी विकास तथा भ. डि.कार्यालय	कोलनी	०१० - ५६०१७९	०१० - ५६०१७९
१३	खानेपानी तथा सरसफाई डि. कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००६२	०१० - ५६००६२
१४	मालपोत कार्यालय	विदुर	०१० - ५६०१६५	०१० - ५६१८१८
१५	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००५७	
१६	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	ढुङ्गे	०१० - ५६०२१६	
१७	जिल्ला बन कार्यालय	विदुर	०१० - ५६०००७	०१० - ५६०००८
१८	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	ढुङ्गे	०१० - ५६००१२	०१० - ५६००१२
१९	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	कोलनी	०१० - ५६०२५५	
२०	जिल्ला प्रविधिक कार्यालय	विदुर	०१० - ५६०८५९	०१० - ५६०८५९
२१	विदुर नगरपालिका कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००९१	
२२	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	विदुर	०१० - ५६०८७७	०१० - ५६०८७७
२३	डिभिजन सहकारी कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००१३	
२४	उष्ण प्रदेशिय वागवानी विकास केन्द्र	ढुङ्गे	०१० - ५६००६९	०१० - ५६००६९
२५	जिल्ला भु-संरक्षण कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००१५	०१० - ५६००१५
२६	जिल्ला अस्पताल	कोलनी	०१० - ५६०१८८	
२७	महिला तथा बालवालीका कार्यालय	विदुर	०१० - ५६०२१२	०१० - ५६१७२५
२८	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००६१	
३०	शैक्षिक तालिम केन्द्र	त्रिशुली	०१० - ५६०२३३	
३१	घरेलु तथा साना उद्योग वि. समिति	विदुर	०१० - ५६०००४	०१० - ५६०५१३
३२	कारागार कार्यालय नुवाकोट	ढुङ्गे	०१० - ५६०४५४	०१० - ५६०४५४
३३	नापी कार्यालय नुवाकोट	विदुर	०१० - ५६०२५१	०१० - ५६०२५१
३४	जिल्ला हुलाक कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००९५	
३५	तथ्याङ्क कार्यालय	विदुर	०१० - ५६०२५२	
३६	आर्युवेद केन्द्र	देविघाट	०१० - ४१०००२	
३७	मत्स्य अनुसन्धान केन्द्र त्रिशुली	कोलनी	०१० - ५६०२२६	०१० - ५६०२२६
३९	स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचाह	नुवाकोट	०१० - ६८१०७४	
४०	भेडा विकास फर्म	विदुर	०१० - ५६०४६२	
४१	जिल्ला खेल्कुद विकास समिति	कोलनी	०१० - ५६०२८७	
४२	नुवाकोट वितरण केन्द्र ने.वि.प्रा.	कोलनी	०१० - ५६१७०४	०१० - ५६०६७५
४३	देविघाट जलविद्युत केन्द्र	मान्द्रेढुङ्गा	०१० - ५६१०९५	०१० - ५६१०९५
४४	दूर संचार कार्यालय	विदुर	०१० - ५६००६६	

अवधारणा र परिभाषा

(Concepts and definitions)

घरपरिवार (Household):

गणनाको समयमा एकै घरमा रहेर एउटै भान्सामा खानपिन गर्ने र एउटै आम्दानी खर्चले व्यवहार चलाउने व्यक्तिहरूको समूह नै घरपरिवार हो। तिनीहरू नातेदार पनि हुन सक्छन्। घरपरिवारमा एक जना मात्र सदस्य पनि हुन सक्छ।

घरपरिवारको मूली (Household head):

घरपरिवारको मूली भन्नाले घरपरिवारको त्यो सदस्यलाई जनाउँछ जसले परिवारको आम्दानी तथा खर्चको चाँजोपाँजो मिलाउनुको साथसाथै परिवारको लागि आवश्यक निर्णय समेत गर्ने गर्दछ।

आश्रितअनुपात(Dependencyratio):

१५ वर्षभन्दा कम (०-१४ वर्ष) र ६० वर्षभन्दा माथिको उमेर समूहको जनसंख्यालाई जोडेर १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याले भाग गर्दा प्राप्त हुने अनुपात जसले काम गर्ने उमेरको जनसंख्यामा काम गर्न नसक्ने र अरुमा आश्रय लिनु पर्ने जनसंख्याको अनुपात देखाउँछ।

आर्थिक सक्रियतादर(EconomicActivityRate):

१० वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसंख्यालाई सोहि उमेर समूहको जम्मा जनसंख्याले भाग गरी १०० ले गुणन गर्दा प्राप्त हुने प्रतिशत मूल्य नै आर्थिक सक्रियतादर हो। यसमा रोजगार र बेरोजगार दुवै जनसंख्यालाई समावेश गरिन्छ।

औषत परिवारसंख्या(AverageHouseholdSize):

प्रति परिवार एकाइमा रहेको कुल संख्या देखाउने सूचक नै औषत परिवार संख्या हो। कुनै स्थान विशेषको कुल जनसंख्यालाई त्यस स्थानको कुल परिवार संख्याले भाग गर्दा आउने मानलाई औषत परिवारसंख्या भनिन्छ।

कुल रोजगारीदर (TotalEmploymentRate):

आर्थिक रूपमा सक्रिय कुल जनसंख्यामा जम्मा रोजगार (एक हप्तामा कम्तिमा एक घण्टा कुनै आर्थिक काम गरेका) जनसंख्याको प्रतिशत नै कुल रोजगारी दर हो।

कुल प्रजननदर(TotalFertilityRate):

प्रजननयोग्य उमे (१५-४९) का प्रति विवाहित महिलाहरूले सो उमेरमा जन्माउने जिउँदो बच्चाहरूको संख्या बताउने सूचक नै कुल प्रजनन दर हो।

कृषि चलन (AgricultureHolding) :

कृषि गणना २०५८ अनुसार पहाडमा चार आना र तराईमा ८ धुर वा सो भन्दा बढी कृषि प्रयोजनको जमिन उपयोग गर्ने वा कम्तिमा दुई ठूला चौपाया वा कम्तिमा ५ वटा साना चौपाया वा कम्तिमा २० वटा चराचुरुङ्गी वा साना ठूला गरी कम्तिमा ५ वटा चौपाया पालन गर्ने परिवारलाई कृषि चलनमा समावेश गन्छ ।

कृषिगणना -२०६८ अनुसार :- हिमाल र पहाडका जिल्लामा कम्तीमा ४ आना (०.०१२७२ हेक्टर) र तराईका जिल्लामा कम्तीमा ८ धुर (०.०१३५५) क्षेत्रफल बाली लागेको जग्गा भएमा, वा जुनसुकै उमेरका कम्तीमा १ वटा गाई-भैसी पालेको भएमा, वा कम्तीमा ५ वटा भेडा बाखा, सँगुर बंगुर जस्ता चौपाया पालेको भएमा, वा चल्ला र माउ गरी कम्तीमा २० वटासम्म चराचुरुङ्गी (कुखुरा, हाँस) पालेको भएमा ।

जनघनत्व(PopulationDensity):

प्रति वर्ग एकाई क्षेत्रफलमा रहेको कुल जनसंख्यालाई व्यक्त गर्न जनघनत्वको गणना गरिन्छ । यसले कुनै स्थानको क्षेत्रफल र त्यस स्थानको जनसंख्या विचको सम्बन्ध देखाउँछ । प्रायः Personpersquarekilometerमा व्यक्त गरिने यसले PersonLandRatioपनि व्यक्त गर्दछ ।

परिवार नियोजन प्रयोगकर्तादर(ContraceptivePrevalenceRate):

१० वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेरका विवाहित जनसंख्यामा परिवार नियोजनका स्थायी वा अस्थायी उपाय अवलम्बन गर्ने जनसंख्याको प्रतिशत मूल्य नै **ContraceptivePrevalenceRate** हो ।

प्रति व्यक्ति कुल ग्रहस्थ उत्पादन(PerCapitaGDP-PPP):

विनिमायको क्रय शक्ति समता (**PurchasingPowerParity**) को आधारमा गणना गरिएको कुनै स्थान विशेषको कुल गार्हस्थ उत्पादनलाई सो स्थानको कुल जनसंख्याले भाग गर्दा प्राप्त हुने मूल्यलाई प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ उत्पादनलाई सो स्थानको कुल जनसंख्याले भाग गर्दा प्राप्त हुने मूल्यलाई कुल गार्हस्थ उत्पादन भनिन्छ ।

लैंगिक अनुपात(SexRatio):

प्रायः प्रति सय जना महिलामा पुरुषको संख्या व्यक्त गर्ने इकाइ नै लैंगिक अनुपात हो । कुनै स्थान विशेषको कुल पुरुषको संख्यालाई महिलाको संख्याले भाग गरी १०० ले गुणन गर्दा लैंगिक अनुपात प्राप्त हुन्छ ।

साक्षरतादर (LiteracyRate):

६ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको साक्षर (पढ्न र लेख्न जान्ने) जनसंख्यालाई सोहि उमेर समूहको जम्मा जनसंख्याले भाग गरी १०० ले गुणन गर्दा प्राप्त हुने प्रतिशत मूल्य नै साक्षरतादर हो ।

शिक्षक-विद्यालय अनुपात (Teacher-SchoolRatio):

यसले प्रति विद्यालयमा रहेको औषत शिक्षक संख्या जनाउँछ । कुल शिक्षक संख्यालाई कुल विद्यालयको संख्याले भाग गर्दा यो अनुपात प्राप्त हुन्छ ।

शिक्षक-विद्यार्थी अनुपात (Teacher-StudentRatio):

यसले प्रति शिक्षक कुल विद्यार्थीको औषत संख्या व्यक्त गर्दछ । कुल विद्यार्थी संख्यालाई कुल शिक्षक संख्याले भाग गर्दा यो अनुपात प्राप्त हुन्छ ।

सघिन्यता कार्यान्वयनमा हुन सक्ने तथ्यांक सेवा

